



Norsk Arbeidsmandsforbund

PROTOKOLL

over forhandlingene på det
32. ordinære landsmøte
i Oslo
i dagene
26. — 31. mai 1991

Referat ved
GEIR ØVREVIK



Aktietrykkeriet — Oslo 1991

PROTOKOLL

Norsk Arbeidsmandsforbunds 32. ordinære landsmøte i Oslo 26. - 31. mai 1991

Protokoll utgitt av Norsk Arbeidsmandsforbund

Oslo 1991

1991

1001/1991 16 - 01

Arbeiderbevegelsens
Arkiv
og
Bibliotek

331.81(481)2

ArFL

2. ex



Forord

Denne protokoll gir et kronologisk referat av forhandlingene ved Norsk Arbeidsmandsforbunds 32. ordinære landsmøte i Oslo 26. - 31. mai 1991. Under landsmøtet ble det laget referat for hver dag. Dette ble trykket og utdelt til representantene, og det var anledning til å komme med merknader og foreslå rettelser i de enkelte dagsreferater. Fristen for rettelser til det siste dagsreferatet fredag 31. mai ble satt til 14. juni. Alle rettelser er tatt hensyn til ved den endelige redigeringen.

Innsendte forslag som kom opp på landsmøtet, er gjengitt under det punkt på dagsorden hvor de er blitt behandlet. Andre fremsatte forslag er gjengitt i tilknytning til forslagsstillerne.

Debatt-innleggene er gjengitt i konsentrert form - unntatt i de tilfeller hvor manus er levert til referentene i forkant. Alle hovedinnledningene er gjengitt uavkortet.

Deltakerlisten er tatt inn til slutt i protokollen.

Geir Øvrevik
Referat-ansvarlig

Innholdsfortegnelse

	Side		Side
Talerliste (register)	7	Arnfinn Nilsens innledning om handlingsprogrammet ..	49
Formiddagsmøtet søndag 26. mai		Generell debatt om handlingsprogrammet	57
Dagsordens punkt 1		Ettermiddagsmøtet mandag 27. mai	
– Landsmøtets åpning		Punktvis behandling av	
og konstituering		handlingsprogrammet	72
Minnetalen	9	Arnfinn Nilsens	
Åpningstalen	11	oppsummering	88
Gjestene presenteres	16	Formiddagsmøtet tirsdag 28. mai	
Gjestene hilser		Dagsordens punkt 4	
landsmøtet	20	– Vedtektene	
Dagsorden	23	Innkommne forslag og	
Forretningsorden	24	innstillinger	91
Konstituering	25	Debatt og voteringer	152
Ettermiddagsmøtet søndag 26. mai		Formiddagsmøtet onsdag 29. mai	
Dagsordens punkt 2		Dagsordens punkt 7	
– Beretninger, regnskaper		– Norge og Europa	
og revisjonsrapporter		Thorbjørn Berntsens	
Beretninger for		innledning	172
1987-1988-1989-1990	27	Debatten	177
Muntlig beretning		Berntsens	
for 1991	37	oppsummering	183
Formiddagsmøtet mandag 27. mai		Fortsatt behandling av	
Regnskapene for		punkt 4 – Vedtektene	185
1987-1988-1989-1990	45		
Revisjons- og kontrollkomiteens			
rapport 1987-90	46		
Dagsordens punkt 3			
– Forbundets handlingsprogram			

	Side		Side
Ettermiddagsmøtet		Dagsordens punkt 8	
onsdag 29. mai		– Bevilgninger	271
Fortsatt behandling av		Formiddagsmøtet	
punkt 4 – Vedtektene	193	fredag 31. mai	
Dagsordens punkt 5		Redaksjonskomiteen for	
– Fagbevegelsens		andre saker	273
utfordringer i 90-årene		Forslag til uttalelse	
Yngve Hågensens		– Arbeid for alle	275
innledning	194	Dagsordens punkt 9	
Debatten	200	– Valg	
Hågensens		Valgkomiteens innstilling ..	280
oppsummering	210	Generell debatt	291
Fortsatt behandling		Voteringene	299
av vedtektsforslag	212	Ettermiddagsmøtet	
Formiddagsmøtet		fredag 31. mai	
torsdag 30. mai		Fortsatt votering	
Fortsatt behandling		– forbundsstyret	301
av vedtektene	217	Landsstyret	302
Dagsordens punkt 6		Øvrige valg	303
– Diverse forslag	228	Dagsordens punkt 10	
Ettermiddagsmøtet		– Avslutning	305
torsdag 30. mai		Landsmøtets	
Arnfinn Nilsens innledning		representanter	311
om Nord-Norge-banen	263		

Talerliste

Aga, Jens T. s. 26, 88, 91, 192, 207, 297, 301	Halonen, Halvard s. 85, 292, 300, 305
Akselsen, Hans Chr. s. 72, 88, 153, 179, 278, 296	Halvorsen, Anton s. 74, 152, 169, 226, 292
Almklov, Ingvald s. 27	Hansen, Kari s. 86, 165
Andersen, Tore s. 159	Hansen, Magny s. 66, 157, 182, 205, 253, 254
Asp, Ulf s. 20	Haugnes, Ruth s. 186
Berg, Magne s. 186	Haverstad, Jens s. 160
Berggård, Bjørn s. 204, 255, 270	Helgesen, Isak s. 64, 157, 294
Bergsrønning, Ole s. 181	Helgetveit, Astri s. 77
Berle, Reidar s. 63, 159	Hojem, Jan s. 152, 156, 262
Berntsen, Thorbjørn s. 172, 183	Holst, Kjell s. 34, 82, 86, 177, 302
Bråten, Odd Gunnar s. 79	Hågensen, Yngve s. 21, 194, 210
Ditløvsen, Ernst s. 67, 190, 208, 219, 295	Ingebrigtsen, Per s. 45, 70, 191, 217
Dynge, Arvid s. 167, 187, 302	Jacobsen, Anne Beth s. 65
Enge, Bjørn s. 83	Jensen, Aron s. 61
Engebreetsen, Gunnar s. 91	Jessen, Alex s. 31, 220
Eriksen, Kjell s. 155	Johannesen, Torbjørg s. 44, 78, 307
Fagerhol, Gudny s. 45, 58, 172, 263, 295	Jørgensen, Bjarne s. 69, 76, 161, 189, 208, 255, 297, 302
Finstad, Rolf s. 161, 194	Karlsen, Jørn R. s. 66, 177, 182, 220, 254, 268, 294
Fjellhaugen, Asbjørn s. 170, 254	Karlsson, Arna s. 67, 85, 181, 254
Fjellhaugen, Frøydis s. 87, 156, 206, 278	Kittelsen, Hans Thv. s. 25, 160, 298
Fjukstad, Bjørn s. 295	Kleppe, Jørn s. 303
Frøland, Inger s. 233	Klimpen, Eldbjørg s. 29
Furunes, Jo s. 86	Klunderud, Johan s. 64, 86, 162, 165, 167, 280, 301, 303
Gjerde, Ruth s. 292	Knoph, Rolf s. 60, 85, 200, 218, 256
Granbo, Helene s. 78, 182, 203, 273	Kristensen, Bård s. 28, 177, 205, 209
Granheim, Synnøve s. 84, 234	Kvernmo, Agnar s. 68, 267
Grave, John O. s. 47	Kvilvang, Agnes s. 76, 302
Gullen, Alf s. 219, 225	Landsverk, Halvor s. 218, 222
Hagen, Øystein s. 153, 168, 187, 188, 217, 221, 222, 255, 299	

Langholm, Petter s. 158, 187, 217, 225, 255, 278, 279, 301
 Legernes, Levor s. 226
 Liestøl, Svein s. 180, 299
 Lillehamre, Sverre s. 223
 Ljosland, Tor Øyvind s. 154, 155, 190, 295
 Ludvigsen, Kjell s. 30, 189, 222, 292
 Lundheim Oddvar s. 165
 Lyng, Petter s. 170
 Lyngstad, Magne s. 185
 Løvdal, Paul A. s. 227
 Madland, Ole Jarls s. 25, 27, 152, 158, 160
 Martinsen, Arne s. 308
 Mathiesen, Per Otto s. 204, 218, 223, 291, 298, 305
 Midtskogen, Edvin s. 304
 Mortensen, Charles s. 68, 159, 187, 221, 272
 Musum, Bjørn s. 154
 Myrvold, Johnny s. 73
 Mælumshagen, Magne s. 80, 209, 222
 Nilsen, Arnfinn s. 23, 32, 49, 88, 162, 163, 220, 263, 269, 276, 278, 279, 308
 Nissen, Alice Høeg s. 308
 Nygård, Ottar s. 201
 Olsen, Karl M. s. 81, 86
 Olsen, Lillian s. 79, 87, 153, 164, 167, 227, 278
 Olsen, Liv-Marit Moland s. 188
 Olsen, Odd s. 293, 300
 Olsen, Tom Richard s. 76, 190, 300
 Pedersen, Sigfred s. 27, 168
 Pedersen, Sigve s. 308
 Pettersen, Sven s. 32, 45, 299
 Rabben, Ole s. 203
 Remmen, Arnstein s. 29, 35, 73, 158, 293, 304
 Rodahl, Anders Bjarne s. 33, 59, 256
 Rødseth, Knut Jarle s. 74, 75, 81, 179, 226, 298
 Røisi, Tom s. 46
 Røyrbotten, Bjørg s. 79
 Sagstad, Kjell s. 49, 75, 82, 170, 179, 204, 223, 255, 256, 262, 276, 279, 294, 303, 304
 Samuelsen, Ruth s. 35, 69
 Sandberg, Rolf s. 154, 190, 221
 Selvåg, Gudmund K. s. 29, 48, 73, 80, 87, 166, 178, 185, 207, 253, 255, 262, 272
 Seppola, Åge s. 268
 Sivertsen, Nils s. 301
 Skotåm, Per Gunnar s. 61, 82, 84, 159, 178, 200, 205, 209, 296
 Skredderhaug, Ivar s. 27, 34
 Skum, Odd s. 298
 Skårstad, Martin s. 30, 35, 66
 Solvang, Margit s. 160
 Steinsvoll, Melvin s. 48, 58, 170, 207, 218, 278, 297
 Stenersen, Steinar s. 30
 Sund, Janet s. 156
 Svendsrud, Kjell s. 48, 275
 Takøy, Hans s. 67, 79, 239, 240, 273
 Tiller, Bjørn s. 188, 206
 Tronstad, Kjell s. 155, 171, 202, 292, 295
 Tunstad, Johan s. 28, 269, 303
 Tuven, Ola s. 22, 45, 49, 167, 188, 192, 219, 224, 225, 226, 240, 271
 Ulvatn, Konrad s. 30
 Vangen, Sture s. 77
 Westvik, Svein s. 28, 75, 170, 180, 188, 218, 224
 Wicken, Per Jørgen s. 168, 296
 Ødegården, Hilmar s. 159, 170, 189, 219
 Østingsen, Kjell s. 84
 Øveraas, Harald s. 9, 11, 16, 22, 23, 26, 27, 35, 37, 44, 45, 71, 79, 153, 154, 156, 162, 166, 167, 169, 172, 182, 192, 194, 212, 224, 254, 273, 275, 276, 305
 Øygarden, Endre s. 164
 Øygård, Arvid s. 71, 193, 224, 273
 Åros, Stein s. 33, 62, 84, 158, 163, 217, 294, 304, 308

Landsmøtets åpning søndag 26. mai 1991

Norsk Arbeidsmandsforbunds 32. ordinære landsmøte ble åpnet i Folkets Hus, kongressentret, søndag 26. mai kl. 12.00. Forbundsleder *Harald Øveraas* holdt følgende minnetale:

Minnetale

I de 4 år som har gått siden vårt siste landsmøte har 2621 organisasjonskamerater i forbundet gått bort.

Felles for alle er at de har gjort en innsats i vår organisasjon ett eller annet sted i vårt vidstrakte land.

Vi kan ikke nevne alle ved navn, men minnes dem i takknemlighet for den innsats de har gjort for arbeiderbevegelsen.

Dette gjelder enten arbeid lokalt eller om de har innehatt sentrale verv. Det er likevel noen navn jeg vil nevne:

Erland Fredriksen døde under et bransjekurs for vegarbeidere 25.02. 1988 - 63 år gammel.

Erland var hovedtillitsvalgt for vegarbeiderne i Østfold i en årrekke. Han kom inn i forbundsstyret i 1971 og var styremedlem fram til 1982.

Ved sin bortgang var han medlem av forbundets landsstyre.

Erland var i tillegg leder av Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening helt til han gikk bort.

Knut Westgård døde 10. juni 1988 - 61 år gammel.

Selv om Knut de siste to - tre årene ble hjemsoekt av store sykdomsbelastninger og hadde fått livet på nytt flere ganger, kom meldingen om hans bortgang overraskende.

Knut hadde en lang erfaring i faglig/politisk virksomhet.

Før han begynte som opplysningssekretær i forbundet i 1972 var han forretningsfører i Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening.

Han satt som medlem av forbundsstyret i to perioder.

I 1977 overtok han som saksbehandler for vekter- og renholdsgruppene.

Knut var et menneske som hadde tid til å lytte til de som kom med sine problemer. Han viste stort engasjement for internasjonal solidaritet. Knut var en god kamerat og en lojal samarbeidspartner som fikk mange venner.

Jorulf Haugli - tidligere sekretær i forbundet - døde 28. juni 1990 - 89 år gammel.

Jorulf vokste opp i en tid hvor arbeidsledigheten var stor og arbeiderne både ble brukt, misbrukt og utnyttet. Dette preget Jorulf gjennom hele hans liv.

Han ble valgt som sekretær for veggruppen i forbundet i 1955, et tillitsverv han hadde til han gikk av med pensjon i 1966.

Han var medlem av forbundsstyret og LOs representantskap.

Også politisk var Jorulf aktiv og han satt som medlem av Eidsberg kommunestyre i 20 år.

Edvard Laxå - forbundets mangeårige Nord-Norges sekretær - døde 1. april i år 79 år gammel.

Edvard hadde en lang karriere bak seg i fagbevegelsen. Som lokal tilsluttet i Sulitjelma representerte han disse på en rekke landsmøter.

I 1955 ble han valgt inn i landsstyret.

Han ble ansatt som forbundets Nord-Norges sekretær i 1956. En stilling han hadde til han gikk av med pensjon 1976.

Med daværende kommunikasjoner og med arbeidsområde i de tre nordligste fylker ble det mange og slitsomme turer han hadde.

Edvard hadde et smittende humør og fikk mange venner for sin måte å være på. Gjennom sin store reisevirksomhet ble han detaljkjent i de tre fylker han var satt til å betjene.

Også blant våre samarbeidende organisasjoner i inn- og utland er det flere organisasjonskamerater som er gått bort.

Alle disse kan heller ikke nevnes ved navn, men jeg vil likevel nevne:

Bertil Whinberg - formann i Svenska Byggnadsarbeidereforbundet og *Ove Fredriksson* - formann i Svenska Treindustriarbeidereforbund - som begge mistet livet etter et brutalt overfall 23. januar i år i Tallin, i Estland.

Begge deltok som representanter fra Nordisk Byggnads- og Trearbeiderfederasjon i et møte i Tallin for å knytte kontakter med fagforbund i Estland.

Ove fikk ingen lang tid som medlem av arbeidsutvalget i Nordisk Bygg- og Trearbeiderfederasjon. Som relativt nyvalgt leder av sitt forbund lærte vi ham å kjenne som en solid og god fagforeningskamerat.

Bertil Whinberg ble valgt som leder av Federasjonen i 1975 og innehadde den til sin bortgang. Bertil var sterkt engasjert i nordisk og internasjonalt arbeid.

Han var en fin representant og talsmann for organisasjonen i alle sammenhenger. Med sin kunnskap, åpenhet og måte å opptre på, fikk Bertil mange venner som alle føler et stort savn.

Sammen med alle de andre - både de som er nevnt ved navn og de unevnte - vil vi minnes alle kamerater som har gått bort.

Vi takker for innsatsen de har gjort.

Vi har ansvaret for å føre videre det arbeid de har avsluttet.

Vi lyser fred over deres minne.

Etter minnetalen ba Øveraas om at landsmøtet hyllet de som var gått bort med et øyeblikks stillhet.

Under minnetalen spilte pianist Kjell Eriksen.

«Tru kan flytte fjell»

I åpningsprogrammet medvirket Kari Svendsen, Hjalmar (Hjallis) Andersen, Magne Lindholm og Vigdis Fossum med sang og opplesning, historier og tidsbilder. Temaet for åpningsprogrammet var rallarens arbeid og fritidssysler under anleggstiden. Som rallar spilte Hjallis og Kari Svendsen spilte kokka. Magne Lindholm var en hjemvendt sjømann som hadde gått over i fyrvesenet. Det var en forestilling med sang og humør, men der alvor, savnet og hverdagen aldri var langt unna.

I orkesteret, ledet av Kjetil Skaslien, spilte også Bjørn Sandnes gitar og Petter Haugen bass. Guttorm Lyshagen var ansvarlig for tekstene. Lysansvarlig Lars Rambøl, lyd Petter Haugen og inspisient Hege Lindblad.

Forestillingen ble meget godt mottatt av forsamlingen.

Etter åpningsprogrammet takket *Harald Øveraas* de medvirkende og holdt følgende åpningstale.

Åpningstale ved Harald Øveraas på Norsk Arbeidsmandsforbunds 32. ordinære landsmøte 26.-31. mai 1991

På landsstyrets vegne har jeg den glede og ære å ønske representanter og gjester velkommen til Norsk Arbeidsmandsforbunds 32. ordinære landsmøte.

For fire år siden innledet jeg med å si at vi levde i en vanskelig tid - både nasjonalt og internasjonalt - hvor krig, undertrykkelse og sosial uro preget nyhetsbildet.

Det vil være galt å hevde at verden har endret seg så vesentlig på disse fire år at vi ikke kjenner igjen det nyhetsbildet.

Nedrustningsavtalene som er inngått og det tillitsskapende arbeid som har skutt fart er positive trekk. I vår del av verden ser vi slutten på den «kalde krigen» og åpenheten mellom nasjonene bygger ned barrierer.

Fiende-bildet har mistet sin effekt og har vanskeliggjort argumentasjonen for at militær opprustning kan redde friheten.

På den annen side har verden fortsatt ikke kommet lengre enn at man fortsatt tyr til krig for å løse konflikter. Kriger har aldri løst konflikter - de har bare skapt nye. Det er ingen seierherrer, men kun tapere tilbake, og det er de sivile som blir påført de største lidelser.

I Europa skjer det vesentlige endringer som vi ikke helt ser rekkevidden av i dag. Forhold endrer seg såvidt raskt at det til tider kan være vanskelig å holde seg orientert. Situasjoner som oppstår endrer karakter over natten.

Det er mange nasjoner og folkegrupper som skal stake ut nye veier både i styringssystemer og i sin økonomiske politikk. Det ligger mange spenninger i dette arbeid som gjør at man føler uro for hva som vil skje.

De etniske motsetninger som viser seg og de voldsbølger dette medfører, virker skremmende og unødvendige for oss. Vold og maktbruk har en tendens til å skape motvold. En løser ikke de mange problemer som er til stede verken med vold eller populisme. Det må bli en nøysommelig prosess og målbevisst arbeid som det kan ta noe tid for å gjennomføre.

Fagbevegelsens bidrag til de som nå skal bygge opp en organisasjon med andre arbeidsoppgaver og etter andre prinsipper enn hva de har hatt, må bestå av informasjon fra vår egen virksomhet og hvorfor vi har valgt denne struktur og denne form å arbeide etter.

Det er disse nye demokratiske organisasjoner som selv må velge hvordan de skal forme sin framtid med bakgrunn i sin kultur. Det ville være galt av oss å prøve å fortelle hvordan det skal gjøres. Vår form behøver nødvendigvis ikke å være den rette for andre!

Jeg mener videre det er galt å gå inn å splitte fagforbund og foreninger som har vansker nok fra før, når de prøver å organisere en enhetlig fagbevegelse. Dette mener jeg fagbevegelsen i alle land burde ta hensyn til — noe jeg ikke er overbevist om blir gjort.

Verden er blitt så liten i dag at virkningene av det som skjer i andre land fort forplanter seg. Det vil være å lure seg selv hvis vi lukker øynene for den virkelighet som er tilstede utenfor våre grenser.

Europa er i forandring på samme måte som vårt samfunn endrer seg. Vi kan like eller mislike deler av det som skjer, men vi kan ikke snu utviklingen tilbake, og må forholde oss til utviklingen ut fra vårt eget grunnlag.

Fagbevegelsen har sagt ja til forhandlinger om en EØS-avtale under bestemte forutsetninger. Hvis ikke disse forutsetninger vil være til stede i en slik avtale, har vi kommet i en helt ny situasjon.

Med det gjennombrudd som har skjedd i en så viktig sak som *domstolspørsmålet* har man funnet fram til en konstruksjon som bør være akseptabel. Jeg mener imidlertid at vi får avvente vurderingen av avtalen til den foreligger i sin helhet.

Jeg mener bestemt at det er viktig at EØS-forhandlingene får fullføres uten at den blir forkludret av en debatt som ikke står på kartet.

Spørsmålet om EF-medlemskap har ikke vært med i disse forutsetninger, men kun en avtale som skal kunne stå på egne ben.

Når den tid kommer at det blir aktuelt å diskutere et eventuelt medlemssspørsmål må det nødvendigvis bli en annen diskusjon som sikkert mange vil delta i, og ha klare meninger om.

Prinsippene om internasjonalt faglig samarbeid og solidaritet har minst like stor berettigelse idag som tidligere.

Etter min mening står fagbevegelsen overfor en kraftprøve både nasjonalt og internasjonalt.

Det vil ikke være nok å vinne denne kraftprøve enten nasjonalt eller internasjonalt. Den må vinnes begge steder.

Vi registrerer endringer i bedriftsstrukturen, bortsetting av entrepriser, underentrepriser til enmannsforetak og kontraktører i et betydelig omfang.

Vi registrerer oppkjøp, fusjoner og fisjoner i et omfang som gjør at folk

knappt nok vet hvor de er ansatt, eller hvem som er eiere. Hele denne prosessen er med på å vanskeliggjøre det faglige arbeid.

For mange av forbundets områder har det fra før vært vanskelig å drive faglig arbeid på grunn av struktur og deltidsarbeid, og med den utvikling vi nå ser, skal det ikke bli lettere.

En vesentlig forutsetning for at vi skal makte oppgaven vil være at vi skaper holdninger og større aktivitet innenfor egen organisasjon.

Det er et paradoks at samtidig som det argumenteres med demokratiske rettigheter for å foreta uravstemninger over tarifforslag, så er det færre som deltar selv om de får materiellet stukket i hånden eller tilsendt pr. post med frankert svarikonvolutt.

Det er mange som skal ha ros for aktivt arbeid i organisasjonen på ulike plan, men vi kan ikke underslå at hovedtyngden tilhører den passive skare.

Noen av disse har meninger, tildels sterke meninger, om hvordan tingene burde vært gjort, men bidrar lite til at ting blir gjort.

Jeg vil ærlig innrømme at jeg ser med en viss engstelse på fagbevegelsens framtid vis vi ikke klarer å snu den passivitet som har utviklet seg.

Jeg prøver ikke med dette å si at alt var fullgodt før. Jeg prøver heller ikke å si at alle deltok aktivt før, men det jeg vil fram til er likegladheten og den mangel på holdninger til hvordan samfunnet skal fungere. Likegladheten er den største trussel mot demokratiet.

Jeg prøver å sette søkelyset på den navlebeskuende selvopptatthet og selvdigging vi har utviklet i vårt samfunn.

Vi har fått en ny moral, eller om man vil mangel på moral, hvor man får inntrykk av at utrolig mye energi brukes for å unngå å bidra med noe til fellesskapet.

Svart arbeid og oppfinnsomheter for å unngå avgifter og skatter har jeg inntrykk av har blitt en ny idrettsgren, og det verste er at det synes som om de selv er stolte av dette og at de blir sett opp til av andre.

Litt brutalt vil jeg stille spørsmål ved om vi har utviklet oss til en nasjon av småsvindlere hvor fellesskap og solidaritet ikke har plass.

Vi har utviklet et hardere samfunn hvor kampen for å klare seg tiltar. I den overordnede tro at det er konkurransedyktigheten og markedsøkonomiske betraktninger som skal være avgjørende i enhver sammenheng, så gir resultatet seg selv — det blir jungelens lov som rår.

Jeg tror det er på tide å stanse litt opp og stille spørsmål om hva slags samfunn vi ønsker. Hvilke styringsmuligheter har vi for å endre på de utviklingstendenser vi ikke vil ha?

Er det kanskje slik at liberaliseringen har gått så langt at vi har gitt fra oss styringsmulighetene, og politiske organer mer er forvaltere?

Jeg synes det er betimelig å stille dette spørsmål da det i mange tilfeller er vanskelig å se sammenhengen mellom den uttrykte politiske vilje og den praktiske handling.

Arbeidsledigheten er et område som er et godt eksempel i så måte. Viljen til å få de ledige i arbeid blir betonet både titt og ofte, men frem til nå er ikke resultatene særlig vesentlig merkbare.

Jeg er selvsagt glad for de tiltak som blir satt inn i forbindelse med re-

vidert budsjett. Det viser ihvertfall noe vilje til å ta spørsmålet om arbeidsledigheten alvorlig, men doseringen er selvsagt alt for liten. Dette må følges opp med ytterligere tiltak om det skal ha noen effekt.

Når det reises kritikk mot regjeringen for å være for tilbakeholden i dette spørsmål, er det ikke for at vi tror de borgerlige partier ville gjøre en bedre jobb, snarere tvert imot. Vi vet at de ikke ville gjøre det, men vi må ha lov til å stille større krav til en regjering som har sitt utspring i arbeiderbevegelsen.

Det er ikke noen naturlov som tilsier at folk skal gå uten jobb. Det er vanskelig å forstå at vi ikke har råd til å la arbeidsledige utføre «vettugt» arbeid.

Man ville selvsagt ha sett noen sammenhenger hvis situasjonen var slik at de arbeidsledige fikk sulte i hjel uten at samfunnet hadde noe sosialnett som hindret dette. Men slik er jo ikke forholdene.

Jeg kan også forstå at det ikke er mulig å ha tilbud om arbeid til alle – den dagen det kan dokumenteres at vi har løst alle våre oppgaver.

Det er jo heller ikke tilfelle, snarere tvertimot.

Det står oppgaver i kø som må løses.

Det er konkrete prosjekter som kan igangsettes umiddelbart og som vil ha vesentlig betydning både for dagens og framtidens Norge.

Eksempelene er mange:

Jeg nevner utbygging og forbedring av veg- og jernbanenettet, som ingen har hevdet ikke er nødvendig.

Ombygging av gamle kraft- og linjenett er sentrale prosjekter som umiddelbart kan igangsettes. Dette vil gi vettugt arbeid og vil være samfunnsøkonomisk riktig.

Eksempelene kan forfleres.

Forbundet har gjennom mange år «terpet» på nødvendigheten av å få kartlagt våre mineral-ressurser i Fastlands-Norge.

Større satsing på kartlegging, prospektering og forskning er jeg overbevist om vil føre til at ny industri vil se dagens lys.

Det vil kunne gi industri-arbeidsplasser i distriktene hvor behovet er stort. Dette vil også gi ringvirkninger for annen virksomhet og vil kunne gi eksportinntekter.

Det er overraskende og frustrerende at det ikke lar seg gjøre å få større forståelse for at vi skal planlegge for framtida må vi nødvendigvis skaffe oss kunnskap om hvilke ressurser vi har å planlegge etter.

Det er uforståelig at det utvises så stor tafatthet for å gå gjort noe innen disse områder, og vi vil ikke, og skal ikke akseptere at skrivebordsøkonomene styrer politikken.

Av-industrialiseringen i Norge skjer i relativt rask tempo. Sammenliknet med OECD-landene er Norge det land som har forholdsvis færrest ansatte innenfor industrien.

Når vi samtidig vet at vi er et av det rikeste land på naturressurser, så er det betimelig å stille spørsmål om hva er det som er galt.

Jeg føler at vi på mange måter er et u-land som i hovedsak er råstoffleverandør til andre land som bearbeider produktene.

Det er bearbeidingsprosessen som gir verdistigningen og arbeidsplas-

ser. Det har alltid vært slik at råstoffleverandøren kommer dårligst ut økonomisk.

Hvorfor gjør vi ikke noe med dette?

Mangler vi bedriftsledere med fantasi og nytenkning?

Har vi for dårlige produktutviklere?

Er forskningen for dårlig?

Eller er det de industrielle rammebetingelser som er for dårlige?

Jeg tror fagbevegelsen er nødt til å ta disse forhold alvorlig hvis vi ikke skal fortsette å være et u-land i industri-sammenheng.

I første del av denne landsmøteperioden hadde vi stor aktivitet på anleggssiden.

Jeg sa ved åpningen av forrige landsmøte at vi selvsagt måtte være glade for den store aktiviteten som var, men at vi ville sette mer pris på om man bestrebet seg på å få en jevnere virksomhet, da ingen er tjent med de store svingninger.

Jeg mener vi har fått bekreftelse på at forbundet hadde en riktig vurdering når vi idag ser at bransjen kjemper for å overleve, og at anleggssfolk går ledige. Dette er dårlig planlegging og styring.

Spørsmålet om hvilken organisasjonsform fagbevegelsen bør ha er som bekjent like gammel som fagbevegelsen selv.

Spede forsøk er gjort for å finne tilpasninger til den utvikling som ellers har skjedd i samfunnet. Det vil være å ta i for hardt å si at vi har lykkes i så måte.

Erfaringsmessig vet vi at en slik diskusjon setter igang følelser som lett vil ende opp i at noen har forutinntatte standpunkter og dermed vanskelig kan klare å foreta den nødvendige helhetsvurdering.

Hvis utgangspunktet vårt er at vi skal styrke fellesskapet og at vi hele tiden har som siktemål å bevare LO som et samlende overordnet organ for fagbevegelsen, føler jeg meg sikker på at vi er på rett vei hvis vi kan få vedtak 1993 for et forbundsløst LO.

Det vil være en katastrofe for fagbevegelsen hvis vi ikke nå klarer å finne helhetsløsninger som gir det verktøy vi trenger for å få organisasjonen i pakt med den tid og den utvikling vi har.

Jeg anser det som en dårlig løsning hvis vi skal få en ny utsettelse av denne viktige sak.

Konsekvensen av det er jeg redd for kan medvirke til at vi kollektivt går «til bunns». Riktignok med flagget til topps, men det tjener fagbevegelsens ideer dårlig.

Når vårt 32. ordinære landsmøte avholdes under mottoet «Tenk Positivt – Vær Solidarisk» er det ut fra en erkjennelse av at vi må få en drøfting om i hvilken retning fagbevegelsen ønsker å gå.

Vi må avklare hva slags samfunn vi ønsker.

Ønsker vi et internasjonalt samfunn med rettferdig fordeling, trygghet og hvor vi tar vare på hverandre, ja da må vi være med å forme dette samfunn.

Hvis vi forventer at andre skal gjøre jobben, så blir den ikke gjort. Jeg har tidligere gitt uttrykk for at jeg mener vi har hatt en negativ utvikling,

spesielt de siste 10 år, som er det motsatte av positiv tenkning og solidarisk oppreden.

Vi har både natur og menneskelige ressurser som skulle kunne gi oss grunn til å se positivt på framtida.

Hoved-utfordringen er om vi har vilje til å fremelske solidariteten som skal være selve fundamentet i vår bevegelse, og som forplikter oss til ikke bare å tenke på oss selv, men til å gjøre tilværelsen bedre for alle — både i inn- og utland — som lever i nød, fattigdom og undertrykkelse.

Hver enkelt av oss har et ansvar som vi ikke har lov til å skyve over på andre.

Vi har mange uløste problemer foran oss. Fagbevegelsen ønsker ikke å påpeke problemene, vi skal også vise hvordan de kan løses ut fra vårt idégrunnlag.

Vi aksepterer ikke at det blir laget økonomiske modeller hvor det vesentligste blir gjort til salderingsposter — nemlig mennesket.

Vi skal akseptere den økonomiske virkelighet, men vi skal ha meninger og vil bli hørt når vi mener at «skrivebordsøkonomene» anviser feil medisin.

Et regnskap har som bekjent både en kredit- og debetside, og vi vil ha belyst begge sider.

Selv om våre problemer kan synes både mange og store, må vi vokte oss vel for ikke å huske på at i internasjonal sammenheng kan de fortone seg små.

Derfor vil det internasjonale faglige arbeid måtte stå sentralt i all vår tenkning og handling.

Selv om vi er små kan vårt bidrag være med å endre både livs- og arbeidsforhold for mange som i dag bare kan drømme om de forhold vi lever under.

Jeg forutsetter at forbundet også i fremtiden ser betydningen og nødvendigheten av å ha et sterkt internasjonalt engasjement.

Vi har noen hektiske dager foran oss. Det er mange saker som skal behandles. Vi skal bl.a. vedta handlingsprogram og arbeidsoppgaver for kommende landsmøteperiode.

Normalt vet vi at det kan være delte oppfatninger — ikke om målet, men veien vi skal gå for å nå målet.

Jeg har den tillit til landsmøtets deltakere at diskusjonen blir ført i en saklig og kameratslig tone, slik det sømmer seg organisasjonskamerater imellom.

Jeg håper at de vedtak som blir gjort vil tjene fellesskapet og bli til nytte for våre medlemmer.

Med dette ønsker jeg igjen representanter, gjester og pressen velkommen og erklærer det 32. ordinære landsmøte i Norsk Arbeidsmandsforbund for åpnet.

Gjestene presenteres

Harald Øveraas hilste landsmøtets gjester på følgende måte:

Forbundet har gleden av å ha mange innen- og utenlandske gjester fra søsterorganisasjoner og sammenslutninger.

Jeg har inntrykk av at de utfordringer vi har stort sett er de samme som i andre land. Derfor er det nyttig at vi kan komme sammen og lære av hverandre.

Det internasjonale samarbeidet i fagbevegelsen er og vil alltid være noe av det aller nyttigste og tillitsskapende for framtida.

Jeg ber om at gjestene reiser seg etter hvert som de blir presentert, og videre ber jeg om at landsmøtet venter til alle er presentert med applausen. På den måten sparer vi tid og applausen blir kraftigere:

Innbudte utenlandske gjester:

Sverige

Svenska Gruvindustriarbetareförbundet

Anders Stendalen

Gunnar Karlsson

Svenska Byggnadsarbetareförbundet

Roland Wallin

Nils Ericsson

Statsanställdas Förbund

Alf Andersson

Fastighetsanställdas Förbund

Lars-Göran Nilsson

Finland

Byggnadsarbetareförbundet

Matti Ojala

Ulf Lindström

Statens Arbetares- och Tjänsteinnehavares Förbund

Toivo Hintikka

Tekniska- och Specialbranschernas Förbund

Heimo Määränen fra 29.5.91

Tuula Lehmusto fra 29.5.91

Danmark

Kvindeligt Arbejderforbund

Alice Høeg Nissen

Ellen Høeg

Specialarbejderforbundet

Bjarne Rundberg

Dansk Funktionærforbund

Kaj Hansen

Island

Samband Byggingamanna
Sigurjon Einarsson

Tyskland

Industriegewerkschaft Bergbau und Energie (IGBE)
Adolf Kapfer
Rudolf Helfgen
Ingrid Galgerud

Internasjonaler — Unioner Federasjoner og Sammenslutninger

Miners International Federation
Peter Michalzik

Nordiska Väg och Arbetareunionen
Roland Josefsson

Nordiska Byggnads- og Träarbetarfederationen
Bent Larsen

Den Nordiska Funktionær Sammenslutning
Bert-Ove Petterson

International Federation of Building and Wood Workers
Ulf Asp

Innbudte innenlandske gjester til landsmøtet

Landsorganisasjonen i Norge
Yngve Hågensen
Per Gunnar Olsen

Landsorganisasjonen i Norge — Presse- og informasjonsavdelingen
Deltaker NN

Landsorganisasjonen i Norge — Revisjonskontoret
Thorstein L. Pedersen

Samvirke Forsikring
Ketil Stene
Gro Hognerud

Landsbanken A/S
Jan Tore Berg-Knutsen

Statstjenestemannskartellet
Terje Moe Gustavsen

Det Norske Arbeiderparti
Finn Jota

Arbeidernes Ungdomsfylking
Sigve Brekke

Arbeidernes Opplysningsforbund
Aage Søgård

Norsk Kommuneforbund
Jan Davidsen

Fellesforbundet
Kjell Martinsen

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Svein-Erik Simonsen
Inger Furnmyr

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund
Anders Kristoffersen
Torstein Lokreim

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
Karl Per Olsen
Edmund Hetty

Norsk Jernbaneforbund
Leif Thue

Norsk Tjenestemannslag
Jan Werner Hansen

Norsk Transportarbeiderforbund
Arne Semmerud

Norsk Olje- og Petrokjemisk Forbund
Leif Sande

Spesielt inviterte gjester

Ludvig Wangsmo
Øystein Larsen
Oddvar Stølen

Inviterte til åpningen og landsmøtefest

Fru Westgård
Fru Nilsen
Fru Haugen
Fru Sundt
Fru Flesvig
Fru Alfsen

Forbundslederen ønsker også spesielt velkommen tidligere forbundsformann Øystein Larsen, tidligere hovedkasserer Ludvig Wangsmo og tidligere redaktør Oddvar Stølen.

Gjestene hilser

Generalsekretær *Ulf Asp* i Bygningsinternasjonalen sa at det var en stor glede og ære for ham å få hilse på vegne av sin føderasjon. International Federation of Building and Wood Workers. Han hadde registrert at på landsmøtet var det gjester fra 14 forbund i 4 nordiske land, fra tre nordiske føderasjoner og fra to internasjonale. Fra sin Internasjonale kunne han hilse på vegne av fem millioner medlemmer, men han ville spesielt hilse fra 400 arbeidere i El Salvador. De var ansatt i et multinasjonalt foretagende som hadde skapt store problemer for arbeiderne. De har tidligere streiket to ganger, og selskapet har sagt opp alle avtaler med arbeiderne. Bedriften ønsker ikke å forhandle med arbeiderne, og de forsøker i stedet å etablere en gul fagforening og ta inn streikebrytere til arbeidet. Dette er ansatte som alle bor på bedriftens område med sine familier. I alt er det ca. 2000 mennesker som er rammet av konflikten. De har streiket siden 18. mars i år og er avhengig av midler som de samler inne i sitt eget område i El Salvador. I mai i år satte Regjeringen inn Nasjonalgarden i kampen mot de ansatte. Deres arbeidsplass er okkupert og de står helt maktesløse alene.

— Vi går nå ut med en stor informasjons- og solidaritetskampanje for å støtte de streikende i El Salvador, for å samle inn penger og for å oppfordre fagorganiserte til å sende støtte til kameratene i El Salvador og protester til selskapet. Vi har god kontakt med våre medlemmer i Italia og sammen vil vi prøve å påvirke og sette internasjonalt press på selskapet, — og vi har godt håp om å lykkes, sa han.

Han pekte på at forbundet i El Salvador også har andre problemer. Forrige år ble forbundets kontor bombet for tredje gang. Forbundskontoret er også oppbygd for tredje gang, ved hjelp av internasjonal solidaritet, ikke minst fra Norge.

— Det har vist seg at det pleier å hjelpe med internasjonal solidaritet.

Han formidlet også en hilsen fra 4700 kraftverksarbeidere i Paraguay, ved verdens største kraftverkanlegg, med takk for støtte og solidaritet. Arbeiderne bodde på arbeidsstedet sammen med sine familier, tilsammen 15 000 mennesker. Da det ble arbeidskonflikt og streik, ble de faglige ledere trakassert, arrestert og torturert. Vann og elektrisitet ble stengt av, arbeiderne og familiene sto på bar bakke. Til slutt gikk flere til sultestreik før selskapet gikk med på å forhandle. Protestene strømmet inn fra hele verden til selskapet, som er et konsortium med sete i Italia, Frankrike og Paraguay — og arbeiderne vant kampen. Det hjelper med solidaritet!

— En hilsen til Arbeidsmandsforbundet også fra Lesoto, — den vesle sør-afrikanske staten, der et av verdens største konsern hjemmehørende i Frankrike, bygger et stort damanlegg. Gruvearbeidere fra Sør-Afrika har hjulpet til med å bygge opp fagforbundet der, som teller 5000 medlemmer. De streiket i fjor og regjering og selskap sendte inn politistyrker

som arresterte og skjøt. Fire mann går fremdeles med kuler i beinet. De ble skutt på, arrestert og nektet legehjelp. Nå er de løslatt, men fortsatt uten legehjelp og behandling. Sammen med forbundene i Lesoto, Paraguay og El Salvador vil den internasjonale organisasjonen sette ned en uavhengig kommisjon for å undersøke forholdene omkring innsetting av politistyrker mot streikende arbeidere.

Han kom så inn på de nye medlemsorganisasjonene i Sentral- og Øst-Europa. En million nye medlemmer er kommet til fra Tsjekkoslovakia, en kvart million fra Ungarn bl.a. Et stort antall fra tidligere DDR, og i disse landene er det en kø av nye medlemmer som venter.

Fagbevegelsen i Øst-Europa kjemper nå for sin legitimitet og for tillit blant arbeiderne.

— De slåss nå mot fagforeningsfiendtlige lover som de nye regjeringene innfører. De har hentet sine rådgivere fra Thatchers England. Samtidig slåss de mot stigende arbeidsløshet, stigende priser og minsket kjøpekraft. De faglige lederne sier deres problem er hvordan de skal yte service til sine medlemmer når arbeidsløsheten stiger, prisene øker mer enn løningene og utenlandsgjeld skal betales, mens omveltningen fra planøkonomisk system til markedsøkonomi pågår.

— Prisen for alt sammen er det arbeidstakerne som må betale. Det er derfor mye fortvilelse i fagbevegelsen og blant medlemmene, og som det blir sagt: Det finnes ingen representant i riksdagen som forsvarer arbeidstakernes rettigheter. Det er mye positivt som skjer i Øst-Europa, men utviklingen er ikke bekymringsløs, sa han.

Om kort tid vil det bli holdt en konferanse i Budapest med diskusjon om hvordan fagbevegelsen skal takle problemene i forbindelse med overgang til markedsøkonomi.

De trenger opplæring i hvordan en tariffavtale skal utformes og kollektivavtaler slutes bl.a.

Til slutt hilste Asp fra styret i Internasjonalen og sa at han ville takke forbundet og spesielt forbundets leder for det internasjonale engasjement som alltid hadde preget forbundets aktiviteter. Takk for forbundets innsats og engasjement i det internasjonale solidaritetsarbeidet, sa Asp som overrakte forbundsleder Øveraas en gave, et personlig minne, om den internasjonale innsatsen. Han håpet at det internasjonale engasjementet måtte fortsette også i fremtiden.

Forbundslederen takket Asp og ga ordet til LO-leder *Yngve Hågensen* som hilste på vegne av de innenlandske gjestene.

Forbundsledere, kamerater, gode venner! åpnet Hågensen og sa at det var en stor glede for ham å være på landsmøtet og hilse på vegne av de innenlandske gjestene. Et landsmøte i et fagforbund er forbundets høyeste myndighet, og det er stilt store forventninger til et landsmøte, både blant medlemmene, de tillitsvalgte og resten av fagbevegelsen og arbeiderbevegelsen. Et landsmøte og forberedelsene til landsmøtet — er organisasjonsdemokratiet i praksis. Landsmøtesakene er forberedt i grunnorganisasjonene og medlemmene er gjennom disse forberedelsene med på å fremme forslag og således påvirke beslutningene på landsmøtet. Lands-

møtet er i seg selv også et forum for meningsytringer som sikrer at man fatter beslutninger som er representative i forhold til de medlemmene man representerer.

Det er en omfattende dagsorden for dette landsmøtet, det gjelder ikke bare organisasjonssaker, men også internasjonale spørsmål, sosialpolitiske og samfunnsmessige spørsmål. Det er også her på landsmøtet vår internasjonale solidaritet blir satt på prøve. Tradisjonelt har Norsk Arbeidsmandsforbund vært et forbund som har tatt ansvar utover de næring som berører medlemmenes snevre interesser. Forbundet har vært en viktig støttespiller for fagbevegelsen både nasjonalt og internasjonalt, sa Hågensen som håpet at landsmøtet ville stadfeste den posisjon NAF har hatt historisk sett. Vi trenger mange på vakt om de grunnleggende ideer og de helhetlige løsningene i samfunnet. Også fagbevegelsens utfordringer i fremtiden er emne på dette landsmøtet. Den debatten dere skal ha vil påvirke den strategien fagbevegelsen skal styre etter i 90-årene. Men det er også viktig å påvirke opinionen hver dag. Et av hovedproblemene i dagens samfunn er at mediene fokuserer på folks misnøye. Alle misfornøyde stiger frem og klager sin nød og man savner helhetsløsninger. Utfordringene i dagens samfunn er ikke først og fremst knyttet til dem som har arbeid og inntekt. Vi bør vie all vår oppmerksomhet om de 150.000 arbeidsledige. Det er tendenser til en snikende likegyldighet i samfunnet over så høye ledighetstall. Man snakker om at Norge ikke kan være noe unntak, og at 100.000 arbeidsledige er noe man må venne seg til. Vi i fagbevegelsen skal imidlertid motarbeide slike forestillinger. Vi vil aldri akseptere en så høy ledighet. Vi skal fortsatt ta trygghet for arbeid og inntekt på alvor, sa Hågensen som også håpet at dette landsmøtet ville bekreftede en slik holdning. Mange er spent på debattene og beslutningene på dette landsmøtet. Dere skal være med på å legge premissene for samfunnsutviklingen i 90-årene. Derfor gleder vi gjester oss til forhandlingene, sa Hågensen til slutt.

Forbundsleder *Øveraas* takket LO-lederen for hilsmingstalen og talen på vegne av de utenlandske gjestene. — Vi er også spent på hvilke vedtak landsmøtet vil fatte. Vi i forbundets ledelse har imidlertid alltid den tillit til de valgte landsmøtedelegatene at det er vettuge folk som kan sørge for kloke beslutninger på landsmøtet.

Han ga så ordet til lederen for fullmaktskomiteen, *Ola Tuven*, som la frem fullmaktskomiteens innstilling:

Fullmaktskomiteens protokoll

År 1991 den 14. mai ble det avholdt møte i fullmaktskomiteen.

Fullmakter med fortegnelser over representanter og vararepresentanter til forbundets 32. ordinære Landsmøte ble gjennomgått. Fullmaktene fra alle avdelinger, unntatt avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening var kommet forbundet i hende innen fristens utløp.

Representantenes medlemskap er kontrollert av forbundets medlemskartotek.

Fra avd. 69 Malmo Gruvearbeiderforening har forbundet ikke mottatt fullmaktsskjemaet. Avdelingen er purret i brev av 19/4 - 91, uten resultat.

Det er også forsøkt med telefonhenvendelse uten resultat.

Fullmaktskomiteen anbefaler landsmøte å godkjenne alle fullmakter, herunder også fullmaktene for representantene fra avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening.

Alex Jessen

Ola Tuven

Randi Sivertsen

Vedtak: Fullmaktskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Navneoppbrot

Forbundets nestleder *Arnfinn Nilsen*, foretok navneoppbrot. *Øveraas* takket *Arnfinn Nilsen* og konstaterte at innføringen i manntall nå var i orden.

DAGSORDEN

Harald Øveraas la fram følgende forslag fra landsstyret til dagsorden og forretningsorden:

DAGSORDEN

Norsk Arbeidsmandsforbunds 32. ordinære landsmøte 26. mai 1991 og påfølgende dager:

1. Landsmøtets åpning og konstituering

- a) Fullmaktskomiteens godkjenning
- b) Vedtakelse av dagsorden og forretningsorden
- c) Valg av 3 ordstyrere og 4 sekretærer
Valg av komiteer:
Valgkomiteen
Budsjettkomité
Redaksjonskomité for Handlingsprogram
Redaksjonskomité for andre saker

2. Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter

- a) Beretninger for 1987 - 1988 - 1989 - 1990
- b) Regnskaper for 1987 - 1988 - 1989 - 1990
- c) Revisjons- og kontrollkomiteens rapport for samme tidsrom
- d) Muntlig beretning for 1991

3. Forbundets handlingsprogram

4. Vedtektene

Innkomme forslag

5. Fagbevegelsens utfordringer i 90-årene

Innledning ved *Yngve Hågensen*

6. Diverse forslag
Innkomme forslag

7. Norge og Europa
Innledning ved Thorbjørn Berntsen

8. Bevilgninger

9. Valg

- a) Tillitsvalgte
- b) Forbundsstyre
- c) Landsstyre
- d) Kontrollnemnda
- e) LOs representantskap
- f) Statstjenstemannskartellets representantskap
- g) Tariffråd
- h) Representanter til OL-kongressen

10. Avslutning

Denne dagsorden ble enstemmig godkjent uten merknader.

FORRETNINGSORDEN

1. Landsmøtets forhandlinger er åpne for pressen. Likeledes har forbundets medlemmer adgang til galleriet som tilhørere. Landsmøtet beslutter om en sak skal holdes for lukkede dører. Representantene må forevise adgangskort ved inngangen.
2. Til å lede møtet velges 3 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 09.00 til kl. 13.00 formiddag og fra kl. 15.00 til kl. 18.00 ettermiddag.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 3 ganger i samme sak. Med unntak fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter for andre og tredje gang. Ordstyreren har forøvrig — når han finner det påkrevet — rett til å stille forslag om ytterligere begrensning og strek ved de inntegnede talere. Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn 1 gang og høyst 2 minutter til hver sak. Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.
5. Forslag skal leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den avdeling representanten representerer. Ikke noe nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsorden oppførte saker, kan ikke behandles.
6. Alle beslutninger avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstillfelle eller når 50 representanter forlanger det, foregår avstemningen skriftlig.
7. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.

8. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse. Protokollen for siste møtedag oversendes forbundsstyret til godkjenning.
9. Referat fra foregående dags møte trykkes og forelegges den påfølgende dag.

Enstemmig godkjent uten merknader.

Øveraas la så fram følgende innstilling fra landsstyret:

Funksjonærer/komiteer

Landsstyret innstiller:

Dirigenter:

Arvid Øygård, Jens T. Aga, Gudny Fagerhol.

Sekretærer:

Per Ingebrigtsen, Helene Granbo, Inger Lam, Kjell Ludvigsen.

Redaksjonskomiteen handlingsprogram:

Arnfinn Nilsen, Jan Antonsen, Inger Bendiksen, Ruth Samuelsen, Oddvar Guttormsen, sekretær Odd Arne Olafsen.

Redaksjonskomiteen andre saker:

Harald Øveraas, Anders B. Rodal, Stein Åros, Agnes Kvilvang, Nelly Thorsnes, sekretær Oddvar Stølen.

Budsjett-/bevilgningskomité:

Ola Tuven, Maria Fossum, Magne Brekken, Anne Lise Øyen, Odd Søgård.

Valgkomité:

Johan Klunderud (leder). Alison Ramo, Renh. Anne Beth Jacobsen, Renh. Anita Grimrud, Renh. Per Wicken, Vakt. Thorbjørn Jungård, Bergv. Arnor Dahl, St.anl. Johnny Myrvoll, P.anl. Nils Graskoph, Maskin. Kjell Svendsrud, Veg. Konrad Ulvatn, Veg.

Hans Norvald Kittilsen, avd. 11, foreslo Gunnar Ingebretsen som sekretær i stedet for Kjell Ludvigsen.

Han begrunnet det med at avdelingen ønsket Ludvigsen som gruppeleder på landsmøtet og sa at forslaget ble framsatt i forståelse med Ludvigsen og Engebretsen.

Votering

Gunnar Engebretsen ble valgt.

Ole Jarl Madland, avd. 18, foreslo Bjørn Enge som medlem av redaksjonskomiteen for Handlingsprogrammet, i stedet for Guttormsen. Forslaget ble framsatt i forståelse med Guttormsen.

Votering

Enge ble valgt med 138 stemmer.

De øvrige foreslåtte ble enstemmig valgt.

Forbundslederen konstaterte at konstitueringen var gjennomført og sa at landsmøtet nå ville ta en lunsjpause, men fortsette forhandlingene kl. 16.00.

Han foreslo at Sven Pettersen ledet an i allsang før pausen og Pettersen foreslo selv «Rød sang» som en passende avslutning på åpningsmøtet i landsmøteforhandlingene.

Møtet hevet kl. 14.25.

Ettermiddagsmøtet søndag

Landsmøtet ble satt igjen kl. 16.00 med *Jens T. Aga* som dirigent. Han overlot til Sven Pettersen å starte allsangen, denne gang med «Det er kraft i vårt forbund».

Dirigenten takket på vegne av de valgte sekretærer og dirigenter for den tillit landsmøtet hadde vist ved å velge dem som funksjonærer for landsmøtet. Han viste til materiellet i veskene, spesielt dokumentene i mappen hvor det blant annet ligger de stemmesedler som skal brukes ved avstemninger, forslagene skulle leveres i tre eksemplarer slik at sekretærer og referenter fikk sine eksemplarer. Han viste også til sedler hvor det står «Jeg ber om ordet». Disse skal brukes når man skal ha ordet, og de skal påføres nr., navn og avdeling.

Dirigenten ba om landsmøtets fullmakt til at dirigentene ved behov kunne justere rekkefølgen på dagsorden, og dette ble enstemmig godkjent.

Han sa at navneoppopp ikke skulle gjennomføres mer enn denne første dagen. Forretningsførerne skulle hver morgen få ansvar for å sjekke sine grupper og levere opplysninger om antallet til dirigentene. Kommune-gruppene som ikke har forretningsfører skulle telles av lederen og deretter leveres dirigentene.

Dirigenten anbefalte at man strengt fulgte tidsplanen for landsmøtene. Man ville ta sikte på å starte møtene nøyaktig til de tider som var angitt.

Permisjonssøknader skulle leveres i god tid, og man ville være strikse når det gjaldt innvilgelse av disse.

Valgkomiteen hadde ennå ikke fått noe møterom, men det ble opplyst at de skulle møte kl. 17.00.

Det var også kommet et telegram til landsmøtet fra landsstyremedlem Reidun Johannesen. Hun hilste landsmøtet og administrasjonen og kom med de beste ønsker for landsmøtets forhandlinger. Hun var syk og derfor forhindret fra å møte.

Dirigenten ba om landsmøtets fullmakt til å be administrasjonen sende henne en blomsterhilsen. Dette ble godkjent med applaus.

DAGSORDEN PKT. 1

Beretninger

1987 - debatt

Ingvald Almklov, forbundsstyret, tok opp en feil i beretningen som var påtalt tidligere, men ikke korrigeret. Han viste til side 37 i beretningen, siste avsnitt i kapitlet om bergverk-, mineral- og skiferindustrien. Der står det Olivin på Sunndalsøra som passerte en produksjon på 2 millioner tonn. Videre at bedriften ved denne milepæl utbetalte 5000 til hver av sine ansatte.

— Vi er uenig i plasseringen i geografien og vi kan ikke erindre å ha fått 5000, sa Almklov.

Ivar Skredderhaug, administrasjonen, medgikk at Olivin var plassert feil på kartet, det skulle ha stått Sunnmøre — og den siste setningen skulle ha vært strøket.

Sigfred Pedersen, avd. 12, pekte på at det er i beretningen man finner oversikten over forbundets arbeid. I 1987-beretningen står der et avsnitt om miljøarbeid, men det er ikke langt. For de påfølgende årene finner vi ingenting om miljø. Han minnet om at det i forrige landsmøteperiode var nedfelt mye i beretningene om miljøarbeid, og mente det kunne tolkes som at det var et dårlig trekk at miljøsekretæren ble kuttet ut. Han håpet at forbundet i det nye handlingsprogrammet ville oppprioritere miljøarbeid, det er et felt hvor et forbund som vårt burde stå i fremste rekke.

Harald Øveraas ville ikke forskuttere hva landsmøtet skulle vedta om handlingsprogrammet, det skulle behandles senere. Konkret kunne han bekrefte at det i tidligere beretninger var skrevet mye om miljøarbeid, men om det var gjort mer, var et annet spørsmål. Det er ikke mengden av det som er skrevet som indikerer hva som er gjort, mente han, og var enig i at miljøarbeid er et viktig felt, et arbeid vi må stå sammen om — men organiseringen av dette arbeidet måtte vi komme fram til senere på landsmøtet.

Med disse merknader ble beretningen for 1987 enstemmig godkjent.

1988

Beretningen godkjent uten merknader.

1989

Ole Jarl Madland, avd. 18, korrigeret en opplysning på side 31, under kursvirksomheten. Der sto det at Madland hadde deltatt i kurset organisasjonsutvikling. Det stemte ikke, han hadde fått meldingen tre dager før kurset begynte og var nødt til å melde forfall.

Beretningen ble deretter enstemmig godkjent.

1990-debatt

Bård Kristensen, avd. 4, viste til beretningen for 1990 hvor det står at «oppsagt» er blitt mer vanlig enn «permittert» etter at den nye lov om permittering ble vedtatt.

Han syntes dette var en mildest talt elendig formulering når man tar i betraktning forholdene i privat sektor. Folk blir til stadighet skubbet til side og oppsagt. Derfor er det alt for passivt det som står i beretningen på dette punktet. Vi trenger at forbundet og fagbevegelsen skjerper sin reaksjon overfor utviklingen. Det har i perioden etter at loven ble gjennomført kommet til dels skarpe reaksjoner til forbundet fra ansatte lokalt og fra lokalforeninger, mens forbundet har vist unnfalleshhet og latt ansatte stå ganske alene i sin kamp mot arbeidsgivere. — Etter min mening reagerte ikke forbundet før loven var et faktum. Forbundet burde hatt dette med i beretningen og vi må kunne forvente at forbundet også i fremtiden arbeider for å få loven opphevet, sa Kristensen.

Svein Westvik, avdeling 4, sa at han var generelt opptatt av hvilke holdninger forbundets ledelse og fagbevegelsen hadde til forholdene på arbeidsmarkedet. Hvilke holdninger har forbundsledelsen til forholdet mellom privat og offentlig sektor. Hvilke holdninger har forbundet til driftsformene utover landet? Vi i driftssektoren opplever stadig vekk at forbundets ledelse viser en lunken og passiv holdning til problemene mellom privat og offentlig sektor. Ute på arbeidsplassene foregår det en splittelse og en debatt mellom de som er ansatt i privat og offentlig drift. Det sies at når krybba er tom, så bites hestene, og det ser ut til at det er dette som nå skjer også. Vi burde kunne prate sammen på en åpen og tillitsfull måte uten at det prates bak ryggen på de enkelte gruppene. Det fører bare til at begge gruppene taper terreng. Vi har også konkurranse fra en gul forening som høster profitten av vår interne krangel, sa Westvik, som også etterlyste en annen sak i beretningen. Dette gjaldt den privatiseringskomité som var nedsatt. Kunne noen fortelle hva denne privatiseringskomité hadde kommet med. Man fikk stadig spørsmål etter dette ute på arbeidsplassene.

Johan Tunstad, avdeling 4, sa at sommeren 1990 ble endelig forbundets jernbanekomite nedsatt, tre år etter at dette ble vedtatt på landsmøtet i 1987. Forlengelsen av Nordlandsbanen nord for Fauske har alltid vært en hjertesak for avdeling 4, og vi trodde etter landsmøtevedtaket i 87 at det ville skje noe raskere. Vi har gjennom styreprotokoller og brev etterlyst initiativ fra forbundets side, men dette skjedde ikke før sommeren 90. I et svarbrev fra forbundet fikk vi vite at tidspunktet for nedsettelsen av komiteen ikke var det riktige. — Etter min mening er dette en nedvurdering av landsmøtevedtaket og landsmøtets vilje til å gjøre noe positivt i denne saken, sa Tunstad, som sa at ihvertfall burde oppnevningen av komiteen stå i beretningen.

Westvik savnet også en sak til i beretningen. Dette gjaldt arbeidstidsbestemmelsene i overenskomsten. Det heter i et rundskriv fra LO, benevnt rundskriv 47/85, at unntaket fra hovedregelen i overenskomsten

bare skulle kunne gis av LOs sekretariat. Avdeling 4 hadde reist denne saken i et brev i 1990 i forbindelse med et bruprojekt på Helgeland. Til tross for klare forsikringer lokalt, ga forbundet dispensasjon fra arbeidstidsbestemmelsene på, dette bru-prosjektet. Unntaket skapte store problemer for vår avdeling, og den havnet til slutt i LOs juridiske kontor hvor man konkluderte med at forbundets vedtak var lovstridig. Denne saken burde derfor stått i beretningen, sa Tunstad og håpet at man ikke fikk oppleve slike ting i fremtiden. Det burde i det minste tas kontakt med den lokale avdeling før man fattet unntaksvedtak. Denne saken var en stor belastning for avdelingen.

Arnstein Remmen, avdeling 4, sa at forbundet tidligere har vedtatt at man skulle arbeide for en felles overenskomst for bergverk, mineraler og skifer, men at lite var gjort for å få dette til i perioden. Han viste også til beretningen hvor det står at forbundet vil arbeide for at et destruksjonsanlegg skal legges til Tverrfjellet. Han fant dette høyst forbausende så lenge man er kjent med at Stortingets vedtak om å legge det til Mo i Rana fortsatt står ved makt. Det har også vært forutsatt at man skulle bruke gamle Mofjell Gruver. Han beklaget på denne bakgrunn at forbundet kunne sette distrikter opp mot hverandre i denne saken. — Jeg vil spørre hvilke vedtak i forbundet som legges til grunn for en slik formulering.

Han viste til slutt til at forbundet skulle arbeide for en felles overenskomst for bergverk, mineraler og skifer, og lurte på hva som er gjort i perioden. Det står intet i beretningen om dette. Han var kjent med at det var oppnevnt en komité i 1991, men har det så ikke skjedd noe tidligere? Hvorfor har dette tatt så lang tid?

Eldbjørg Klimpen, avdeling 4, viste til beretningen for 1990 om oppsigelser, permitteringer m.v.s. 80. Det blir trukket frem at det er et stort antall saker i perioden, spesielt innen DKT. Dette er ikke rart når man ser hvilken offensiv renholdsbedriftene er på overfor potensielle kunder. Her smøres det over en lav sko. Her er det gratis lunsjer og middager til de ansvarlige og de blir fortalt at det bare er renholdsbyråene som har kompetanse til å drive med renhold. Ja, kan dette være riktig? Det har vel vært drevet renhold her i landet før rengjøringsbyråene ble etablert. Det skjer også i renholdsbedrifter at man inviterer venner og bekjente til å arbeide for seg, og disse blir ikke organisert. Dette er noe vi bør slå ned på, for det svekker fagbevegelsen.

Hun var så en visitt innom bransjekursene i forbundet. Hun hadde vært på et slikt bransjekurs på Dombås og det var forsåvidt interessant, men hun hadde opplevd at hun ble omtrent trakassert fordi hun arbeidet i egen regi og ikke gjennom rengjøringsbyråene. Hvorfor skal de som arbeider innenfor egen regi bli trakassert slik når forbundet har uttalt at man skal arbeide for at mest mulig av renholdet skal skje i egen regi, spurte Klimpen.

Gudmund K. Selvåg, avd. 6, viste til side 74, siste setning i avsnittet om Bru- og tunnelselskaper, og mente at her hadde man diktet fælt i Oslo.

«— noe som sannsynligvis kan tilskrives et godt forhold mellom arbeidsgivere og arbeidstakere — heter det i beretningen. Det var ihvertfall ikke en korrekt beskrivelse av forholdene i Bergen. Det var mye merkelig å finne i bru- og tunnelselskapene, og han mente det var ganske absurd at bompengeringen i Bergen, som var et offentlig tiltak, offentlig finansiert skulle overdra til et privat selskap å samle inn offentlige avgifter. Bompengeringen har 22 årsverk, som da ikke fikk bli kommunalt ansatte. Han forsikret at det ikke eksisterte noe godt forhold mellom de ansatte og bru- og tunnelselskapene i dag, og mente at slike dikteriske prestasjoner ikke hørte hjemme i årsberetningen.

Han satte fram forslag om å stryke setningen:

«— noe som sannsynligvis kan tilskrives et godt forhold mellom arbeidsgivere og arbeidstakere.»

Steinar Stenersen, avd. 2, pekte på at beretningen for 1989 omtalte en tvistesak med A/S Betongmast, men i beretningen for 1990 kunne han ikke finne noe om løsningen på saken.

Konrad Ulvatn, avd. 6, tok for seg beretningens omtale av de lokale korrespondenter, i kapitlet om Arbeidsmanden og informasjonsvirksomheten. Der sto at ordningen ikke fungerer etter forutsetningen, at det kommer for lite stoff fra avdelingene. Han visste ikke hvor høyt man ville legge lista, men trodde ikke man kunne regne med å få et fullt ferdig pressekorps selv om det ble holdt et kurs for noen år siden. Beretningen for 1989 var mer positiv. Der sto det at noen av korrespondentene hadde gjort en førsteklasses journalistisk innsats.

— La oss bakke opp dem som gjør en fin innsats og la det komme til uttrykk. Det virker inspirerende og kan trekke andre med seg, mente han. Han pekte på at korrespondenten i Hordaland hadde gjort en fin innsats, med 10—15 innlegg i Arbeidsmanden hvert år i gjennomsnitt. Han ga ellers ros til fagbladet for godt nivå.

Kjell Ludvigsen, avd. 2, tok for seg beretningen om renhold og var ikke imponert over forbundets innsats spesielt når det gjaldt verneombudsaken. Han etterlyste hva som var gjort med dette i siste del av landsmøteperioden.

Martin Skårstad, avd. 4, pekte på en formulering i maskinoverenskomsten angående godtgjøring for bevegelige helligdager, der man tidligere hadde samme ordlyd som anleggsoverenskomsten. Det var litt av et sjokk å se endringen.

Som medlem av forhandlingsdelegasjonen hadde han fått mye kritikk for dette, noe han fant forståelig. Men den var uberettiget, for han hadde ikke vært med på denne forandringen. Han kunne ikke huske at dette hadde vært drøftet under forhandlingen, og det samme gjaldt flere andre i forhandlingsdelegasjonen.

Han minnet om at hovedinteressen var å få en bedre overenskomst. Det

hadde man ikke fått — og da er det ikke rart det er problematisk å verve nye medlemmer.

Han måtte derfor spørre: — Når og hvem har godkjent endringen? Er det riktig som det hevdes, at Arbeidsmandsforbundet er tatt ved nesen?

Han understreket det som står i siste avsnitt i dette kapitlet, at maskinoverenskomsten ikke er bedre enn at dens minimumsnivå må etterleves og ikke ofres på jobbkonkurransens alter.

Om det var dette som var blitt gjort her, måtte man se å få dette rettet opp.

Alex Jessen, avd. 2, hadde følgende innlegg:

Dirigent, kamerater.

I beretningen for 1990 som omhandler bergverk, mineral og skifer står der følgende. Jeg siterer:

Innenfor mineralindustrien har det vært relativt stabilt på marked. Videre står der. Imidlertid vil det være nødvendig å se på bedriftsstrukturen innen olivinproduksjonen. Sitat slutt.

Jeg er enig med det som står i beretningen, når det gjelder at man må se på strukturen av norsk olivinproduksjon, men jeg etterlyser initiativ fra forbundets side, om det som skjer på olivinmarkedet idag. Den måte som der drives på er helt forkastelig. A/S Olivin som er en statsbedrift dumper prisene på det internasjonale marked med ca 20 % på priser som i forveien er lave og som knapt dekker kostnader ved å produsere olivin.

Det er idag 3 norske bedrifter som selger og produserer olivin til det internasjonale marked, A/S Olivin, Industrimineraler A/S og Franzefoss Bruk A/S. De 3 bedrifter har 70 % av det internasjonale marked, men de konkurrerer med hverandre om å tilby olivin til lavest mulig pris. Man kan jo stille spørsmål, om det er en riktig måte å forvalte ressursene på, ressurser som vi ikke kan fornye. De kommer ikke igjen når vi først har tatt dem ut av fjellet og solgt dem.

Salget av olivin er et av de få produkter, hvor volumet øker, men prisen går ned. Det minner meg om molboerne, uten at jeg skal dra noen historier om dem her.

Kundene ute i verden ler av oss. Tenk dere her har vi den beste kvalitet på olivin som finnes i verden og kunder som er villig til å betale 30 % til 60 % mer for varen, men vi gir den bort til spottpris. Ikke noe annet land i verden enn Norge kunne finne på å gi sine produkter bort på den måten, men vi skal jo ha konkurranse. Vi må ikke ha monopol. Men det må da være utlandet vi skal konkurrere med, og ikke oss selv. A/S Olivin er storebror av de 3 selskapene og tror at de kan konkurrere de andre ut av markedet. Men jeg tror de tar feil, fordi markedet krever flere leverandører/produsenter.

De to mindre selskaper på markedet har overfor næringsdepartementet og styret i A/S Olivin kommet med forslag til omstrukturering av norsk olivinproduksjon og salg av produktene. En omstrukturering som ville være til beste for det norske samfunn og en god forvaltning av de norske olivinforekomster som samfunnet er tjent med.

Det er ikke sikkert at den modell de to firmaer har foreslått er den bes-

te. Men det må kunne gå an å komme sammen og diskutere hva som er det beste for det norske samfunn og mulighetene for en omstrukturering av norsk olivinproduksjon og videreforedling av olivin.

A/S Olivins styre og næringsdepartementet har hittil hatt en lunken holdning til alle forslag og avvist dem.

Jeg er fullstendig klar over at noen nå vil si, han er ute etter å få A/S Olivin privatisert, men der tar de feil. Jeg vil til enhver tid mene og støtte olivinarbeidernes klubb på A/S Olivin i deres kamp for å bevare arbeidsplasser i distriktene, men man bevarer ikke arbeidsplassene ved å forære produktene bort.

Til slutt vil jeg etterlyse et engasjement fra forbundets side for å sikre at norske ressurser blir forvaltet på en måte, som er til det norske samfunns beste, og jeg vil be forbundet om å innkalle de berørte parter, politikere og tillitsvalgte til en konferanse for å diskutere norsk olivins fremtid.

Likeledes etterlyser jeg en politikk og videreutvikling av den handlingsplan som ble vedtatt på landsmøtet 1982, så vidt jeg vet har den ikke vært tatt opp av skuffen den ligger gjemt i. En handlingsplan er noe som skal følges opp kontinuerlig. Vi må sikre oss at vi får mest mulig ut av de ressurser vi har.

Sven Pettersen, administrasjonen, supplerte den trykte beretningen angående studievirksomheten.

Noen rubrikker var ikke utfylt. Det var tall fra AOF som ikke var kommet med. Han refererte dem nå istedet fra talerstolen:

*«Korrigerer til beretningen 1990, kursvirksomheten side 30.
Studieringer m/u lærer 219 studieringer — 593 kvinner, 725 menn.
Totalt 1318.*

Alt i alt: 3330 medlemmer har deltatt i et eller annet studietiltak.»

Arnfinn Nilsen, administrasjonen, sa at den erfaring han hadde i forhold til beretninger, under behandlingen først i forbunds- og landsstyre og likeledes i fylkesårsmøtene, var at de ikke ble omfattet med så stor interesse. Selv om ikke alt var like spenstig, syntes han det var litt fyr i denne forsamlingen, og godt var det, med en god del interesse knyttet til det forbundet hadde gjort og ikke gjort.

— Vettuge korrektiver har vi bruk for, sa Nilsen. En hovedproblemstilling som var reist, gjaldt hvorvidt vi skulle ta diskusjonen om statlig og privat virksomhet. Han understreket i den forbindelse at den helt vesentlige oppgaven for oss er å virke for at summen av arbeid hele tiden er så stor at ikke mangelen på arbeid får arbeidsfolk til å krangle om hvem som skal ha jobben. Det tilslører det egentlige problemet, — nemlig mangelen på arbeid. Han var på vakt mot enhver diskusjon i LO-systemet der utgangspunktet var denne krangelen.

— I Norge er det ikke slik at den offentlige virksomheten er, eller har vært, ideologisk fundert. Utgangspunktet har vært en tro på blandingsøkonomi som et foredlingspolitisk virkemiddel. Det offentlige vegvesen

har hatt alle oppgaver fra A til Å også ut fra kontrollerende motiv, for der er det mye penger ute og går.

Nilsen understreket igjen at det er mengden av arbeid som er hovedsak. Han reiste også spørsmål om hva som er skjedd med arbeiderbevegelsen de siste årene, med framvekst av høyrebølgen. — Vi har tapt skanse etter skanse, fordi vi i forbindelse med fordelingspolitikken virkemidler har fått heftet på oss at vi ikke er gode nok.

Når det gjaldt den komiteen Westvik etterlyste, var Nilsen enig i at den ikke hadde vært av de mest aktive. Man måtte imidlertid være oppmerksom på at det ble nødvendig å vende oppmerksomheten bort fra hvem som skulle sitte i maskin, til spørsmålet om bevilgninger. Han hadde ikke problemer med å ta kritikken med det forbehold.

Stein Åros, landsstyret, fant det på sin plass å sitere hva fanden gjorde da han ville intet skulle skje. Beretningen forteller om hva som er skjedd i forhold til de prioriteringer som ble vedtatt av forrige landsmøte, et slags regnskap. Han minnet om at tidligere landsmøter hadde diskutert handlingsprogram for bergverk, og siste landsmøte kom nokså nær et mistillitsforslag. Han minnet videre om Sulitjelma-møtet, som uttalte at dersom «liket» ikke ga lyd fra seg, anså man utvalget som dødt og begravet.

Åros fant det underlig at ingenting var nevnt i beretningen under bergverk, at det var nedsatt et landsmøtevalgt utvalg til å utarbeide et handlingsprogram for bergverk, og satte fram følgende forslag:

«Det landsmøteoppnevnte utvalg til utarbeidelse av handlingsprogram for bergverksindustrien oppløses.»

Anders Bjarne Rodahl, administrasjonen, repliserte til Stenersen at løsningen i konflikten med A/S Betongmast ved en inkurie ikke var kommet med i beretningen.

Når det gjaldt maskinoverenskomsten var han villig til å ta i mot velfundert kritikk, men han var ikke sikker på at temaet hørte inn under beretningen.

Han pekte på at det hadde vært en del diskusjon under forhandlingene og at det oppsto en del misforståelser. Det ble da tatt en telefon til alle dem man fikk tak i for å få oppklart dette. Siden har tariffrevisjonen vært ute til avstemning, og er vedtatt.

Når det gjelder arbeidstidsordninger har vi et sterkt press på oss, sa Rodahl, og trodde at dagens og morgendagens arbeidsliv — i enda sterkere grad vil bli preget av spesialisering og fleksible løsninger. Gårdsdagens arbeidsliv var preget av kjernearbeideren, med sykkelavstand fra arbeidsplassen. Da var det lett for fagbevegelsen å ha en kjerneorganisasjon. Etter at man begynte med oljeutvinningen, er det ikke lenger snakk om nordmannen, men om nordmennene. Det er et mylder av ulike interesser og holdninger, der hver og en har sine spesifikke orienteringer. Det krever flere organisatoriske løsninger, — og fagbevegelsen har ikke lenger monopol, men konkurranse. Morgendagens fagbevegelse må innstille

seg på å konkurrere med andre organisasjoner, og ikke minst med husorganisasjoner. Her vil nye tilbud bli utviklet, ikke minst når det gjelder arbeidstidsordninger. Arbeidstilsynet rekker ikke mer enn kanskje et besøk i året på en arbeidsplass. De firmaene som kommer til oss for å få opprettet avtale gir oss en mulighet til å få inn begrensninger, sa Rodahl, men trodde vi var kommet til en tid der mange vil ha en 2 pluss 1 ordning, det vil si de jobbet i to uker og var en uke hos familien.

Han beklaget at man ved en feil hadde gått med på for liten fritid under overenskomsten for Helgeland-prosjektet.

Kjell Holst, administrasjonen, sa at Selvåg hadde påpekt noe som var riktig. Selvåg visste sikkert bedre enn han selv og forbundet hvordan arbeidsforholdene var på bru- og tunnel-prosjektet i Bergen, men poenget i forhold til beretningen er at forbundet ikke mottok noen signaler om at det var tvister i prosjektet. Når man har kommet frem gjennom forhandlinger, regner forbundet med at det er OK forhold. I annet fall vil slike saker alltid havne i forbundet før eller siden. Det er bakgrunnen for at det står som det gjør i beretningen. Det er kanskje likevel feil.

Til Martin Skårstad ville han svare at det som står angående maskinoverenskomsten egentlig er feil. Det er ikke nytt kapittel her, det er bare en fortsettelse av det som står på siden foran. Det som har skjedd her — er at Maskinentreprenørene økte arbeidstida med 4-5 timer i uka for å styrke sin konkurranseevne. Dette var noe forbundet ikke kunne akseptere. Man må nesten si at det da bare er bra at mange av dem har gått på reva etterpå. Det er ikke slik man skaper arbeidsplasser i anleggsbransjen. Det er forbundets oppgave å påtale alt som undergraver vårt arbeid for trygge og sikre arbeidsplasser, sa Holst.

Ivar Skredderhaug, administrasjonen viste til det Arnstein Remmen hadde sagt om sammenslåing av overenskomsten for bergverk, mineraler og skifer. Det var riktig at dette ble vedtatt i 1987, men lite ble gjort i 1988 fordi det da ikke var anledning til å gjøre særlige endringer. I beretningen står det imidlertid at partene vil arbeide for at det blir en slik overenskomst, og det arbeides også med dette. Det er avviklet et møte om dette, men på grunn av den hektiske virksomhet før landsmøtet, er det ikke holdt noe annet møte ennå.

Når det gjaldt plassering av destruksjonsanlegg, sa Skredderhaug han var klar over at Stortinget hadde vedtatt en plassering i Mo i Rana, men på den annen side var det behov for mer enn ett destruksjonsanlegg i Norge. Situasjonen er dessverre slik at alle legger noe dritt etter seg, og det er ingen som tar vare på det. Gruvearbeiderne ved Hjerkin har tatt opp saken med forbundet om plassering av et destruksjonsverk på Hjerkin til estatning av de gamle gruvearbeidsplassene der oppe. På denne bakgrunn mente han at landsmøtet burde akseptere at det her var behov for mer enn ett destruksjonsanlegg.

Alex Jessen, avdeling 2, hadde reist spørsmålet om Olivin-problemene og ba om de at disse ble løst raskest mulig. — Hvis det blir meg som skal

fortsette på dette området, vil dette bli fulgt opp allerede i juni dette år, sa Skredderhaug.

Martin Skårstad, avdeling 4, sa at han ikke kunne takke for svaret da han ikke var sikker på om han hadde fått noe svar. Forbundet har ringt 2 av 5 aktuelle, og dette er nesten grunnlag for mistillit til forhandlingsledelsen, sa Skårstad når saken ikke var sjekket bedre. Det var etter hans mening feil å kalle bilag 1 for en b-ordning for bygg- og anlegg, og han understreket at det ikke hørte noen steder hjemme at man kom med rettelser til overenskomsten et halvt år etter at den var vedtatt.

Til Kjell Holst sa han at han forstår hans svar, men han understreket at det var flere som ikke var kontaktet pr. telefon og at dette var uakseptabelt.

Arnstein Remmen, avdeling 4, sa at han unnet Dovre nye arbeidsplasser, men han syntes det var galt når man satte arbeidsplasser et sted opp mot arbeidsplasser et annet sted. Når krybba er tom blir det lett slåssing, som det var påpekt tidligere under landsmøtet. Han hadde i sitt første innlegg etterlyst hva slags vedtak som lå bak formuleringen i beretningen, men han hadde ikke fått svar på det. Han trodde imidlertid at beretningen måtte være vedtatt. Foreløpig bør forbundet holde seg til det som er situasjonen, at Stortinget har vedtatt at det skal etableres 1 destruksjonsanlegg i Mo i Rana. Vi er klar over at det har vært drøftet andre alternativer og også et samarbeid med Sverige, men det en annen sak.

Strek

Dirigenten foreslo strek med anledning til å tegne seg under neste taller. Dette ble enstemmig godkjent.

Ruth Samuelsen, administrasjonen, sa at det fra avdeling 4 var påpekt at renholdere i egen regi ikke fikk den samme respons som de ansatte i renholdsbyråene, ei heller hadde man fått tilrettelagt så målrettede kursjoner som andre. Dette kunne det være noe i ettersom mange av foreleserne om fremtidens renhold ble hentet fra regjæringsbyråene. Det var vanskeligere å skaffe foreleserne fra de andre som ikke hadde renhold som fag. Men at foreleserne hadde slengt med leppa under kursene, var det lite å gjøre med. Man kunne ikke bestemme hva arbeidsgiverne skulle si, bare hva de skulle snakke om. For oss som forbund er den viktigste oppgaven å, trygge arbeidsplasser — uansett ansettelsesforhold.

Når det ikke sto noe om arbeidet for autorisasjon og verneombud i beretningen for 1990 hadde det sammenheng med at mange av medlemmene arbeidet godt politisk med disse spørsmålene ute blant politikerne. Man har derfor valgt en annen innfallsvinkel på beretningen for 1990 under dette punktet. Man ønsker seg en skikkelig ordning, ingen lettvinnt løsning med autorisasjon slik man har fått for vaktelskapene.

Øveraas' oppsummering

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa seg meget glad for at det hadde vært

lang debatt med mange deltakere. Dette var tegn på at helsetilstanden i forbundet var bedre enn han kanskje hadde fryktet. Han ville imidlertid minne en de utålmodige om at man var med i et fellesskap og at alt ikke kan tas med i beretningene: Da trodde han ikke noen ville lest dem. Nå — sender man også ut 1. korrektur til beretningene slik at man kan få input så sent som mulig, men selvsagt kunne beretningene vært bedre. Etter-som saksbehandlerne hadde svart på de fleste spørsmål, ville han bare berøre noen av de emner som var tatt opp.

Til Borg ville han si at man måtte ha fulgt dårlig med angående forbundets engasjement i forhold til LO om permittering når han kunne uttale seg som han gjorde. Da loven ble endret, hadde ikke LO innvendinger mot loven. Det var utgangspunktet, men loven ble grådig misbrukt dels til å komme med mange oppsigelser, dels til å velte omkostninger over på det offentlige. Det har skjedd en total endring på arbeidsmarkedet etter at loven ble gjennomført. Sysselsettingstrukturen er totalt endret, sa Øveraas som ville komme mer tilbake til denne saken under den muntlige beretningen senere. Til Johan Tunstad som var engasjert for jernbaneutbygging, sa han at Tunstad ikke var alene om dette. Det var riktig at avdelingen hadde purret på saken og fått svar fra forbundet. Man skal imidlertid være klar over at landsmøtet i 1987 ikke datofestet nedsettelsen av en jernbanekomite. Det viktigste må være at komiteen er nedsatt og at den legger frem sin innstilling på dette landsmøtet.

Om forholdene i renholdsbransjen sa Øveraas at man kunne stille spørsmål om hvem som hadde innflytelse i kooperasjonen lokalt. Tidligere hadde man kanskje dette sammen med småbrukerne, men hva er situasjonen i dag. Bruker vi vår innflytelse lokalt. Vi har med åpne øyne latt utviklingen skje — utenfor vår kontroll.

Til Konrad ville han si at det var grunn til å rose korrespondentene i beretningen for 1989. Det hadde man også gjort. Men man måtte også i 1990 kunne ha anledning til å beskrive virkeligheten. Det gikk ikke så bra i 1990, men det kan bli anledning til ros for 1991 hvis man gjør det enda bedre.

Til Remmen ville han si at forbundets organer ikke har behandlet spørsmålet om plassering av destruksjonanlegg i Norge. Han hadde registrert at det var flere kandidater her. De fleste kandidater var imot, noen få var for. Det er ikke forbundets oppgave å skape strid mellom ulike steder, enten det blir Mo i Rana, Gjerstad eller Hjerkins som får anlegg. Vi skal ikke strides om arbeidsplasser, men bidra til at det skapes arbeidsplasser.

Til Stein Åros ville han si når man etterlyste en bisettelse av bergverksutvalget, at han ikke hadde noen erfaring som forretter av bisettelsen av lik, men at det kunne være artig å prøve dette også. Han ville ta denne saken fullt og helt på egen kappe. Faktum er imidlertid at selv om ikke bergverksutvalget har vært sammenkalt, har det vært gjort mye arbeid for bergverksindustrien i denne perioden — gjennom alle kanaler. Det har skjedd noe historisk i denne perioden, man har fått opprettet et geodatasenter for borekjerner i Norge, og dette tror jeg man skal ha mye gle-

de av i fremtiden. Spørsmålet om bergverksutvalg eller ikke får vi komme tilbake til senere under landsmøtet.

Dirigenten viste til de tre forslagene som var fremmet under debatten. Det gjaldt forslaget fra Sven Pettersen, forslaget fra Selvåg og forslaget fra Stein Åros.

Dirigenten refererte forslaget fra Pettersen til endring på s. 30 i beretningen for 1990. Endringsforslaget ble enstemmig godkjent. Dirigenten foreslo Åros forslag oversendt gruppearbeidet under landsmøtet, og dette ble enstemmig godkjent.

Selvågs forslag til endring på s. 74, at siste avsnitt strykes ble tatt opp mot beretningens ordlyd.

Vedtak:

Beretningens ordlyd vedtatt, med stort flertall.

Votering

Hele beretningen for 1990 ble tatt opp til godkjenning. Den ble vedtatt mot 1 stemme.

Etter en del diskusjoner ble røykepause foreslått av dirigenten. Møtet hevet kl. 17.45.

Møtet ble satt igjen kl. 17.55 og forbundsleder Harald Øveraas fikk ordet til en muntlig beretning for 1991:

Muntlig beretning 1991

Året 1991 har så langt selvsagt vært preget av forberedelsene til Landsmøtet, men i tillegg har vi naturlig nok også forsøkt ivarett de øvrige aktiviteter.

Sysselsettingssituasjonen har bidratt til at forholdene ute på arbeidsplassene har endret karakter. Medlemmene og tillitsvalgte blir møtt av et tøffere marked.

Dette merker vi spesielt ved en merkbar økning i saker som går på oppsigelser og endring i ansettelsesforhold.

Med bakgrunn i «Lov om lønnsplikt under permittering» ser vi en klar tendens til prosjektansettelser i stedet for den vanlige ansettelsesform i bedriftene.

Loven har også medført at bedriftene raskere går til oppsigelser når permitteringer kunne vært anvendt.

I den vanskelige sysselsettingssituasjonen vi har, skaper dette unødvendige belastninger for de som blir berørt.

Forbundet har aktivt arbeidet for å få endret «Lov om lønnsplikt under permittering», eventuelt at det ble gjort unntak for spesielle grupper, bl.a. anleggsbransjen, og vi mener å kunne hevde at vi har bidratt sterkt til at vi har fått en ny gjennomgang og håper vi kan få en løsning av denne saken som vi alle kan leve med.

Med ca. 160 000 uten ordinært arbeid sier det seg selv at utålmodighe-

ten for at fornuftige tiltak blir igangsatt fra myndighetenes side som kan få folk i arbeid er stor.

De midler som ble avsatt i revidert nasjonalbudsjett til bl.a. samferdsel betyr at vegsektoren kommer igang med flere prosjekter. Dette er selvsagt positivt, og vi har lenge påpekt det fornuftige i å få aktivitet på dette så viktige område.

Det er investering som kommer alle tilgode både i form av arbeidsplasser på kort sikt og med store ringvirkninger også mot næringslivet og forbedrede transportmuligheter.

Selv om disse bevilgninger er positive så er det sterkere virkemidler som må tas i bruk, skal vi nå vår overordnede målsetting «Full sysselsetting».

Det er ingen naturlov som sier at det ikke er mulig å tilrettelegge forholdene slik at alle kan sikres arbeid.

Grunnlovens § 110 pålegger også myndighetene å legge forholdene til rette for at ethvert arbeidsdyktig menneske kan skaffe seg utkomme ved sitt arbeid.

Arbeidsledighet kan aldri aksepteres av fagbevegelsen.

Det bryter ned samfunnsforholdene.

Det skaper store sosiale problemer!

Det skaper et klasesamfunn vi ikke ønsker.

Det skaper et hardere samfunn, hvor taperne er de unge som ikke tidligere har vært ute i arbeidslivet og de over 50-55 år som ikke blir oppfattet som fullverdig og produktive nok.

Kort sagt: Vi blir alle tapere.

Fagbevegelsen har ytet et vesentlig bidrag for å få norsk økonomi i balanse. Nå forventer vi, og krever, at næringsliv og myndigheter tar sin del av ansvaret.

Årets mellomoppgjør hadde som siktemål å øke kjøpekraften spesielt for de med lav og midlere inntekter.

Vi mener det er nødvendig å øke etterspørselen for å få mere fart i sysselsettingen.

I N.H.O. ble vi møtt med en holdning som var lite konstruktiv. Det er ikke uvanlig at vi blir møtt med elendighetsbeskrivelser av næringslivets tilstand, men i år inntok de en holdning som var provoserende.

De mente det ikke var rom for noe tillegg, men tilslutt kastet de frem et tilbud på kr. 1,-. I dette tilbud lå også de forbehold at bl.a. for anlegg var det ikke rom for noe tillegg.

Selvsagt virket dette provoserende og i ettertid kan man stille seg spørsmål om hvorfor de opptrådte på denne måte.

En forklaring kan ligge i at N.H.O. har interne problemer som vanskeliggjør å føre konstruktive forhandlinger, og at de av den grunn ønsket et brudd og deretter meklings.

Vi vil muligens få svar på dette når vi skal ha ordinær tariffrevisjon i 1992.

Resultatet av årets mellomoppgjør mener jeg vi har grunn til å være rimelig tilfreds med. Ser vi resultatet i forhold til de forutsetninger LOs Representantskap vedtok, mener jeg bestemt det er rimelig bra kor-

respondanse mellom disse forutsetninger og det meklingsresultat vi fikk.

I og med at vi skulle over til normale tilstander etter 2 år med lønnslov og 1 år med restriksjoner på den lokale forhandlingsrett er vi nå i den situasjon at det er overenskomstens tekst og bestemmelser som gjelder fullt ut.

Med bakgrunn i at vi har ulike overenskomster anser jeg det som både rimelig og riktig at overenskomster med lokal forhandlingsrett fikk et lavere generelt tillegg enn de med avtaler uten lokal forhandlingsrett.

Tariffoppgjøret i statlig sektor ble gjennomført etter samme mal som i privat sektor.

Det som i utgangspunktet skapte størst problemer var spørsmålet om vi fortsatt skal ha et felles offentlig regulativ.

Forskjellige virkningstidspunkter for fjorårets oppgjør førte til at kommunal sektor gikk inn i 1991 med et betydelig større overheng enn statlig sektor. Dette førte til at Kartellet og Kommuneforbundet reiste ulike krav, der vi i tillegg til tillegg på lønnstabellen krevde et lønns-trinnopprykk for alle.

Forhandlingsresultatet ble som bekjent at fra 1. mai økes satsene i tabell A med kr. 1.600,- pr. år på trinnene 29 og 30, og kr. 500 på trinnene fra 31 til 42.

Fra 1. september flyttes alle stillinger opp et trinn på tabell A.

Det avsettes 0,3% av lønsmassen til sentrale forhandlinger om endringer i lønsplasseringer. Under disse forhandlinger kan det avtales føringer for de forhandlinger som skal gå lokalt. Forhandlingsresultatet gis virkning fra 1. september 1991.

Videre avsettes 0,25% av lønsmassen til lokale forhandlinger om endringer i lønsplasseringer. Forhandlingsresultatet gis virkning fra 1. oktober 1991.

I tillegg til dette ble det enighet om at det fra 1. mai blir innført et nytt lønssystem i Staten.

Utredningen var ferdig rett før årsskiftet og var ute til høring. Av høringen fikk vi bare et entydig svar, og det var at høringsfristen var for kort til å sette seg grundig inn i et så omfattende materiale.

Det er vi enige i, men den måtte bli kort når forutsetningen var at dette skulle inn i forhandlingene allerede i år.

Når det gjelder synspunkter på prinsippene ved det nye systemet var de både positive og negative, men de fleste var skeptiske til hva dette kunne føre til.

I forhandlingene om nytt lønssystem har det derfor vært viktig for oss å få avklart forhandlingsnivåene. Det har sammenheng med at systemet klart gir åpning for forskjellsbehandling.

Jeg nevner derfor spesielt følgende punkter:

1. Justerings-/normeringsforhandlinger skal i år skje på samme nivå som i 1986. Altså sentralt, og mellom etatene og forbundene.
2. De tillitsvalgte vil få drøftingsrett på lønsplassering ved tilsetting i ledig stilling.

Når det gjelder avklaringen som skal foregå om forhandlingsnivåer før hovedoppgjøret i 1992, vil vi holde fast ved at forhandlingsnivået må være

re forbund etat. Om vi ikke blir enig om forhandlingsnivåene, kan vi svare med å ikke avsette noe til den type forhandlinger ved tariffoppgjørene.

Vi nevner dette spesielt fordi vi vet at mange av dere har en berettiget frykt for at dette systemet skal bli et system for utvikling av «trynetillegg». Det mener vi å ha gardert oss mot.

Videre er det åpnet for at overenskomsten kan overføres til regulativet.

Vi antar at mange av våre overenskomstlønte vil reagere negativt på dette. Det er det ingen grunn til, fordi vi vil ha hånd om hvilke grupper som eventuelt skal inne på regulativet.

I den private sektor er det fortsatt problemer med sysselsettingen for maskin- og anleggsbransjen.

Det er vårt håp at vi kan få noe større aktivitet i løpet av året.

For bergverksektoren er det fortsatt problemer for mange bedrifter. Det har vært arbeidet mye for å få en fornuftig driftsform i Sydvaranger. Det resultat som er lagt fram mener jeg det skal være grunn til å leve med.

Jeg finner å ville gi næringsministeren ros for at vi har fått gjennomslag for underjordsdrift. Selv om vi ikke får oppstart før 1992, så er dette et vesentlig bidrag for fremtidig drift ut fra det innhold som ble fremlagt i proposisjonen fra tidligere statsråd Tommassen, er det et fint politisk arbeid næringsministeren har gjort.

Skaland har vært et problem helt fra overtakelsen av de nye eiere etter brannen. I og med at boet er innlevert og forhåpentligvis kommer nye eiere, ser vi mere optimistisk på mulighetene for å få stabil drift også der.

Sulitjelma sliter fortsatt med sine problemer. Omstillingen som har pågått over noen år har ikke gitt flere arbeidsplasser, snarere tvert imot. Vi mener derfor det ikke er fornuft i å stoppe gruvedriften nå for at ennå flere skal bli arbeidsledige.

Vi er innforstått med at departementet må forholde seg til stortingsvedtak, men fastholder at det er noe galt med vårt system når det er klart større utgifter for staten å betale arbeidsledighetstrygd enn at man kan ha folk i arbeid hvor verdier for distriktet og landet praktiseres.

Vi har ennå ikke gitt opp håpet om at vi skal få noen til å høre på fornuft.

Renhold

Som følge av indekseklausulen ved fjorårets tariffoppgjør ble alle overenskomster regulert med 30 øre gjeldende fra 1. desember.

Ved oppgjøret for 2. avtaleår ble tillegget for renholdsoverenskomstene kr. 2,25 med utbetaling fra 1. april.

Det oppsto en del forvirring angående tillegget til denne yrkesgruppe da media gikk ut med melding om at disse også skulle ha lavlønskompensasjonen på 50 øre som var en del av Riksmeglingsmannens skisse.

Noen av forutsetningen for denne kompensasjonen var imidlertid at overenskomsten skulle være omfattet av garantitillegget som regnes ut ifra industrigjennomsnittet pr. 2. kvartal. Renholdsoverenskomstens eventuelle garantitillegg regnes ut ifra 4. kvartal og utbetales fra 1. mai.

Ved forhandling om dette ble det uenighet mellom partene da SBL

mente lønsgjennomsnittet iberegnet akkord var så høyt at det ikke skulle tilsi garantitillegg.

Forbundet protesterte på dette da SBL heller ikke denne gang kunne framlegge tilfredsstillende lønnsstatistikk.

Vi brøt dermed forhandlingene. Etter noen dager kom da SBL tilbake og tilbød 30 øre i likhet med vårt krav.

Som antydnet i fjorårets beretning hadde vi håpet på å få en avklaring angående praktisering av ansiennitetsprinsippet innenfor renholdsbedriftene, men den påbegynte sak hvor vi tok ut stevning for brudd på dette prinsippet endte med at vi trakk stevningen tilbake da de berørte medlemmene fikk tilbud om videre jobb.

Imidlertid er nå en ny stevning tatt ut mot en annen renholdsbedrift for brudd på de samme bestemmelsene.

For ansatte i renholdsbedrifter er det nå inngått tilleggsavtale mellom SBL og forbundet om bedre tilretteleggelse av tillitsvalgsordningen. Denne avtale er sendt ut til alle fylkesavdelinger slik at renholdsklubbene kan forhandle seg fram til bedre avtaler enn det som går fram av Hovedavtalen.

Til nå er det bare kommet tilbakemelding om én slik avtale.

Statkraft

Kravet om ny organisasjonsmodell av Statkraft har fortsatt inn i 1991 med full styrke.

Dette har ført til at det er stor frustrasjon og usikkerhet om framtiden for de som er ansatt i bedriften.

Det som for øyeblikket synes å være Statkrafts framtidige organisasjonsmodell er en organisasjon oppbygget på Lov om statsforetak.

Denne organisasjonsform er en mellomting av forvaltningsbedrift og aksjeselskap, der vi kan si at den utad fungerer som aksjeselskap med muligheter til å engasjere seg i markedet utenfor Statkraft.

Innad virker det mer som en forvaltningsbedrift, der Staten har den overordnede styring.

Det som synes som det største problem, er påtrykket om en oppdeling av Statkraft der produksjon, nett og utbygging blir skilt ut som selvstendige enheter.

Dette vil svekke styrken som ligger i en enhetlig bedrift, og det vil i framtiden være lettere og angripe en slik organisasjon, med tanke på privatisering via aksjeselskap, som var den borgelige regjeringens plan for en privatisering av Statkraft.

Den organisasjonsmessige delen av Statkraft er som sagt ikke avklart, og spesielt størrelsen på nettselskapet og hva dette selskapet skal stå for i framtiden er uklart.

Forbundets oppgaver framover blir derfor å forsøke og holde Statkraft samlet, og å få politiske vedtak om å starte andre byggetrinn ved Svartisen-anlegget så tidlig at det kan startes opp senest i 1992. Dersom dette ikke lykkes er det svært mørke utsikter for å kunne opprettholde en anleggsavdeling i Statkraft i framtiden.

Det samme gjør seg også gjeldene for linjeavdelingen i Statkraft. Det

er nesten ikke aktivitet igjen i Sør-Norge, og det minker også på oppdrag i Nord-Norge.

Det vi kan håpe på i Sør-Norsk sammenheng er en kabel over til Danmark, og i Nord-Norge er det linja fra Svartisen til Salten som vi ser som nærmeste realistiske prosjekter.

Disse prosjektene vil ikke hindre at også denne avdelingen i nær framtid blir redusert betraktelig.

Det som kan synes som en lysning i mørket, er at det er tegn i tiden som går på mer kraftutbygging grunnet miljøforurensing ved andre energikilder, og at tanken på eksport av kraft ikke lenger er så fjern.

Statkraft har også engasjert seg litt i utlandet, men dette har ikke den store sysselsettingseffekt, og dermed liten effekt for anleggsavdelingen.

Kystverket

Fra forbundets side slites det fortsatt med å opprettholde de faste arbeidsplassene i Kystverket.

Dette til tross for de 10 mill. kr. som regjeringen plusset på budsjettet fra de borgerlige partiene i budsjettet for 1991.

Det som nå synes like problematisk som reduksjon i bevilgningene, er den privatiseringsholdning som blir vist fra Kystdirektoratet og distriktene, der det arbeides for at en større del av arbeidet skal settes ut på entreprise.

Og argumentasjonen for dette er at det nå er små anlegg at riggekostnadene blir for store i egen regi.

Vi synes også at det er for stor sentraldirigering av distriktene når det gjelder arbeidstidsordningene og bemanning i forhold til arbeidsoppdrag.

Med de fullmakter som er gitt distriktene, mener vi distriktene må få anledning til å fungere ut fra egne vurderinger, og dette vil vi arbeide for videre framover.

Som en følge av en slik bedriftspolitikkk må vi være vårt ansvar bevisst, også i hovedtillitsmannsutvalgene.

Når det gjelder særavtalen som vi har med Kystverket, arbeides det nå med å forenkle denne, og en forsøker å samordne avtalen for store og små fartøy og det arbeides videre med å få helårsdrift på alle fartøyer.

Studiearbeidet

Den økonomiske situasjonen har også preget forbundets- og avdelingenes studieaktiviteter i 1. halvår.

Særlig gjelder dette forbundets ukekurs, der vi har vært noe avventende og gjennomført kun 3 ukekurs.

Forbundsstyret har bl.a. prioritert opplegg der medlemmer og tillitsvalgte i større grad skal delta på AOF's og Kartellets ukekurstilbud. Dette har da også ført til betydelig deltakerøkning på disse kurs.

Hensikten er å samordne og utnytte bevegelsens totale menneskelige og økonomiske ressurser på en bedre måte.

Denne holdningen er også i samsvar med *vedtaket* på AOFs represen-

tantskapsmøte sist uke, der AOF gradvis vil bli en sterkere fellesnevner for all kursvirksomhet innenfor arbeiderbevegelsen.

Det er videre i tråd med vårt syn i arbeidet frem mot et forbundsløst LO som skal ut til debatt i høst gjennom LOs «Prosjekt 93».

I denne sammenheng er det også viktig å nevne at det i AOFs regi pågår en revidering av faglig grunnkurs-serien tilpasset lokale og regionale behov.

Bransjekursene er også noe justert, bl.a. ved at varigheten på enkelte kurs er kortet noe ned.

En del bransjekursmidler på privat sektor er omdisponert til verve- og agitasjonsarbeid i utvalgte fylker.

Forbundet arrangerte også i vår den første bransjesamling for inspektørene i biltilsynet.

Videre har vi vært behjelpelig med gjennomføring av flere grunnkurs i Arbeidsmiljø i samarbeid med både statlige og private bransjepartnere.

Ordringen med yrkes- og omstillingsstipend fortsetter også i år, og 24 har fått stipend hittil.

En nyskaping er teorikurs for § 20-kandidater som skal ta fagbrev for anleggsmaskinførere. Kurset ble utarbeidet av avdeling 23 Nord-Trøndelag og distribueres nå av forbundet. Kurspakken blir flittig benyttet av våre medlemmer.

Avdelingens kursaktiviteter forsøkes opprettholdt på de 2 siste års nivå. Tilskudsreglene er noe endret slik at det oppnås et bedre solidarisk økonomisk system avdelingene imellom.

Selv om 1. halvår har en noe mindre aktivitet enn planlagt, vil trolig 2. halvårs aktiviteter oppveie dette.

«Arbeidsmanden» og informasjonsvirksomheten

Fagbladet har kommet ut med 5 nummer i 1991 før Landsmøtet avholdes. Det vil bli produsert et 4-siders «landsmøte-ekstra» i første uke etter Landsmøtet, deretter dobbelt-nummer 6/7 på vanlig måte før sommerferien – og øvrige blader på tradisjonelt vis resten av året.

Innspurten til Landsmøtet har preget fagblad/informasjonsiden de fem første månedene av inneværende år. Bemanningssituasjonen har vært merkbar, og det har ikke vært mulig å gjennomføre generelt informasjonsarbeid i samsvar med reelle behov. Dette tilsier at så fort Landsmøtet er avviklet bør det tas en gjennomgang av behovet, særlig med tanke på de mange oppgaver som venter i neste periode i tilknytning til handlingsprogrammet.

Medlemsnedgangen og dermed økonomien i forbundet er et tankekors for det ambisjonsnivå den totale informasjonsvirksomheten bør ligge på.

I hele fjor ble det jaktet på kostnadsreduksjoner for fagbladets del – og dette lyktes. Det har også vært gjort sonderinger vedrørende rimelige metoder for å produsere mer informasjonsmaterieell rettet mot andre grupper av medlemmene.

Under forutsetning av normal bemanning vil det være mulig å lage mer materieell for små ressurser, og dermed kunne oppfylle behov og ambisjo-

ner i informasjonsarbeidet. Dette vil også ha betydning for det intensive vervearbeidet som nødvendigvis må komme etter Landsmøtet.

Øveraas avsluttet den muntlige beretningen med å si at han hadde forsøkt å gi en kort beskrivelse uten å gå i detaljer om arbeidet så langt i 1991. Når den endelige beretningen foreligger vil den vise langt flere aktiviteter enn det som var nevnt her. Det er også fortsatt saker på gang og som vil komme med i den endelige beretning.

Dirigenten takket Øveraas og minnet om at vanlig praksis er at den muntlige beretningen vedlegges protokollen. Han ga likevel ordet fritt om noen ønsket å ytre seg i forbindelse med beretningen.

Torbjerg Johannesen, avd. 2, hadde hørt Øveraas beretning med forbauselse. — Det er utrolig, mente hun, at man ikke hadde registrert oppslaget over to sider i Dagbladet 11. mai, med tittelen «Heller hore enn vaskehjelp». Ikke et ord i beretningen om forbundet hadde reagert.

— Her sliter vi for å få hevet vår yrkesstatus, og i den anledning sies mange fine ord, men hva skjer? Vi er mange fra renhold her i landsmøtesalen, og nå spør jeg dere, — er vi tjent med de saksbehandlere vi har valgt oss? Bør ikke toget være gått?

Hun ville ikke plage saksbehandlerne med å spørre hva de hadde tenkt å gjøre, hun ville bare takke hver og en av dem for innsatsen de har gjort for å heve status for renholdsyrket.

Harald Øveraas svarte at avisoppslaget var blitt referert for forbundet. For egen del ville han si at slike uttalelser som i den artikkelen sier mer om dem som ytrer seg enn om dem de er ment å ramme. I dette tilfellet var forøvrig uttalelsen blitt dementert. Han trodde ikke det var klokt å engasjere seg i en debatt på et slik nivå. Det var bedre å heve seg over. Lignende uttalelser hadde også anlegg måttet tåle. Det ligger ikke lenger tilbake i historien enn at det i forbindelse med OL-utbyggingen på Lillehammer var folk som pekte på faren for oppblomstring av prostitusjon, siden så mange anleggsfolk ville være samlet.

Det er alltid folk som snakker om ting de ikke har greie på, og det er altfor mange som gjør det, sa Øveraas.

Og med dette ble den muntlige beretningen tillagt protokollen.

Dirigenten formidlet beskjed fra valgkomiteen. Forslag fra gruppene på kandidater måtte leveres komiteen innen tirsdag kl. 21.00. Fra fylkesavdelingene var fristen tirsdag kl. 10.00.

Møtet hevet kl. 18.34.

Formiddagsmøtet mandag 27. mai

Landsmøtet ble satt k. 09.00 med *Gudny Fagerhol* som dirigent. Hun foreslo at *Sven Pettersen* ledet allsangen, denne gang: «De unge slekter».

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa at han ville gi noen saksopplysninger som kanskje ikke var bare behagelige. På landsmøtet i 1978 var gjennomsnittsalderen på landsmøtedelegatene på 42 1/2 år. Siden har forbundet gjentatte ganger hatt som målsetting å satse på ungdommen, men i dag er gjennomsnittsalderen på landsmøtets representanter steget til 46 1/2 år. Det er tallenes tale. Av 230 utsendinger er det denne gangen 63 kvinner, og det synes vi er positivt. Dette bare til orientering, sa Øveraas.

Søndagens protokoll

Sven Pettersen refererte 1. del av søndagens protokoll og *Per Ingebrigtsen* protokollen fra ettermiddagsmøtet søndag. Protokollen ble godkjent uten merknader.

Dirigenten henviste til dagsordens punkt 2b, regnskapene, og ga ordet til hovedkasserer *Ola Tuven*. *Ola Tuven* innledet:

DAGSORDENS PUNKT 2B Regnskaper for 1987-1988-1989-1990

Regnskapene

Hovedkasserer *Ola Tuven* la fram tallene for regnskapsperioden 1987 til -90 og kommenterte utviklingen ved hjelp av plansjer på overhead, og viste til detaljer og kommentarer i «notehenvisingene» i det enkelte års regnskap. Videre var en regnskapsoversikt over forbundets utgifter og inntekter presentert på eget ark i tillegg til regnskapene som medlemmene hadde fått utlevert. — Utgangspunktet for forbundets inntekter er kontingent fra yrkesaktive medlemmer og avkastning av forbundets kapital.

Når det så gjelder medlemsutviklingen i denne landsmøteperioden har vi lite å skryte av, sa *Tuven*.

— Vi har i denne landsmøteperioden, mistet nærmere 5000 yrkesaktive medlemmer.

For de som er raske og regner kontingent, vil se at mulighetene for stor

satsing framover er meget liten. Ser vi framover i 91–92 så er det lite som tyder på at sysselsettingen skal ta seg nevneverdig opp.

Jeg skal vise dere en «plansje» over inn- og utmeldte medlemmer pr. år og til slutt for hele landsmøteperioden.

«Plansjen» viser at vi har fått 15.950 nye medlemmer, mens det i bunnen renner ut 20.401.

Når vi da ser at vi den 23/5-91 har registrert 23.650 yrkesaktive medlemmer, viser dette at vi nærmest «ruller» hele medlemsmassen gjennom landsmøteperioden.

Vi merket allerede i 88 at medlemstallet gikk tilbake, samtidig som mange av våre yrkesgrupper fikk vanskeligheter med sysselsettingen.

For å motvirke kommende økonomiske problemer, ble forbundsstyret enig om å avsette midler i ett reservefond.

Videre ble det foretatt visse innstramminger for å begrense utgiftene. Jeg finner derfor grunn til «å takke» forbundsstyret og landsstyret, som aktivt har vært med diskusjon å fattet de nødvendige vedtak, slik at vi i dag kan presentere totale regnskap uten underskudd.

Når jeg har brukt så mye tid på å orientere landsmøtet om den økonomiske situasjonen, så er det for at dere skal ha denne informasjonen med dere i den videre landsmøtebehandlingen.

Hvor er det så forbundet taper sine medlemmer?

– Tilbakegangen gjelder alle yrkesgrupper, men noe er spesielt, sa Tuven og pekte på at arbeidsplassene i Staten er i sterk tilbakegang. Arbeidsplassene i staten har alltid vært regnet som trygge. Problemet er at det ikke tas inn nye etter hvert som folk pensjoneres. I vegvesenet er 733 arbeidsplasser forsvunnet i perioden, i Statskraft har det vært en nedgang på 408, og i berverk er problemet det samme, med en nedgang på 540. På privatsektor og i andre grupper er trenden den samme. I bygg og anlegg har forbundet mistet 1582 medlemmer. Den medlemsgruppen som økte tidligere, renholdsgruppen, har også hatt tilbakegang i denne landsmøteperioden, med minus 1099 medlemmer.

– For inneværende år har det ikke vært mulig å sette opp ett budsjett med balanse, sa Tuven. Han ville ikke krisemaksimere landsmøtet, men håpet delegatene ville ha i bakhodet nedgangen på 5000 i medlemstallet, og hva det innebærer for økonomi og muligheter for satsing.

Han minnet også om at forbundet har et arbeidsgiveransvar som det ikke kan fraskrive seg, med ca. 65 ansatte. Det har vært en primær oppgave å forsøke å balansere antall ansatte i forhold til behovet. Forbundet representerer forskjellige yrkesgrupper, som er avgjørende for behovet for fast ansatte ute i fylkene.

Med dette håpet Tuven å ha gitt en skisse av hvor landet ligger.

Revisjonsberetning for landsmøteperioden

Dirigenten ga ordet til *Tom Røisi* som refererte revisjonsberetningen:

Revisjonsberetning for landsmøte-perioden 1987-1990:

Forbundets regnskaper er i landsmøteperioden revidert av Landsorganisasjonens revisjonskontor.

Regnskapene omfatter:

- Forbundskassen
- Kampfondet

Revisjonen har foregått kontinuerlig og er utført i samsvar med forbundets vedtekter, samt gjeldende regler om revisjon og god revisjons-sikk.

Kasse-, bank- og postgirokontroller er foretatt fortløpende i perioden uten merknader fra vår side og det er samtidig påsett at det foreligger tilfredsstillende grunndokumentasjon for regnskapsførselen, videre at de i balansen oppførte verdier er tilstede.

Kassens egenkapital pr. 31.12.90 er:

- Forbundskassen kr. 20.770.607,37
- Kampfondet kr. 32.197.572,18

I samsvar med vedtektene var revisjonen sammen med kontrollkomiteen gjennomgått de enkelte årsregnskap og avgitt beretning til landsstyret som har innstilt det enkelte årsregnskap til endelig godkjenning av landsmøtet.

Forøvrig mener revisjonen av de framlagte regnskap er tilstrekkelig spesifisert, slik at de gir et godt bilde av driften i det enkelte år og av forbundets økonomiske stilling ved hvert årsskifte.

Regnskapene for årene 1987–1990 kan fastsettes som forbundets regnskaper i landsmøteperioden.

Revisjonsberetningen ble enstemmig godkjent uten merknader.

Dirigenten ga ordet til *John O. Grave* som refererte kontrollnemndas innberetning:

Kontrollnemndas innberetning for 1987–90

Kontrollnemnda har bestått av Arvid Dynge, John O. Grave og Randi Sivertsen, som ble oppnevnt av forbundsstyret etter Kikki Tindberg Jakobsen.

Kontrollnemnda har i perioden 87–90 holdt 12 møter. Møtene er holdt i forbundets kontor, hvor nemnda har hatt fri adgang til alt det materiell som de har ment har vært nødvendig for nemndas arbeid. Nemnda har videre kontrollert at bevilgninger har hatt hjemmel i møtevedtak, og etter beste evne forsøkt å følge opp landsmøtevedtakene.

Kontrollnemnda anbefalte å sette opp budsjett, og dette er gjennomført i perioden.

Nemnda bad forbundsstyret sende ut instruks til avdelingens kontrollnemnder. Håper at dette har vært til hjelp i arbeidet.

Nemnda ser positivt på handlingsprogrammet for neste landsmøteperiode, men ser med bekymring på den store nedgangen i medlemstallet.

Regnskapene for perioden er oversiktlig og greit satt opp, så kontrollnemnda vil anbefale at regnskapene 87–90 blir godkjent som forbundets regnskap.

John O. Grave

Arvid Dynge

Randi Sivertsen

Kontrollnemndas innberetning ble enstemmig godkjent uten merknader.

Dirigenten ga så noen praktiske opplysninger. Hun understreket at merknader til dagsprotokollene skulle tas direkte opp med referentene. Hun pekte videre på at representantene ikke burde komme borti mikrofonene da dette skapte mye støy. Hun henviste også til oppslagstavlen i gangen som representantene skulle ta en titt på i pausene for å sjekke om det var henvendelser. Reiseregningene skulle leveres til forretningsførerene. Ellers måtte deltagerne rydde sine plasser etter dagens møte — før de forlot salen denne dagen.

Debatt

Melvin Steinsvoll, avdeling 3, sa at han syntes det var et greit regnskap som ble fremlagt, men på et par punkter hadde han kommentarer. Det gjaldt i første rekke innføringen av datautstyret i fylkesavdelingene. Etter hvert som datautstyret var tatt i bruk viste det seg å være et godt hjelpemiddel, men etter hans mening burde det ha vært utnyttet bedre. Det burde vært mer innkjørt for dem som skulle bruke det. Slik det nå har fungert, er det kommet opp i store regninger på den kontoen man kan kalle prøving og feiling. Det hadde vært vanskelig å følge opp utformingen av fagpakka.

Han henviste ellers til Tuvens bemerkninger om forsikringsordningen, og han var enig i at forsikringen var god, kanskje det beste argumentet vi har for medlemskap i forbundet. Forsikringsfordelene bør det kjøres enda sterkere på som vårt sterkeste våpen. Den transparenten som Tuven viste må brukes ute i agitasjonen.

Kjell Svendsrud, avdeling 36, viste til det synkende medlemstall Tuven hadde referert til. Man kunne diskutere hva som burde gjøres, men etter hans mening var organisasjonsplikt noe LO burde vurdere. Det forelå her forslag som skulle behandles senere under landsmøtet, men han ville allerede nå be om oppmerksomhet på dette punktet. Han hadde videre et spørsmål til forbundsledelsen når det gjaldt å se ting i sammenheng. I forbindelse med fremleggelsen av det reviderte nasjonalbudsjettet var det bevilget 10 milliarder kroner til sysselsettingstilak — over tre år. Veietaten skulle få ca. halvparten av disse bevilgningene. Hvordan kan det da ha seg at man reduserer bemanningen i veietaten samtidig som det legges opp til økt vekst? Dette harmonerer dårlig med det som står i det reviderte nasjonalbudsjettet.

Gudmund K. Selvåg, avdeling 6, sa at det i regnskapet for 1990 sto en post på s. 6 som het representasjon og agitasjon. Han syntes dette var en latterlig sammenblanding av to virksomheter. Representasjon forbandt han med å ta gjester ut på fine restauranter, mens agitasjon var å agitere for sine ideer og holdninger ute blant folk. Han trodde kanskje at sammenblandingen av disse to virksomheter var et forsøk på å kamuflere hvor lite som ble brukt til agitasjonen i forbundet. Før i tiden ble det brukt mye på agitasjon, — særlig før krigen. Det er viktig at forbundet igjen satser mer midler på agitasjon. I dagens samfunn med nær-TV og nær-radioer burde forbundet bedre kunne utnytte disse til å agitere og

bringe frem sitt syn lokalt og sentralt. Forbundet bør mer aktivt støtte lokale tiltak. Del derfor opp denne posten slik at vi ser hvor mye som brukes til agitasjon.

Kjell Sagstad, avdeling 6, viste til regnskapet for 1990 og sa at han savnet den plansjen til note 11 som Tuven hadde vist, den plansjen hvor kampfondet står. Kampfondeet bør stå i egen note, sa Sagstad.

Hovedkasserer *Ola Tuven* sa han ikke ville forlenge debatten, men svare på noen av spørsmålene, selv om ikke alle gikk på regnskapene direkte. Når det gjaldt innføring av EDB i fylkesavdelingene, mente han at dette var en riktig beslutning, men utviklingen innen EDB går raskt, og vi bør ha is i magen og ile langsomt i tiden fremover. Vi kan kanskje være uenig i farten fremover, men poenget er at vi bør ha alle med i denne prosessen. Alle vet at utviklingen innen EDB har vært enorm siden 1987. Det som var godt for '87 er neppe så godt i 1992.

Vårt system har imidlertid vært til god hjelp for fylkesavdelingene og for forbundet sentralt så langt. Vi må også se på EDB-utviklingen i lys av fagbevegelsens faneprojekt på data. Det er viktig å ha dette i bakhodet. Om forsikring sa Tuven at han var enig i at dette var et viktig poeng. Det er slik at nyordningen med Samvirke bygger på en sentral avtale med forbundet som fylkeslagene kan slutte seg til. Det har vært mye arbeid med forsikringsordningen, men faktum er at så mange som 10.000 av våre medlemmer i dag er tilsluttet ordningen.

Til Svendsrud ville han si at sysselsetting i veisektoren på bakgrunn av det reviderte nasjonalbudsjettet, burde drøftes i veigruppen.

Når det gjaldt agitasjon og representasjon sa Tuven at det aller meste av dette er agitasjon ute blant medlemmene. Det gjelder utgifter i forbindelse med reiser ute i avdelingen. Den smule representasjon det er snakk om er ikke annet enn å bruke sunt folkevett og bl.a. invitere utenlandske gjester ut på en matbit når de er på besøk. Vi er meget forsiktige i forbundet når det gjelder representasjon. Når det gjaldt noter til Kampfondet, syntes han dette kom klart frem i regnskapet.

Voteringen

Regnskapene for 1987, 1988, 1989 og 1990 ble enstemmig godkjent.

Dirigenten foreslo en pause før man startet på behandlingen av handlingsprogrammet med innledning av nestleder Arnfinn Nilsen. Møtet hevet kl. 10.03 for ti minutters pause.

Møtet ble satt igjen kl. 10.20 etter flere purringer fra dirigenten.

DAGSORDEN PUNKT 3 Handlingsprogrammet

Dirigenten ga ordet til nestleder *Arnfinn Nilsen* som holdt følgende innledning:

Innledningsforedrag — Forbundets handlingsprogram.

Det framlagte forslag til handlingsprogram for neste landsmøteperiode må være en av de mest gjennomarbeidede saker som har vært til behandling i den perioden vi nå har lagt bak oss. Det er lagt ned store ressurser fra forbundets side under behandlingen av det opprinnelige debatteftet, og antall personer som har fått anledning til å påvirke det endelige forslaget som ligger her i dag, teller uvanlig mange. Vi kan derfor trygt si at det framlagte forslaget har fått en svært bred og solid behandling.

Jeg skal her kort rekapitulere saksgangen:

For snart tre år siden, nærmere bestemt i juni 1988, oppnevnte forbundsstyret et utvalg som skulle se på aktivitetene på grunnplanet og komme med forslag til tiltak som kunne høyne aktivitetsnivået. Utvalgets rapport ble avgitt våren 1989, og forbundsstyret behandlet den før sommerferien samme år.

Et av utvalgets forslag gikk ut på å utarbeide et debattopplegg som skulle kunne ut i et handlingsprogram for forbundet. Forbundsstyret ga klarsignal til et slikt opplegg og oppnevnte et nytt utvalg i august 1989. Dette utvalget — som ble ledet av undertegnede og ellers hadde med seg Ruth Samuelsen, Sven Pettersen og Odd Arne Olafsen — leverte utkast til debattefte som ble godkjent av forbundsstyret i januar 1990.

Innen svarfristen — som var 1. november i fjor — hadde det vært bestilt 2.000 hefter fra forbundet. Hvis alle var i bruk, betyr det at hele 8 prosent av forbundets yrkesaktive medlemmer deltok i debatten. Vi hadde bedt om å få samordnede svar gjennom avdelingene, og slike besvarelser kom inn fra alle *fylkesavdelingene samt fire gruveavdelinger*.

Med så bred deltakelse er det naturlig at *antall* tilleggsforslag eller endringer til debatteftet var stort. Vi mener å kunne fastslå at vi har tatt svært romslige hensyn for å få med enkeltforslag eller like intensjoner i andre forslag. Svært lite ble avvist. Når det skjedde, skyldtes det rett og slett at forslag enten var helt urealistiske eller kolliderte med grunnleggende verdier i fagbevegelsen. Avviste forslag utgjør dog bare en ørliten håndfull.

Utvalget framla et revidert programforslag for forbundets administrasjon. Innstillingen derfra ble oversendt til behandling i forbundsstyret på et heldagsmøte 14. november. To uker senere gjorde landsstyret samme grundige behandling, slik at den endelige innstillingen til Landsmøtet forelå den 28. november 1990.

Vi tør derfor hevde at forslaget til handlingsprogram er en av de mest gjennomarbeidede saker vi har tatt for oss i siste landsmøteperiode.

Innholdet

Om programforslagets innhold er det å si at vi i utgangspunktet forsøkte å velge ut temaer som både var av opplysende art og samtidig skulle fenge medlemmenes forskjellige interessefelter. Debatten ute i avdelingene viste at vi traff blink. Besvarelsene bærer både preg av bredt engasjement og at utvalget hadde vært passe provoserende.

Så noen ord om de enkelte kapitler:

— *Programmet innledes* med en historisk skisse over forbundets tilblivelse hvor det også pekes på viktige sider av den såkalte formålsparagrafen samt nye utfordringer vi vil møte i åra framover. Den til dels store medlemsnedgangen og endringen i forbundets medlems sammensetning er viktig i denne sammenheng. Samfunnsendringer og nye yrkesgruppers krav vil også påvirke vårt valg av kurs og aktiviteter.

— *Kapitlet om egen organisasjon* var et av de som skapte mest debatt. For mange her i salen — som har vært aktive i en årrekke — er glødende debatt om forbundets organisasjonsstruktur ikke noe ukjent fenomen. Det var ingen som hadde forventet det annerledes denne gangen heller.

Så sent som i forrige måned kunne vi lese fra avisutklipp som kommer til forbundet at — og jeg siterer — «Arbeidsmandsforbundet forsøker å vingestekke Nordens Klippe som egen avdeling i forbundet». Sitat slutt.

La meg fastslå følgende: Det står *ingenting* i det framlagte programforslag om at eksisterende gruveavdelinger skal inn under fylkesavdelingene. Det stemmer at det var framkastet som et forslag i det opprinnelige debatteftet, men det overlevde ikke behandlingen i forbundsstyret eller landsstyret.

Det som derimot står i det framlagte forslaget er at nye — og jeg understreker *nye* — avdelinger innenfor våre områder skal organiseres under fylkesavdelingene.

Det vi også bør ha i tankene når det gjelder forbundets organisasjonsstruktur, er på hvilken måte vi best kan utnytte de samlede ressurser vi rår over til enhver tid. Vi må derfor være innstilt på at selv dagens organisasjonsstruktur ikke nødvendigvis vil være den riktige for all framtid. Samfunnet endrer seg såvidt raskt at vi kan bli nødt til å justere oss for å henge med i framtida. Vi har for eksempel sett flere samarbeidsprosjekter fylkesavdelingene imellom, og alt tyder på at vi trekker gevinster ut av dette.

Som kjent framla Arbeidsmandsforbundet et eget forslag om et forbundsløst LO på LO-kongressen i 1989. Det pågår et utredningsarbeid i LO som skal ut til debatt i alle organisasjonsledd denne høsten. Forslaget og utredningen er en konsekvens av de endringer vi opplever omkring oss, og som vi har gitt det resultat at fagbevegelsen samlet sett strever i motvind. Det er neppe trolig at denne debatten og et eventuelt forslag som kan gå i retning av det forbundet kom med i 1989, vil konkretisere seg før i 1993. Da er det fortsatt to år fram til vår egen landsmøteperiode utløper.

Den situasjonen kan selvfølgelig også inntreffe at det *ikke* blir noe forslag om et forbundsløst LO. Derfor forholder vi oss til den virkelighet som eksisterer i dag når det gjelder vår egen organisasjonsstruktur. Det er også det programforslaget peker på.

Forbundets samlede informasjonsvirksomhet står overfor mange oppgaver hvis programforslaget godkjennes. Det er et alment prinsipp at

markedsføringsinnsatsen styrkes i nedgangstider, og programmets forslag til å styrke informasjonsaktivitetene bærer preg av dette.

Fagbladet er det verktøy som når nærmest medlemmene — fordi det havner i den enkeltes postkasse. Dette, i tillegg til informasjonsmateriell som sendes til klubbapparatet og avdelingene, skal være med på å vedlikeholde et informasjonsbehov og en markedsføring av forbundet som både sikrer generell kunnskapsformidling og medlemstilgang. Det er umulig for et forbund med vår brede medlemssammensetning til enhver tid å sitte inne med trykt materiell som passer alle. Det har vi pr. i dag ikke ressurser til.

Det er imidlertid mulig — ved enkle midler — å øke materillmengden noe. Ikke minst vil dette være viktig i verving av medlemmer innen de nyeste gruppene vi har fått blant oss. Vi har et behov for å spre aktivitetene på et bredere felt enn vi hittil har gjort. Flere av våre medlemsgrupper har fortsatt lite stoff for eksempel i fagbladet som angår akkurat deres områder. Dette er i første rekke et ressursproblem.

Mange kan hevde at programforslagets ambisjonsnivå når det gjelder hele informasjonsvirksomheten ikke står i forhold til de ressurser vi har tilgjengelig. Det problemet er for såvidt en utfordring i seg sjøl og vil bli en av de større oppgaver den nyvalgte administrasjon og det nye forbundsstyret må gå løs på.

Dette Landsmøtet samles med den visshet at forbundet har mistet 5.000 yrkesaktive medlemmer siden forrige landsmøte for tre og et halv år siden. Hvilken betydning dette har for de økonomiske ressursene — og dermed det aktivitetsnivået forbundet kan opprettholde — behøver jeg neppe gi noen detaljerte forklaringer på. Hvis vi ikke i fellesskap klarer å snu en slik tendens, vil vi før eller senere få alvorlige vansker med å fungere under den organisasjonsstruktur vi har i dag.

— *Miljøpolitikk* er i programmet viet to kapitler — et om arbeidsmiljøet og et om det ytre miljø. Utfra engasjementet i debattrundene kan vi fastslå to ting:

For det første at forbundets aktiviteter når det gjelder arbeidsmiljøspørsmål må bedres, og for det andre at våre medlemmer er seriøst engasjert i en rekke spørsmål som angår det ytre miljø. Det er for øvrig en klar binding mellom de to kapitlene, og dette er helt i tråd med de utfordringer fagbevegelsen generelt vil møte i åra framover i en økende konflikt mellom miljøspørsmål og bevaring av arbeidsplasser.

Når det gjelder *arbeidsmiljøet*, viser vi til programmets forslag om å opprette et sentralt miljøråd i forbundet. Det blir opp til Landsmøtet å ta stilling til om dette kan være en farbar vei til å møte de stadig uløste arbeidsmiljøspørsmål som våre forbundsorganer, tillitsvalgte og enkeltmedlemmer støter på.

Det er verd å merke seg at i kapitlet om *det ytre miljø* angir programmet en del signaler som kanskje ikke er typiske hverken for arbeiderbevegelsen eller for de som generelt deltar i den offentlige miljødebatten. Programmet etterlyser mer nytenkning, originale løsninger og større oppfinnsomhet i kampen for et renere ytre miljø. Blant annet slås det fast

at den tiltakende oppfinnsomheten i å lage nye såkalte miljøavgifter som ikke øremerkes spesielle miljøformål — men som stort sett blir en del av den nasjonale finanspolitikken — ikke er noe egnet bidrag alene til å gjøre folk flest miljøbevisste. Vi ønsker en annen profil på dette.

— *Internasjonal solidaritet* er nedfelt i forbundets formålparagraf. Det var for øvrig i dette kapitlet det innkom forslag som var blant de få som ble helt avvist. Det gjaldt forslag om å bryte enhver tradisjon for vårt internasjonale engasjement, og hverken utvalget eller de som senere behandlet forslagene fant noen grunn til å ta hensyn til et slikt syn.

Bare i den tida som har passert siden det første debattutkastet ble laget og fram til dags dato, er endringene i verdensbildet formidable. Når det gjelder nedrustningsspørsmål er vi kommet utrolig langt på bare noen få år. Østblokken og Warszawa-pakten eksisterer ikke lenger, Berlinmuren er revet, utviklingen i Sør-Afrika — hvor vi forøvrig har vært solidarisk engasjert mot apartheid-systemet i en årrekke — går i den retningen vi helst ønsker det. I Vest- og Sentral-Europa skjer en utvikling som uvilkårlig vil kunne påvirke hverdagen for den enkelte av oss. I Latin-Amerika — som har falt litt ut av nyhetsbildet — gjenstår det fortsatt å endre hverdagssituasjonen for mange mennesker, og solidariteten med de berørte er fortsatt sterkt påkrevet.

Å stille seg utenfor de muligheter som eksisterer for å påvirke utviklingen eller gi avkall på menneskelighet og solidaritet med mennesker som fortsatt lider i en eller annen form, er utenkelig utfra de målsettinger og grunnverdier fagbevegelsen bygger på. Å samtidig fortelle om internasjonale begivenheter for eksempel gjennom forbundets eget fagblad, hører med til generell kunnskapsformidling som angår oss alle. Når det er sagt, tar programforslaget rimelig hensyn til de som ønsker en vridning i fagbladet mot mer stoff om våre hjemlige aktiviteter. Internasjonal solidaritet og arbeid for fred og nedrustning skal vi imidlertid ikke slutte med.

Når det gjelder *EØS- og EF-spørsmål* har programforslaget to hovedhensyn:

Det ene er å støtte opp om de pågående EØS-forhandlingene og at en eventuell avtale skal ivareta fagbevegelsens krav og målsettinger. LO har skissert flere hovedkrav, som vi selvfølgelig står bak. En EØS-avtale kan foreligge i løpet av neste måned, og det er umulig å ha noe bastant syn på denne før vi kjenner hele innholdet. Først når de enkelte detaljer foreligger, vil det være mulig å vurdere om det er et egnet verktøy som fagbevegelsen kan leve med.

Det andre hovedsynet er at forbundet gjennom informasjon skal bidra til at medlemmene lokalt får et bedre grunnlag for diskusjoner om et eventuelt EF-medlemsskap hvis *det spørsmålet* skulle dukke opp.

— *Tariffpolitikk* er et selvfølgelig kapittel i programforslaget. Det framgår av forslaget at vi ser nødvendigheten av å få en sterkere kobling mellom tariffoppgjør og statsbudsjett. Et tariffpolitisk samarbeid med myndighetene er nødvendig i et nasjonaløkonomisk perspektiv, men det betyr *ikke* at fagbevegelsen viser moderasjon, mens ingen andre gjør det.

Forutsetningen for et slikt samarbeid er gjensidig, forpliktende deltakelse fra alle parter.

Programforslaget stenger imidlertid ikke for den lokale forhandlingsretten, men anslår bl.a. avsetning til bedriftsfonds hvor de ansatte skal ha innflytelse når det gjelder bruk av midlene.

— *Sysselsettingspolitikken* er naturlig nok et område vi fortsatt vil ha et sterkt engasjement rettet inn mot. Dagens høye arbeidsledighetstall er ikke akseptable. Det er også et tankekors at vi — med vår brede medlemssammensetning — blir rammet uansett hvilke bransjer som får konjunkturedgang.

I programforslaget går forbundet inn for en høy og stabil aktivitet på utbygging av veg-, jernbane-, havne-, forbygnings- og kraftanlegg. Vi går også inn for en miljørettet anleggsgevinst gjennom opprustning av eldre linjenett og kraftanlegg, og dessuten en videreføring av Nord-Norge-banen. Dette siste kommer jeg tilbake til senere under Landsmøtet.

Programforslaget angir et bredt spekter av mål og midler vi vil ta i bruk for å trygge sysselsettingen. Et av midlene er at vi skal satse mer bevisst på å utarbeide egne handlingsplaner for sysselsetting, og så bruke vår ressurskraft og faglig-politiske påvirkning for å oppnå resultater.

— Når det gjelder *likestillingsspørsmål* må vel vårt forbund også innrømme en noe mannsdominert virksomhet like tradisjonell som i den øvrige fagbevegelsen.

Men valg av delegater er *en ting* — noe annet er det forbundet kan tilrettelegge for at kvinner skal ha bedre muligheter til deltakelse på møter, kurs og generelle aktiviteter i organisasjons- og samfunnslivet. Det er også et stykke igjen før begrepet «lik lønn for likt arbeid» kan kalles realisert. Høyning av tradisjonelle kvinneyrkers status har også en del igjen for man kan si seg rimelig fornøyd.

Programforslaget peker på en rekke tiltak forbundet kan sette i verk for å få fart i likestillingsarbeidet, og vi vil ta i bruk det vi kan av ressurser i neste periode for å nå målene.

— «Forbundet har ingen *ungdomspolitik*». Det er ikke jeg som sier det, men akkurat dette signalet har vi fått fra flere av våre yngre medlemmer. Jeg skal ikke bruke tid eller energi på å motbevise påstanden, for de som hevder det har i realiteten rett. Vi har ikke vært flinke nok til å rette oss inn med spesielle tiltak overfor de yngste i våre medlemsrekker. Og her har vi mye ugjort som vi skal ta fatt på i neste landsmøteperiode.

Vi har alle vært unge en gang, men kanskje har vi en tendens til å glemme det etter hvert som vi vokser til. Uten å ta skikkelig vare på de som i sine første yrkesår blir tilsluttet vårt forbund, gjør vi det unødvendig vanskelig for oss sjøl. Vi er avhengig av fornyelse og kontinuitet i den lange rekken av folk som skal føre forbundets tradisjoner videre. Og det er bare gjennom en bevisst satsing på unge medlemmer i den første tida de

er med oss, at vi kan få en rimelig garanti og sikkerhet for å føre tradisjoner og aktiviteter videre.

Derfor peker programforslaget på tiltak som bl.a. retter seg inn mot yrke og utdanning. Gjennom kunnskapsformidling og informasjonsaktiviteter skal dessuten unge medlemmer integreres bedre i våre aktiviteter sentralt og lokalt — også med tanke på å lette verving av nye medlemmer.

Trenger vi et handlingsprogram

Spørsmålet kan stilles: Trenger vi et handlingsprogram for å vite hva vi som fagorganisasjon skal stille med?

I utgangspunktet vet vi hvilke oppgaver vi har, og til dels hvilke midler vi bør og kan ta i bruk for å nå målene. Det er imidlertid en vesentlig forskjell på å takle saker og problemstillinger fra dag til dag etter innfallsmetoden, og etablere programformuleringer som tidfestes — og dermed optimalt skal gjennomføres innen en gitt tidsramme.

Det er fristende å knytte handlingsprogrammet til den økonomiske budsjetteringspraksis vi har fått etablert i siste landsmøteperiode. Vi vet hva vi har tilgjengelig av økonomiske ressurser, og må innrette aktivitetene deretter. Vi vet også at hvis vi lykkes i mange av de mål programforslaget setter, vil dette kunne påvirke forbundets økonomi i så positiv retning at vi kan gjennomføre enda flere aktiviteter og ønskemål.

Vi vet i tillegg at et handlingsprogram som det vi legger fram her i dag har en oppdragende og effektiviserende virkning på de som blir satt til å stille med gjennomføringen av programmet. Derfor må svaret om vi trenger et eget handlingsprogram bli et utvetydig JA! Handlingsprogrammet er et velegnet verktøy — ikke bare for forbundet sentralt — men også for vårt lokale apparat. Det peker på hvor vi vil — og det angir hvilke grunnverdier vi vil slåss for — det slår an en faglig-politisk retning som bør engasjere flere i våre egne rekker enn det vi har erfaringer for hittil.

Jeg ber derfor Landsmøtet sørge for at det framlagte forslag til handlingsprogram skal bli det verktøy vi setter våre samlede ressurser og utfordringer opp mot i neste periode.

Innsendte forslag:

Til dette punktet på dagsordenen var det innsendt følgende forslag:

Forslag nr. 285

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening vil vise til den besvarelse som ble gitt i forbindelse med handlingsprogramdebatten.

En vil likevel presisere nødvendigheten av et sterkere formalisert samarbeid med andre LO-forbund, forbund som i stor grad går ut og organiserer samme yrkesgrupper som vi gjør.

Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening vil i den forbindelse vise til at eksempelvis Fellesforbundet i vårt fylke opererer med to faste organisasjonsarbeidere i tillegg til regionsleder og oppmålere, samt kontoransatt på hel tid. Videre må det bemerkes at Fellesforbundets regionskontorer har minimalt med administrative oppgaver utover det å skrive brev.

Forslag nr. 286

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannforening foreslår:

Fagbladet — informasjon egen spalte i Arbeidsmanden:

Det er av vesentlig betydning at det enkelte medlem finner stoff i bladet hun/han kan identifisere seg med.

Stoff fra egen avdeling/klubb — arbeidssted er vesentlig.

Det må også være mulig å få med kunngjøringer om aktiviteter i egen avdeling/klubb.

Her kan en økonomisk gevinst for avdelingen ligge, spalten må finnes på samme sted hver gang.

Forslag nr. 287

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannforening foreslår:

Kontaktpersoner til Arbeidsmanden:

Informasjonsmedarbeidere har en stor og krevende oppgave. Avdelingen og forbundet må gi vedkommende arbeidsmuligheter, også økonomisk.

Det må tilrettelegges muligheter for videre utvikling og skoling.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 285, 286 og 287: Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 288

Avd. 7 Agder Arbeidsmannforening foreslår:

Det gis adgang til å slå fylkesavdelinger sammen til større enheter utover fylkesgrensene. Det forutsettes at slike sammenslutninger ikke går på bekostning av avdelingenes ressurser eller fører til at avdelingenes tilbud til medlemmene reduseres.

Omorganisering i avdelingene ved sammenslåing eller endret økonomi må skje slik at en oppnår desentralisering av myndighet ut til avdelingskontorene i faglige spørsmål.

Landsstyrets innstilling:

Viser til Handlingsprogrammet.

Det er i dag ikke noe vedtektsmessig hinder for sammenslåing.

Forslag nr. 289

Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannforening foreslår:

Rensetiltak av forurensninger på Kola-Halvøya.

Innstilling:

Forslaget er tidligere fremmet av avdelingen i forbindelse med forbundets Handlingsprogram 1991-1995.

Styret ser det imidlertid som en styrke dersom forslaget også kan behandles som et eget forslag på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres. Oversendes redaksjonskomiteen.

Generell debatt

Dirigenten foreslo at Arbeidsmiljøloven ble behandlet sammen med handlingsprogrammet, og fikk landsmøtets tilslutning til det. Forslagene 210-215 gjaldt arbeidsmiljøloven, forslagene 285-289 gjaldt Handlingsprogrammet.

Froydis Fjellhaugen, avd. 6, slo fast at forbundet trenger et handlingsprogram — men så må vi også etterleve det. Hun syntes forslaget til Handlingsprogram var middels bra, ikke noe storverk, men OK. Bortsett fra på et punkt. Programmet inneholdt ikke ett ord om eldre. Skal vi ikke ha en eldrepolitikk i forbundet?

Hun hadde funnet kun et strekpunkt som omfattet eldre, og det var under avsnittet sysselsetting, som omtaler pensjonsalder.

Hun minnet om at for noen år siden var pensjonsalderen en kampsak i vårt forbund og i andre organisasjoner. På siste landsmøte i Arbeiderpartiet hørtes ikke et knyst, men nå var iallfall statsråd Tove Strand Gerhardsen kommet med utspill om fleksibel pensjonsalder fra 62 år.

— Vi må ikke glemme dem som har slitt og kava og tatt vare på oss, i tider da det var knapt med barnetrygd og så å si ikke barnehageplasser. Nå er det vår plikt å ta vare på dem når de trenger oss, sa hun. Ingen av oss blir yngre, og fler og fler får gamle i familien som trenger omsorg og kanskje pleie.

Hun var klar over at eldreomsorg er et kommunalt ansvar, men når kommunene ikke gjør det skikkelig så må det være vårt ansvar å pusje på for at de skal bruke ressursene på rett måte. Hun mente det trengtes et nytt kapittel i Handlingsprogrammet, om eldrepolitikk, for at eldreomsorg ikke bare skal bli et fint ord, og satte fram følgende forslag:

Handlingsprogram:

Nytt kapittel: Eldrepolitikk.

«Auken i talet på eldre i dei komande 50 åra er uten sidestykke sett i eit historisk perspektiv.

Ikkje i nokon tidligare tidsbolkar har ein hatt ei slik auke i talet på eldre.

Med bakgrunn i den forventede utviklinga og begrensningar i økonomiske rammer, står eldre-omsorga i dag framfor store utfordringar.

Pleie og omsorgsarbeid er ei klar samfunnsoppgåve.

Fagrørsla må difor setja krav til politikarane om eit rettferdig ressursbruk, slik at dei eldre i framtida kan få ein trygg og verdig alderdom.

Forbundet vil i perioden 1991-1995 arbeida for:

- at pensjonsalderen vært fleksibel fra 60 år*
- at de som utfører omsorgsarbeid for eldre og sjuke kjem under regelen om omsorgspermisjon.*
- at de som utfører omsorgsarbeid for foreldre og sjuke skal i den aktuelle omsorgstida kunne tena opp pensjonspoeng.*

— at dei av våre medlemmer som vil starta opp med pensjonistfor-
ening skal få avdelings/forbundets hjelp til dette.

Gudny Fagerhol, avdeling 3, sa at Arnfinn Nilsen hadde berømmet den store kursaktiviteten i forbundet i forbindelse med utformingen av handlingsprogrammet. I vår avdeling tok vi drøftelsen av Handlingsprogrammet meget alvorlig. Vår avdeling syntes at det var et godt forslag til handlingsprogram som kom fra forbundet. Vi satte i gang mange studieringer. Også i andre avdelinger har aktiviteten vært stor. Det har vært ført diskusjoner og det har vært stor aktivitet over hele landet. Og en stor aktivitet er positivt i seg selv, men resultatet av all denne aktiviteten er nedslåede og aktiviteten blir helt sikkert redusert eller nedbrutt etter dette landsmøtet. For hva er resultatet av alle forslag fra studieringene og avdelingene. Jo, stort sett har landsstyret konkludert med «kan ikke til-
tres».

Hva skal vi svare grasrotmedlemmene etter en slik konklusjon på aktiviteten. Sven Pettersen sa i går at studievirksomheten vil bli revurdert, men hva er det landsstyret tenker på med sin negative holdning? Er ikke forslagene og sakene fra gasrota gode nok? Jeg vil ikke si at handlingsprogrammet er direkte dårlig, men det kunne vært så mye bedre hvis landsstyret hadde tatt medlemmene mer alvorlig enn det har gjort i sine innstillinger. Vi tillitsvalgte har ofret mye tid på denne aktiviteten også. Vi er mange av oss også politisk aktive og vi er familiemedlemmer. Det er verdifull fritid som vi bruker til studieaktivitet. Vi brukte 3-4 kvelder i uke over halvannen måned. Etter dette har vi krav på bedre resultater enn det vi har fått — Landsstyret synes kanskje ikke det er noe hyggelig det jeg nå bærer frem, men jeg er nødt til å fremføre disse bemerkningene av hensyn til grasrotmedlemmene. Jeg har ikke store forventninger om hvilket gjennomslag vi kan få på landsmøtet når landsstyret har vendt tommelen ned, men jeg ber om at man tenker på dette for fremtiden, sa Fagerhol til slutt.

Forretningsfører *Melvin Steinsvoll*, avdeling 3, sa at man nå var kommet til det viktigste punktet på dagsorden. Vi har her på landsmøtet fått klar beskjed om at det er en formidabel medlemssvikt i forbundet, og det må vi gjøre noe med. Samtidig sies det at vi skal tilpasse oss en ny teknologisk virkelighet. I et handlingsprogram skal man ikke bare se fremover, men også se tilbake og spørre hvorfor tidligere handlingsprogram ikke er blitt gjennomført. Forslaget til handlingsprogram fra neste periode stiller ikke nok spørsmål ved dette. Stort sett er landsstyrets holdning til alle forslag som koster noe negativ. Jeg synes det er grunn til å advare mot at snøballen i forbundet kanskje begynner å bli for stor. Skal vi ha noe å tilby medlemmene i fremtiden, må vi tenke oss om, ellers kan vi bare pakke sammen. Vi må erkjenne at det bare går nedover hvis vi ikke får en bedre samordning av forbundets samlede økonomiske og menneskelige ressurser. I vår totale økonomi er det atskillig å hente, men vi samordner tiltakene for dårlig. Det er mye å spare på en bedre samordning. Det er lite konkret om dette i handlingsprogrammet.

Vi må ikke fokusere på de negative tendensene, da går bladet bare en vei. Vi skal huske på at økonomien er veldig forskjellig i de ulike avdelingene. I en avdeling kan man bruke en kvart million over budsjettet, men allikevel gå med overskudd. I en annen avdeling kan man bare stå med lua i handa overfor forbundet vi er nødt på å se på de økonomiske forholdene i forbundene i sammenheng. Vi kan ikke være hensvist til forskjellig service alt etter hvor vi er plassert i forbundet. Vi må også slutte å være redd for å si våre meninger rett frem. Det må være både ansvar og frihet i forbundet, frihet under ansvar.

Han minnet om det forbundslederen sa om at vi må være fordomsfrie, ikke ha for store følelser involvert og ikke være redd for å slakte noen hellige kyr.

Han satte fram følgende forslag som han ønsket oversendt til det nye forbundsstyret:

Forslaget oversendes forbundsstyret.

Forbundets handlingsprogram

Når forbundets handlingsprogram 1991—95 skal settes ut i livet, er det landsmøtets forutsetning at forbundets samlede ressurser, menneskelig og økonomiske, blir samordnet slik at vi får en bedre utnyttelse enn det vi i dag har.

Samordning kan skje på følgende områder:

1. Ved å se nærmere på de oppgaver forbundet har i avdelingene og sentralt.
2. En strukturendring som betyr færre i administrasjonen.
3. En sentralfunksjon som tar seg av regnskap/lønn/forsikring.

Anders Bjarne Rodahl, administrasjonen, merket seg at mange hadde sagt vi skal tenke langsiktig, se på oss sjøl, organisasjonen og verden med nye øyne. Det var også sagt at vi må ha en gjennomgripende debatt om våre mål, programmer og organisasjonen. Han mente forslaget til handlingsprogram var et godt startsted for en slik debatt. Denne debatten måtte føres fordomsfritt og med åpenhet i alle ledd i organisasjonen, hvis ikke kunne organisasjonen komme inn i en negativ utvikling som det vil være vanskelig å snu.

— Vi er en tung vanskelig organisasjon. Slik var også dinosaurusene i sin tid, og ingen ønsker at vi skal havne på museum som organisasjonsdinosaurer, sa Rodal.

Han pekte på at delegatene var samlet fra alle deler av landet og at vi har grunn til å være stolte av å tilhøre en demokratisk organisasjon som tilhører de sterkeste i landet. Snart skal 100-årsjubileet feires og vi kan slå oss på brystet også med det. Men det viktigste er at vi samler all handlekraft for å takle de utfordringene vi står overfor i tiden som kommer, sa Rodal.

— Ikke bare står vi overfor utfordringen, vi bærer også et alvorlig ansvar for forbundets framtid og hele fagbevegelsens framtid, sa Rodal.

Han pekte ellers på at det ikke er tilfeldig at ytre miljø er med i handlingsprogrammet. Forbundet har en god tradisjon i miljøsammenheng og

har stått i spissen for bedre arbeidsmiljø. Det er viktig å føre denne kampen videre til det ytre miljø. Avisoverskriftene har vært for mye preget av Bellona og Greenpeace, vi må se sammenhengene, mente Rodal. Forurensningene kommer fra mange kilder, — landbruk, transport, industri, husholdning — og en annen side av problemet er at vi ikke må glemme arbeidsmiljøet. Handlingsprogrammets mange punkter er en parallellføring mellom indre og ytre miljø.

— Altfor mange av våre medlemmer arbeider i helsefarlig miljø med farlige stoffer, belastningsplager m.m. — vi må ikke glemme det nødvendige engasjement i denne type problemer. Her står vi sørgelig alene i fagbevegelsen og det er nødvendig at vi opprettholder og styrker vårt engasjement, sa Rodal.

Rolf Knoph, avd. 10, slo fast at det produkt som var til behandling var dokumentet som skulle være retningsgivende for arbeidet i de kommende år i forbundet.

Som faglig aktiv kunne han ha lyst til å diskutere alt i forslaget til Handlingsprogram, det meste av det som står der gjelder ting som de tiltsvalgte får spørsmål om fra medlemmene.

— På forrige landsmøte trodde vi fra Sulis at det var siste gang vi var tilstede. Vi har vært oppsagt to ganger, og fremdeles er vi oppsagt, men fremdeles står det til liv og da er det håp om at vi skal være med i jubileumsfeiringen, sa Knoph, og hadde dermed gitt stikkordene for hva som særlig opptar delegasjonen fra Sulis: Kapitlet om sysselsetting. Han hadde først sterke motforestillinger mot ordet «sysselsetting». Han ville heller kalle kapitlet for «Arbeid for alle» eller noe annet, som ikke virker negativt. Det handler om samfunnsøkonomisk tenkning.

— I Sulitjelma har vi vært offer for bedriftsøkonomisk tenkning i alle år — men samfunnsøkonomisk er vi på pluss-siden. Ringvirkningen av en arbeidsplass er 2,5 arbeidsplasser i andre bransjer, sa Knoph.

Han viste til LOs krav om sosial dimensjon, det vil si at man må tenke samfunnsøkonomisk og ta vare på verdiene som skapes. Nå så det imidlertid ut som om Arbeiderpartiet var i ferd med å fjerne sosiale goder som var oppnådd. I den forbindelse viste han til utspillet om sykkelønsordningen.

— Korttidssykefraværet i vår bedrift er på 1,1 prosent, det er ikke de første dagene som er problemet, men langtidsfraværet er på rundt 15 prosent.

Knoph hadde slått på Tekst-TV i går og sett at et LO-forbund gikk inn for EØS-avtale, og hadde funnet det igjen i forslaget til Handlingsprogram.

— Gjør vi det? Går vårt forbund inn for EØS-avtale?

Vi har ikke diskutert det spørsmålet her, men etter det vi vet om avtalen, er det ikke mye å se til den sosiale dimensjon der, slik EØS-avtalen ser ut i dag.

Knoph minnet om at Arbeidsmandsforbundet er et distriktsforbund, og EØS harmonerer dårlig med den bosettinga vi har. De fire friheter

som avtalene innebærer, trodde han ville sette ytterligere fart i den «frie flyt» av arbeidsplassene fra distriktene.

Videre kom han inn på kraftforsyningen, som kanskje er det viktigste distriktpolitiske virkemiddel i Norge, der bedriftene ofte er lokalisert på grunn av billig kraft. Men subsidiering av kraft er ikke forenlig med EØS. Alt i alt syntes han utviklingen var kommet på EF-nivå, og da måtte vi sette inn alle våre krefter overfor de som styrer.

Han så arbeidsledigheten som et grunnleggende problem, som roten til en rekke andre alvorlige samfunnsproblemer.

Når det gjaldt egen organisasjon, mente han vi burde være glad for å ha en desentralisert struktur med den fordel den er å ha nærhet til medlemmene. I bergverk er det nærmest en selvfølge at man organiserer seg. Organisasjonsprosenten ligger på 95–98 prosent. På anlegg er det ikke en like stor selvfølge. Årsaken kunne kanskje være at kontingenten ble høy, men siden de tjente så godt hadde de også råd til kontingenten. Han trodde heller det kom av mangelen på nærhet til tillitsmannsapparatet. Derfor mente han desentraliseringen var viktig. I den forbindelse tok han også opp ordningen med regionale verneombud og problemene man sliter med i renhold. — Det er kanskje det tøffeste yrke som er representert i vårt forbund, og der vi har de fleste som går over på trygd før oppnådd pensjonsalder.

Knoph var glad for at gruveavdelingen ikke skulle nedlegges, men mente man ikke burde være så kategorisk som i de foreslåtte strekpunkter. Forholdene varierer, og på enkelte steder kunne det være fordelaktig med små avdelinger.

Aron Jensen, avd. 9, syntes også det var hyggelig å høre at forbundet ennå ikke skulle ta livet av gruveforeningen. Det var en endring i forhold til det som står på side 5 i Handlingsprogrammet.

— Når vi diskuterer strukturendring må det være riktig å se på landets geografi og de forskjellige bosettingsmønstre. Sør i landet kan det være naturlig med fylkesavdelinger. Noe annerledes blir det i Finnmark, der det er 50 mil fra Kirkenes til Alta, så vi må ikke konsekvent kjøre fylkesavdelinger over hele landet. Vi må ta en titt på terrenget også, sa Jensen.

Møtet ble satt igjen kl. 11.45 og dirigenten viste til at det var 18 igjen på talerlisten.

Per Gunnar Skotåm, avdeling 10, sa at handlingsprogrammet skulle være et arbeidsredskap for forbundet, men det skulle samtidig være med på å skape en profil utad. Man må da spørre seg hvilke mål forbundet har for sin virksomhet før man bestemmer seg for arbeidsredskapet eller verktøyet. Hvis vi ser på virkeligheten rundt oss, ser vi at den dominerende faktor er den store arbeidsledigheten, og det vil være en dominerende faktor også i neste landsmøteperiode. Når vi skal verve medlemmer, kan vi velge flere virkemidler, men jeg tror ikke at det er mer knapper og glansbilder som skal gi oss flere medlemmer. Det er neppe engangslighte-

re og merker eller kanskje selvlysende kondomer som kan gi oss økt medlemsstall. Medlemskapet koster tross alt mellom 1500—3000 kroner året.

Virkeligheten er den at ikke alle ser vitsen med et medlemskap i forbundet. Vi må vise at vi står for en helhetlig politikk, for holdninger som skal være med å gjenskape velferdsstaten. Vi må gjenskape hele tiden de holdningene vi står for i sjela på dem vi skal verve. Folk melder seg ikke lenger inn i forbundet fordi mamma eller pappa har vært medlemmer. Mange mener at de ikke får noe igjen for medlemskapet. Det er ok å argumentere med forsikringsordninger, men dette er ikke nok. Vi må vise til en faglig aktivitet i tillegg. Når enkelte gruveavdelinger har 100 prosent tilslutning, er det fordi man har tatt vare på fellesskapet og holdningene. Vi må holde en faglig linje som viser at vi står på medlemmenes side. Nå har forbundet arbeidet for å sikre fortsatt gruvedrift i Syd-Varanger, men driften vil likevel bety at 500 arbeidsplasser og 500 medlemmer i forbundet kan forsvinne. Vi må vise at vi støtter deres kamp for å bevare arbeidsplassene. Jeg har selv fått vervepremie for to år siden. Jeg fikk 8. plass etter å ha vervet 11 nye medlemmer, men dette blir lite i forhold til perspektivet i Syd-Varanger. Vi står i fare for å miste medlemmer mange steder fordi det ikke føres en industri- og næringspolitikk her i landet som kan gi ny vekst.

Vi skal også huske at de fleste spørsmål som reises i Handlingsprogrammet ikke kan løses organisatorisk. Det er politiske oppgaver som bare kan løses politisk. Derfor er det nødvendig med en politisering av fagbevegelsen, ikke partipolitisk, men med økt vekt på politiske utspill. Vi må vise samfunnsengasjement. Han henviste også til formuleringene i handlingsprogrammet når det gjaldt lønns- og tariffpolitikken og sa at her var det for løse formuleringer som måtte bearbeides. LO tåler ikke en gang til å støtte et nulloppgjør. Det vil ikke medlemmene finne seg i. Vi må som fagbevegelse ta utgangspunkt i medlemmenes økonomiske og faglige interesser. Hvis ikke vi gjør det, er det mange som ikke ser vitsen med et medlemskap i forbundet. Etter hans mening var det også galt å etablere et motsetningsforhold mellom lokal forhandlingsrett og sentrale forhandlinger. Det sentrale oppgjøret bør gi et så godt resultat at det ikke blir grunnlag for å kreve store lokale tillegg enkelte steder, og det sentrale oppgjøret må sikre de lavlønntes interesser. I handlingsprogrammet har landsstyret gitt sin tilslutning til en EØS-avtale. Han hadde personlig ventet at det ville stå noe mer i programmet. Han hadde ventet at de 14 punktene fra LOs representantskapsmøte hadde vært nevnt, de punktene som stiler betingelser til en EØS-avtale. Dette er minimum når vi vet at en EØS-avtale vil åpne for EFs fire friheter, sa Skatåm til slutt.

Stein Åros, landsstyret, sa at han var i det samme dilemma som gutten som var på et harem. Han sa: «Jeg vet godt hva jeg skal gjøre her, men jeg vet ikke hvor jeg skal begynne». Han sa at det var mange faresignaler i forbundet, medlemstallet svikter og økonomien er svekket. Man må foreta alvorlige avveininger for å finne virkemidler som kan snu utviklingen. Skal man gå til det skritt å øke kontingenten. Det trodde han ikke medlemmene ville forstå. Skulle man la medlemmer betale egenandel for kol-

lektiv hjemforsikring når det var vervet med argumentet at de slapp å betale. Det ville bli — møtt med forskrekkelse. Steinsvolls forslag kunne være en god plattform hvis den nye forbundsledelsen kunne følge det opp. Det trodde han den ville gjøre også. Men han pekte også på en annen inntektskilde som burde prøves, nemlig at man åpnet for bransjeannonser i fagbladet.

— «Elektrikeren» er i dag full av «nyttig reklame» fra bransjen, og fagbladet vårt burde gjøre det samme. Han visste ikke hvor stort markedet var, men det burde prøves. Forslaget rører kanskje ved et noe hellig prinsipp hos enkelte, men han mente at dette ikke var hellig.

Jeg mener at man heller får prøve dette enn å påføre medlemmene en økt belastning.

Han viste ellers til det Arnfinn Nilsen og Harald Øveraas hadde sagt om gruver og mineraler og viste til handlingsprogrammet, side 5, når det gjelder nye gruve/mineral og eventuelle nye store kraftanlegg. Han fremmet følgende endringsforslag:

3. Handlingsprogrammet: Nytt strekpunkt:

«Det åpnes for bransjerelatert produktreklame i fagbladet».

3. Handlingsprogrammet

Side 5 — siste avsnitt i «brødtekst»: Ny formulering: «Når det gjelder nye gruver/mineral og eventuelle nye store kraftanlegg, bør de organiseres osv...»

Side 5 — siste strekpunkt, tilføyelse: . . . dersom ikke annet er hensiktsmessig.

Dirigenten sa at det ikke var nødvendig å bruke ti minutter på hvert innlegg. Det var 30 talere igjen på handlingsprogrammet, 16 til den generelle debatten.

Reidar Berle, avdeling 206, sa at han også hadde synspunkter på en EØS-avtale. Han sa at de betingelsene som synes å ligge inne i en EØS-avtale minner mye om betingelsene for medlemskap i EF. Avtalen krever en omfattende behandling før et bindende vedtak fattes i forhold til EØS. Vi har allerede fått en forsmak på hva overnasjonale beslutninger fører til. Det er kapitalkreftene som kommer til å bli de rådende under en EØS-avtale, det er ikke politikerne som kommer til å styre. Det er nødvendig når vi får EØS-avtale på bordet at vi nøye vurderer ulemper og fordeler ved avtalen. Det er andre, bl.a. EF, som fremstiller det som at det haster med å ta stilling til EØS og medlemsskap, men dette skal vi ta med stor ro. Vi skal ta den tiden det trengs i en så stor sak for Norge. Det snakkes fra enkelte i arbeiderbevegelsen om drømmer og visjoner i forhold til Europa, jeg vil minne om at det også er andre som har hatt visjoner for Europa, og sporene skremmer.

Vi ser at utenlandske kapitalinteresser allerede kjøper opp norske konkurrerende bedrifter for så å legge dem ned, selv om de ellers ville kunne gå med underskudd, bl.a. Viking Dekk og Grafittverket. Vi må verne om den nasjonale lovgivningen som kan gi oss beskyttelse mot kapitalkrefte-

ne. La oss ikke ofre vår nasjonale lovgivning på EF-kapitalismens alter, sa Berle.

Johan Klunderud, forbundsstyret, sa at når man skulle behandle handlingsprogrammet, burde man være klar over at man ikke bare skulle forholde seg til et program for forbundsstyret og administrasjonen. Handlingsprogrammet skulle også være med å prege arbeidet i forbundet lokalt. Handlingsprogrammet må nedfelles i alle organisasjonsledd, i alle avdelinger og klubber, der hvor kontakten med medlemmene skjer. Hvis handlingsprogrammet bare skal være et verktøy for forbundsstyret, har man ikke gjort noe stort varp.

Klunderud trodde ikke at medlemssvikten alene skyldtes arbeidsledigheten. Han trodde også at den skyldtes to andre forhold. For det første at man har fått andre holdninger i samfunnet overfor arbeiderbevegelsens mål og innsats. For det andre har man i arbeidslivet fått en helt annen struktur. Denne strukturendringen ville bare øke i tiden som kom, — i aksellerende grad. Mange yrkesgrupper som tidligere har vært alfa og omega for forbundet, er delvis borte. Som et samleforbund må vi også organisere grupper av arbeidstakere på organisasjonsområder vi kunne vært foruten. LO må i fremtiden være villig til å gi oss organisasjonsoppdrag for større grupper hvis ikke vedtaket om et forbundsløst LO blir vedtatt i 1993. Hvis vi ikke får en slik løsning, må vi se etter samarbeidspartnere. Vi må også se oss om lokalt etter samarbeidspartnere for å få en bedre utnyttelse av ressursene i fagbevegelsen.

Det sies at det er mye som mangler i handlingsprogrammet, og det er klart. Vi kan ikke konstruere et handlingsprogram som avslører at vi ikke har beina på bakken. Det må vi ha. Det finnes prioritering av saker som er realiserbare og som virker samlende. Det finnes mange ulike oppfatninger blant medlemmene, men ikke alle synspunkter kan være med i handlingsprogrammet. Det er en situasjon som vi kan stå for.

Han kom til slutt inn på forbundets forhold til mediene, og han syntes man burde være mer villig til å stå frem, både forbundet sentralt og ute i avdelingene. Etter at TV er innført, blir også andre medier påvirket av den overfladiske og lettvinde presentasjonsformen. Vi må være villig til å stå på til enhver tid. Det hjelper ikke at vi synes vi er flinke sjøl, vi må fortelle det til andre også — ikke bare til menigheten, sa Klunderud.

Begrenset taletid

Dirigenten foreslo begrenset taletid, fem minutter for første gang, 2 minutter for andre gang, i den generelle debatten. Dette ble enstemmig godkjent.

Isak Helgesen, avd. 17, var enig i at handlingsprogrammet var en av de viktigste saker til behandling i landsmøtet. Han hadde slått opp på første siden, innholdfortegnelsen og sett på hvor man burde sette 1-tallet om man skulle prioritere oppgavene. For ham var det klart, sysselsettingen måtte få førsteprioritet. Det var alfa og omega, hvis forbundet skulle overleve. Det var mange fine slagord på dette — «hele folket i arbeid»

m.fl. — men alle de gamle slagordene holder på å forsvinne i likegyldighet.

— Om vi får realisert førsteprioriteringen og fått folket i arbeid, står vi rustet til å ta fatt på alle de andre punktene, sa Helgesen, som hadde registrert at politikere og finansfolk reiste rundt i landet som misjonærer og la ned statlige arbeidsplasser. Det ville han ikke kalle statsmannskunst. Det er sagt at man ikke kan vedta arbeidsplasser, men det må være statsmannskunst å føre en politikk som skaper arbeidsplasser, mente han, og minnet om alt det vi hørte om risikovillig kapital. Det skapte mye rart på børsen, men ikke en eneste arbeidsplass.

Han hadde et spørsmål til nestlederen i forbindelse med nest siste strekpunkt på side 20, som lyder: — at det innføres en avgift til et offentlig fond som skal dekke omkostningene ved bobehandling etter insolvens og konkurser». — Hvem er det som skal belastes denne avgiften og hvem skal nyte godt av den?

Etter å ha prioritert sysselsetting som nr. 1, satte han informasjon som nr. 2. — Det utføres mye godt arbeid i forbundet sentralt, men man får det ikke ut til medlemmer og media. Dere må bli flinkere til å bruke media, sa Helgesen, men ønsket ikke på noen måte at Øveraas skulle konkurrere med Carl I. Hagen som mediafigur. Det vil slå den gale vegen.

Anne Beth Jacobsen, avd. 18, syntes det hadde vært mange bra innlegg til Handlingsprogrammet og ville innskrenke seg til å sette fram følgende forslag:

Nest siste avsnitt s. 5.

Ordet ansettelse skiftes ut med «Valg».

D. Miljøpolitikk.

Andre avsnitt side 13 forandres til følgende:

— å arbeide aktivt for at R.V.O for renhold gjennomføres innen landsmøteperioden.

Internasjonal solidaritet.

Foreslår å stryke første avsnitt på side 17.

F. Internasjonal solidaritet.

Andre avsnitt side 17:

— å bidra gjennom informasjon, slik at medlemmene lokalt får et bedre grunnlag for diskusjon om EF.

Hun argumenterte for valg i stedet for ansettelse med at det bl.a. ville imøtegå kritikk fra medlemmene, som får anledning til å skifte ut dem som ikke legger seg i selen. — Å påta seg verv i fagbevegelsen er en æres-sak, sa hun.

Hun minnet ellers om at saken om regionale verneombud for renhold kan feire 20-års jubileum, uten at man er kommet skritt nærmere løsning. Nå har renholderne nådd grensen for sin tålmodighet.

Når det gjaldt EØS-avtalen mente hun at vi ikke kunne godta en avtale som ikke tar hensyn til fagbevegelsens punkter og forutsetninger.

Jørn R. Karlsen, avd. 5, uttalte seg først generelt om handlingsprogrammet som han syntes var et bra og ambisiøst produkt, men heftet seg ellers særlig ved punktene om ytre og indre miljø. Også LO-kongressen sist hadde hatt en inngående diskusjon om ytre miljø. Han syntes likevel det var noe som manglet i programmet, i forhold til samfunnet som er i stadig forandring. Arbeidstilsynet er igjennom en kontinuerlig omorganisering. Han hadde i den forbindelse merket seg at forbundet hadde gjort en avtale med Arbeidstilsynet og Entreprenørenes landssammenlutning om innføring av internkontroll som en prøveordning.

Han pekte også på det som står i Handlingsprogrammet om Arbeidstilsynet og om innføring av arbeidsmiljøloven i enmanns-bedrifter. Hans erfaring var at det blir færre og færre inspektører fra Arbeidstilsynet ute på arbeidsplassene. Når man da går med på internkontroll, mente han at å overlate kontrollen til de enkelte bedrifter var å sette bukken til å passe havresekken. Han mente derfor at det burde komme klart fram i Handlingsprogrammet, at dersom ordningen med internkontroll ikke fører til bedre forhold, må man opprettholde den gamle ordningen med inspeksjon fra Arbeidstilsynet.

Han var også opptatt av sysselsettingsproblemet. I dag er det 150.000 arbeidsledige, de aller fleste i bygg- og anlegg. Ved de reviderte nasjonalbudsjettet er avsatt 10 milliarder kroner, fordelt over tre år, hovedsaklig til utbygging av infrastruktur.

Han mente landsmøtet burde gi signal til de politiske myndigheter om å få fart på disse pengene, slik at aktiviteten kan komme i gang jo før jo heller.

Martin Skårstad, avd. 3, tok opp forslag 285, der begrunnelsen fra avdelingen er at vi bør se nærmere på samarbeidet mellom avdelingene. I hans fylke hadde man høstet gevinst av slik praksis.

Forretningsfører *Magny Hansen*, avd. 6, syntes som mange andre at forslaget til handlingsprogram var godt. Et handlingsprogram må alltid ha som mål at vi skal bli bedre og bedre. Når det gjaldt arbeidsledigheten syntes hun det var sørgerlig at så mange gikk ledige når det var så mye arbeid som burde utføres. Hun nevnte opprustning av kraftlinjenettet, der forbundet hadde vært dyktig med å få dette fram i bevisstheten. Nå kunne man også se signaler om at det hadde fått gehør hos myndighetene. — Men vi må fortsatt stå på. La oss alle drive aktivt arbeide for å få i gang sysselsetting, ikke bare på kraftsektoren, sa hun, og nevnte videre gruvesektoren og alle de ressursene som ligger der. Det må satses i alle fylker og vi må få fylkesgeologer.

— Det har vært arbeidet mye med det innenfor forbundet, men det mangler markedsføring. Der må vi bli flinkere, sa hun, og satte fram følgende forslag:

*Handlingsprogrammet H — Sysselsetting:
Tilføyelse til strekpunkt 6: Markedsføre våre produkter.*

Hun antydte også, når det gjelder treprodukter, at vi ikke er flinke til å utnytte egne ressurser her i landet. Og til slutt: — Vi må gjenta og gjenta de gamle krav — arbeid til alle!

Arna Karlsson, landsstyret, tok også opp temaet regionale verneombud for renhold. Gjennom årenes løp hadde hun mange ganger vært på talerstolen og snakket om dette. — Vi har vært tålmodige, og forbundet har arbeidet med dette i alle år, uten å ha nådd fram. Renhold er ikke bare et av de tyngste yrkene i vårt forbund, men også det farligste, og nå har vi ikke råd til å vente lenger, sa hun. Tålmodigheten er slutt.

Når det gjaldet organisasjonsstrukturen sluttet hun seg til det som var sagt, at de som i sin tid fattet vedtak om strukturen handlet klokt. Det har vært med på å holde medlemstallet oppe, og det var ikke godt å si hvordan det hadde stått til i dag uten denne strukturen. — Vi må bygge på det vi har, men lag ikke noe smått i fylkene, se nytten av storavdelinger, sa hun.

Hans Takøy, avd. 27, karakteriserte Handlingsprogrammet som et stort juletre med mange greiner. På ny mente han å se at det ble laget et «ryggsekkpunkt» når det gjaldt miljø, som man ser i staten, i bedrifter — det kommer på slutten når alt annet er vedtatt.

I Handlingsprogrammet var miljøsnittet delt i to, ytre og indre miljø. Han mente det burde sees som en helhet, om det skulle fungere. Problemet er at det er to forskjellige lovverk å forholde seg til.

Punktene e og d hadde mange strekpunkter, men han syntes å kjenne igjen mange gamle klisjeer, å la plakaten rundt om i landet med «Hold Norge rent».

— Men hva er realiteten i dag? Yngve Hågensen var ute og sa noe om valg mellom arbeidsplasser og miljø, og det var OK at LO-lederen pirket litt borti de grønne kvinner og menn, sa han, men det var også et spørsmål om hva slags kultur vi skal bygge på. Skal vil ruinere kloden vår i løpet av et antall år, eller skal vi la den leve videre?

Først får vi begynne med oss sjøl som enkeltmennesker og se hva vi gjør, ikke bare hva naboen gjør, og så må vi som forbund få fram hva vi forventer oss hos arbeidsgivere og budsjetter, kreve øremerking av midler både til ytre og indre miljø.

— Jeg er vokst opp med krystallklart rent drikkevann som en selvfølge. Slik er det ikke lenger, sa han. I forbindelse med EØS-fopprhandlingene er det et problem å få omsatt våre produkter for vannet er ikke så rent at det tilfredsstiller EFs miljøkrav.

Han knyttet også an til forbundets rekrutteringsproblem. — La oss i perioden som kommer markere Arbeidsmandsforbundet som et sterkt miljøpådrivende forbund. Skal vi få ungdommen til å tro på oss, må vi vise vilje til å holde Norge rent.

Ernst Dtløvsen, forbundsstyret, understreket at det var et omfattende arbeid og engasjement som var nedlagt i forslaget til handlingsprogram. Kanskje ikke alle forslag var kommet med slik man kunne ønske, men

med behandlingen på landsmøtet og i redaksjonskomiteen var muligheten tilstede til å få et program som vi kunne være stolte av og bruke som redskap i årene fremover. Om fire år kunne det da kanskje bli noe å legge fram for landsmøtet, da forbundet forhåpentligvis var blitt 100 år.

Det var mange ting i programmet som var viktig, men forutsetningen for å følge opp og komme videre, var at medlemstallet ble opprettholdt. Verving var en viktig del av det spørsmålet, men ikke minst opprettholdelse av arbeidsplasser ville være avgjørende.

Det var derfor en sentral oppgave for forbundet å kjempe mot nedlegging av arbeidsplasser. Det hadde vist seg i flere tilfeller at det hadde ført fram, på de stedene der man hadde tatt kampen opp mot nedlegging.

Han trodde det i denne forbindelse var nødvendig å ta i bruk gamle virkemidler for å unngå nedleggelse og få igjennom krav om nye arbeidsplasser. Både i Kirkenes og Sulitjelma var det lovet nye plasser, og mange fine ord var sagt, — uten at det var blitt resultater av det.

Ditløvsen kom også inn på svak tilslutning av medlemmer ved tunnelanlegg, i motsetning til tidligere. Dette er en ny og egoistisk holdning som er kommet til.

Han pekte på en alvorlig sak. Ca. 50 prosent av forbundets medlemmer blir uføretrygdet før de har nådd pensjonsalderen. Det forteller om alvorlig svikt når det gjelder arbeidsmiljøet.

Agnar Kvernmo, avd. 27, viste til landsmøtets slagord «Tenk positivt — vær solidarisk», og med et slikt underlag burde handlingsprogrammet bli veldig godt, mente han. Også han tok utgangspunkt i arbeidsledigheten, ungdom og pensjonister.

— 160 000 arbeidsledige er altfor mye, og det må være den aller viktigste oppgaven å få redusert tallet, sa han. 90.000 hever dagpenger, ca. 70 000 er på arbeidsmarkedstiltak. Det er mange ledige hender. Det er ikke lenger som før i tiden, da det var mangel på yrkesutdannelse, nå er det folk med topputdannelse som går ledig. Mange familieforsørgere kan bare se at problemene vokser.

Store grupper av ungdom går uten arbeid, og går inn i en slags subkultur.

Han mente de unge arbeidsledige representerte det største samfunnsproblemet, og mente det var klart at dette ikke kunne løses med tradisjonelle virkemidler. Det var lite håp om såkalt full sysselsetting de nærmeste årene, samtidig som det var åpenbart at vi ikke kunne ha så mange ledige hender hos folk i sin beste yrkesaktive alder.

— Vi må velge hvem vi vil ha i arbeid og da må de eldre vike for de unge, dvs. at vi må få senket pensjonsalderen.

Det er en reform som kanskje kan gi 100.000 arbeidsplasser og for stat og kommune vil det koste mindre å pensjonere fem årskull enn å betale arbeidsledighetstrygd til 150.000.

Charles Mortensen, landsstyret håpet, etter Arnfinn Nilsens presisering, at landsmøtet støttet forslaget fra Aros. Han støttet videre forslaget om å stryke 1. avsnitt på side 17 i programmet.

Når det gjaldt regionale verneombud for renhold var det kommet inn en rekke forslag. Han stilte spørsmål om hva de har gjort, de som har jobba med denne saken. Hvorfor har ikke renholderne ennå fått denne ordningen?

Når det gjaldt kapittelet om arbeidsmiljø, fremmet han følgende tilleggsforslag:

Strekpunkt nr. 9, side 13. Tillegg:

Ordet «og seksuell trakassering» settes inn som tillegg etter tiltak mot mobbing»

Bjarne Jørgensen, avd. 4, mente det var viktig å ta et historisk tilbakeblikk når man behandlet handlingsprogrammet.

Viktig å se hva som var utrettet hittil.

Han konstaterte at medlemssituasjonen var dystert og hvis den trenden fortsatte ville det kanskje ikke være noe forbund om 20—30 år.

— Landsmøtet skal fatte mange vedtak og det er alt sammen forpliktende som handlingsprogram, forpliktende for alle i salen og ikke minst forbundsstyret, sa han, og plasserte et lite spark til Øveraas angående jernbanekomiteen.

Hvis det er riktig som Skårstad sa om forholdene i Nordland Arbeidsmandsforening, så er ikke dette bra. Det er ihvertfall ikke en måte å verve nye medlemmer på. Hvis noen påstår at dette bare er sur kritikk, så er det ikke det. Alt dette har med verving av nye medlemmer å gjøre. På Nordland Arbeidsmandsforenings årsmøte var det en representant fra forbundet som uttalte fra talerstolen at vedkommende ikke var «forberedt». Da vil jeg si at vi heller ville hatt et brev fra forbundet. Det hadde ihvertfall bare blitt portoutgifter. Vi hadde nøyd oss med det. Vi har sett det i de senere år at arbeiderbevegelsen har hatt tilbakeslag etter tilbakeslag, vi har gått fra skanse til skanse. Dette nytter ikke lenger. Når det fra talerstolen her snakkes om statsmannskunst, er det grunn til å komme med en tilføyelse til dette. Tilføyelsen er at man blir sittende uansett hvilket resultat man oppnår.

Ruth Samuelsen, administrasjonen, hadde kommentarer til Knoph og Jensen fra henholdsvis avdeling 9 og 10. Man hadde sagt at det var behov for flere mindre avdelinger. Dette var hun sterkt uenig i. Det er ikke veien vi skal gå. Vi må heller styrke klubbapparatene der hvor de er svake, og her er et stort sorgens kapittel. Vi må styrke nærmiljøet.

Hun viste også til Klunderuds bemerkninger om organisasjonsstrukturen og behov for et forbundsløst LO: Hun var enig i at det organisasjonsområdet forbundet var tildelt, ga mye ekstra arbeid for forbundet. Forbundet var tildelt organisasjonsområder hvor de ansatte stort sett befant seg i gråsoner mellom forbundene. Det skapte store problemer å finne ut hvor medlemmene hørte hjemme, og det krevde mye ekstraarbeid for de få medlemmene dette gjaldt. Det finnes stort sett heller ikke landsomfattende avtaler for disse gruppene. Vi må imidlertid huske på at også disse

medlemmene i gråsonene er likeverdige medlemmer og har samme krav og service som andre medlemmer.

Det er igjen etterlyst en ordning med regionale verneombud, men det var bare å henvise til programmet. Dette kravet står fortsatt i programmet, men når myndighetene ikke har magamål til å få det gjennomført, er det lite å gjøre med det. Arbeidsgiverne, som tross alt skal betale ordningen, slår vilt rundt seg hver gang vi tar opp saken, men det er mulig at hvis vi maser lenge nok, så kan det gå. Ihvertfall har vi fått gjennomført en ordning med lovhjemlet bedriftshelsetjeneste for renhold.

Dirigenten opplyste at det var tre talere igjen, et fem minutters innlegg og to to-minutters innlegg. Hun mente likevel at man fikk kjøre ferdig den generelle debatten før lunsj selv om kl. var passert 13.00.

Forretningsfører *Per Ingebrigtsen*, avdeling 4, sa at man nå diskuterte en meget viktig sak. Handlingsprogrammet skulle stake kursen for forbundets arbeid i landsmøteperioden. Han trodde at det kunne være snakk om å flikke noe på forslaget til handlingsprogram, men det kunne ikke bli noe mer enn flikking. På grunn av den store aktiviteten i avdelingene hadde kanskje også handlingsprogrammet blitt noe langt og pretensiøst.

Om det internasjonale engasjementet sa *Ingebrigtsen* at mange hadde tidligere kritisert «Arbeidsmanden» for at bladet hadde for mye internasjonalt stoff. På denne bakgrunn var det godt og befriende å høre innlegget til *Ulf Asp* fra Internasjonalen som fortalte om forholdene i El Salvador. Der ble vi dratt ned på landjorda og minnet om at det kanskje angår oss også det som skjer ute i verden. Derfor var det godt å høre innlegget — selv om det var negative nyheter han kom med, sa *Ingebrigtsen*. Kanskje det er flere som mener at det internasjonale stoffet ikke angår oss så mye og som hadde godt av å høre *Ulf Asp*.

Han kom også inn på Nordens Klippe og forholdet til storavdelingene. Han kunne forstått holdningene hvis det var Finnmark Arbeidsmandsforening som var skeptisk til at Nordens Klippe ble med i den foreningen, men han syntes det var angstbitersk holdning av foreningen å være mot å gå inn i Finnmark arbeidsmandsforening. Nordens Klippe kommer jo til å bli helt dominerende i den avdelingen. Han hadde tidligere vært med i en komite som hadde konkludert med at forbundets ressurser kunne utnyttes bedre ved bedre samordning. Målet må være at medlemmene får de samme fordeler. Uansett hvor de arbeider og hvor de bor. Se på plakaten på scenen: Tenk positivt — vær solidarisk. Vi har store samlede ressurser i forbundet, men det må brukes riktig.

Da kan vi gå framtida trøstig i møte og vi skal kunne stanse medlemsnedgangen. Vi har ressurser til å gjøre det, bare vi bruker dem bedre, og dette skal jeg komme tilbake til senere under landsmøtet, sa *Ingebrigtsen*.

Dirigenten sa at det var feil at det sto flere talere igjen på den generelle debatten. Man kunne nå gå til pause. Hun refererte følgende permisjonsøknad fra *Edmund Langenes*.

Søknad om permisjon

Tillater meg å søke permisjon fra mandag 27.05.91 fra kl. 1400 til og med torsdag 30.05.91.

Begrunnelse

Bedriften Statkraft står foran en omfattende omorganisering, som ingen pr. idag vet resultatet av, og styret der jeg er medlem skal tirsdag, onsdag og torsdag til Bryssel og Madrid for å se på deres tilsvarende bedrifter.

Som den ene av de to i styret fra arbeidstakerorganisasjonene ser jeg det som svært viktig å få delta her for å samle inntrykk for å gi mitt bidrag til at bedriften Statkraft skal komme styrket ut med tanke på antall ansatte, og også derved medlemmer til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Edmund Langnes

Dirigenten foreslo søknaden innvilget. Dette ble godkjent. Møtet hevet for lunsj kl. 13.10.

Ettermiddagsmøtet mandag 27. mai

Ettermiddagsmøtet ble satt kl. 15.00 med *Arvid Øygård* som dirigent. Han foreslo at man sang «Frihetens forpost» til møtets åpning. Sangen ble ledet av *Sven Pettersen*.

Dirigenten sa at man hadde hatt en god og lang generell debatt om handlingsprogrammet. Han ville foreslå at man fortsatte med den begrensning i taletiden som var innført på slutten av den generelle debatten, fem minutter for 1. gangs innlegg og 2. minutter for 2. gangs innlegg — med unntak for dem som skulle avrunde debatten.

Forbundslederen fikk ordet for å komme med noen opplysninger. Etter den generelle debatten hadde han behov for å si at han håpet at *Bjarne* og han fortsatt kunne være venner selv om det hadde tatt lang tid med jernbanekomiteen. Han skjønnte at han var skuffet, men realiteten nå var at det lå en sak fra jernbanekomiteen i veskene. Det dokumentet skal behandles her på landsmøtet.

Til *Per Gunnar* ville han si at forbundet naturligvis er opptatt av arbeidsplasser og sysselsetting. Det vesentlige for oss som forbund er at det skapes arbeidsplasser, ikke hvor arbeidstakerne er organisert — så lenge det er innen familien. Det må være et sekundært problem for oss som forbund. Vi er først og fremst opptatt av arbeid til alle.

Til *Rolf* ville han si at man ikke i forbundet hadde kontroll med alt som gikk ut på tekst-TV, dessverre. Han henviste ellers til handlingsprogrammet s. 20 og sa at forslaget om en avgift er basert på den utviklingen man har sett innen næringslivet hvor konkurs-ryttere har påført Staten dvs. oss, 4–500 millioner kroner i ekstraavgifter i forbindelse med bobehandling. Det viser seg sjelden å være nok penger i boet til å dekke lønnsutgifter, sosiale utgifter m.v. Vi mener at de som etablerer bedrifter skal

være med på å betale disse ekstrautgiftene gjennom en avgift som skal forvaltes gjennom et sentralt fond. Dette skal administreres av den samme instans som forvalter konkurs-garantien, nemlig Arbeidstilsynet. Fondet skal dekke både bobehandling og lønnsutgifter/sosiale utgifter. Det er det som ligger i forslaget.

Dirigenten korrigerer seg sjøl, han var kommet i skade for å kalle lederen for formann. Gammel vane o.s.v. Øveraas forsikret at han ikke tok det ille opp.

Den generelle debatten var dermed avsluttet og man gikk over til behandling av Handlingsprogrammet punktvis.

Punktene i Handlingsprogrammet

A – Formål – Målsetting – Nye utfordringer
Ingen forlangte ordet til dette punktet.

B – Egen organisasjon

Hans Chr. Akselsen, avd. 2, minnet om en kampanje for noen år siden – «Ta vare på kameraten din».

Gjør vi det i fagbevegelsen? – Ja, vi blir tatt vare på av våre fremste tillitsvalgte, men tar vi vare på dem?

Han mente vi burde sørge for «fallskjermene» om enn ikke av samme gyldne snitt som skjermene i Lillehammer-OL.

– Desto sterkere organisasjonen er, desto sterkere står LO og forbund rustet til å påvirke og styre utviklingen. For å få til det, er vi avhengig av bl.a. å øke medlemstallet og da ikke minst av de tillitsvalgtes innsats, sa han, og pekte på at Landsorganisasjonen, siden den ble stiftet, har sørget for å få bedret forholdene for arbeidstakerne, har kjempet fram lover om avtaler. – Og hvem er det som sitter igjen med dårligste vilkår? Jo, det er ofte våre fremste tillitsvalgte. De får fullt ut kjenne det økende presset og kan gå trette og miste gløden. Hvilke retrettmuligheter har de da? Takken de kan vente seg, er å bli vraket på et landsmøte.

– Vil vi i forbundet og i LO forøvrig være bekjent av å ha det slik, å la dem seile sin egen sjø når de ikke orker mer? spurte Akselsen. – Vi skal velge dem, men vi skal også gi dem retrettmuligheter. Det står ikke fylkesmannsjobber og venter, sa han, og satte fram følgende forslag:

Handlingsprogrammet – Egen organisasjon.

Forbundet vil i perioden 1991–95 arbeide for at Landsorganisasjonen sørger for at ethvert forbund finner retrettmuligheter til de av våre tillitsvalgte som må slutte i vervet uten å ha lønnet arbeid å gå til.

Han støttet første taler i den generelle debatten som tok opp forbundets eldrepolitikk. I forslagsheftet til vedtektene registrerte han at det var forslag som gjaldt pensjonistene, uten at de hadde fått anledning til å uttale seg. Han satte fram følgende forslag:

Handlingsprogrammet.

Forbundet vil i perioden 1991–1995 arbeide for å opprette pensjonistkontakter, slik at våre pensjonister kan komme bedre med i saker som angår dem.

Arnstein Remmen, avd. 4, hadde merket seg i den generelle debatten at mange var opptatt av å få utnyttet ressursene våre best mulig. I den forbindelse viste han til nest siste strekpunkt på side 5 om å åpne mulighet for ansettelse av organisasjonsmedarbeider i tilknytning til forretningsfører. Avdeling 4 var skeptisk til formuleringen og mente det kunne åpne for skjevheter.

– Vi har forretningsfører, kontormedarbeider og regionalt verneombud, hver avdeling har en liten stab i tillegg til de mange dyktige tillitsvalgte på de forskjellige arbeidsplasser. Disse kjenner miljøene og vet hva som foregår, sa Remmen, og mente at man kunne få en bedre utnyttelse av ressursene og effektivisering i avdelingene ved å frikjøpe lokale tillitsvalgte til innsats der. Avdeling 4 ønsket derfor å stryke dette strekpunktet, og Remmen viste samtidig til det som står i strekpunktene på side 8 og side 10, om ressurspersoner i avdelingene.

Han satte fram forslag om at nest siste strekpunkt på side 5 strykes.

C – Informasjonsvirksomheten

Johnny Myrvold, avd. 1, stilte seg i utgangpunktet positiv til intensjonene i Handlingsprogrammet angående fagbladet. Han var tilfreds med nivåhevingen på fagbladet, men savnet opplysning om hvilke og hvor mye ressurser som skulle tilføres bladet.

Gudmund K. Selvåg, avdeling 6, hadde flere forslag til endring av strekpunkter. Han refererte forslagene og ga en kort begrunnelse. Han sa blant annet at ordningen med pressekontakter ikke fungerer, slik det står i beretningen. Da må man gjøre noe med dette. Man må kunne betale kompensasjon eller godtgjørelse til pressekontaktene slik at man kan få bedre og mer stoff fra de lokale organisasjonsledd.

Han kom også inn på at de nye medier tross alt eksisterer selv om arbeiderbevegelsen opprinnelig var imot disse. Det var Høyres kulturminister Lars Roar Langslet som banet veien for nær-TV og nær-radioer med den motivasjon at det skulle øke ytringsfrihetens rammer og skape mangfold i eteren. Det som har skjedd er ikke at det er skapt mangfold, ihvertfall i de største byene har det skjedd en kommersialisering av nær-radioene, stikk imot mangfoldet i eteren. Fagbevegelsen bør engasjere seg sterkere for å lage nær-radioer som både kan fungere til agitasjon noe som samtidig er bedre radio-tilbud enn de kommersielle.

Selvåg fremmet følgende tre forslag:

Handlingsprogrammet – Informasjonsarbeid. Nytt strekpunkt.

«Forbundet går aktivt inn i bruken av nye media. Avdelingene oppretter egne mediautvalg som tar seg av avdelingens informasjons- og agitasjonsbehov. LO-skolens mediaskole utnyttes, slik at media-

utvalgene får kompetanse i utnyttelse av «nye» medier – nær-radioer/nær-TV.

*Handlingsprogrammet – Informasjonsarbeid
Endring strekpunkt 7.*

«Navn på avdelingens pressekontakter settes inn i fagbladet under redaksjonen. Avdelingene skal legge vekt på å bruke egne pressekontakter for å bedre tilgangen på lokalt og regionalt stoff til Arbeidsmanden. Pressekontaktene gis økonomisk kompensasjon for arbeidet sitt utfra det stoff (artikler og bilder) som blir benyttet i Arbeidsmanden. Forbundet påtar seg å lære opp nye pressekontakter etter behov.»

*Handlingsprogrammet – Opplysnings- og kursaktiviteten.
Nytt strekpunkt.*

– At kursvirksomheten blir et reelt tilbud til alle medlemmer. Det må ikke være noe som hindrer enslige forsørgere eller småbarnsfamilier å delta på kurs arrangert av arbeiderbevegelsen.

Selvåg sa også at kurstilbudene for enslige og barneforeldre ikke fungerte skikkelig, og han ville særlig prioritere de unge enslige. Det er ofte unge kvinner som i dag ikke har store muligheter for å delta i kursvirksomheten i forbundet.

Knut Jarle Rødseth, avdeling 6, sa at han var enig i at man måtte være restriktive med å fremme forslag da det hadde lett for å bli for mange rettelser til strekpunktene. Vi må vurdere alle punktene opp mot hverandre og se på dem i forhold til økonomisk evne m.v. Det var foreslått et nytt strekpunkt 8 på side 7 som gikk på fagbladets layout. Dette forslaget kan koste mye penger, og etter hans mening fungerte fagbladets layout godt i dag. Fagbladet var også blitt bedre, men den tradisjonelle layouten passet godt til fagbladet som den var. Vi bør ikke få fagbladet til å bli forsynt med glanspapir slik at det blir seende ut som en reklamebrosjyre for Mercedes. Med tanke også på et forbundsløst LO i fremtiden, burde man ikke bruke så mye ressurser på fagbladet. Han foreslo på denne bakgrunn strøket strekpunkt 8 på side 7. (Handlingsprogrammet C).

Forretningsfører *Anton Halvorsen*, avdeling 12, henviste til handlingsprogrammet hvor det står at verving av nye medlemmer er vår fremste oppgave. Det var han enig i, men man måtte også gjøre en bedre innsats for å ta vare på medlemmene. Vi må sørge for å beholde medlemmene. Vi opplever alt for ofte at medlemmer går lenge uten å få fagforeningen i ryggen ved opprettelse av avtaler for de nye. Vi må huske at det ikke er alle som går inn i forbundet av ideologiske grunner. De ønsker å ha noe igjen for medlemskapet. Vi ser dette i forhold til maskinentreprenørene bl.a.

Han kom ellers inn på forholdet mellom medlemmer som er i privat og offentlig sektor og han syntes ikke forbundet hadde vært flink til å sørge for et samspill mellom disse to medlemsgruppene.

Det burde arbeides for at statlige etater også gjør sitt til å støtte seriøse firmaer og ikke så ofte benytter seg av kvakksalvere og useriøse selskaper.

Forbundet har to gulrøtter å vifte med i vervearbeidet. Det ene er fordelene med samarbeidet med Landsbanken. Her trodde han tilbudene burde vært mye bedre. Det bør forbundet arbeide for at de blir. Det andre er forsikringsordningen. Det er en skikkelig gulrot, men da må det ikke gjøres forsøk på å svekke ordningen slik noen forslag tyder på.

Kjell Sagstad, avdeling 6, tok også opp spørsmålet om vervearbeidet i forbundet. Vi får i dag en del medlemmer ved å lokke med en god forsikringsordning. Forsikring er godt å ha, men vi må også se på om mange er overforsikret. Det er ikke alle som har vært klar over hva man er forsikret for.

Det var etter hans mening mange gode forslag i forslagsheftet selv om landsstyret stort sett har vært negative til endringsforslagene. Han syntes at forsamlingen skulle være våken og se på om ikke landsstyrets innstillinger burde nedstemmes.

Hva så med solidariteten overfor de arbeidsledige? Sagstad sa at det hadde skortet med solidariteten overfor mange av de medlemmene som var blitt permittert og oppsagt i perioden. Fagbevegelsen har sviktet dem stort. I private anlegg hadde antallet medlemmer sunket fra 4023 til 2742 pr. 20. mars 1991. Har vi tilbudt disse medlemmene noen hjelp fra forbundet? Vi må også tenke på de medlemmene vi har, ikke bare på de nye som kan verves.

Når det gjaldt forsikringsordningen etterlyste han også mer presise formuleringer. Det står i dag alt for mye med små bokstaver. Han hadde til slutt en kommentar på ungdom og sysselsetting. Det drives opplæring til forskjellige fag, men det er en gruppe som ikke tilbys opplæring, og det er tunnel-drivere. Han hadde hørt fra sin sjef at det ville bli behov for mange tunnel-drivere fra høsten av, og her burde forbundet engasjere seg slik at man fikk intensivert opplæringen av slike. Det blir mye driving i fremtiden, og det blir stort behov selv om noen i dag er arbeidsledige.

Svein Westvik, avdeling 4, sa at det het seg at medlemstilbudene i Landsbanken skulle utvikles, men såvidt han visste hadde ikke Landsbanken noen filialer og var derfor en fjern bank for de fleste av forbundets medlemmer. Det hadde versert rykter om at noe var på gang, slik det var hver gang man reiste spørsmålet om bedre service fra bankens side. Hvis det nå virkelig skulle skje noe, ville han vite beskjed om dette. Han hadde ikke hørt noe konkret ennå.

Knut Jarle Rødseth, avdeling 6, sa at han dagen før hadde etterlyst hva forbundet hadde gjort av miljøarbeid i perioden. Han hadde ikke registrert noen stor miljøaktivitet siden forrige landsmøte. Harald Øveraas sa at det hadde skjedd en del selv om det ikke var skrevet noe om dette i beretningen. Han hadde selv vært aktiv gjennom miljøutvalget i avdelingen og registrert liten aktivitet. Det eneste positive som var skjedd var at fag-

bevegelsen også hadde inkorporert det ytre miljø i sine miljøfremstøt. Han mente at det i forbundets rekker var mange ressurser å tære på i miljøarbeidet. Etter hans mening ville den beste løsningen være en kombinert miljø- og ungdomssekretær i forbundet. Hvis man ville øke medlemstallet i forbundet og få med yngre krefter, ville det være en heldig ordning, sa Rødset, som fremmet følgende forslag:

Nytt strekpunkt 8, s. 10.

— Miljøsekretær/ungdomssekretær ansettes i løpet av landsmøteperioden.

Bjarne Jørgensen, avdeling 4, sa at det var forbundslederen Harald Øveraas som fikk ta skylden for at han igjen tok ordet i debatten etter de replikker han hadde kommet med. Det var sagt at verving skulle være forbundets fremste oppgave. Han ville vise til at man på side 19 tar inn en formulering som går på at forbundet skulle arbeide for «en høy og stabil aktivitet på anlegg og utbygging av infra-strukturen».

Forøvrig repliserte han til Harald Øveraas at han ikke burde være redd for at de ikke var like gode kamerater. Hans erfaring var at de beste kameratene er de som sier i fra om det de mener er galt.

Agnes Kvilvang, avd. 142, etterlyste en sak på vegne av bergverk, i forbindelse med lederseminaret i Sulis som i et enstemmig vedtak var gått inn for fagopplæring i bergverk.

Ellers mente hun at forslaget til handlingsprogram var godt, og hun var redd for at landsmøtet gikk for mye i detalj med styring ned til komma og punktum. Handlingsprogrammet skal være et mål vi arbeider etter, noe vi skal prøve å oppnå. Om vi greier det, er avhengig ikke bare av forbundsledelsen, men av hver enkelt tillitsvalg, sa hun.

Det hadde også med medlemsverving å gjøre. Vi kunne ikke love gull og grønne skoger til nye medlemmer, mente hun. De måtte gå inn i forbundet med åpne øyne, og om det er tillokkende vil være avhengig av hva vi utretter.

D — Miljøpolitikk/arbeidsmiljøet

Tom Richard Olsen, avd. 12, pekte på at Arbeidsmiljøloven slår fast at arbeidsgiver står ansvarlig for gjennomføring av lovens intensjoner, arbeidstakerne skal medvirke i planlegging og gjennomføring og verneombud skal påse at det blir gjort. Det er altså mange i det «ytre sjikt» som er involvert her.

— Men det fratar ikke forbundet sentralt fra å engasjere seg på dette feltet. Vi som jobber «yttest» har behov for sterkere støtte fra forbundet i arbeidet, sa han. Vi vet at intensjonene i loven ikke er oppfylt. Myndighetene har innført lov om internkontroll med forskrifter. Det stiller ytterligere krav, derfor er det enda viktigere at forbundet gir oss støtte i miljøarbeidet, sa Olsen. Forbundet har behov for å endre profil i forhold til miljøutfordringene.

Han syntes handlingsprogrammet hadde mange gode strekpunkter.

Sentralt miljøråd var igjen satt på dagsorden og det fant han positivt. Som hovedverneombud i vegvesenet savnet han et miljøledd i forbundet som kunne konsulteres og det var mange med ham som hadde gitt uttrykk for behovet for et koordinerende ledd. Han håpet landsmøtet i den videre behandlingen ville klare å finne en brukbar veg.

Sture Vangen, avd. 4, hadde merket seg opplysningen om ca. 40 prosent av forbundets medlemmer må over på uføretrygd før oppnådd pensjonsalder. Det var et tankekors, selv om statistikken ikke påviste arbeidsmiljøete som skadeårsak.

Han hadde ventet seg en prioritering i handlingsprogrammet. Alle var vel innforstått med at arbeid til alle måtte være en hovedoppgave, men det måtte også være en hovedoppgave å få forholdene på arbeidsplassene slik at folk kunne stå der til pensjonsalderen.

Han hadde opplevd Arbeidsmandsforbundet som et av kampforbundene når det gjaldt å forsvare arbeidsplassene, men han var skuffet over miljøpolitikken i forbundet. Han syntes den hadde ligget lavt i terrenget. Øveraas hadde rett i at her var det ikke ordene som telte, men hva som ble gjort.

Han kritiserte dispensasjonen som ble gitt ved brubygginga på Helgeland, som han mente var uheldig.

Videre hadde han merket seg den store debatten om intern kontroll, men han hadde ikke sett at forbundet hadde markert seg i debatten. Rapporten om asfaltarbeiderne og løsemiddelskader var heller ikke en sak der forbundet hadde engasjert seg vesentlig, mente han og satte derfor et spørsmålstegn ved første strekpunkt på side 12.

— Det høres flott ut og er et framskritt, sa han, men var ikke helt fornøyd, og satte fram følgende forslag:

Landsmøte ber Landsstyret gjennom en omfordeling av ressurser styrke arbeidsmiljøet, arbeide innen Forbundets virkeområder, primært ansette miljøsekretær i Forbundet.

Astri Helgetveit, avd. 12, trodde det var mange både i salen og blant medlemmene som var glad for forslaget om regionale verneombud for renholdsbransjen. Siden forslaget var tiltrådt av landsstyret var det ikke grunn til å kjempe for å få det vedtatt.

Et slikt vedtak ble imidlertid også fattet i forrige landsmøte uten at vi er kommet nærmere målet. Vi er klar over at det må lovbestemmelser til før dette er en realitet og vi vet også at forbundet ikke har mandat til å vedta lover. Men forbundet har et ansvar for å påvirke dem som har det. Skal vi få gehør hos dem, må vi først og fremst synliggjøre at kravet er berettiget, at behovet er reelt og ikke et eksklusivt krav fra misnøyde og sure yrkesutøvere, sa hun, og ba om at den oppgaven ble flyttet høyere opp på forbundets prioriteringsliste.

— Vi misunner hverken anleggsarbeidere eller vegarbeidere den ordningen de har, men nå er det vårt tur.

Hun nevnte også bedriftshelsetjenesten som en viktig del av arbeidsmiljø og vernearbeid.

— Både lov og forskrifter er klare, men halvannet år er gått etter at loven ble gjort gjeldende for renholdsbransjen så er det forsvinnende få av oss som har bedriftshelsetjeneste, sa hun.

En regional verneombudsordning ville være et viktig element også for å komme videre med den saken.

Til slutt håpet hun at når det omsider blir gjennomslag for saken, at vi slipper å se den vanvittige begrensningen som 15 timers regelen for å få del i ordningen. Det er kanskje nettopp dem med et lite antall arbeidstimer som best trenger å få satt søkelys på arbeidsmiljøet sitt. For det andre blir det på grunn av utviklingen i bransjen færre og færre som har det nødvendige antall timer. Bestemmelsen i seg sjøl frister arbeidsgiverne til å basere driften på ansatte med et timetall som fritar dem for alle forpliktelser.

Thorbjørg Johansen, avd. 2, konstaterte at det var sagt en god del om regionale verneombud for renhold, men en god ting kunne ikke sies for ofte.

Da hun sist sto på landsmøtet, i 1987, sa hun at hun ikke ville vente en hel ny landsmøteperiode på en verneombudsordning, men nå sto hun altså her igjen.

— Forbundet forsikret den gangen landsmøtet om at dette var en av de første arbeidsoppgavene man skulle ta fatt på.

Hun siterte fra landsmøteprotokollen, og sa at hun ville vært takknemlig for å få høre hva forbundet hadde foretatt seg med saken. I beretningen sto det at det var registrert negative holdninger. Fra hvem? I 1990-beretningen fant hun ingenting om denne saken.

Hun mente å kunne registrere om ikke negativ, så iallfall lunken holdning fra forbundsledelsens side.

— Vi er ikke lenger snille jenter med skaut. Hvis forbundet har arbeidet med saken, så la oss få se hva som er gjort, sa hun. Hun hadde hørt at det var håpløst med borgerlig regjering, var det mer håpefullt med A-regjering?

— Er vi så lite verd? Og apropos medlemsverving, så ta først og fremst vare på oss som allerede er organiserte. Da kan vi få overbevist de uorganiserte om at vi har det bedre enn dem, sa hun og høstet applaus fra salen.

Helene Granbo, avd. 8, var også opptatt av regionale verneombud. Hun støttet Ann Beth Jacobsens forslag og sa at det var mange som hadde tatt opp denne saken med politikere. På Arbeiderpartiets landsmøte lovte Jørgen Korsmo å arbeide for denne saken i Stortinget og sa at partiets stortingsgruppe var positivt innstilt. Det hadde også vært med forbundsledelsen, opplyste han. Korsmo hadde nevnt to alternativer, enten egen ordning for renholdsbransjen eller en fellesordning med anlegg. Når saken kunne bli realisert? — Han håpet det ville skje i løpet av Arbeiderpartiets regjeringstid, sa Helen Granbo.

Bjørg Røyrbotten, avd. 6, merket seg at det har vært arbeidet med regionale verneombud mange år. De mange forslag som er sendt forbundet illustrerer behovet.

Hun undret seg på om det er fordi det i hovedsak er deltidsansatte og kvinner at det er så vanskelig å få til en løsning.

Hans Takøy, avd. 27, mente arbeidsledighet og sykefravær hadde relevans til dette kapitlet i programmet.

— Det vi opplever nå, er at de som har arbeid forsøker å jobbe så mye som mulig, og det er et nytt begrep som har festnet seg: når man er blant ulver må man tute som ulver. Resultatet er at det innføres en del sære arbeidsordninger, sa han, og nevnte underjordsdrift der arbeidsuka er satt til 32 timer på grunn av arbeidsmiljøet, mens det i praksis er innført «Nordsjø-tilstander», dvs. at det jobbes 10-timers dag.

Han mente vi må være forsiktigere med å gi dispensasjoner og minnet om avtalen med NHO om sykefravær.

Harald Øveraas hadde vært innstilt på å bare lytte til debatten, men tok ordet fordi han ville mane debattantene til å velge sine ord med noe mer omhu. Han var ikke hårsår for kritikk, men når det indikeres at forbundet ikke har gjort noe og ikke har stått ved det som ble lovet på forrige landsmøte, så ble han forbanna.

— Arbeidsmandsforbundet kan ikke vedta lover, men vi har arbeidet for å få enmannsbedrifter inn under arbeidsmiljøloven og har stått på for renhold og krav til dem som etablerer renholdsbedrifter. Vi har ikke fått det til. Det har vært motstand fra arbeidsgiverne, selvfølgelig, slik det var da det gjaldt regionale verneombud for anlegg. Også på politisk hold har det vært motstand, ballen er sendt fra den ene til den andre, og vi har ikke skyldt på borgerlig regjering alene, sa Øveraas. Og videre: — Vi skriver ikke ned i beretningen alt vi har jobba med, men her har det vært jobbet intenst, og saksbehandlerne fortjener ikke disse utfallene, sa han.

Lillian Olsen, avd. 7, slo fast at ordningen med regionale verneombud var det mange som hadde vært med og slåss for, både faglig og politisk. Sjøl hadde hun vært med og fremmet forslag på to landsmøter i Arbeiderpartiet, forslag som var blitt oversendt partiledelsen og som man siden ikke hadde hørt mer til. Hun syntes det var galt ensidig å rette kritikk mot forbundsledelsen. Det hadde vist seg at det ikke var politisk vilje til å ta opp saken.

Odd Gunnar Bråten, avd. 27, pekte på at Sjømannsforbundet i løpet av et år hadde fått til en form for verneombudsordning, som riktig nok ble kalt noe annet — «verneinspektører». Han minnet ellers om at LO-kongressen sist tok opp til vurdering medlemskap i AMS. Siden forbundet ikke har noen egen miljøsektor, mente han det ville vært gunstig om forbundet sluttet seg til AMS, for å nyttiggjøre seg kunnskap der.

Han satte fram følgende forslag:

Norsk Arbeidsmandsforbund opptar medlemskap i AMS som forbundsmedlemskap.

Ettermiddagsmøtet ble satt igjen kl. 16.30 og man fortsatte behandlingen av handlingsprogrammet. Dirigenten gjorde oppmerksom på at det var en feil i det trykte heftet på side 16. annet avsnitt står det feilaktig IMF. Det skal stå MIF. Minertal International Foundation.

E – Miljøpolitikk

Gudmund Selvåg, avdeling 6 sa at mange hadde lagt merke til at Regjeringen nå gikk inn for å bruke deler av bompengene til kollektivtiltak. Det var en holdning som han mente at forbundet burde støtte og han fremmet derfor et forslag i tråd med dette. Forslaget gikk lenger enn Regjeringen egentlig gjorde. Han foreslo et nytt strekpunkt som hadde følgende formulering:

*«Handlingsprogram E Miljøpolitikk, nytt strekpunkt 12.
– at bompenger kan brukes til å støtte tiltak innen kollektivtrafikken».*

Han mente at overskuddene fra bompengedriften rundt de store byene måtte kunne brukes til å skape bedre og billigere kollektivtilbud mange steder. Ellers viste han til heftet «Bymiljø og mobilitet» for å beskrive situasjonen for privatbilismen i mange byer. Han kom også inn på den forurensningen som i dag skjer i mange tunneler på Vestlandet. Her hadde man målt store blykonsentrasjoner, og målingene var meget skremmende. Man måtte være klar over at bly var noe som satte seg rett i huden på mennesker.

Dirigenten sa at han heretter ikke ville avbryte talerne med å varsle at det var et minutt igjen. Han ville bare tenne den røde lampen når det var et minutt igjen. Dette ble godkjent.

Forretningsfører *Magne Mælumshagen*, avdeling 36, sa at når man drøftet det ytre miljø, var det mange ting man kunne si var forurensende. Det er ikke bare avgasser og sur nedbør som er forurensende. Like skremmende er den eterforurensningen som skjer inn til folk gjennom parabolantennene. Denne forurensningen er forflatende og interessedrepende. Det er stort sett noen få kapitalsterke massemediaprodusenter som egentlig bestemmer hva vi skal se og høre på av programmer. Det er tross alt mer av en aktiv handling å leie videofilmer man ønsker å se enn å ta imot søpelet automatisk. TV er med på å skape ensomhet og passivitet. Det viser seg gjennom undersøkelser at det er ensomme menn mellom 20-28 år som er mest utsatt for denne forurensningen. Det er akkurat denne aldersgruppen vi skulle hatt som medlemmer.

Vi burde som forbund hatt utvidede kulturtilbud som en av våre målsettinger. Det burde med i programmet. Vi ser at varesentrene blant annet utnytter folks ensomhet ved å etablere kafeer og restauranter. Folk søker til sentrene for å se andre folk. Vi bør som fagorganiserte være med

på å skape skikkelige kulturtilbud, sa *Mælumshagen* som fremmet følgende forslag:

Handlingsprogrammet. p. E.

I perioden 91–95 skal forbundet arbeide for at den samlede fag- og arbeidsbevegelsen ruster opp sine forsamlingshus og virksomheter i disse til å bli et kulturtilbud og et treffpunkt for hele familien og som vil skape kulturell aktivitet på mange plan.

Karl Martin Olsen, avdeling 4, sa at det var en fin ordning med en skammel på talerstolen slik at han kunne se over mikrofonen. Det hadde mange ganger vært en hemske for ham at han ikke nådde over mikrofonen slik at folk kunne se hvem som hadde ordet. Han mente at dette også kunne være hemmende for andre kandidater av moderat vekst. Han sa at han representerte Statkraft og han brukte en stor del av innlegget sitt til å argumentere for økt satsing på vannkraftutbygging. Han mente at dette i høy grad berørte det ytre miljø. Det var etter hans mening et paradoks at han i nesten ethvert forum ble møtt med en avvisende holdning til vannkraften. I forbundets handlingsprogram står det at forbundet skal arbeide for utbygging av vannkraft og på andre energiformer som ikke forurenser.

– Det forundrer meg at så mange folk reiser bust mot vannkraft. Jeg er nesten sikkert på at ikke alle her i salen stemmer på samme parti, men jeg er overbevist om at de fleste er enige om at vi må ta vare på det ytre miljø. Vi skal og må bygge ut våre ressurser på en skånsom måte slik at vi overholder våre forpliktelser om et rent miljø, både nasjonalt og internasjonalt.

I denne situasjonen er det at man fra myndighetenes side stanser et halvferdig kraftprosjekt og bestemmer seg for utbygging av et gasskraftverk. Selv representerte han nesten 300 organiserte tunnelarbeidere som reagerte på dette. Han avsluttet med en omskrivning av Abraham Øvrebottens gamle slagord: «Alt vann som ikke går gjennom rør er bortkasta vatn».

F – Internasjonal solidaritet – fred og endring

Knut Jarle Rødseth, avdeling 6, fikk ordet for 3. gang under handlingsprogrammet og han benyttet anledningen til å fremme et nytt forslag som gikk på FN's rolle i det internasjonale arbeidet. Han var redd for at FN's rolle var i ferd med å svekkes i forhold til en stormakt som USA. FN tillegges mindre mandat enn tidligere. Skal vi bevare ikke minst den tredje verdens tillit til FN, må FN styrkes som organisasjon. Han gikk også inn for at FN skulle ha anledning til å gripe inn overfor stater som var havnet i sultekatastrofer etter lang tids borgerkriger. Hans forslag hadde følgende ordlyd:

*Handlingsprogrammet (int. solid.-)
nytt str. pkt. 9 (nest sist)*

— Å styrke FNs fredsbevarende rolle ved internasjonale og alvorlige nasjonale konflikter.

Kjell Holst, administrasjonen, sa at det i debatten hadde vært en del synspunkter på EØS-forhandlingene, og han ville ha ordet i den forbindelse. — Jeg er selv organisert EF-motstander, men jeg er ikke imot forhandlingsprosessen. Hadde jeg fått sjansen tidligere, hadde kanskje mye vært annerledes, sa Holst som foreslo en endring i innstillingen som stiller betingelser til en EØS-avtale — i tråd med de krav som LOs representantskap tidligere har stilt. Han syntes landsstyrets innstilling ikke gikk langt nok. Vi bør stille oss atskillig mer kritisk til avtalen enn det landsstyret gjør. Jeg håper inderlig at man når i mål med en EØS-avtale som er gagnlig for norske samfunnsborgere, men da må den inneholde vesentlige punkter, sa Holst som også støttet forslaget fra avdeling 18.

Forslaget hadde følgende ordlyd:

F: Int. solidaritet — Fred og Nedrustning
5. strekpunkt — øverst side 17

— å arbeide aktivt for at forhandlingsprosessen som pågår mellom EFTA og EF ivaretar Landsorganisasjonens 15 punkts krav til en EØS-avtale.

Kjell Sagstad, avdeling 6, sa til avsnittet om nedrustning at det under tidligere landsmøter hadde vært mer naturlig å snakke om nedrustning enn det var nå. Mye er endret i det internasjonale bildet. Russland roter i sitt eget hus. Jeg er skeptisk til utviklingen i mange land i Øst-Europa, blant annet i Litauen og Tsjekkoslovakia, og vi må være forsiktige med for rask nedrustning i en situasjon hvor USA har overtatt mye av FNs rolle internasjonalt. Det er ikke rosenrødt alt som skjer i vesten heller, sa Sagstad.

G — Tariffpolitikk

Per Gunnar Skotåm, avdeling 10, sa at det var viktig etter mellomoppgjør, et hovedoppgjør og to år med lønnslov, å ta en diskusjon om disse tariffoppgjørene. Han henviste til side 18 om tariffpolitikken hvor det heter at forbundet i perioden 91–95 skal arbeide for en sterkere kobling mellom tariffoppgjør og statsbudsjett — med endring av tariffperioden skal utredes. Her har man i innledningen til strekpunktene ikke bare lagt premissene for strekpunktene, men slik det er formulert er det tema for minst et ukeskurs. Det er ikke premisser som her er lagt, men man slår fast at man ønsker ren kobling mellom statsbudsjett og tariffoppgjør, ihvertfall at man ønsker dette utredet. Har vi virkelig vært så fornøyd med samarbeidet med myndighetene ved de siste oppgjørene at en slik kobling er ønskelig?

Tariffoppgjøret i 1990 ble forkastet av medlemmene. Mange stemte ikke nei til selve tarifforslaget, de stemte nei fordi de mente at det fikk være nok. Man var uenig i at det var arbeidstakerne som skulle betale for fem års eventyr for banker, forsikring og japper som har levd over evne. Man ønsket ikke å godta at det er myndighetene eller arbeidstakerne som

skal betale for eventyret bankene har vært ute på. Vi ønsker vel heller ikke på dette landsmøtet å gi noen blankofullmakt til forbundsstyret ved kommende oppgjør. Han foreslo at man også strøk strekpunkt 2 hvor det heter at forbundet skal arbeide for et tariffpolitisk samarbeid med myndighetene.

Han sa at forbundet ikke har engasjert seg politisk mot de tendensene som har vært i oppgjørene. Regjeringen har heller ikke stilt krav til bankene om f.eks. rentefoten etter at man overlot til oss eller staten å betale bankene fem milliarder kroner for sine satsinger. Han sa at han ville komme tilbake til nederste strekpunkt i et senere innlegg. Hans forslag hadde følgende ordlyd:

Handlingsprogrammet pkt. G. Tariffpolitikk.

Følgende strekpunkt foreslås strøket:

— *Et tariffpolitisk samarbeid med myndighetene.*

— *At alle samfunnsgrupper underlegges de samme rammer som avtales mellom LO og NHO.*

Bjørn Enge, avdeling 18, sa at han hadde erfaringer fra forhandlinger innen private anlegg, og man hadde tidligere gode erfaringer. Man fikk gode overenskomster og et stort lønnsnivå basert på produktivitetsavtaler med bedriftene. Det var like før man vandret rett til himmels, men situasjonen de senere årene var totalt endret etter at vi har snudd kostnadene slik at man blir konkurransedyktig med utlendingene og dermed har fått fulle ordrebøker. De fulle ordrebøkene fører imidlertid ikke til noen flere ansatte. De gamle bedriftsøkonomene er tilbake igjen i bedriftene. Vi får beskjed om at vi ikke lenger jobber i noen bedrift, vi jobber bare i prosjekter. Da hjelper det ikke at bedriften er lønnsom, prosjektet — må være lønnsomt. Det er prosjektene som styrer vår hverdag.

Bedriftslederne er allergiske mot nyansettelser selv om ordretilgangen er stor.

Den eneste sysselsettingseffekten det er av ordrebøkene er at man holder den gamle sysselsettingsstammen noenlunde intakt. Det er takken for hjelpen fra bedriftens side. Endel av aktivitetene i bedriftene går også til konkurrentene i stedet for at man vil øke sysselsettingen. Korttidsengasjement og kontrakter florerer. Det er de som går 9 måneder sammenhengende på engasjement eller kontrakt, og ikke mange av disse er interessert i å organisere seg. Man kan i en ulik periode være innom 7 ulike prosjekter. Når de blir ansatt, organiserer de seg gjerne, da ikke på grunn av LO, men på grunn av de lokale tilbudene vi har utviklet. Vi risikerer å få A-, B- og C-medlemmer innen LO. Vi må bare håpe at politikkerne får oss ut av dette uføret. Ellers går det solidariske samfunnet i dass, sa Enge som fremmet følgende endringsforslag:

Handlingsprogrammet pkt. H. Sysselsetting.

Punktet:

— *å motarbeide arbeidstidsordninger som innbyr til dobbeltarbeid, foreslås endret til:*

— *å forby dobbeltarbeid,*

Stein Åros, landsstyret, sa at han hadde en kjepphest i avdelingen, og det var krav om tariffavgift eller organisasjonsplikt. Det var krav som var fremmet gang på gang, men som det aldri var kommet noe ut av. Avdeling 214 har denne gangen fremmet et nytt forslag – en avgift på 1,6% som hentes ut som en fagforeningsavgift. Tidligere har arbeidsgiverne sagt at en tariffavgift ville stride om Hovedavtalens paragraf 1, men la oss se om denne kan endres. Etter vår mening er vårt forslag ikke organisasjonsplikt. Man får bare utbetale mer når man organiserer seg.

Forslaget hadde følgende ordlyd:

Handlingsprogrammet kapittel 6.

Forslag til nytt strekpunkt:

– at en del av lønnstillegg tilsvarende 1,6% hentes ut som fagforeningskontingent ved kommende tariff-forhandlinger.

Han regnet ikke med at forslaget ble vedtatt straks, men ba om at redaksjonskomiteen foretok en grundig vurdering av det.

Per G. Skotåm, avdeling 10, sa at han ikke var enig i at alle fagforbund utenfor LO kunne kalles gule forbund og at de var så mye verre enn LO. Han var skeptisk til at man påtvang andre forbund den tvangstrøya som LO hadde forhandlet seg frem til i tariffoppgjørene. Rent historisk er gule foreninger foreninger som arbeidsgiverne opprettet for streikebrytere, men mange av de andre forbundene i Norge gjør også en god jobb. Vi liker å tro at LO gjør en så god jobb, men det står respekt også av det som gjøres av de såkalte gule forbundene. Hvorfor skulle man ellers oppleve så stor stagnasjon i LO. Er det fordi vi er så fordømt gode sjæl?

H – Sysselsetting

Kjell Østingsen, avdeling 4, sa at det kunne skrives store avhandlinger om sysselsettings-situasjonen. Den ble imidlertid ikke bedre av det. Det er i dag ingen lyspunkter for de over 150.000 som går arbeidsledige i Norge. Han viste til de ulike strekpunktene landsstyret har støttet og spurte konkret hva som var ment med strekpunkt 9 og 11. Har forbundet ressurser til å gjennomføre slike målsettinger. Han spurte videre om forbundsledelsen støttet sosialministerens forslag om å senke pensjonsalderen.

Synnøve Granheim, avdeling 2, sa at man hadde utarbeidet et endringsforslag til handlingsprogrammet som gjaldt vakselskapenes ansatte. Man etterlyste en fagprøve for ansatte i vakselskapet etter en viss praksisperiode. Dette ville være med på å heve standarden og statusen i yrket. Det er mange ulike tjenestegrener innen vakselskapene, ikke minst er det viktig å få hevet statusen til vekteryrket. Det vil skape mindre gjennomtrekk i bedriftene og kanskje gi mer seriøse bedrifter i denne bransjen. Dette gjelder også innen rengjøring. I dag er det ingen krav til ledelse i bedriftene. Hennes forslag hadde følgende ordlyd:

Forslag til Handlingsprogrammet.

Forbundet må arbeide for at Vaktvirksomhet kommer inn under Lov om fagopplæring.

Med en overgangsperiode med mulighet for å avlegge fagprøver på grunnlag av praksis, med praksistid som tilsvarende § 20 i loven.

Dette er nødvendig for at status for yrket heves, og for at det stilles sterkere krav til bedrifter som driver innen bransjen.

Rolf Knoph, avdeling 10, sa at Norge egentlig er et u-land, selv om det kanskje er et av Norges rikeste u-land. Det kommer av at Norge sender ut av landet alle råvarene og så kjøper man dem dyrt tilbake. Han viste til handlingsprogrammet strekpunktene 5 og 6 og viste til et forslag fra Sulitjelma, forslag 293, som hadde fått følgende merkelapp av landsstyret: Viser til handlingsprogrammet. Det var nettopp forholdet til handlingsprogrammet han var opptatt av og han foreslo at forslaget fra Sulitjelma ble tatt inn i forslaget til handlingsprogrammet under kapitlet sysselsetting.

«Forslag 293 inntas i handlingsprogrammet under kapittel sysselsetting».

Arna Karlsson, landsstyret sa at etter hennes mening var det en selvfølge at arbeidet var noe man skulle kunne leve av, men slik er det ikke for alle. Renholdsgruppen består av mange kvinner som har deltid og reduserer arbeidstid, mer eller mindre frivillig. Mange har få timer pr. uke, og når man reduserer timene, tar man ikke noe hensyn til ansiennitetsreglene. Man reduserer likt for alle, gamle ansatte og nye. Vi har mange slike saker i forbundet i dag. Vi forsøker å bevare arbeidstilbudene til de som er i bedriftene i dag i stedet for at man skaffer flere på deltid.

Hun sa også at alt ærlig arbeid man tok på seg, måtte man kunne stå for. Hun henviste til replikken tidligere på arbeidskokka som hadde dårlig ord på seg. Det ville hun ta avstand fra. Hun hadde også vært såkalt anleggskokke, men påstandene om dette var tatt ut av tomme luften.

Halvard Halonen, avdeling 17, sa at sysselsettingen var viktig for alle. Arbeidsledighet over lang tid tærer på den enkelte, både fysisk og psykisk. Det utbetales i dag millioner til arbeid for trygd, men dette er en ordning som ikke gir noen arbeidsplasser og det er heller ikke noen fordeler for kommune som mange ganger får økte utgifter. Det var her regnet opp i alt 21-strekpunkter for sysselsetting, men etter hans mening burde man har laget et eget handlingsprogram for sysselsettingen slik at man fjernet dette punktet fra det generelle handlingsprogrammet.

Han kom også inn på viktigheten av å diskutere sysselsettingen i forhold til EØS og EF. Han hadde ingen tro på at dette var noen fordel for sysselsettingen i Norge, sa Halonen som fremmet følgende forslag:

Handlingsplan 1991-1995:

H. Sysselsetting: tas ut av den generelle handlingsplanen og det lages egen handlingsplan til punkt H. Henv. til strekpunkt 9.

Jo Furunes, avdeling 36, henviste til strekpunktet 13 og sa at dette punktet kunne brukes som motargument mot avspaseringsordningen i mange bedrifter. Han mente at man måtte motarbeide arbeidstidsordninger som innbyr til dobbeltarbeid. Dette var imidlertid ikke tilfelle på anlegg hvor man har 2 pluss 1 ordning. Man arbeider to uker og har fri en uke. Slik at man kan besøke familien. Man arbeider da 9 1/2 – 10 timer daglig. En slik ordning må opprettholdes, men dobbeltarbeid må motarbeides, mente Furunes. Forslaget hadde følgende ordlyd:

Handlingsprogrammet

*Foreslår strekpunkt nr. 13 under punkt H. Sysselsetning:
– Å motarbeide arbeidsordningen som innbyr til dobbeltarbeid».
Strøket.*

Han foreslo strekpunkt 13 strøket.

Kjell Holst, administrasjonen, sa at ved tariffoppgjøret i 1990 hadde man kommet til enighet om vekterne. Det var enighet om at man skulle søke om å få faget inn under Lov om fagopplæring. En komité med tre medlemmer fra hver av partene har arbeidet raskt og effektivt og har kommet med et forslag om en innstilling. Dette betyr at en søknad går til Rådet for fagopplæring i løpet av neste uke, han fryktet imidlertid at det kunne ta et par år før ordningen ville tre i kraft.

Bjarne Jørgensen, avdeling 4 sa at forbundet burde ha overordnede målsettinger for sitt arbeid, og han mente at dette kunne formuleres slik foran strekpunktene:

Forbundet vil i perioden 1991–1995, se det som sin overordnet målsetning å arbeide for:

Karl M. Olsen, avdeling 4, sa at han beklaget at han bare hadde fått to minutters taletid. Helst ville han hatt hele dagen til å snakke om dette temaet. Han regnet med at noen hadde blitt støtt av hans innlegg når det gjaldt anleggskokker, men han ville bare ta avstand fra påstander om at anleggfolkene økte prostitusjonen der de flyttet frem. Jeg har som de andre familier og faren for miljøet er ikke stor. Dere vet min holdning som har 63 kvinner som medlemmer i avdelingen, sa Olsen.

Johan Klunderud, forbundsstyret, sa at det var viktig å legge et stadig press på myndighetene for å få økt sysselsetting. Spørsmålet om vi er villig til å styre kapitalkreftene eller ikke. Skal vi la dem investere i utlandet, slik Hydro, Kværner og Elkem sier. Hvorfor skal vi da være så slappe i lønnskravene når de investerer i utlandet likevel? De er så likevel ikke villig til å investere i norske arbeidsplasser.

I – Likestilling

Kari Hansen, avdeling 12, sa at det var et godt forslag til kapittel om li-

kestilling i handlingsprogrammet. Hun kunne støtte de fleste strekpunktene i programmet. Det var skissert en generell målsetting som var god. Man ønsket en slagkraftig organisasjon basert på likhet mellom kjønnene, man ville oppfordre til at overenskomster for kvinnelige yrker kom opp på 100 prosent av industriarbeiderlønn Forbundet oppfordrer til valg av utradisjonelle yrker. Litt malurt i begeret ville hun likevel helle.

Jeg får sitere en gammel bekjent som spurte mannen når man skulle pusse opp stua. Jo, det blir nok snart, sa mannen. Han la til. Men det sa jeg i fjor også – og i forfjor. Det er vel vedtatt en likestillingsformulering i vedtektene i forbundet helt siden 1979, men er vel ikke likestilling i praksis ennå. Forholdene i renholdsbransjen er fortsatt kjønnsdiskriminerende. Vi tilbys arbeidsforhold og overenskomst man neppe kunne ha presentert for anleggsektoren i forbundet.

– Forbundets kvinneandel er 30 prosent, i administrasjonen er den ca. 11 prosent, sa hun og lurte på hva det kom av at antall kvinner i administrasjonen ikke kunne gjenspeile kvinneandelen blant medlemmene.

– Hvor mye bedre enn et gjennomsnittsmannfolk må en gjennomsnittskvinne være for å ønskes velkommen i Møllergata?

Hun viste til spekulasjoner omkring tillitsverv og kvalifikasjoner. Det er sagt at kvinner er ønsket velkommen i vervene, men at de må være kvalifiserte. Selvsagt må de det, men hvordan har man funnet fram til de kvalifiserte mannfolkene? Man måtte gjøre på samme måte med kvinnene, gå ut på arbeidsplassene og hente dem der, gi dem kurs og oppgaver og være romslige nok til å akseptere at den som gjør noe, gjør også feil.

Frøydis Fjellhaugen, avd. 6, viste til strekpunkt nr. 5 og gledet seg over likestillingsprinsippet var satt på dagsorden også i denne forbindelse. Hun tenkte spesielt på bransjekurset «Private anlegg». Man hadde et kurs for anleggsfolk generelt og et for brakkebetjeningen. Kurssamholdet på brakkebetjeningens kurs har «lavere» innhold.

J – Ungdomsaktiviteter

Lillian Olsen avd. 7, tok opp forslag nr. 36 og ba om at det ble tatt inn i Handlingsprogrammet som nytt strekpunkt 4 på side 22, nemlig at forbundet skal arbeide for lovbestemt inntak av lærlinger.

Avdelingen skjønte ikke landsstyrets innstilling, siden det i handlingsprogrammet står at forbundet skal arbeide for opprettelse av flere lærlingeplasser.

– Det er ikke nok, vi må også finne måter å gjøre det på, kanskje i samarbeid med næringslivets organisasjoner om å få fram forskrifter.

Også den offentlige etat må inkluderes i arbeidet for flere lærlingeplasser. Det er store problemer med å få ut lærlinger etter endt skolegang. Her var det nødvendig å ta kontakt med politikere.

Hun ba landsmøtet støtte forslaget og syntes ellers det var et bra handlingsprogram som var lagt fram. – Får vi gjennomført det kan forbundet se lyst på framtiden.

Gudmund K. Selvåg, avd. 6, viste til strekpunkt på side 23 om å få inn-

tatt kunnskap om arbeidslivets regler i samfunnsfag i videregående skole. Han satte fram forslag om nytt strekpunkt:

« — at arbeidsmiljøloven blir pensum i videregående skole »

I den forbindelse pekte han på nytten av at de unge får nødvendig kunnskap her. De kommer ofte bort i farlige arbeidsforhold, bl.a. har det hendt at idrettslag er blitt engasjert i riving av hus der asbest er brukt som isolasjonsmateriale.

Hans Chr. Akselsen, avd. 2, pekte på at hvis vi vil ha flere medlemmer må vi ta vare på de ungdommer som kommer til oss. Når vi får henvendelser fra ungdom under opplæring nå, blir de spurt om de skal bli vegarbeider eller renholder, noe det er for tidlig for dem å svare på. Vi er derfor nødt til å se på reglene om medlemskap under utdanning, mente han. Ungdom flyr ikke fra det ene forbundet til det andre for å organisere seg, da venter de heller til de er ferdige — og da havner de kanskje i organisasjoner utenfor LO. Han satte fram følgende forslag til nytt strekpunkt:

Ungdomsaktiviteter

Norsk Arbeidsmannsforbund arbeider for at retningslinjens vedtak for organisering av ungdom forandres slik at forbundet kan organisere ungdom under utdanning som ikke kommer inn under bestemte fag eller i industriforbunds virkeområde. Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for Handlingsprogrammet.

Jens Tveit Aga, forbundsstyret, tok for seg strekpunktet om kontakt med elev- og studiemiljøer. Han stilte spørsmål til nestlederen om hvor mange kontrakter forbundet hadde opprettet i denne sammenheng.

Dermed var debatten avsluttet og Arnfinn Nilsen fikk ordet til oppsummering.

Oppsummering

Arnfinn Nilsen innledet med et par bemerkninger som var kommet til innledningen. Han hadde fått signal om at han ikke måtte sprengre trommehinnene til folk, og kunne forsikre at det ikke var hans mening. Han ønsket å engasjere og få tingene klart fram.

Den neste bemerkningen gjaldt Bjarne Jørgensen, som opplyste at en fra forbundet var kommet uforberedt til årsmøtet i Nordland, og at forbundet da istedet kunne sende brev enn uforberedte folk. Nilsen forsikret at det ikke vanligvis kom uforberedte folk fra forbundskontoret, men at en slik åpningsreplikk var naturlig om man forberedte seg til å bli statsmann.

Han fant det umulig å besvare alle innlegg og ville holde seg til hovedbolkene i debatten.

Han hadde registrert i den generelle debatten at det ble sagt dette var forsøk på politisering. Og det var sjølsagt riktig.

Han mente at det vi driver med, det driver vi med innenfor ideologiske rammer — det gjør vi av to grunner. Vi skal ha noe å strekke oss etter, noe å tro på og komme videre med, men en viktig forutsetning er at den politiske ideologi kan overføres i praktisk handling, sa Nilsen, og her måtte sysselsettingen vies oppmerksomhet. Vi måtte bort fra det tradisjonelle med resolusjoner og krav. I stedet skulle han ønske lokalgruppene satte seg ned i forhold til egne bedrifter, tenkte igjennom og kom med forslag om hva som kunne gjøres for å bevare arbeidsplassene — ikke overlate det til direktører og politiske organer. — I denne situasjonen vi er oppe i nå, er det ingen unnskyldning ikke å ha tid.

Til Frøydis Fjellhaugen som ville ha nytt kapittel om eldrepolitikk, mente han det var åpenbart at dette forslaget i likhet med lignende forslag ville få stor sympati. Under hele behandlingen av handlingsprogrammet hadde man imidlertid pålagt seg en begrensning. — Vi kan ikke få et handlingsprogram som ligner et flagrende ullteppe og forblir med det, sa Nilsen. Det var en holdning formannen i redaksjonskomiteen ville ta med seg.

Han imøtegikk dem som sa at det ikke var blitt tatt hensyn til forslag fra grasrota. Det var saklig uriktig. Selv om man ikke fant igjen ordlyden i de enkelte forslag, så var intensjonene ivaretatt for de aller fleste forslags vedkommende.

— Det er kommet en del forslag som unektelig vil koste penger, sa Nilsen, og trodde man nå først burde se på de ressursene forbundet har, og om de kan brukes bedre og annerledes både i avdelingene og sentralt. Dette vil man komme tilbake til under behandlingen av forbundets økonomi.

Han ville ikke forskuttere noe, men hans oppfatning var at administrasjonen måtte ta fatt på en nøye gjennomgang av alle ressurser i forbundet. I forlengelsen av det ville det neppe komme motforestillinger mot samarbeid avdelingene imellom, eventuelt sammenslutninger.

Når det gjaldt emnet ytre og indre miljø sa Nilsen at han her nok kunne være like grisete som enkelte andre hadde vært og si at her er det mange som sitter i glasshus — og så gå løs med storslegga.

Han avsto fra det, men minnet om at det tradisjonelt har vært forhandlingskvinner- og menn som har arbeidet med det indre miljø og de har faktisk gjort mye, uten å få det til.

Han oppfattet kritikken om at det var tatt for lite initiativ og forsikret at forbundet hadde tenkt å gjøre noe med det — uten å ansette nye folk. — Men for å lykkes er vi avhengig av en vekselvirkning mellom initiativ fra avdelingene og forbundet sentralt, sa han.

Dirigenten slo fast at taletiden var ute.

— Skal jeg ikke få lov å si noe om resten, spurte Arnfinn Nilsen.

Dirigenten repliserte at også ledere må lære seg å beregne tiden og holde seg til vedtak. 10 minutters taletid var vedtatt for oppsummeringen. Nestlederen hadde anledning til å komme tilbake til disse sakene i forbindelse med redaksjonskomiteens innstilling.

Salen ble forespurt om utvidet taletid skulle innvilges nå, og Nilsen fikk ytterligere to minutter.

Han benyttet tiden til å forsikre gruve og mineral at de ikke hadde grunn til å frykte nedlegging av foreningene, men fastslo samtidig at forslag som går i retning mot storavdelinger ikke ville få tilslutning.

Han nevnte også forsikring i samband med krav om at forbundet skal bli mer synlige, uten nødvendigvis bruk av klistremerker, og sa at forbundet vil gå inn for en avtale med Samvirke om at selskapet skal betale for forsikringsarbeidet på arbeidsplassene.

Med denne oppsummeringen var debatten avsluttet.

Dirigenten opplyste at 73 hadde hatt ordet i debatten. Det var satt fram 36 forslag. Han foreslo at de framsatte forslag, opptatte forslag og innsendte forslag ble oversendt redaksjonskomiteen, og det ble vedtatt.

Han gjorde videre oppmerksom på at valgkomiteen ønsket avklaring på en del forslag som var nødvendig for komiteens arbeid. *Dirigenten* foreslo likevel at møtet ble avsluttet nå, og at landsmøtet tok fatt på disse forslagene i morgen tidlig. Landsmøtet var kommet litt etter skjemaet og *dirigenten* forberedte delegatene på langt kveldsmøte onsdag, men at man ville forsøke å få opp tempoet fra i morgen av.

Forsamlingen vedtok å avslutte nå. Etter å ha referert permisjonssøknader som ble innvilget, minnet *dirigenten* forsamlingen på at de måtte rydde bordene.

Møtet hevet kl. 17.58.

Formiddagsmøtet tirsdag 28. mai

Formiddagsmøtet ble satt presis kl. 09.00 med *Jens T. Aga* som dirigent. Han foreslo som åpningssang: «Sleggene synger og hamrene slår», anført av Sven Pettersen.

Gunnar Engebretsen leste protokollen fra mandagens møte og den ble enstemmig godkjent.

Dirigenten sa at hvis det var direkte feil i referat-heftene fikk man ta dette opp med referentene.

DAGSORDENS PUNKT 4 Vedtektene

Her forelå følgende forslag:

FORBUNDETS VEDTEKTER

§ 1.

Forbundets virkeområde

Norsk Arbeidsmandsforbund, som er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge, er en landsomfattende sammenslutning av medlemmer som kan organisere lønnstakere innen:

1. Anlegg og vedlikehold av veier
2. Anlegg av beskyttelserom, lagerrom, hangarer m.v. i fjell
3. Anlegg av flyplasser
4. Anlegg av taubaner og andre transportbaner
5. Asfaltarbeide
6. Bergverksindustrien
7. Befestningsanlegg
8. Bomvakter
9. Brakkebygging i forbindelse med anlegg
10. Brubygging, damanlegg, dokk- og slusearbeid
11. Bygging av bore- og produksjonsplattformer i betong
12. Idrettsanlegg

13. Kalkverk, kalkbrennerier, talkum- og dolomittmøller, pukkverk, steinbrudd og sandtak
14. Kraftanlegg og arbeid i forbindelse med kraftoverføring
15. Rengjøringspersonell
16. Kystverket
17. Statens Jernbaneanlegg og ombygging av jernbaner
18. Vaktfunksjonærer
19. Vann- og renseanlegg, hovedvannledninger, hovedkloakkledninger og kabelgrøfter
20. Helsestudio
21. Vaktmestere i privat virksomhet
22. Fornøyelsesparker som drives i privat regi
23. Bowlinghaller som drives i privat regi
24. Øvrige grupper som ikke kommer inn under bestemte fag- eller industriforbunds virkeområder, herunder ungdom som er under utdanning som er yrkesrettet mot våre virkeområder.

Forslag nr. 1

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 10:

...rørbroer og flytebroer.

Landsstyrets innstilling:

Kan ikke tiltres. Dekkes av nåværende vedtekter.

Forslag nr. 2

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 24: Skal lyde:

Øvrige grupper som ikke kommer inn under bestemte fag- eller industriforbunds virkeområde, herunder ungdom som er under utdanning.

Begrunnelse:

Ungdom under utdanning har ofte ikke foretatt noe yrkesvalg og bør følgelig få lov til å organisere seg i det forbund de av en eller annen grunn føler tilknytning til.

Landsstyrets innstilling:

Kan ikke tiltres, da det vil være i strid med retningslinjer vedtatt for organisering av ungdom under utdanning.

§ 2. Formål

Forbundet har til formål:

1. å organisere lønnstakere innenfor forbundets virkeområde,
2. å påse at de tilsluttede fagforeninger blir ledet etter felles retningslinjer for på den måten ved gjensidig solidarisk samvirke mellom fagforeningene å skape enhet og kraft i arbeidet for å fremme og sam-

- ordne medlemmenes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser,
3. å opprette tariffavtaler (overenskomster) om medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår,
4. å arbeide for å bedre medlemmenes helse og arbeidsmiljø,
5. å arbeide aktivt for fred og nedrustning,
6. å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og en stadig utvidelse av de demokratiske rettigheter,
7. å arbeide for full likestilling mellom kvinner og menn,
8. å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl.a.:
 - a) at bedrifter, virksomheter, grunnarealer, ressurser og naturområder der overføres til samfunnsseie, hvor dette kan bidra til å fremme medlemmenes interesser og den alminnelige trivsel,
 - b) å sikre medlemmene en tilfredsstillende innflytelse i samfunnet ved blant annet å arbeide for sterkere kontroll over bedriftenes økonomi og over bank- og forsikringsvesen,
9. å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning for å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene,
10. å motarbeide kontraktørvirksomhet og privatisering av den offentlige virksomhet,
11. å arbeide for at organisasjonene alltid er fri og uavhengig,
12. å arbeide for styrking av arbeiderpressen i Norge,
13. å arbeide for barnehage for alle som ønsker plass,
14. å arbeide for en rettferdig global fordeling av ressurser.

Forslag nr. 3

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Endringer pkt. 2:

— å påse at felles retningslinjer, arbeidsinstruks for ansatte opprettes og etterleves.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 4

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Endring pkt. 2:

...ledet etter de til enhver tid gjeldende vedtekter for Norsk Arbeidsmandsforbund, for på den måten...

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket i nåværende vedtekter.

Forslag nr. 5

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 3:

...og samle inn lønnsstatistikk til bruk for avdelingene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 6

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Ny tekst pkt. 4:

«å arbeide for å bedre medlemmenes helse og miljø»

Motivering:

Ønske om at forbundet skal arbeide for å bedre medlemmenes miljø i en totalsammenheng.

Forslag nr. 7

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4: Endres til:

Å arbeide for å bedre medlemmenes helse og arbeidsmiljø og for å redusere forurensningen av det ytre miljø.

Begrunnelse:

Det ytre miljø og arbeidsmiljøet er to sider av samme sak og bør sees i sammenheng.

Forslag nr. 8

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4:

Ordet *arbeidsmiljø* strykes og erstattes med *livsmiljø*.

Forslag nr. 9

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4:

Det foreslås tilføyelse, slik at ny ordlyd blir:

«Å arbeide for å bedre medlemmenes helse- og arbeidsmiljø, og for et bedre ytre miljø».

Begrunnelse:

Fagbevegelsen må i framtida i langt sterkere grad se arbeidsmiljø og det ytre miljø i sammenheng, — og engasjere seg i spørsmål som har med miljø utenfor egen arbeidsplass å gjøre.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 6 tiltres.

Forslag nr. 7, 8 og 9 kan ikke tiltres.

Forslag nr. 10

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4 tilføyelse:

...Regionalt verneombud for alle.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket i Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 11

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 4:

...og samle inn skade- og fraværstatistikk til bruk for avdelingene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 12

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 5:

...og motarbeide militære blokkdannelser.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket i nåværende vedtekter.

Forslag nr. 13

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 7:

Å arbeide for likeverd mellom mennesker.

Begrunnelse:

Med et åpnere samfunn hvor vi får stadig større kontakt med nye minoritetsgrupper har det vist seg vanskelig å få aksept for likeverdet for de som skiller seg ut på grunn av rase, tro, handicap eller annet. Dette tas ikke vare på i det vanlige begrepet om likestilling og bør derfor få eget punkt i formålsparagrafen.

Følgende punkter forskyves nedover slik at 7 blir 8.

Forslag nr. 14

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 7:

Ordet *likestilling* byttes ut med *likeverd*.

Forslag nr. 15

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 7 tilføyelse:

...Lik lønn for likt arbeid.

Forslag nr. 16

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Ordet *likestilling* erstattes med *likeverd*.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 13: Ny tekst: å arbeide for likeverd og likestilling mellom mennesker.

Forslag nr. 14, 15 og 16: Kan ikke tiltres. Anses dekket i forslag nr. 13.

Forslag nr. 17

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8 a: Endres til:

Å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl.a. å sikre at bedriftsdemokratiet blir bygget videre ut gjennom lovverket, avtaleverket og fagbevegelsens eget engasjement i den enkelte bedrift.

Landsstyrets innstilling:

Ny tekst:

å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati for å fremme medlemmenes interesse og den alminnelige trivsel, ved bl.a. å sikre at bedriftsdemokratiet blir bygget videre ut gjennom lovverket, avtaleverket og fagbevegelsens eget engasjement i den enkelte bedrift.

Forslag nr. 18

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8 b:

Å sikre medlemmene tilfredsstillende innflytelse på beslutningsprosessen i bedriftene, og påse at medlemmene får sin rettmessige del av produktionsresultatet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 19

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

— å arbeide aktivt for å hindre utflagging og nedleggelse av lønnsomme arbeidsplasser, med vetorett for fagbevegelsen i slike spørsmål.

Forslag nr. 20

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8 b endring:

Det må settes inn langt mer for å få kontroll med bankenes rente- og gebyrpolitikk. Dette må bli en prioritert oppgave i Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 21

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

— å arbeide for en lovendring for å hindre «stripping» av norske selskaper.

Forslag nr. 22

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8 c:

Å sikre at landets ressurser og naturområder blir forvaltet og utnyttet på

en måte som er til samfunnets beste ved bl.a. konsesjonsbestemmelser som er rettferdige for alle, og at bank- og forsikringsvesen blir underlagt kontroll av samfunnet.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 19, 20 og 21: Kan ikke tiltres.

Til forslag 22: å sikre at grunnarealer, ressurser og naturområder overføres til samfunnseie, hvor dette kan bidra til å fremme medlemmenes interesser og den alminnelige trivsel, og forvaltes bl.a. gjennom strengere håndhevelse av Konsesjonsloven og en sterkere offentlig styring av finans- og kredittinstitusjoner.

Forslag nr. 23

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

— å arbeide for arbeid for alle.

Forslag nr. 24

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt.:

— å arbeide for en økonomisk politikk for full sysselsetting og som sikrer en bærekraftig forvaltning av ressursene.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 23 anses dekket av forslag 24 som tiltres.

Forslag nr. 25

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 9 endres til:

— å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning som er bygget på de verdier den demokratiske sosialisme representerer.

Forslag nr. 26

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Ny tekst pkt. 9:

«å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning, for å skape bedret livsstandard og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene».

Motivering:

«Velstand» knyttes oftest bare til økonomi.

«Livsstandard» er mer dekkende for det vi ønsker.

Forslag nr. 27

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 9:

Følgende setningsdel i første setning tas ut:

«...for en sosialistisk samfunnsordning...»

Ny ordlyd:

Å arbeide for å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.

Forslag nr. 28

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 9:

— å arbeide for en solidarisk samfunnsordning og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.

Forslag nr. 29

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 9:

— å arbeide for en sosialdemokratisk samfunnsordning osv.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 25, 26, 27, 28 og 29: Kan ikke tiltres. Anses dekket i nåværende vedtekter. Viser også til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 30

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 10:

— å arbeide for ulovliggjøring av kontraktørvirksomheten og motarbeide privatisering av den offentlige virksomhet.

Forslag nr. 31

Avd. 214 Sandbekk Gruvearbeiderforening foreslår:

Endring pkt. 10 — tillegg:

— å arbeide for å gi fagforeninger vetorett vedr. kontraktørvirksomhet.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 30 og 31: Kan ikke tiltres. Viser til Hovedavtalen og nåværende vedtekter.

Forslag nr. 32

Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 10:

Kan utvides med et nytt punkt A:

«Gjennom forhandlinger med NHO, andre næringsorganisasjoner og bedrifter det er/blir opprettet avtale med, at avtalen utelukker kontraktører og bedrifter/firmaer som ikke er tilknyttet organisasjonene i arbeidslivet avtalemessig.

Begrunnelse:

Den nåværende formulering er ikke konkret nok til å dekke opp dagens situasjon. Arbeidsmarkedet får stadig utvekster av uorganiserte/useriøse firmaer som undergraver de fagorganisertes interesser. Dette undergra-

ver også de seriøse firmaene og de gode arbeidsplasser disse representerer. Dette må det nå bli satt en stopper for.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses å være tariffmessig — og ikke vedtekts-spørsmål.

Forslag nr. 33

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 13:

Å arbeide for gratis barnehageplasser for alle. Grunnskolen skal fortsatt være det offentliges ansvar.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket.

Forslag nr. 34

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 15:

...å vektlegge størst mulig påvirkning overfor politiske miljøer og myndigheter for en offensiv og positiv miljøpolitikk.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 35

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 15:

Å arbeide for like medlemsfordeler innen LO.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Vi har ikke anledning til å hindre andre forbund i å innføre egne ordninger.

Forslag nr. 36

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 16:

Å arbeide for lovbestemt inntak av lærlinger.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 37

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt punkt:

«å arbeide for å bedre deltidsansattes pensjonsrettigheter»

Motivering:
Nåværende ordning gir deltidsansatte dårlige pensjonsrettigheter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres og oversendes LO.

Forslag nr. 38
Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannforening foreslår:
Nytt pkt.:
— å arbeide for å bedre pensjonistenes levestandard.

Forslag nr. 39
Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide for at våre medlemmer får en verdig alderdom gjennom en god eldreomsorg.

Forslag nr. 40
Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide for å sikre de eldres økonomiske levevilkår, ved å forvalte folkepensjonsordningen på en forsvarlig måte.

Forslag nr. 41
Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:
Nytt pkt.:
— Å arbeide for en pensjon å leve av — uten sosialhjelp.

Landsstyrets innstilling:
Forslag nr. 38, 39, 40 og 41: Kan ikke tiltres. Anses dekket. Viser også til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 42
Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannforening foreslår:
Nytt punkt:
— å arbeide for å få alle organisasjoner (også de gule) under et samlet LO.

Forslag nr. 43
Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide for å få organisasjonen LO og dens historie inn i undervisningen i skoleverket.

Landsstyrets innstilling:
Forslag nr. 42 og 43 kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 44
Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:
Nytt pkt.:
— å arbeide for å redusere forurensningen, både i vårt land og globalt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 45
Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:
— å tilføre nødvendig supplerende kapital.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 46
Avd. 12 Telemark Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide for en mer rettferdig skatte- og inntektspolitikk og bedre ren-tepolitikken.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket.

Forslag nr. 47
Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide aktivt for å beskytte det ytre miljø.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket i forslag til vedtektene.

Forslag nr. 48
Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide for like økonomiske muligheter til utdanning for all ungdom.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 49
Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:
— å arbeide for strengere regler ved konkurs.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres som en del av forbundets vedtekter. Viser for øvrig til forslag nr. 265.

Forslag nr. 50
Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:
— påvirke de andre LO-forbundene for å få satt egen formålsparagraf ut i praktisk politikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 51

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:

— å arbeide for å øke kontakten mellom forbund og medlemmer.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.

§ 3.

Medlemskap

A. *Opptaking av enkeltmedlemmer*

1. Alle lønntakere som har arbeid innenfor det virkeområdet som er bestemt i § 1 og som godkjenner forbundets vedtekter, kan være medlemmer av forbundet.
2. Unntatt herfra er:
 - a. de lønntakere som står tilsluttet et politisk parti som har et nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet hermed.
 - b. de som har tatt arbeid under godkjent arbeidsstans eller er ekskludert av fagforbund tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge. Disse kan ikke bli opptatt som medlemmer uten etter særskilt vedtak av forbundsstyret.
3. Det innføres medlemsbevis i hendig format. Medlemsbevis utstedes til medlemmene fra de enkelte avdelinger.

B. *Opptaking av fagforeninger og grupper*

1. Alle foreninger av lønntakere som erklærer at de vil følge forbundets og LO's vedtekter og de vedtak som blir gjort av disse, kan opptas i forbundet, såfremt det ikke på forhånd består en forening innenfor forbundets organisasjonsområde, som medlemmene naturlig bør tilslutte seg.
2. Tvist om medlemskap i forbundet blir avgjort av forbundsstyret eventuelt landsstyret eller landsmøtet med adgang til å anke tvisten inn for Landsorganisasjonen.
3. En eller flere fagforeninger på et sted eller innen samme yrkesområde i et distrikt kan opprette representantskap eller stedsstyre (industri-grupper). Myndighets- og administrasjonsområdet for disse fastsettes ved instruks av forbundsstyret.
4. Fagforeninger med minst 150 medlemmer bør danne representantskap.

Forslag nr. 52

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Ordet rasistisk tas med som tillegg for å ikke kunne være medlem.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 53

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannforening foreslår:

Pkt. B. 1. strykes.

Nåværende B. 3. der endres ordet «fagforening» til klubber og grupper. (B. pkt. 2.- 3.- 4. får nye nr. 4.- 5.- 6.)

Motivering:

Dette må gjøres for å få paragraf 3 i samsvar med dagens organisasjonsmønster med fylkesavdelinger.

Landsstyrets innstilling:

Intensjonen i forslaget tiltres. Oversendes administrasjonen for redigering.

Forslag nr. 54

Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannforening foreslår:

Pkt. B — Nytt pkt. 5:

Benevnelsen på fylkesavdelingene skal være Norsk Arbeidsmandsforbund — avd. nr. og fylkets navn.

Begrunnelse:

Benevnelsen vil virke mer slagkraftig utad, og vil også ha større tyngde over seg både faglig, politisk og i forhold til arbeidsgiver-motparten.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende tekst: Norsk Arbeidsmandsforbund — avdelingsnummer — fylke.

§ 4.

Forbundets oppbygging

Forbundets oppbygging er:

1. Landsmøtet.
2. Landsstyret.
3. Forbundsstyret.
4. Kontrollnemnda.

§ 5.

Landsmøtet

1. Landsmøtet er forbundets høyeste myndighet. Ordinært landsmøte skal som regel holdes hvert 4. år på sted og tid som er fastsatt av landsstyremøtet eller forbundsstyret.
2. Vilkårene for at fagforening skal ha rett til representasjon på landsmøtet er som hovedregel at de har stått i forbundet minst 2 måneder før landsmøtet er innkalt, og ellers har oppfylt sine forpliktelser. Foreninger som er stiftet etter denne tidsfrist kan søke forbundsstyret om rett til representasjon.
3. Landsmøtet består av de av foreningene valgte representanter og av landsstyrets medlemmer. Forbundets valgte og ansatte sekretærer og avdelingenes forret-

ningsførere som ikke er medlemmer av forbundsstyret eller landsstyret, eller er valgt som representanter, møter på landsmøtet med tale- og forslagsrett.

Valg av representanter kan ikke finne sted før dagsordenen er behandlet av dem som skal delta i valget av representanter. Til drøfting av landsmøtets dagsorden skal det så vidt mulig holdes særskilt(e) møte(r) blant dem som har stemmerett.

Valgbar som representant er bare den som har vært organisert i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge i minst 3 måneder før valget foretas, og ellers har sitt medlemskap i orden.

4. Landsmøtet skal bestå av 230 representanter med personlige vararepresentanter som fordeles forholdsvis mellom avdelingene etter gjennomsnittlig antall betalende medlemmer siste kvartal året før landsmøtet holdes. Inntil 5 av de 230 mandater kan brukes som utjevningsmandater. Representasjon skal søkes fordelt mellom de ulike yrkesgrupper i avdelingen. Mindre avdelinger velger i fellesskap representant etter samme fordelingsnøkkel som nevnt foran.
5. Skjemaer for fullmakter sendes fra forbundsstyret. De må være fylt ut og sendt inn til forbundet innen den frist som er satt av forbundsstyret. Fullmaktene skal være underskrevet av to av foreningsstyrets medlemmer. Fullmaktene granskes av en fullmaktskomité valgt av forbundsstyret. Komiteen legger sin instilling fram for landsmøtet som gjør endelig vedtak om fullmaktens godkjenning.
6. Tiden for landsmøtet skal fastsettes minst 6 måneder før det holdes. Melding om tidspunktet skal sendes foreningene med anmodning om å sende inn forslag som ønskes behandlet på landsmøtet.
7. Foreninger, grupper, klubber, landsstyret og forbundsstyret har rett til å sette frem forslag til landsmøtet. Grupper og klubber sender inn forslagene gjennom avdelingen, som samordner forslagene og videre-sender disse med innstilling til forbundet. Forbundsstyret setter fristen for innsendelse av forslag. Fristen må ikke være kortere enn 3 måneder etter at landsmøtet er gjort kjent. Forslag til dagsordenen, forretningsordenen, og de innsendte framlegg skal av forbundsstyret sendes fagforeningene senest 2 måneder før landsmøtet. Representantene skal ha landsmøtedokumentene tilsendt senest 14 dager før landsmøtet.
8. Landsmøtet gjør vedtak om den endelige dagsorden og forretningsorden.
9. Ved avstemning på landsmøtet har hver representant en stemme. Sakene blir avgjort ved stemmeflertall. I tilfelle av stemmelikhet er forslaget forkastet. Landsstyrets medlemmer har ikke stemmerett i saker som angår ansvarsfrihet for de vedtak de har vært med på som medlemmer av landsstyret og forbundsstyret. Det samme gjelder også saker om tvist mellom forbundsstyret og landsstyret som blir lagt fram på landsmøtet. I slike saker har de bare tale- og forslagsrett.
10. Forbundets kontrollnemnd skal være til stede på landsmøtet hvor dens medlemmer har talerett. Kontrollnemnda har forslagsrett i saker som den har plikt til å uttale seg om etter vedtektene.

11. Forbundet betaler den fastsatte godtgjøring til representantene på landsmøtet.

Forslag nr. 55

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3: 3. linje endres til:

Forbundets valgte og ansatte sekretærer, avdelingenes forretningsførere og 5 regionale verneombud som ikke er medlemmer av osv.

Begrunnelse:

RVO er en så viktig brikke i organisasjonen at de bør ha anledning til å tiltre landsmøtet med noen representanter med tale- og forslagsrett.

Forslag nr. 56

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4: 4. linje endres til:

5 av de 230 mandater skal være regionale verneombud. (Disse velges av og blant de regionale verneombud)

Begrunnelse:

Dette er en følge av endringene foran.

Forslag nr. 57

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 12:

Det gis møterett for en representant for RVO. Denne har tale- og forslagsrett.

Forslag nr. 58

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 13:

Det gis møterett for en representant for de merkantilt ansatte i avdelingene. Denne har tale- og forslagsrett.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 55, 56, 57 og 58: Kan ikke tiltres.

§ 6.

Landsmøtets myndighetsområde

Landsmøtet har:

1. å behandle og gjøre vedtak i alle saker som er ført opp på den vedtatte dagsorden. På dagsordenen skal alltid stå behandling av årsmeldinger og regnskaper for landsmøteperioden.
2. å velge forbundets tillitsvalgte. Valg av tillitsvalgt foregår ved særskilt valg og for øvrig etter reglene i punkt 3. Å velge 31 medlemmer med 26 personlige vararepresentanter til landsstyret.
3. Av disse skal 13 være medlemmer av forbundsstyret, som består av forbundets leder, nestleder, kasserer og det nødvendige antall saks-

behandlere samt 8 medlemmer fra avdelingene. Landsmøtet velger de 2 sekretærer som skal være med i forbundsstyret samt en 1. og en 2. vararepresentant. Over halvparten av medlemmene i forbundsstyret/landsstyret skal ikke være fastlønte tillitsvalgte. Ved valg av landsstyre skal så vidt mulig alle yrker innen organisasjonsområdet være representert. Det bør tas hensyn til en geografisk fordeling. Ved valg av tillitsvalgte kreves absolutt flertall. Har en ikke oppnådd det ved første gangs avstemning, foretas bundet valg mellom de to som har oppnådd det høyeste stemmetall. Får disse to samme stemmetall, skal det foretas loddtrekning.

4. å velge kontrollnemnd på 3 medlemmer. Lederen i nemnda skal velges ved særskilt valg etter de regler som er nevnt i punkt 3.
5. å velge representanter med vararepresentanter til LO's og Statstjenestemannskartellets representantskap.
6. å velge tariffråd for de enkelte av forbundets grupper. Landsmøtet fastsetter antallet representanter for de enkelte råd. Forhandlingsutvalget velges av og blant tariffrådets medlemmer. Medlemmer som slutter i arbeid i den gruppen de representerer, trer automatisk ut av rådet. Dette gjelder ikke for de som er valgt eller ansatt tillitsvalgt for den gruppe de representerer. Forbunds/landsstyret velger nye medlemmer/varamedlemmer etter forslag fra avdelingen/avdelingene.
7. å velge yrkesaktive medlemmer i forbundets organer. Ved oppnådd pensjonsalder eller overgang til annen yrkesgruppe enn det vedkommende er valgt inn for, trer disse ut av sine tillitsverv. Forbundsstyret avgjør tidspunkt for dette innenfor det kalenderår vedkommende slutter som yrkesaktiv.
8. å foreta endringer i vedtektene for forbundet. Benkeforslag om endringer i vedtektene kan ikke tas opp til behandling på landsmøtet uten at det har samband med et forslag som er satt fram på vanlig måte.
9. å avgjøre ethvert stridsspørsmål mellom forbundsstyret og landsstyret, mellom den og de tilsluttede fagforeninger eller mellom fagforeningene innbyrdes, om ikke vedtektene fastsetter noen annen måte å gå fram på.
10. å fastsette kontingenten som skal betales til forbundet.
11. å treffe endelig avgjerd i saker om utelukking av medlemmer.

Merknad 1:

Ved valg av forbundsstyre/landsstyre og tariffråd velges fra samme yrkesgruppe som den som velges som representant. Det samme gjelder ved suppleringsvalg. Ved suppleringsvalg skal vedkommende avdeling ha anledning til å komme med forslag.

Merknad 2:

Pensjonsalder for forbundets valgte og ansatte tillitsvalgte er 65 år med adgang til å gå av fra fylte 62 år uten forringelse av pensjonen.

Forslag nr. 59

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Landsmøtets myndighetsområde:

Landsmøtet 1991 velger leder, nestleder, hovedkasserer og det nødvendige antall saksbehandlere. Antall saksbehandlere fastsettes av landsmøtet, etter innstilling fra landsstyret.

Forslag nr. 60

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2:

Å velge forbundets leder, nestleder, kasserer og det nødvendige antall saksbehandlere. Å velge 31 medlemmer med 28 personlige varamedlemmer til landsstyret.

Forslag nr. 61

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

– Å velge leder, nestleder, hovedkasserer og seksjonsledere.

Forslag nr. 62

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2:

Å velge forbundets tillitsvalgte som skal bestå av:

- a) leder
- b) 1. nestleder – seksjon Privat
- c) 2. nestleder – Stat
- d) Hovedkasserer – Administrasjon/regnskap

Forslag nr. 63

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:

Leder, nestleder, hovdkasserer, seksjonsledere og saksbehandlere skal velges

Forslag nr. 64

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2 ny første setning:

...å velge forbundets leder, nestleder og det nødvendig antall seksjonsledere, samt ved landsmøtet 1991, tilsette det nødvendig antall saksbehandlere og hovedkasserer etter innstilling fra valgkomiteen.

Forslag nr. 65

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Delt syn:

1: Leder, nestleder, seksjonsleder og hovedkasserer bør velges, evt. ansettes på åremål. Saksbehandlere bør ansettes.

2: Hovedkasserer bør ansettes.

Forslag nr. 66

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Leder, nestleder, hovedkasserer og det nødvendige antall saksbehandlere velges. Antall saksbehandlere som skal velges fastsettes av landsmøtet etter forslag fra landsstyret.

Forslag nr. 67

Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannsforening foreslår:

Leder, nestleder, hovedkasserer og seksjonsleder velges. Saksbehandlere ansettes.

Forslag nr. 68

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Saksbehandlere velges som før. Fagøkonom ansettes som hovedkasserer. Leder, nestleder og hovedkasserer velges. Saksbehandlere ansettes på åremål, eks. 2 år.

Forslag nr. 69

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundets administrasjon velges som tidligere.

Forslag nr. 70

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Leder, nestleder, hovedkasserer og seksjonsledere velges. De andre ansettes.

Forslag nr. 71

Avd. 214 Sandbekk Gruvearbeiderforening foreslår:

Saksbehandlere bør velges. Forholdene legges bedre til rette for pendling, boforhold, økonomi etc.

Forslag nr. 72

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3:

Nytt pkt 4:

å ansette det nødvendige antall saksbehandlere og forbundets hovedkasserer.

Forslag nr 73

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Landsmøtet avviser administrasjonens forslag om ny organisasjonsstruktur i Norsk Arbeidsmandsforbund. Landsmøtet understreker betydningen av at landsmøtet fortsatt har makt til å foreta valg av sekretærene for de respektive sektorene i forbundet. Dette er viktig for å forhindre en økt byråkratisering og konsentrasjon av makt i de sentrale organer i forbundet.

Forslag nr 74

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

På landsmøtet velger de respektive sektorene selv sine saksbehandlere/sekretærer. Landsmøtet foretar en formell godkjenning av valgene.

Forslag nr. 75

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3:

Teksten ...og det nødvendige antall saksbehandlere...
erstattes med ...og det nødvendige antall seksjonsledere...

Forslag nr. 76

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Valg av leder / nestleder / hovedkasserer / seksjonsleder.
Ansettelse av saksbehandlere.

Motivering:

Med de krav som settes til saksbehandler må en gå ut på det åpne marked for å få de best kvalifiserte, dersom de ikke finnes i egne rekker.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75 og 76: Kan ikke tiltres. Er dekket opp i vedtektenes § 6.2.

Forslag nr. 77

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Miljøsekretær:

Forbundet ansetter snarest egen miljøsekretær.

Motivering:

Miljø i vid forstand blir et stadig viktigere arbeidsfelt også innen fagbevegelsen. Forbundet har behov for en person som blant annet kan koordinere arbeidet innenfor dette området. Miljøsekretæren må også tillegges oppgaver med utredning og dokumentasjon. Uten en egen sekretær vil miljøarbeidet lett få for lav prioritet, blant andre viktige oppgaver.

Forslag nr. 78

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Ansettelse av miljøsekretær.

Forslag nr. 79

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Ansettelse av miljøsekretær.

Forslag nr. 80

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Ansettelse av miljøsekretær.

Forslag nr. 81

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:
Ansettelse av miljøsekretær.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 77, 78, 79, 80 og 81: Kan ikke tiltres. Hører ikke med i vedtektene.

Forslag nr. 82

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:
Ungdomssekretær:
Det ansettes egen ungdomssekretær i forbundet.

Motivering:

Det er ungdommen vi må bygge videre på. Behovet for holdningsskaping blant de unge er enormt. Det er videre et stort behov for samordning av de ungdomsrettede tiltakene innen fagbevegelsen, både sentralt og lokalt. Vår tradisjonelle form for agitasjon og holdningsskapende virksomhet gir ikke ønsket respons blant de unge. Samordning av tiltak, utvikling av materiell og utstrakt reisevirksomhet, med agitasjon og kontakt med de lokale ungdomsansvarlige som formål, vil være viktige oppgaver for ungdomssekretæren. Opprettholdelse av LO som den ledende lønns-takerorganisasjonen i Norge er sterkt avhengig av økt satsing overfor ungdomsgruppene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 83

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:
Pkt. 2:

I siste setning endres antall vararepresentanter fra 26 til 28. (Jfr. forslag til § 6.3).

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til vedtektenes § 6.3.

Forslag nr. 84

Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening foreslår:

Egen sekretær til medlemsverving:

Det velges en egen sekretær som skal ha som sitt arbeidsområde å stå for medlemsverving i forbundet.

Begrunnelse:

Det er bevilget en del penger til avdelinger som har utført vervearbeid i egen regi. En må nå ta stilling til om dette er rette vegen å gå, eller om en med fordel kunne pålegge en saksbehandler, i samråd med avdelingene, å utføre disse kampanjene. En saksbehandler kunne legge opp til en hen-

siktsmessig og lik kampanje rundt i avdelingene, og de erfaringene en samler ville lettere komme alle til gode.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 85

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Ny tekst, første avsnitt, pkt. 3.

Av disse skal 13 være medlemmer av forbundsstyret, som består av leder, nestleder, kasserer og 10 medlemmer valgt fra avdelingene.

Motivering:

Ønske om å styrke representasjonen fra avdelingene ytterligere.

Forslag nr. 86

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3: Ny tekst første avsnitt:

Av disse skal 13 være medlemmer av forbundsstyret, som består av leder, nestleder, kasserer og 10 medlemmer valgt fra avdelingene.

Begrunnelse:

Det er nødvendig å styrke representasjonen fra avdelingene.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 85 og 86: Kan ikke tiltres.

Forslag nr. 87

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3:

Andre hovedsetning: Landsmøtet velger de to sekretærer som skal være med i forbundsstyret samt 1. og 2. vararepresentant, går ut.

Begrunnelse:

Dette er en følge av foregående forslag.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 88

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3: 8. linje, 5. setning endres til:

Det bør så vidt mulig tas hensyn til osv.

Begrunnelse:

Geografiske hensyn må ikke være til hinder for at de beste representantene blir valgt inn i forbundsstyret/landsstyret.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 89

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3:

Første del av punktet foreslås endret slik:

Av disse skal 11 være medlemmer av forbundsstyret, — som består av leder, nestleder, kasserer og 8 medlemmer valgt fra avdelingene. Landsmøtet velger 1. og 2. vararepresentant for de tre forbundsstyremedlemmene fra administrasjonen, som personlige vararepresentanter for de 8 representantene fra avdelingene.

Begrunnelse:

Avdelingenes representasjon i forbundsstyret bør styrkes.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til forslag nr. 90.

Forslag nr. 90

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3 endres til:

Av disse skal 13 være medlemmer av forbundsstyret, som består av forbundets leder, 2 nestledere og kasserer, samt 9 medlemmer fra avdelingene. Landsmøtet velger 1. og 2. vararepresentant blant avdelingenes og forbundets faste ansatte. Motivering på Landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Ny tekst § 6.3, 2.: Forbundets leder, nestleder, seksjonsleder, kasserer og saksbehandler, samt 8 osv.

Forslag nr. 91

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4:

Å velge en kontrollnemnd på 3 medlemmer med personlige varamedlemmer. Kontrollnemnda skal møte i landsstyret.

Begrunnelse:

Det er naturlig at landsmøtet også velger varamedlemmene.

Forslag nr. 92

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4:

Endres til: «å velge kontrollnemnd på 3 medlemmer med personlige varamedlemmer osv.

Begrunnelse:

En landsmøteperiode på 4 år er såvidt lang tid at kontinuitet bør sikres ved valg av vararepresentanter.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 91 og 92: Tiltres.

Forslag nr. 93

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad 1 strykes.

Begrunnelse:

Merknaden er unødvendig da den tas vare på i vedtektene for øvrig.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 94

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad 1:

I første setning mangler to ord i nåværende tekst. Dette rettes opp, slik at setningen får denne ordlyd:

«Ved valg av vararepresentanter for forbundsstyret/landsstyret...», resten som nå.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 95

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad 2.

Ny ordlyd:

Pensjonsalder for forbundets valgte og ansatte tillitsvalgte, samt for avdelingenes forretningsførere er 65 år, med anledning til å gå av fra fylte 62 år, uten forringelse av pensjonen.

Motivering:

Ønske om like pensjonsvilkår for grupper med tilnærmet lik arbeidssituasjon

Forslag nr. 96

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pensjonsalderen for ansatte ute i avdelingene må være lik pensjonsalderen for de ansatte og valgte i forbundet.

Forslag nr. 97

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pensjonsalder for ansatte/valgte tillitsvalgte i forbundet og avdelingene skal være lik.

Forslag nr. 98

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad 2:

Utvides til å omfatte regionale verneombud og forretningsførere, da pensjonsvilkårene bør være like.

Forslag nr. 99

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 10:

Pensjonsalderen for forretningsførere, regionale verneombud og de kombinerte kontorsekr./tillitskvinne, skal være 65 år, med adgang til å gå av ved fylte 62 år uten forringelse av pensjonen.

Motivering:

Man mener det er naturlig at det er lik pensjonsalder for personer med tilnærmet lik arbeidssituasjon (henv. til pensjonsalder for forbundets valgte og ansatte sekretærer).

Forslag nr. 100

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad 2:

Nåværende ordlyd beholdes, men foreslås tilføyd en ny setning med slik ordlyd:

«De samme pensjonsreglene gjelder for øvrige ansatte ved forbunds- og avdelingskontorene».

Begrunnelse:

Alle forbundets ansatte bør gis samme pensjonsregler.

Forslag nr. 101

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad 2:

Pensjonsalder for forretningsfører, RVO, mulighet for å bli pensjonert fra 62 år. Dette bør også gjelde kontoransatte i forbund og avdeling.

Forslag nr. 102

Avd. 22 Sogn og Fjordane Arbeidsmannsforening foreslår:

Følgende tillegg til merknad 2.

Samme pensjonsalder og vilkår tilkommer forretningsførere ansatt i forbundets avdelinger.

Motivering:

Det er høyst urimelig og uten saklig begrunnelse at forretningsførere, ansatt i forbundets avdelinger, ikke skal ha de samme vilkår knyttet til sin pensjon, som de vilkår forbundets valgte og ansatte tillitsvalgte har. Adgang til å gå av fra fylte 62 år uten forringelse av pensjonen.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101 og 102:

Kan ikke tiltres p.g.a. økonomiske konsekvenser. Det vil for øvrig ikke kunne gis lik pensjonsalder for alle p.g.a. ulike tilknytningsformer.

§ 7.

Ekstraordinært landsmøte

1. Ekstraordinært landsmøte kan innkalles av landsstyret når det oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner. Det samme har forbundsstyret plikt til å gjøre om minst halvparten av medlemmene i forbundet krever det.
2. Det bør innkalles med minst 15 dagers varsel og kan bare behandle de saker som var årsaken til innkallingen.
3. Om tiden tillater det velges representanter til det ekstraordinære landsmøte på samme måte som bestemt i § 5. I motsatt fall møter de som var representanter på siste ordinære landsmøte. Landsstyret avgjør med bindende virkning hvilken framgangsmåte som skal nyttes.

§ 8.

Landsstyret

1. Landsstyret er den høyeste myndighet i forbundet når landsmøtet ikke er samlet. Det gjør vedtak i alle spørsmål som ikke er avgjort på landsmøtet.
2. Landsstyret kommer sammen til møte så ofte forbundsstyret finner det nødvendig, dog minst to ganger hvert år.
3. Møtene i Landsstyret blir ledet av forbundets leder. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.
4. I landsstyret har forbundsstyrets medlemmer stemmerett i alle saker unntatt de i § 9.1. nevnte saker. Administrasjonens representanter har ikke stemmerett ved behandling av saker nevnt under § 9.5.
5. Går noen av de valgte landsstyremedlemmer ut av forbundet, inntar varamennene deres plass for resten av landsmøteperioden.
6. Godtgjøring for reiseutlegg, diett og tapt arbeidsfortjeneste i anledning landsstyremøtene bli betalt av forbundet.
7. Landsstyrets og forbundsstyrets medlemmer og varamedlemmer skal ha tilsendt dagsorden med tilhørende saksdokumenter i god tid før møtet, og senest innen 8 dager.

Forslag nr. 103

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2:

Endret tekst, etter komma:

«dog minst 1 gang pr. år»

Motivering:

Landsstyremøtene er svært dyre.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 104

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 2:

Før møtet skal det i god tid på forhånd foreligge dagsorden.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket i pkt. 7.

Forslag nr. 105

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 7:

Landsstyrets, forbundsstyrets og kontrollnemndas medlemmer og varamedlemmer skal ha tilsendt dagsorden med tilhørende saksdokumenter i god tid før møtet, og senest 8 dager før.

Begrunnelse:

Når kontrollnemndas medlemmer har møterett i landsstyret bør de ha nødvendige papirer til samme tid som landsstyrets medlemmer.

Forslag nr. 106

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 7:

Forslag:

Landsstyrets, forbundsstyrets og kontrollnemndas medlemmer/varamedlemmer skal ha tilsendt dagsorden og tilhørende saksdokumenter i god tid — senest 8 dager før møtet.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 105 og 106: Tiltres.

Forslag nr. 107

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 8:

Forslag:

«Kontrollnemndas medlemmer møter i landsstyremøtene med tale- og forslagsrett i saker som de etter vedtektene har rett til å uttale seg om.»

Begrunnelse:

Nåværende praksis bør formaliseres gjennom vedtektsbestemmelse.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Landsstyrets myndighetsområde

Landsstyret har:

1. å behandle og foreløpig godkjenne årsmelding, regnskap og revisjonsberetning for foregående år,
2. å behandle og vedta generelle retningslinjer for forbundets tariffpolitikk i samråd med § 2,
3. å foreta suppleringsvalg/ansettelse for den inneværende del av landsmøteperioden i tilfelle av at noen av de tillitsvalgte er fratrudd, og å utvide staben ved midlertidig ansettelse dersom det blir nødvendig. Landsstyret kan, om det finner det hensiktsmessig, velge en valgkomité når suppleringsvalg skal foretas,
4. å ta avgjerd i saker om utelukkning av medlemmer,
5. å fastsette tillitsvalgtes lønninger og arbeidsvilkår etter nærmere drøftelse med tillitsvalgte,
6. å utlikne ekstrakontingent om dette blir nødvendig,
7. å behandle alle saker som er innanket av medlemmer i forbundsstyret i henhold til § 10, pkt. 5,
8. å behandle andre saker som er ført opp på dagsordenen.

Forslag nr. 108

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 2:

...og videreføre denne politikken gjennom de bransjevise forhandlingsutvalg.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 109

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

— å ansette saksbehandlere.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 110

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3 endres til:

Å ansette nødvendig antall saksbehandlere, samt foreta suppleringsvalg for inneværende del av landsmøteperioden, i tilfelle av at noen av de tillitsvalgte er fratrudd.

Landsstyret kan om det finner det hensiktsmessig, velge en valgkomité når suppleringsvalg skal foretas.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 111

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3:

For punktet foreslås følgende ordlyd: «Å foreta suppleringsvalg/ansettelse for den inneværende del av landsmøteperioden i tilfelle noen av de tillitsvalgte er fratrudd, og å utvide staben ved midlertidig ansettelse, dersom det blir nødvendig. Før slike ansettelser/valg nedsettes en valgkomité på tre medlemmer som avgir innstilling overfor landsstyret. To av komiteens medlemmer utnevnes fra avdelingene.»

Begrunnelse:

Valg/ansettelser berører i sterk grad hele organisasjonen. Slike saker bør derfor ha en organisasjonsmessig forberedelse, der grunnorganisasjonene har mulighet for påvirkning. En orientering til avdelingene om hvilke valg/ansettelser det gjelder — og med mulighet til å gi synspunkter tilkjenne overfor en valgkomité, der også avdelingene er representert bør være et minimumskrav til medlemsdemokratiet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til forslag nr. 110.

Forslag nr. 112

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 4:

Å suspendere tillitsvalgte og å avsette funksjonærer og avsette tillitsvalgte i samsvar med reglene i paragraf 30. (Nåværende pkt. 4 og øvrige pkt. forskyves).

Motivering:

Dette er en følge av vårt forslag til paragraf 6. Det er naturlig at det er landsstyret som overtar et slikt utvidet ansvar som høyeste organ mellom landsmøtene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres slik det er formulert.

Forslag nr. 113

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 5 endres til:

Å inngå tariffavtaler med forbundets oppnevnte, ansatte og valgte medarbeidere.

Begrunnelse:

Landsstyret har ansvar også utover de som i dag omfattes av paragraf 9, pkt. 5.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres og oversendes det nye forbundsstyret.

118

Forslag nr. 114

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad — punkt 5:

Oppnås ikke enighet om lønns- og arbeidsvilkår for de valgte, oppnevnte eller ansatte som er medlemmer av forbundet, skal saken avgjøres av en nemnd på 3 medlemmer. Leder i nemnda oppnevnes av forbundsstyret. Denne leder kan ikke være noen av forbundets ansatte, fastlønnede eller valgte tillitsvalgte. For øvrig oppnevner hver av partene sin representant. Nemndas avgjørelse er bindende for begge parter. Utgiftene til nemnda betales av forbundet.

Begrunnelse:

De grupper som er nevnt i merknaden opplever ikke å ha forhandlingsrett, søker en å bygge opp en ankeinstans som kan godtas av partene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres og oversendes det nye forbundsstyret.

§ 10.

Forbundsstyret

1. Forbundsstyret har sitt sete i Oslo. Det er vedtaksført når minst 7 av medlemmene er til stede. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.
2. Møter blir holdt så ofte det er nødvendig av hensyn til saksmengden.
3. Til forbundsstyrets møter har medlemmene møteplikt. Uteblir et medlem fra 3 møter etter hverandre uten at det melder gyldig forfall, skal det utelukkes fra forbundsstyret og første vararepresentant rykker da opp som fast medlem.
4. Tillitsvalgte og ansatte i forbundet som ikke er valgt av landsmøtet som forbundsstyremedlemmer, møter med tale- og forslagsrett.
5. Om det er meningsforskjell i forbundsstyret, har mindretallet rett til å anke følgende saker for landsstyret:
 - a. Utelukking av medlemmer
 - b. Suspensjon av tillitsvalgte
 - c. Anvendelse av forbundets midler
 - d. Utskrivning av ekstrakontingent
 - e. Tolkingstvister i henhold til § 1, pkt. 13.

Forslag nr. 115

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 2:

Før møtet skal det i god tid på forhånd foreligge dagsorden.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

119

Forslag nr. 116

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:

Endring pkt. 3:

Uteblir et medlem fra 2 møter uten at det er meldt gyldig forfall,...

Forslag nr. 117

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Pkt. 3 endres til:

Til forbundsstyrets møter har medlemmene møteplikt. Uteblir et medlem fra 2 møter etter hverandre uten gyldig forfall, skal det utelukkes fra forbundsstyret og første vararepresentant rykker da opp som fast medlem.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 116 og 117: Tiltres.

Forslag nr. 118

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:

Tillegg pkt. 4:

Det samme gjelder ansatte i avdelingene og RVO når det fremmes saker som berører disse. Disse møter ved sin valgte representant som har tale- og forslagsrett.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 119

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannforening foreslår:

Pkt. 5 e):

Der skal stå: i henhold til paragraf 31. (Feiltrykk i nåværende).

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres og redigeres inn i vedtektene.

§ 11.

Forbundsstyrets myndighetsområde

Forbundsstyret har:

1. å lede forbundets virksomhet i samsvar med vedtektene, landsmøtets og landsstyrets vedtak,
2. å tilsette funksjonærer og å forhandle om lønns- og arbeidsvilkår for dem,
3. å ansette tillitsvalgte etter fullmakt fra landsstyret,
4. å forvalte forbundets midler i samsvar med § 12.3 og å gi løyvinger som ikke er fastsatt av landsmøtet eller landsstyret,
5. å påse at medlemmene følger de retningslinjer som er trukket opp for forbundets virksomhet,
6. å lede tariffbevegelsen slik at den blir i samsvar med forbundets og Landsorganisasjonens formål, og de til enhver tid optrukne retningslinjer,

7. å bistå fagforeninger ved forhandlingene om lønns- og arbeidsvilkår,
8. å følge utviklingen på arbeidsmarkedet og i næringslivet,
9. å innkalle landsstyret og landsmøtet og forberede de saker som skal opp til behandling der,
10. å suspendere tillitsvalgte og å avsette funksjonærer og avsette tillitsvalgte i samsvar med reglene i § 30,
11. å utlikne ekstrakontingent om dette blir nødvendig,
12. å innstille representanter til Landsorganisasjonens kongress og å lede valget i samsvar med de regler som er anført under Del III,
13. å avgjøre tvister om tolking av forbundets vedtekter,
14. å påse at det tegnes forsvarlig ansvarsforsikring for den valgte eller ansatte kasserer.

Forslag nr. 120

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:

Tillegg pkt. 1:

...herunder også en kontrollfunksjon av avdelingenes drift. Forbundsstyret utarbeider i denne sammenheng stillingsinstruks for avdelingenes fast ansatte. Slik instruks godkjennes av landsstyret.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres og oversendes til det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 121

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannforening foreslår:

Pkt. 3 strykes.

Begrunnelse:

Etter vedtektene samles landsstyret hvert halvår — eller oftere om det er nødvendig. I eventuelle tilfeller der valg/ansettelse blir nødvendig på kortere frist enn et halvt år, må det være mulig å sammenkalle landsstyret utenom ordinær møteplan.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket.

Forslag nr. 122

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:

Endring pkt. 5:

Å bistå avdelingene og å påse at disse og medlemmene følger...

Landsstyrets innstilling:

Ny tekst: Å påse at avdelingene følger de retningslinjer som er trukket opp for osv.

Forslag nr. 123

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannforening foreslår:

Endring pkt. 6:

Å lede tariffbevegelsen og forme tariffpolitikken slik...

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 124

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 10 strykes her og overføres til landsstyrets myndighetsområde. Se motivering til paragraf 9.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 125

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 15:

Å påse at innkomne protokoller blir raskt behandlet, og at avsender får tilbakemelding.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

§ 12.

Hovedkontor, firmategning og forvaltning

1. Forbundet har sitt hovedkontor i Oslo.
2. Forbundsstyret bestemmer hvem som skal forplikte forbundet.
3. Forbundet skal helst anbringe sine midler i bank-, stats-, kommune-, hypotek- eller kredittforeningsobligasjoner. Dessuten kan midler nyttes til kjøp av fast eiendom og tegning av aksjer i foretak som forbundet har interesse av å være medeier i.
4. Alle rentebærende verdipapirer som tilhører forbundet skal oppbevares i bankdepot.
5. Forbundsstyret må til enhver tid påse at forbundets midler anbringes slik at de i påkommende tilfelle kan realiseres hurtig.

§ 13.

Revisjonen

1. Revisjonen av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjonskontor.
2. Revisjonen skal utføre sine oppdrag kritisk og tallmessig i samsvar med god revisjonsskikk og for øvrig etter instruks utarbeidet av Revisjonsutvalget og godkjent av Representantskapet i Landsorganisasjonen.
Revisjonen plikter å påse at regnskapene føres og gjøres opp overensstemmende med grunnsetningene for en ordentlig regnskapførsel. Revisjonen av alle regnskaper skal foregå kontinuerlig. Kontroll av kassabeholdning, bank- og girokonti skal finne sted uannmeldt til ubestemte tider og minst 4 ganger om året.
Videre skal revisjonen minst en gang hvert år kontrollere tilstedeværelsen av verdipapirer, utestående fordringer, andre eiendeler og

gjeld. Enhver verdikontroll og revisjonsantegning skal føres inn i en autorisert revisjonsprotokoll og forelegges kontrollnemnda og forbundsstyret. Etter at disse instanser er gjort kjent med revisjonsprotokollen, skal den undertegnes av forbundets leder.

3. Alle regnskaper skal undertegnes av den revisor som har den daglige revisjon og kontrollnemnda.
4. Desisjon av forbundets regnskaper blir foretatt av landsmøtet etter at foreløpig desisjon er avgitt av landsstyret.
5. En av de fast tilsatte revisorer ved revisjonskontoret plikter å være til stede på de møter hvor desisjonen foregår.
6. Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollnemnda har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon i den utstrekning den selv finner det nødvendig. Nemnda kan innkalle de faste revisorer til sine møter.

§ 14.

Tariffkrav og tariffrevisjoner

1. Setter forbundsstyret fram krav om ny tariffavtale, må kravet godkjennes av sekretariatet i Landsorganisasjonen på forhånd.
2. Plassoppsigelse kan foretas når sekretariatet i Landsorganisasjonen har gitt godkjenning etter pkt. 1.
3. Fører ikke forhandlinger eller mekling fram og forbundet vil sette arbeidsstans i verk, må godkjenning fra sekretariatet i Landsorganisasjonen innhentes.
4. Om en tariffbevegelse omfatter flere forbund eller fag, har forbundet plikt til å overlate ledelsen av forhandlingene til forhandlingsutvalget i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter § 14, pkt. 5.
5. Fagforening tilsluttet forbundet kan ikke fremme krav om opprettelse av tariffavtale eller si opp tariffavtale uten forbundets godkjenning.
6. Vil en fagforening fremme krav om endringer i lønns- og arbeidsvilkår, skal saken først forberedes av fagforeningen, hvoretter forslaget blir å sende forbundet.
7. Vil en fagforening si opp tariffavtalen eller vil den stille krav om ny tariffavtale, plikter den å sende forbundet opplysning om hvor mange arbeidere som omfattes av avtalen, hvor mange som er organisert, om lønns- og arbeidsvilkårene, om overtidsarbeid og om det er inngått akkordavtale som ikke går fram av avtalen. Melding om dette må sendes forbundsstyret innen 2 måneder før avtalen kan sies opp når det gjelder endringer i den avtale som det gjelder.
8. En fagforening kan ikke på egen hånd gå til plassoppsigelse.
9. En fagforening kan ikke på egen hånd iverksette arbeidsstans.

§ 15.

Avstemning over tarifforslag

1. Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer interesse-

tvisten gjelder. Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.

2. Har flertallet av de medlemmene som har deltatt i avstemningen stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er det forkastet.
3. Omfatter en tariffbevegelse også andre forbund, forholdes som bestemt i Landsorganisasjonens vedtekter § 15, punkt 5-10.

§ 16.

Arbeidsstans

1. Når samtykke til å iverksette arbeidsstans foreligger eller om lockout er varslet, velger alle fagforeninger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockout-nemnd. Foreningen fordeler konfliktstønaden og øver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.
2. Så lenge arbeidsstansen varer må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av arbeidsstansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon. Tar medlemmene annet arbeid, må de gi melding om det til foreningen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid faller stønaden bort.
3. Arbeidsstansen kan ikke heves før foreningen som er interessert i den har uttalt seg. Foreningen kan heller ikke heve arbeidsstansen før forbundsstyrets samtykke er gitt.
4. Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder, har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsettning av arbeidsstans.
5. Ved alle avstemninger følges reglene i § 15 i disse vedtekter og for øvrig avstemningsreglene i fagforeningens vedtekter § 8.

§ 17.

Stønad under arbeidsstans

1. Arbeidsstans satt i verk på den måten som er fastsatt i disse vedtektene gir alle medlemmer som omfattes av arbeidsstansen rett til stønad etter disse satser etter at konflikten har vart i 1 uke. Forbundsstyret kan i spesielle tilfelle gi stønad fra første dag. Grunnsats kr. 600,- pr. uke. Forsørgertillegg kr. 100,- for hver person som medlemmet er forsørger for.
2. For å få rett til stønad må det enkelte medlem ha vært i arbeid på det tidspunkt da arbeidsstansen inntrådte og ha betalt kontingent til forbund tilsluttet Landsorganisasjonen i minst 2 mnd før arbeidsstansen ble satt i verk. I særlige tilfeller kan forbundsstyret fatte vedtak om kortere medlemskap enn 2 mnd for å få rett til stønad.
3. Medlemmer som var syke da arbeidsstansen ble satt i verk, har krav på stønad fra den dagen de blir friskmeldt mot å legge fram legeattest om det. Medlemmer som er utskrevet til militærtjeneste da arbeidsstansen ble satt i verk, får stønad fra den dagen de blir dimittert. Se punkt 2 foran.
4. Ved utbetaling av stønad, trekkes fra skyldig kontingent.
5. Senest 1 mnd etter at arbeidsstansen er hevet sender fagforeningen

fullstendig og revidert regnskap over de utbetalinger arbeidsstansen har ført med seg.

Forslag nr. 126

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1:

Satsene heves og reguleres hvert år av forbundsstyret i landsmøteperioden i samsvar med lønns- og kostnadsutviklingen.

Motivering:

I løpet av en 4 årsperiode vil satsene bli uaktuelle. Det vil derfor i praksis være forbundsstyret som fastsetter satsene i hvert enkelt tilfelle.

Forslag nr. 127

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1 endres til:

Arbeidsstans satt i verk på den måten som er fastsatt i vedtektene gir alle medlemmer som omfattes av arbeidsstansen rett til stønad etter disse satser:

*Grunnsats: 25 % av den ordinære lønn = 37,5 t uke
(eller det medlemmet har ved ordinært arb.)*

Forsørg.till.: 5 % av den ordinære lønn.

(eller det medlemmet har ved ordinært arb.)

Minimum : kr. 600.- pr. uke.

Min. f.tillegg: 100.- pr. uke.

Ingen skal ha større streikestøtte enn ordinær lønn.

Begrunnelse:

Streikestøtten er for lav til å dekke nødvendige utgifter i en streikeperiode. Innen utgangen av landsmøteperioden vil forhøyelsen neppe dekke tapte pengeverdi på grunn av inflasjon.

Derfor vil også %-beregning være en rettferdigere fordeling i forhold til inntekt og det medlemmet betaler i kontingent.

Forslag nr. 128

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Stønad under arbeidsstans utbetales fra første streikedag. Stønaden reguleres slik at satsene til enhver tid tilsvarer det en med gjennomsnittlig industriarbeiderlønn vil få i arbeidsledighetstrygd.

Forslag nr. 129

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1 — ny ordlyd:

Arbeidsstans satt i verk på den måten som er fastsatt i disse vedtekter gir alle medlemmer som omfattes av arbeidsstansen rett til stønad etter disse satser fra konfliktens første dag.

Grunnsats kr. 800,- pr. uke.

Forsørgertillegg kr. 100,- for hver person som medlemmet er forsørger for.

Forslag nr. 130

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:
Grunnsatsen økes til kr. 1.000,-, forsørgertillegget til kr. 125,-.

Forslag nr. 131

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Endring pkt. 1:

Grunnsatsen økes til kr. 700,-.

Forsørgertillegget økes til kr. 250,-

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 126: Satsene fastsettes til kr. 800,- pr. uke. Forsørgertillegget til kr. 150,-. Satsene indeksreguleres. Forbundsstyret kan sette andre satser og gi stønad fra første dag i spesielle tilfeller. Stønad skal ikke i noe tilfelle overstige ordinær lønn.

Til forslag nr. 127, 128, 129, 130 og 131: Kan ikke tiltres. Viser til forslag nr. 126.

Forslag nr. 132

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 4:

Det må være samsvar mellom Hovedavtalens paragraf 3, pkt. 4 og vedtektenes paragraf 17 — Streikebidrag.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres. Viser til avdelingenes vedtekter § 8.7.

Forslag nr. 133

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

— pkt. 4 utgår

Motivering:

Kontrollen kan være vanskelig da arbeidsgiverne sender trekklistene til forskjellige perioder. Trekklistene som går om forbundet er ofte på etter-skudd.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 134

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 4:

Medlemmer som har mottatt stønad under lovlig iverksatt streik kan, hvis de unnlater å stemme over nytt tarifforslag, miste retten til fortsatt stønad. Nåværende pkt. 4 og 5 blir henholdsvis 5 og 6.

Begrunnelse:

Etter forvirringen om rett til streikestønad i forbindelse med oppgjøret i

1990 må det være riktig å få samsvar mellom vedtektenes § 17 og hovedavtalens §§ 3—4.4, — og få presisert forskjellen mellom første avstemning over tarifforslag og annen avstemning etter at arbeidsstans er iverksatt.

Landsstyrets innstilling:

Viser til avdelingens vedtekter § 8.7.

§ 18.

Særorganisasjoner etc

Ingen særorganisasjoner, celler eller grupper, eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.

§ 19.

Kontingent

1. Kontingenten er 1,6% av brutto arbeidslønn, lønn under sykdom og militærtjeneste og av ferielønn. Med brutto arbeidslønn forstås den opptjente lønn som legges til grunn for beregning av ferielønn.
2. I ledighetsperioder og perioder fra den dato lønn under sykdom opphører, er medlemmet fritatt for å betale kontingent. Dersom en periode som foran nevnt overskrider 3 mnd, skal medlemmene betale kr. 50,- pr. mnd inntil vedkommende kommer i lønnet arbeid eller innvilges hvilende rett etter vedtektenes bestemmelser om dette.
3. De som ikke oppbeholder lønn fra sin arbeidsgiver under obligatorisk førstegangstjeneste/siviltjeneste i det militære, fritas for å betale kontingent. Det samme gjelder de som går skole.
4. Der avsettes minst 4% av forbundets totale kontingentandel til kampfondet.
5. Ekstraordinær kontingent kan utskrives av landsmøtet, landsstyret og forbundsstyret.

Merknad til pkt. 1:

Dersom ferielønn ikke tas med i grunnlaget, skal satsen være 1,7%.

Forslag nr. 135

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1:

Tillegg:

Minste månedskontingent er lik kontingenten ved arbeidsledighet ut over 3 måneder.

Motivering:

Noen medlemmer betaler mindre månedskontingent når de er i arbeid, enn det som innkreves etter mer enn tre måneders ledighet. En minste-kontingent som i det minste dekker forsikringspremiene anses som forsvarlig.

Forslag nr. 136

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Det må innføres en øvre grense på kr. 4000,- pr. år, nedre grense kr. 600,- pr. år.

Motivering:

Det er svært vanskelig å få nye medlemmer innen anleggsbransjen. Begrunnelsen er at det er for dyrt å stå organisert. En hører dessuten fra arbeidstakere som har vært medlemmer i mange år at en vurderer å melde seg ut fordi en betaler for mye i kontingent.

Forslag nr. 137

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1 ny andre setning:

...Kontingenten skal likevel ikke være høyere enn kr. 4000,- pr. år og ikke mindre enn kr. 600,- pr. år.

Forslag nr. 138

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 6:

Det fastsettes en minstekontingent lik den kontingent arbeidsledige og uføre betaler utover kontingentfri periode.

Forslag nr. 139

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 7:

Det fastsettes en topp årlig fagforeningskontingent tilsvarende l.tr. 33 (Statens regulativ), eventuelt overskytende kontingent returneres fra avdelingene etter årets utløp.

Forslag nr. 140

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Kontingenten er 1.6 prosent av brutto lønn, eksklusiv ferielønn.

Forslag nr. 141

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1:

Kontingenten er 1,6% av brutto arbeidslønn, lønn under sykdom og militærtjeneste og av ferielønn — begrenset nedad til den til enhver tid gjeldende premie for «Koll.Hjem/Grunnforsikringen».

Begrunnelse:

Premien for de to forsikringsordningene er rimelige, uansett inntektsforhold, og det må derfor være riktig å ha regler som sikrer at premien dekkes av den som har forsikringene. I ekstreme tilfeller kan det dessuten med nåværende ordning skje at permitterte eller arbeidsledige må betale høyere premie enn medlemmer som er i jobb.

Forslag nr. 142

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 1:

Foreslår tak på kontingenten.

Motivering:

Kan den høye kontingenten være årsak til at noen velger «gule» forbund.

Forslag nr. 143

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 1 endres til:

Kontingenten er 1,6 % av brutto arbeidslønn, lønn under sykdom og militærtjeneste, og av ferielønn. Kontingenten skal dog være minst kr. 60,- pr. mnd. Det skal ikke betales kontingent av opptjent lønn høyere enn 9 ganger folketrygdens grunnbeløp (9G).

Forslag nr. 144

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Medlemmer som har vært organisert i 5 år må slippe å betale kontingent i de 26 ukene de ikke får fra arbeidsledighetstrygden.

Forslag nr. 145

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2:

— fri for å betale kontingent i 3 mnd bortfaller.

Motivering:

Medlemmet betaler forsikringspremie fra første ledige dag. Dette vil ha innflytelse på forbundets økonomi. Enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 146

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2 endres til:

I ledighetsperioder hvor det ikke utbetales lønn fra arbeidsgiver og perioder fra den dato lønn under sykdom opphører, skal medlemmene betale minstekontingent som fastsatt i denne pkt. 1 fram til vedkommende kommer i lønnet arbeid, eller innvilges hvilende rett etter vedtektenes bestemmelser om dette.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145 og 146:

Kan ikke tiltres.

Forslag nr. 147

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3 tilføyes etter skole — inntil 1 år.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Viser til forslag nr. 148.

Forslag nr. 148

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg til punkt 3:

Medlemmer som går på skole og er fritatt fra å betale kontingent, betaler til en hver tid gjeldende årspremie for forsikringer.

Motivering:

I vårt forbund organiserer vi ufaglært arbeidskraft. Med denne ordning vil de holde medlemskapet ved like, det er lite trolig at de vil være medlemmer hos oss etter ferdig skolegang.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 149

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 3:

Arbeidstakere som ønsker hjelp i tvistesaker kan ikke påvente bistand fra organisasjonen før det er betalt kontingent i 2 mnd.

Motivering:

Arbeidstakere kan ha vært negative for organisering i lengere tid/år, men først når en tvistesak er på gang søkes det medlemskap.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 150

Landsstyrets innstilling:

Nytt pkt. 4:

I landsmøteperioden avsettes det i gjennomsnitt fra 2-4% av forbundets totale kontingentandel til Kampfondet.

§ 20

Kontingentens innbetaling

1. Den inntrukne kontingent forbundet mottar fra arbeidsgiver, gjøres opp med 12% til avdelingene i løpet av den 1. måneden etter kvartalets utløp. Den inntrukne kontingent som avdelingene mottar fra arbeidsgiver, gjøres opp med 88% til forbundet i løpet av den 1. måneden etter kvartalets utløp.
2. Ved oppgjør fra forbundet til avdelingene og fra avdelingene til forbundet, skal de til enhver tid gyldige oppgjørsskjema og kontingentlister nyttes.
3. Avdelingene skal sende fortegnelse over medlemsbevegelsen når endringer skjer.

4. Dersom det oppstår uregelmessigheter av vesentlig betydning ved oppgjøret fra avdelingene til forbundet, skal dette forelegges forbundsstyret som avgjør eventuelle forføyninger. oppgjørskjema og
5. Ekstraordinær kontingent skal innbetales av avdelingen til de tider som er fastsatt av forbundsstyret eller landsstyret.

Merknad til pkt. 1:

For avdelinger ved bergverk og avdeling 220 som ikke mottar tilskudd fra forbundet, skal fordelingen være 15% til avdelingen og 85% til forbundet. Avdelingene kan gis tilskott til lønn og arbeidsgiveravgift for avdelingsansatte.

Forslag nr. 151

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 4:

Å påse at forbundets medlemmer har tilnærmet samme service uansett hvor de bor og arbeider i landet. Ved tildeling av midler må det derfor tas hensyn til den enkelte avdelings økonomi, geografi og medlemsstruktur. (Nåværende pkt. 4 og øvrige pkt. forskyves).

Motivering:

I en vanskelig tid for såvel forbund som avdelinger med stor arbeidsledighet og derfor trang økonomi er det viktig å fordele de ressurser vi rår over på en mest mulig rettferdig måte.

Forslag nr. 152

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Den innbetalte kontingenten gjøres opp med 20 % til avdelingene og 80 % til forbundet.

Forslag nr. 153

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Den inntrukne kontingent forbundet mottar fra arbeidsgivere fordeles av forbundet ut til avdelingene alt etter avdelingenes egen økonomi og aktivitet.

Motivering:

Vi mener det er uriktig at avdelinger med stort medlemsgrunnlag og som har vært så heldig å ha hatt stor tilgang på «tyngre» grupper og dermed fått muligheten til å legge opp en stor kapital, automatisk skal ha samme tilbakeføringsprosentandel som avdelinger som ikke har hatt denne muligheten. Disse avdelingene har større renteinntekter pr. år, enn andre avdelinger har i kontingentandel for å drive avdeling og klubbaktiviteter for. En viss minstekostnad er det for å drive en avdeling, men den prosentvise andel blir større dess mindre avdelingen er.

Forslag nr 154

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt punkt:

«Solidaritetsfond» slik at mulighetene blir like uansett størrelsen på avdeling.

Forslag nr 155

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad til paragrafen:

Den nye forbundsledelsen setter umiddelbart etter landsmøtet ned et utvalg til å utrede alternative modeller for fordeling av kontingenten. Forbundsstyret gis mandat til å fatte vedtak om en eventuell ny kontingentfordeling.

Motivering:

Nåværende ordning gir en skjev fordeling av kontingenten. Innenfor enkelte avdelinger bidrar stor anleggsvirksomhet til stor kontingentinngang. Dette er ofte et stabilt medlemsgrunnlag over tid. En tillitsvalgtordning som fungerer godt, bidrar til å redusere arbeidsmengden for avdelingen. I andre avdelinger er store deler av medlemsstokken deltidsansatte. Det er stor «gjennomtrekk» innenfor disse medlemsgruppene. Ofte er de uten egne lokale tillitsvalgte. Dette fører til stor arbeidsmengde, kombinert med liten kontingentinngang.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 151, 152, 153 og 154: Kan ikke tiltres.

Forslag nr. 155 tiltres med flg. endring i siste setning:

Landsstyret gis mandat til osv

Forslag nr. 156

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Merknad til pkt. 1:

Siste avsnitt endres til:

Avdelingene kan gis tilskott til lønn og arbeidsgiveravgift for avdelingsansatte etter de til enhver tid gjeldende tariffavtaler. Antall ansatte i den enkelte avdeling godkjennes av forbundet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Anses dekket.

§ 21

Forbundets gullnål — forbundets diplom — LO-merke

1. Medlemmer med 25 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet LO har rett til forbundets gullnål.
2. Medlemmer med langt medlemskap, og som har vært særlig aktive og dyktige i faglig arbeid, kan tildeles forbundets diplom etter følgende retningslinjer:
 - a. Vedkommende medlem må ha innehatt tillitsverv i sammenlagt 20 år i forbundets/fagbevegelsens organer.

- b. Forslag om slik tildeling kan fremmes av grunnorganisasjonene eller fra forbundets administrasjon/forbundsstyret.
 - c. Forbundsstyret/landsstyret avgjør tildelingen etter forslag fra administrasjonen.
 - d. Denne ordning avløser den tidligere ordning om æresmedlemskap, slik at de som tidligere har oppnådd æresmedlemskap ikke kan tildeles diplom.
3. LO-merket tildeles medlemmer som har 40 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet LO.

§ 22.

Overflytting av medlemsbok

1. Medlemmer kan overflyttes fra en fagforening innen forbundet til en annen, og fra et forbund innen Landsorganisasjonen til et annet. I slike tilfeller må medlemmet fylle vilkåra for overflytting i Landsorganisasjonens vedtekter.
2. Overflytting av medlemmer fra en fagforening til en annen innen samme forbund skjer på den måten at foreningens leder eller kasserer i medlemsboka gir bekreftelse på at medlemmet har oppfylt sine plikter. I tilfelle medlemmet skal overføres til annet forbund, skal medlemsboka innsendes til forbundet, som foretar overføringen.
3. Ved overføring får medlemmet alle rettigheter, som er bestemt i Norsk Arbeidsmandsforbunds lover, i forhold til sitt medlemskap i tidligere forbund.
4. Overflytting skal finne sted innen to måneder etter at medlemmet har tatt arbeid innenfor et annet forbunds virkeområde.

Forslag nr. 157

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 3:

Ved overføring får medlemmet alle rettigheter som bestemt i Norsk Arbeidsmandsforbunds vedtekter i forhold til sitt medlemskap i tidligere forbund.

Begrunnelse:

Forbundet har ikke lover, men vedtekter.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

§ 23

Overflytting av medlemskap innen Skandinavia

Medlemmer av Landsorganisasjonen i Sverige, Danmark og Norge skal ved flytting mellom de respektive land ha adgang til overføring av medlemskap etter følgende regler:

1. Overføring kan foretas direkte fra det forbund medlemmet er tilsluttet til det forbund som han etter sitt yrke og etter sine kvalifikasjoner

- skal tilhøre i henhold til vedkommende forbunds og Landsorganisasjonens egne bestemmelser om opptaking.
2. Før opptakelse kan skje, må medlemmet ha erholdt arbeidet på det sted opptaking søkes, og medlemsboka må være i kontingentmessig orden og anmeldt fra den organisasjon vedkommende har stått tilsluttet.
 3. Medlemmer er underlagt vedtektene i den organisasjon de til enhver tid står tilsluttet.
 4. Med overføring av medlemskap følger også rettigheter i de forskjellige kasser, såfremt det er tilsvarende sådanne i begge organisasjoner. Overflyttede medlemmer har i disse tilfeller like rettigheter med andre medlemmer og for så vidt medlemskapets varighet har betydning for størrelsen av understøttelsen, skal det regnes med samlet uavbrutt medlemskap i de forbund som er tilsluttet de respektive landsorganisasjoner.
 5. Når et medlem overføres til et forbund som ikke har tilsvarende kasse, hviler hans rettigheter i angjeldende kasse, men trer i kraft igjen hvis han senere kommer tilbake igjen til samme forbund eller et annet forbund med tilsvarende kasse.
 6. Ved beregning av rettigheter kan bare telles med kontingent og medlemskap i de forbund som har angjeldende kasse.
 7. Intet forbund har forpliktelser utover de kasser de selv har eller utover deres egne vedtekter.

§ 24

Medlemskap for utlendinger

1. Medlemmer fra utenlandske forbund som forbundet har gjensidig overenskomst med og som har hatt sin medlemsbok i orden i minst 3 måneder, opptas i forbundet om vilkåra ellers er til stede, med fulle rettigheter regnet fra den tid medlemmet ble organisert.
2. Et medlem fra utenlandsk organisasjon som forbundet ikke har gjensidig overenskomst med og som har sin medlemsbok i orden, kan opptas som medlem uten å betale innskrivingskontingenten. Medlemmets rettigheter blir regnet fra den dag det blir opptatt i forbundet.
3. For utenlandske lønnstakere som blir overflyttet til forbundet, skal det utskrives ny medlemsbok.

§ 25.

Hvilende rett

(Innvilges av forbundsstyret)

1. Medlemmer som går av etter oppnådd pensjonsalder, får etter søknad hvilende rett.
2. Medlemmer som innvilges syke- eller uførepensjon, eller ved bedriftsinnskrenkning eller av andre grunner får innvilget førtidspensjon, får etter søknad hvilende rett.
3. Medlemmer som ved langvarig sykdom mottar attføringspenger, kan etter søknad få innvilget midlertidig hvilende rett. I slike tilfeller opp-

- hører hvilende rett dersom de etter behandling og omskolering kommer i lønnet arbeid.
4. Alle søknader om hvilende rett, untatt de under pkt. 1, skal være vedlagt gyldig attestasjon.
 5. Medlemmer som reiser ut av landet kan søke om hvilende rett og således beholde sine rettigheter.
 6. Om et slikt medlem vender tilbake til landet før det er gått tre år og umiddelbart tilmelder seg et forbund tilsluttet LO, beholder det alle rettigheter i forbundet det hadde da medlemmet reiste utenlands.

Forslag nr. 158

Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening foreslår:

Medlemmer som får hvilende rett grunnet uførhet får gratis forsikring så fremt de ville hatt 10-års medlemskap i ordningen ved oppnådd ordinær pensjonsalder.

Begrunnelse:

Det å bli ufør og må slutte i arbeidet før oppnådd pensjonsalder er en ulykke og belastning både for den person det rammer og dennes familie. I tillegg til belastningen å ikke kunne fullføre et yrkesaktivt liv, er dette også en stor økonomisk belastning. Det vil derfor være et viktig solidarisk håndslag at de som rammes på denne måten, får gratis forsikring hvis medlemmet ville oppnådd 10-års medlemskap i ordningen ved naturlig avgang ved oppnådd pensjonsalder.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 159

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 5:

Medlemmer som reiser ut av landet for å ta arbeid kan søke om hvilende rett og således beholde sine rettigheter i en periode av tre år.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 160

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 7:

Medlemmer som har gått arbeidsledig og stått registrert som arbeidssøker gjennom arbeidskontoret i 8 mnd eller mer kan søke om å få innvilget midlertidig hvilende rett. I slike tilfeller opphører hvilende rett når vedkommende kommer i arbeid igjen eller får annen pensjonsgivende inntekt.

Motivering:

Dette punktet må sees i sammenheng med endringsforslag i 19-2 da vi

mener det er lettere å betale en minstekontingent på korttidsledighet, eller etter at en har gått arbeidsledig i lengre tid.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

§ 26.

A. Kampfondet

1. Forbundet har plikt på seg til å opparbeide et kampfond som svarer til minst kr. 500,- pr. forbundsmedlem.
2. Kampfondets midler skal anbringes slik at de hurtig kan nyttes til stønad når situasjonen krever det.

B. Solidaritetsfondet

1. Landsstyret/forbundsstyret kan bruke kr. 13,- pr. betalende medlem, avrundet oppad til kr. 400 000,- pr. år til solidaritetsarbeid.

Forslag nr. 161

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. A 1:

Forbundet har plikt på seg til å opparbeide et kampfond som svarer til minst kr. 500,- pr. yrkesaktivt medlem. Beløpet bør justeres i forhold til prisstigning.

Begrunnelse:

I en streikesituasjon er det de yrkesaktive som skal ha støtte fra fondet. Plikten til å opparbeide fond bør derfor stå i forhold til dette medlemstallet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 162

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

«Kampfondet» økes til kr. 800,- pr. medlem.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til forslag nr. 161.

§ 27.

Uravstemning

1. Forbundsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i viktige saker. Forbundsstyret avgjør etter hvilke regler uravstemningen skal foregå.
2. Avstemningen kan holdes blant alle fagforeninger eller blant bestemte fagforeninger.
3. Avstemningen skal være hemmelig og ordnes slik at alle medlemmene kan avgi stemme.
4. Fagforeninger sender inn stemmeresultater til forbundsstyret. Fag-

foreningene oppbevarer stemmesedlene inntil det samlede avstemningsresultat er helt klart.

5. Fagforeningsstyret eller stemmestyret har taushetsplikt med hensyn til resultatet av avstemningen.
6. Bortsett fra de saker som er nevnt i § 15 kreves at minst 1/3 av de medlemmene saken gjelder har deltatt i avstemningen for at resultatet skal være avgjørende. I motsatt fall er avstemningen rådgivede for forbundsstyret.
7. Ved avstemninger må § 8 i avdelingens vedtekter, vedlegges avstemningsmateriellet.

§ 28.

Utelukking av foreninger og enkeltmedlemmer

1. Fagforeninger som setter seg utover forbundets og fagorganisasjonens vedtekter eller vedtak kan utelukkes fra medlemskap etter vedtak av landsstyret. Slike vedtak kan innen en måned etter at foreningen har fått skriftlig melding om det, påankes til landsmøtet uten at klagen har oppsettende virkning.
2. Enkeltmedlemmer kan utelukkes etter vedtak av forbundsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at medlemmet har fått skriftlig melding om det, påankes til landsstyret uten at klagen har oppsettende virkning. Medlemmet har også rett til å påanke saken til landsmøtet.

§ 29.

Oppløsning av fagforening

Om en fagforening oppløses, tilfaller alltid foreningens aktiva forbundskassen om ikke forbundsstyret gjør vedtak om noe annet.

Forslag nr. 163

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Paragraf 29 tas bort. Ansees dekket av avdelingenes vedtekter.

Motivering:

Det kan ikke være nødvendig med 2 oppløsningsparagrafer om samme sak.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

§ 30.

Suspensjon fra tillitsverv og avskjed av funksjonærer

1. Tillitsvalgt i forbundet kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret eller av landsstyret. Suspensjonen kan skje med tap eller bibehold av lønn. Vedtaket om suspensjon må legges fram for landsmøtet til endelig avgjørd. Den suspenderte har i slike tilfelle talerett på landsmøtet.
2. Funksjonærer og ansatte tillitsvalgte kan sies opp av forbundsstyret

med de frister som er avtalt. De kan avskjediges av forbundsstyret om det mener å ha rettslig grunnlag for det.

3. I tilfelle av suspensjon eller avskjed har landsstyret eller forbundsstyret alltid fullmakt til å treffe en midlertidig ordning med tilsetning av nye tillitsvalgte eller funksjonærer inntil saken er endelig avgjort.

§ 31.

Avgjerd av tvister

Tolking av disse vedtekter og tvister om hvordan de skal forstås kan ikke prøves ved de sivile domstoler. De blir avgjort av forbundsstyret med rett til å klage til landsstyret eller førstkommende landsmøte. På samme måten avgjøres organisasjonsmessige tvistespørsmål som ikke direkte er løst i vedtektene.

§ 32.

Kollektiv hjemforsikring

Alle medlemmer som innvilges hvilende rett har gratis forsikring så sant de har vært med i ordningen i minst 10 år. Inntil 10-års grensen er nådd, betales den til enhver tid gjeldende årspremie.

Forslag nr. 164

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Alle medlemmer som innvilges hvilende rett som følge av alderspensjonsforsikring har gratis forsikring så sant de har vært med i ordningen i minst 10 år. Medlemmer som pensjoneres p.g.a. sykdom omfattes ikke av 10 års regelen. Videre som det står.

Begrunnelse:

Når det er sykdom som gir grunnlag for hvilende rett er det ikke mulig å spekulere i denne rettighet.

Landsstyrets innstilling:

§ 32 «Kollektive Forsikringer»

1: Grunnforsikringen: Alle medlemmer som innvilges hvilende rett har gratis grunnforsikring.

2: Kollektiv Hjemforsikring: Alle medlemmer som innvilges hvilende rett, betaler den til enhver tid gjeldende årspremie frem til fylte 75 år. Fra 75 år har medlemmer med hvilende rett gratis Kollektiv Hjemforsikring.

§ 33.

«Arbeidsmanden»

1. Det utgis 10 nr. pr. år, slik at juni/juli og november/desember er dobbelt nummer.
2. Forbundets leder er ansvarlig redaktør for «Arbeidsmanden». Bladet skal inneholde stoff av agitatorisk, opplysende og fagmessig art.
3. «Arbeidsmanden» sendes gratis til alle forbundets medlemmer.

§ 34.

Oppløsning av forbundet

Oppløsning av forbundet kan bare skje etter vedtak av landsmøtet med 2/3 flertall.

Del II.

Avdelingenes vedtekter

§ 1.

Oppgaver

Fagforeningen har som oppgave:

1. å arbeide for det formål og etter de retningslinjer og synspunkter som går fram av vedtektene for Norsk Arbeidsmandsforbund, og av vedtektene for Landsorganisasjonen i Norge,
2. å søke å organisere alle lønnstakere som kommer inn under foreningens organisasjonsområde,
3. å ivareta medlemmenes interesse på arbeidsplassen,
4. å påse at det blir dannet utvalg for tillitsvalgte ved de enkelte arbeidsplasser,
5. å behandle spørsmål om opptaking, overføring eller utelukking av medlemmer,
6. å samle inn lønnsstatistikk til bruk for forbundet,
7. å utbetale stønad under streik eller lockout,
8. å bistå medlemmene eller deres etterlatte ved utbetaling av stønad i samsvar med gjeldende forsikringsrettigheter,
9. å sende til forbundet og den samorganisasjon som foreningen hører inn under, de opplysninger det blir bedt om så sant dette er mulig å skaffe,
10. å slutte seg til det faglige utvalg på stedet i samsvar med vedtektene for de faglige samorganisasjoner,
11. å virke for fremme av opplysningsarbeidet blant medlemmene,
12. å utføre andre oppdrag som blir gitt av forbundet og samorganisasjonen,
13. å arbeide for et bedre arbeidsmiljø for medlemmene.

Forslag nr. 165

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Oppgaver:

Fagforeningen har som oppgave gjennom forretningsfører, der hvor slik er ansatt, og gjennom foreningens styre og tilsluttede klubber:

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 166

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Endring pkt. 1:

å arbeide for det formål og etter de kjente skriftlige retningslinjer som går fram...

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag til pkt. 1, 1. linje: ... og synspunkter ...strykes.

Forslag nr. 167

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 13:

Ny tekst: «å arbeide for et bedre miljø for medlemmene»

Motivering:

Ønske om arbeid for å bedre miljøet i vid forstand.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 168

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 13 endres til:

Å arbeide aktivt for et bedre ytre – og indre miljø.

Begrunnelse:

Dette er en naturlig følge av vårt forslag til endring av forbundets vedtekter paragraf 2 – p. 4.

Landsstyrets innstilling:

Viser til forslag nr. 167.

Forslag nr. 169

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 14:

– å arbeide for aktuelle forbruker- og samfunnsspørsmål som medlemmene er opptatt av.

Landsstyrets innstilling:

Nytt pkt: å arbeide for aktuelle forbruker- og samfunnsspørsmål.

§ 2.

Medlemskap

1. Med de unntak som er nevnt i forbundets vedtekter § 3, punkt 2, kan alle lønnstakere som godtgjør at de har arbeid i en av de arbeidsgrener som hører inn under foreningens *organisasjonsområde* bli medlem av foreningen. Blir de opptatt, er de dermed medlemmer av forbundet.
2. Vilråra for medlemskap er for øvrig at medlemmet godtar foreningens, forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter og vedtak i samsvar med disse.

3. Om en gir uriktige opplysninger eller unnlater å gi opplysninger av betydning for medlemskapet når en blir tatt inn som medlem og på den måten villeder foreningen, kan medlemskapet bli omgjort uten at en har krav på å få tilbake kontingent og avgift som er betalt. Før omgjøring av slikt medlemskap skjer må vedkommende få høve til å forklare seg.
4. Blir det strid om et medlem har rett til å bli tatt opp eller bli stående i foreningen, treffer medlemsmøte avgjerd i saken. Avgjerdsla kan påklages til forbundsstyret.
5. Streike- eller blokadebrytere kan under ingen omstendighet bli medlem før vedkommende har ordnet sitt mellomværende med det forbund som saka hører inn under.
6. Nyinmeldte skal ha vedtekter, medlemsbok/medlemsbevis og overskomster.

Forslag nr. 170

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 6. tilføyes:

Vilkår for forsikringer.

Forslag nr. 171

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tillegg pkt. 6:

...og forsikringsvilkår.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 170 og 171: Tiltres.

§ 3.

Medlemskontingent

1. Medlemskontingenten betales i samsvar med forbundets vedtekter.
2. Når arbeidsgiver trekker kontingent, plikter alle medlemmene å være med på dette.
3. Skylder et medlem kontingent for mer enn 3 måneder, tapes alle rettigheter i forbundet, herunder også forsikringsrettigheter i Kollektiv Hjemforsikring og Grunnforsikringen i Samvirke. Avdelingen plikter å sende ut strykevarsel.

Forslag nr. 172

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Siste setning i pkt. 3 får slik ordlyd:

«Avdelingen plikter å sende rekommandert strykevarsel»:

Begrunnelse:

Ved en eventuell tvist om ugyldig forsikring p.g.a. opphørt medlemskap vil et strykevarsel som ikke kan dokumenteres, kunne medføre erstatningsansvar.

**Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.**

§ 4.

Årsmøter, representantskapsmøter og medlemsmøter

1. Ordinært årsmøte bør holdes senest innen utgangen av mai måned. Årsmøtet kan avvikles senere det året forbundets landsmøte holdes. Årsmøtet blir kunngjort med minst 14 dagers varsel. Dagsordenen skal gå fram av kunngjøringa. Andre saker enn de som er ført opp, kan ikke tas til behandling. På årsmøtet skal foretas valg og behandling av regnskap. Fylkesavdelinger som finner det hensiktsmessig å fravike hovedreglene om årsmøte hvert år, kan søke forbundsstyret om dette.
2. Valg av styret skal foregå på årsmøtet. I foreninger med flere overenskomstområder velges styret etter gruppevis fordeling etter innstilling fra gruppene. Funksjonstiden for styret er to år. I foreninger med representantskap velges leder, nestleder og sekretær hvert år blant styrets medlemmer. I foreninger hvor representantskap ikke er opprettet, velges leder, kasserer og 1 styremedlem det ene året og nestleder, sekretær og resten av styrets medlemmer det andre året. Avdelingen bør velge ungdomskontakt.
3. Dersom noen av representantene under valg forlanger det, skal det være hemlig avstemning. For å bli valgt må en ha fått absolutt flertall. Oppnås ikke dette ved første gangs avstemning, foretas bundet valg mellom de to som har fått flest stemmer.
4. Årsmøtet velger 2 revisorer/kontrollkomite til å føre kontroll med foreningens regnskaper. Funksjonstiden er to år, likevel slik at en står på valg ved hvert årsmøte. Første gang avgjøres funksjonstiden ved loddtrekning. Ved dødsfall eller ved annen avgang velges ny revisor for resten av funksjonstiden. Valget foregår på første medlemsmøte/representantskapsmøte. Foreninger med mere enn 150 medlemmer skal benytte fagrevisor. Kontrollkomiteens oppgaver — se forbundets vedtekter § 13, punkt 6.
5. Et medlem kan ikke nekte tillitsverv som foreningen eller forbundet velger det til.
6. Medlemmer som ønsker saker tatt opp i foreningsmøter skal sende forslag om det til styret.
7. Ekstraordinært årsmøte skal innkalles når styret, eller når minst 25% av medlemmene forlanger det. Forbundsstyret kan også forlange innkalt til ekstraordinært årsmøte. På det ekstraordinære årsmøtet kan bare behandles de saker som har vært foranledningen til innkallinga. Slikt årsmøte kan innkalles med 2 dagers varsel.
8. Leder/forretningsfører skal i samarbeid med styret og tillitsvalgt i grupper og klubber legge opp til hensiktsmessig, aktiviserende møtevirksomhet innen foreningens organer. Dagsorden bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd. Forslag som er kommet inn fra

medlemmer i samsvar med punkt 6 i denne paragraf, skal føres opp på dagsordenen.

9. På ordinært eller ekstraordinært årsmøte samt medlemsmøter blir alle saker med unntak av dem som etter vedtektene krever absolutt flertall avgjort ved simpelt flertall. Når 1/5 av de som har møtt fram forlanger det, skal det holdes skriftlig avstemning. I tilfelle av stemmelikhet er fremlegget forkastet. Når avstemningen gjelder tarifforslag, skal den være skriftlig. For øvrig vises til forbundets vedtekter § 27, pkt. 4.
10. De som er medlemmer i andre forbund, kan delta i foreningens møter såfremt de etter Landsorganisasjonens vedtekter har rett til å opprettholde sitt medlemskap i et annet forbund. De har talerett, men ikke stemmerett. I tariffspørsmål har slike medlemmer også stemmerett om saka gjelder deres egne lønns- og arbeidsvilkår.
11. Det ytes stønad til barnepass i forbindelse med møter o.l. som avdelingen innkaller til.

Forslag nr. 173

Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2, 4. setning:

Setningen endres til følgende ordlyd:

I foreninger med representantskap velges leder, sekretær og halvparten av styremedlemmene det ene år.

Ny setning deretter:

Nestleder og resten av styremedlemmene velges det annet år.

Begrunnelse:

Det er viktig av avdelingenes valgte ledelse har samme funksjonstid som de øvrige styremedlemmer. Dette skaper større arbeidsro for disse, noe som igjen vil slå positivt ut for avdelingene som helhet. Dagens ordning med valg av leder, nestleder og sekretær hvert år er uheldig organisasjonsmessig — spesielt med tanke på fylkesavdelingenes størrelse og omfang av oppgaver.

Forslag nr. 174

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 2:

Slik det er i dag, skal foreninger med representantskap velge leder, nestleder og sekretær hvert år. Dette finner vi svært uheldig. Vi vil derfor foreslå at leder står på valg det ene året, mens nestleder og sekretær står på valg året etter.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 173 og 174 : Tiltres.

§ 5.
Styret

1. Fagforeningens styre skal bestå av minst 5 medlemmer med varamenn. Forretningsføreren tiltrer styret med fulle rettigheter. Jfr. dog § 12, pkt. 9 siste setning.
2. Styret leder foreningen i samsvar med vedtektene, landsmøtets og årsmøtets vedtak.
3. Lederen er den ansvarlige leder av foreningen. I foreninger med tilsatt forretningsfører, er den daglige ledelse tillagt denne i samråd med lederen.
4. Nestlederen skal fungere som leder dersom lederen har forfall.
5. Sekretæren fører protokoll og besørger korrespondansen i samråd med lederen. I avdelinger med tilsatt forretningsfører besørger denne korrespondansen i samråd med lederen.
6. Kassereren/forretningsføreren er ansvarlig for føringen av regnskapene for foreningen etter regler som er fastsatt av forbundsstyret.
7. Foreningen velger et studieutvalg på minst 3 medlemmer. Utvalgets leder bør være medlem av styret, eller tiltre styret uten stemmerett.
8. Styret er vedtaksført når over halvparten av styremedlemmene er til stede. Er det stemmelikhet, gjør lederens stemme utslaget.
9. Styret har til enhver tid rett til å kreve lagt fram for seg regnskapene. Forbundsstyret kan videre kreve at regnskapene gjennomgås av Landsorganisasjonens revisjonskontor.
10. Styret utarbeider stillingsinstruks for forretningsfører i samsvar med vedtektene.
11. Uteblir et styremedlem 2 ganger etter hverandre uten gyldig forfall, tar hans vararepresentant over vervet. I de tilfeller hvor dette inntrer, oppnevner avdelingsstyret ny vararepresentant.

Forslag nr. 175

Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forskjellige paragrafer:

Stillingsbenevnelsen forretningsfører endres til distriktssekretær.

Begrunnelse:

Benevnelsen forretningsfører minner lite om en stilling innen fagbevegelsen, men mere om en stilling innen næringslivet. Uttrykket kan derfor virke belastende, og kan lett identifiseres med næringslivets negative sider som i den senere tid er blitt avdekket — og der benevnelsen ofte er brukt. Forøvrig er sekretær-benevnelsen et vel innarbeidet uttrykk i fagbevegelsen som en stillings-benevnelse på bevegelsens ansatte. Også de organisasjonsmessige oppgavene som er pålagt forretningsførerne, spesielt knyttet til lov- og avtaleverket, tilsier at uttrykket forretningsfører er misvisende.

Forslag nr. 176

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Tittelen forretningsfører endres til distriktssekretær.

*Tittelen er ikke lenger noen god betegnelse for de funksjoner som er tillagt forretningsførerne.
Derimot er tittelen distriktssekretær både mer i samsvar med oppgavene, og også mer i pakt med betegnelsen som benyttes i bevegelsen for øvrig.*

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 175 og 176: Tiltres.

Forslag nr. 177

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Endring pkt. 10:

Styret anvender stillingsinstruks for forretningsfører utarbeidet av forbundsstyret og godkjent av landsstyret.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 178

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Endring pkt. 11:

Uteblir et styremedlem 2 ganger uten gyldig forfall,...

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 179

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 11:

Antall forfall som gir grunn til tap av vervet endres fra 2 til 3. (Alternativt kan antallet i tilsvarende bestemmelse i forbundsvedtektenes § 10.3 endres fra 3 til 2).

Landsstyrets innstilling:

Viser til forslag nr. 178, samt forslag til forbundets vedtekter.

Forslag nr. 180

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

RVO og merkantilt ansatte har møte-, tale- og forslagsrett.

Landsstyrets innstilling:

Tiltrer intensjonen i forslaget, men det tillegges avdelingsstyret å avgjøre om RVO og merkantilt ansatte skal ha møte-, tale- og forslagsrett.

§ 6.

Foreninger med flere overenskomstområder

1. Foreninger med representantskap bør ha følgende organer: Representantskap, styre, arbeidsutvalg, gruppestyrer og klubbstyrer. Representantskapet er foreningens høyeste myndighet mellom årsmøtene.

2. Representantskapet skal bestå av foreningens styre og representanter fra alle overenskomstområder i foreningen. Om det blant foreningens medlemmer finnes noen som ikke sorterer under noe bestemt overenskomstområde, kan foreningens styre bestemme en passende representasjon for disse til representantskapet.
3. Arbeidsutvalget består av leder, nestleder, sekretær og forretningsfører. Arbeidsutvalget fungerer som avdelingens miljøutvalg, hvor særskilt utvalg ikke er valgt.
4. Foreningen inndeles i grupper etter overenskomstområder. Et overenskomstområde kan igjen deles opp i selvstendige grupper når det er fordelaktig. Til eventuelle gruppemøter skal klubbene som kommer inn under overenskomstområdet, velge representanter i det antall foreningens styre bestemmer, og slik at hver klubb er representert med minst 1 representant dersom det er mulig.
5. Omfatter en gruppe flere arbeidsplasser, kan det opprettes klubber på de enkelte arbeidsplasser. Arbeidsplassens tillitsvalgte fungerer som klubbstyre. Lederen i utvalget for tillitsvalgte på arbeidsplassen skal være klubblleder. Det kan også opprettes klubber innen et bestemt geografisk område.
6. Fordelingen av representanter til representantskapet skal skje forholdsvis mellom yrkesgruppene, slik at alle grupper får minst en representant. Valgmåte og fordeling avgjøres av styret og tilpasses forholdene i den enkelte forening.

Foreninger med inntil 600 medlemmer	45 repr.
Foreninger med inntil 700 medlemmer	50 repr.
Foreninger med inntil 800 medlemmer	55 repr.
Foreninger med inntil 900 medlemmer	60 repr.
Foreninger med inntil 1000 medlemmer	65 repr.
Foreninger med inntil 1100 medlemmer	68 repr.
Foreninger med inntil 1200 medlemmer	71 repr.
Foreninger med inntil 1300 medlemmer	73 repr.
Foreninger med inntil 1400 medlemmer eller mer	75 repr.

 I avdelinger med mer enn 1400 medlemmer kan styret i spesielle tilfelle dispensere fra denne bestemmelsen med inntil 5 representanter. Representantene med varamenn velges for 2 år om gangen. Foreningsstyret kommer i tillegg til representantskapet. Representantskapets medlemmer har møteplikt til såvel representantskapsmøte som til årsmøter og medlemsmøter. Uteblir et medlem av representantskapet to ganger etter hverandre uten at forfall er meldt, uttrer vedkommende av representantskapet og vararepresentanten rykker opp i hans sted.
7. Før årsmøtet i foreningen holdes, skal det foreligge beretning og regnskap for året, stensilert eller trykt. Beretning og regnskapsutdrag sendes sammen med dagsordenen for årsmøtet ut til klubbene for behandling. Møtet som behandler dette bør være klubbårs møte. På årsmøtet har alle medlemmer adgang med tale- og forslagsrett. Kun de valgte representanter, styret og lederen i studieutvalget har stemmerett.
8. Når foreningen ansetter forretningsfører etter innstilling fra forbun-

- det, skal denne arbeide etter instruks godkjent av forbundsstyret. Det opprettes kontor som bør plasseres på et sentralt sted i distriktet. På enkelte dager i uka skal det være faste kontortider hvor forretningsføreren skal kunne treffes. Forretningsføreren er ansvarlig for regnskapsførselen i foreningen. Det er en forutsetning at han skal besøke foreningens forskjellige arbeidsplasser så ofte det lar seg gjøre. Han skal være arbeidsplassens tillitsvalgte behjelpelig med råd og veiledning og likeledes hjelpe til med forhandlinger der dette anses ønskelig. Han skal i størst mulig utstrekning delta på møter som holdes i gruppe og klubbene. Han skal drive agitasjon for å få flest mulig organisert. Han skal videre være forbundet behjelpelig med å få opprettet tariffavtaler der det viser seg nødvendig. Han skal i samarbeid med studieutvalget og forbundet drive kursvirksomhet og være behjelpelig med å få igang lokalt studiearbeid i alle grupper og klubber.
9. Begrensning av biverv:
Forretningsførere kan ikke uten styrets og forbundets godkjennelse ta lønnet bistilling i tillegg til stillingen som forretningsfører.

Forslag nr. 181

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8:

Skriver om slik at den blir kjønnsnøytral.

Begrunnelse:

Det er unaturlig at vedtektene fastslår at forretningsfører nødvendigvis skal være hankjønn.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 182

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8:

Tilføyelse. — Det forutsettes at det fra forbundets side blir tilført økonomiske ressurser som samsvarer med den pålagte arbeidsmengde.

Begrunnelse:

Etter hvert er det blitt slik at arbeidsmengden på avdelingskontorene overstiger langt den kapasitet en sitter inne med på kontorsiden. Dette medfører at forretningsfører i større og større grad blir lenket til kontorstolen. Å ha forretningsføreren til å utføre kontorarbeid er i de fleste tilfeller svært urasjonelt så lenge disse i de færreste tilfeller er utdannet merkantilt. Det er vel heller ingen tvil om at forretningsførerens plass er ute i marken.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 183

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Pkt. 8:

Teksten omformes slik at forretningsførere får fullmakter og ansvar som forbundets representanter i forhandlinger. Forretningsførere skal være forbundets forlengede arm i distriktene.

Begrunnelse:

En slik fullmakt vil kunne avlaste forbundets saksbehandlere og gi bedre kontakt mellom de medlemmer saken gjelder og ansvarlig forbundsrepresentant i forhandlinger.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Fullmakter gis etter behov.

Forslag nr. 184

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nytt pkt. 10:

Alle administrative rutiner og regnskap som er kontorarbeid blir merket antil ansattes arbeid.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Det er styret i avdelingen som har ansvar for driften av avdelingen.

§ 7.

Tariffkrav — tariffrevisjoner

1. Fagforeningen kan ikke overfor arbeidsgiverne fremme krav om ny tariffavtale, opprette eller si opp tariffavtalen uten forbundets godkjenning.
2. Vil en fagforening fremme krav om endringer i lønns- og arbeidsvilkår, skal saken først forberedes av fagforeningen, hvoretter forslaget blir å sende forbundet.
3. Vil en fagforening si opp tariffavtalen eller vil den stille krav om ny tariffavtale, plikter den å sende forbundet opplysninger om hvor mange arbeidere som omfattes av avtalen, hvor mange som er organisert, om lønns- og arbeidsvilkåra, om overtidsarbeid, og om det er inngått akkordavtale som ikke går fram av tariffavtalen. Melding om dette må sendes forbundsstyret innen 2 måneder før avtalen kan sies opp når det gjelder endring i tariffavtalen.
4. Fagforeningen kan aldri på egen hånd gå til *plassoppsing*.
5. Fagforeningen kan aldri på egen hånd *iverksette arbeidsstans*.

§ 8.

Avstemningsregler

1. Ved avstemning over ny tariffavtale skal stemmesedlene forsegles og oppbevares av styret eller stemmestyret i foreningen (om slikt er

valgt) inntil avstemningen innen tariffområdet er avsluttet for alle som skal delta i den.

2. Styret eller stemmestyret foretar deretter opptellingen og fører resultatet inn i protokollen. Stemmeresultatet sendes til forbundet. Foreningen oppbevarer stemmesedlene inntil det samlede avstemningsresultat er helt klart. Resultatet må ikke i noen form offentliggjøres før forbundet har gjort vedtak om det.
3. Rett til å delta i avstemning om ny tariffavtale har alle medlemmer ved bedrifter som tariffavtalen gjelder.
4. I fagforeninger der medlemmene stadig skifter arbeidsplass, har alle medlemmene rett til å delta i avstemningen.
5. Når en fagforening får seg forelagt en landsomfattende tariffavtale som bestemmer lønns- og arbeidsvilkår for hele faget, har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
6. Alle stemmeberettigede medlemmer har stemmeplikt.
7. Medlemmer som under arbeidsstans uten gyldig grunn lar være å stemme over forslaget til ny overenskomst mister retten til fortsatt stønad. Tvister mellom en forening og medlemmene om denne bestemmelse avgjøres av forbundsstyret.
8. Forøvrig gjelder § 15 i forbundets vedtekter.
9. Blir det tvist mellom en forening og forbundet om bruken av avstemningsreglene, avgjør Landsorganisasjonens sekretariat tvisten. Unntak herfra er bestemmelsen i punkt 7, 2. setning i denne paragraf.

§ 9.

Arbeidsstans

1. Om det forbund fagforeningen er tilsluttet, har vedtatt å sette arbeidsstans i verk, eller en lockout er varslet, velger alle foreninger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockoutnemnd. Foreningen fordeler konfliktsstønad og øver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.
2. Så lenge arbeidsstansen varer, må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av stansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon. Den som gjør det, er blokade- eller streikebryter. Melding om det sendes straks til forbundsstyret.
3. Forbundsstyret treffer avgjørd i hvert enkelt høve om navnene på streike- eller blokadebryterne skal offentliggjøres.
4. Tar medlemmene annet arbeid, må de gi melding om det til foreningen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden under arbeidsstansen bort.
5. Ingen organisert arbeider må søke arbeid etter endt lovlig streik eller lockout før alle medlemmer som var med i arbeidsstansen har fått igjen arbeidet sitt. De som tar arbeid i strid med dette, rammes av bestemmelsen i punkt 2 i denne §, om ikke forbundsstyret finner grunn til å gjøre unntak.
6. Arbeidsstansen kan ikke heves før foreningen som er interessert i den, har uttalt seg. Foreningen kan heller ikke heve arbeidsstansen før forbundsstyrets samtykke er gitt.

7. Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsetningen av en arbeidsstans.
8. Ved alle avstemninger følges reglene i § 8 i disse vedtekter og for øvrig avstemningsreglene i forbundets vedtekter, § 15.

§ 10.

Foreningens plikter overfor forbundet og Landsorganisasjonen

1. Foreningens vedtekter må ikke inneholde noe som strider mot forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter, formål eller lovlige vedtak.
2. Ingen særorganisasjoner, celler eller grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonen.

§ 11.

Utelukking av medlemmer

1. Om noen har opptrådt som streike- eller blokadebryter, skal vedkommende straks utelukkes som medlem i foreningen.
2. Medlem som handler i strid med fagforeningens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, kan utelukkes etter vedtak i medlemsmøte.
3. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan utelukkes etter vedtak i medlemsmøte med 2/3 flertall.
4. Medlemmer som står tilsluttet, eller representerer et politisk parti som har nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet med et slikt program, kan utelukkes av avdelingsstyret.
5. Om en slik sak som er nevnt i pkt. 1, 2 og 3 står på dagsordenen, har styret i foreningen plikt til å varsle vedkommende slik at han kan være til stede på møtet og forsvare seg.
6. Den som blir utelukket etter dette vedtak, kan klage til forbundsstyret, som tar endelig avgjørd. Slik klage må være kommet inn til forbundsstyret innen 2 måneder etter at vedtaket er gjort. Slik klage har ikke oppsettende virkning.

Forslag nr. 185

Landsstyrets innstilling:

§ 11,2 – Medlem som handler i strid med klubbens, fagforeningens...

§ 12.

Suspensjon fra tillitsverv, oppsigelser og avskjed av funksjonærer

1. Såfremt et medlem av styret gjør seg skyldig i straffbar eller usolidarisk handling kan styret med alminnelig flertall suspendere vedkommende fra tillitsvervet.
2. Slik suspensjon skal straks innberettes til forbundsstyret til godkjenning inntil medlemsmøte blir holdt.
3. Godkjenner forbundsstyret suspensjonen, velger styret seg imellom,

inntil medlemsmøtet kan holdes, en av styrets medlemmer til å utføre de plikter som pålå den suspenderte.

4. Saken foreligger for første medlemsmøte til behandling.
5. Blir suspensjonen fra tillitsvervet stadfestet på medlemsmøtet, foretar også dette valg av ny tillitsvalgt i stedet for den suspenderte.
6. Har den suspenderte lønn som tillitsvalgt, kan suspensjonen skje med eller uten bibehold av lønnen.
7. Den suspenderte kan innen en måned etter at han har fått varsel om suspensjonen påklage denne til forbundsstyret, som kan pålegge foreningen å holde medlemsmøte til behandling av saken.
8. Når suspensjonssaken er endelig avgjort, kan foreningen ta opp spørsmålet om utelukking av den suspenderte.
9. Funksjonærer i foreningen kan oppsies av styret med de frister som er fastsatt i tilsetningsvilkåra. De kan avskjediges av styret om det mener å ha rettslig grunnlag for det.
Vedkommende funksjonær har i slike saker bare talerett.

Forslag nr. 186

Landsstyrets innstilling:

Paragrafen omredigeres uten at innholdet endres.

§ 13.

Oppløsning av foreningen

1. Foreningen kan ikke oppløses, deles eller overføres til andre foreninger uten forbundstyrets godkjenning.
2. Om foreningen oppløses, tilfaller alltid foreningens aktiva forbundskassen.

§ 14.

Tolking av disse vedtekter

Tolking av disse vedtekter og tvister og hvordan de skal forstås, kan ikke prøves ved de sivile domstoler. De blir avgjort av forbundsstyret med rett til klage til landsstyret eller førstkommande landsmøte. På samme måte avgjøres organisasjonsmessige tvistes spørsmål som ikke direkte er løst i vedtektene.

Forslag nr. 187

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Tilføyes: Unntatt er saker som angår avdelingenes/forbundets arbeidsgiveransvar i henhold til det norske lovverket.

Motivering:

Dette er en uheldig formulering slik ordlyden er i dag, og som fører til misforståelser. Vårt forslag tar sikte på å bringe denne paragrafen i pakt med dagens situasjon.

Landsstyrets innstilling:

Kan ikke tiltres. Ligger utenfor vedtektene.

§ 15.

Særvedtektene

Om foreningen finner det nødvendig, har den rett til å gjøre vedtak om tillegg til disse vedtektene for sin lokale virksomhet. De skal legges fram for forbundsstyret og godkjennes av det.

DEBATTEN

Dirigenten sa at man erfaringsmessig brukte altfor lang tid på å behandle vedtektene på forbundets landsmøter. Han håpet at det ville gå greiere denne gangen.

Forretningsfører *Anton Halvorsen*, avdeling 12, sa at det var en rekke forslag som i forslagsheftet benevnes som Telemark-forslag. Dette er ikke alltid tilfelle. Etter behandlingen i landsstyret gjenstår følgende «Telemark-forslag»: Forslag 19, 23, 28, 46 og 89. Det siste forslaget kjente man ordlyden igjen på, men det var opprinnelig et forslag fremmet til temaet tariffpolitikk.

Behandlingen av de enkelte forslag

Paragraf 1

Innstillingene til forslag 1 og 2 enstemmig bifalt.

Paragraf 2

Jan Hojem, avdeling 3, hadde bedt om ordet til forslag 38. Han lurte på om han kunne ta innlegget nå.

Dirigenten avviste dette og sa at man fikk behandle forslagene i rekkefølge.

Ole Jarl Madland, avd. 18, fikk ordet, men hans innlegg gjaldt heller § 2, formålsparagrafen.

Voteringer

Forslag 3.

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 4

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 5

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 6, 7, 8 og 9

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 10

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 11

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 12

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslagene 13, 14, 15 og 16.

Lillian Olsen, avd. 7, tok opp forslag 15. Hun støttet landsstyrets innstilling, til forslag 13, der landsstyret hadde foreslått ny tekst, men ønsket likevel vedtektsfestet lik lønn for likt arbeid. Hun minnet om at ILO-konvensjon om lik lønn for likt arbeid, fortsatt er gjeldende 32 år etter at den ble tiltrådt. Likevel tjener kvinner gjennomgående mindre enn menn, og lønnsforskjellene har økt istedetfor at det er skjedd en tilnærming.

Hun foreslo følgende tilføyelse til landstyrets forslag til 13:

«— herunder lik lønn for likt arbeid»

Votering

Ved voteringen måtte tellekorps i sving.

Dirigenten opplyste at landsstyrets innstilling var vedtatt, men at man hadde hatt problemer med tellekorps. For ettertiden skulle man bare notere ett avstemningsforhold på listene fra tellekorps.

Forslag 17

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 18

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forretningsfører *Øystein Hagen*, avdeling 7, sa at han ennå ikke hadde oppfattet hvor mange som stemte for og mot *Lillian Olsens* forslag.

Dirigenten opplyste at landsstyrets innstilling fikk 131 stemmer, *Lillian Olsens* forslag 121 stemmer.

Forslagene 19, 20, 21 og 22

Hans Chr. Akselsen, avdeling 2, viste til forslaget fra *Akershus Arbeidsmandsforening*, forslag 22 om bank- og forsikringsvesenet m.v. Han opprettholdt forslaget og sa at landsstyrets innstilling etter hans mening var for stivt formulert. Derfor var den etter hans mening et skritt tilbake i forhold til dagens vedtekter.

Forbundsleder *Harald Øveraas*, sa at han forutsatte at når man leste vedtektene, leste man hele setninger, og ikke bare løsrevne deler av setningen. Han mente at landsstyrets innstilling var godt balansert, både i forhold til det som har stått før og i forslagene som var innsendt. Helheten kommer godt frem og innstillingen anbefales, sa *Øveraas*.

Hans Chr. Akselsen, avdeling 2, forsto argumentasjonen fra *Øveraas*, men han opprettholdt forslag 22. Førsteintrykket etter å ha lest innstillingen sitter som regel igjen, sa *Akselsen*.

Voteringen

Landsstyrets innstilling ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene 23, 24

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslagene 25, 26, 27, 28 og 29

Tor Øyvind Ljosland, avd. 7, tok opp forslag 27. Han trodde forbundet var tjent med å endre ordlyden på dette punktet. Som i avdeling 27 trodde han de fleste avdelinger hadde alle kategorier medlemmer i sine rekker fra de fleste politiske partier og fra kristelige organisasjoner. For mange er det problematisk at forbundet forplikter seg til å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning. Arbeidsmandsforbundet måtte være et forbund der alle kunne være med uten å komme i konflikt med seg sjøl.

— Vi mister medlemmer på grunn av ordlyden i formålsparagrafen, og situasjonen blir ikke bedre av at konkurrerende organisasjoner kaprer våre medlemmer og bruker spesielt dette punktet i sin agitasjon, sa han, og fremmet forslag nr. 27. Han håpet ellers at alle ville arbeide aktivt for en sosialistisk samfunnsordning selv om det ikke sto i vedtektene.

Bjørn Musum, avd. 23, var enig med siste taler. Formuleringen skapte vansker i forbindelse til medlemsverving — og vi mister medlemmer.

— Men en hel del av de samme medlemmene godtar at vi bruker sosialdemokratisk samfunnsordning, mente han. Sosialistisk oppfattes som noe autoritært mens sosialdemokrati er den modellen vi har i Norge.

Han fremmet forslag 29.

Rolf Sandberg, avd. 1, fremmet nytt forslag til § 2, punkt 9. — Vi skjemes ikke over ordet sosialistisk, sa han, men mente formuleringen burde være slik:

«— å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning bygget på demokratisk sosialisme for å skape bedre livsstandard og rettferdig fordeling av samfunnsgodene».

Harald Øveraas registrerte at man nå prøvde å definere sosialismebegrepet fra talerstolen. Han makte til forsiktighet med det og gjenga historien om da industriminister Halvard Bratz i Høyre-regjeringen til Willoch var i USA for å tale til en forsamling og orientere om hvordan bedriftsdemokratiet fungerte i vårt land. Et av spørsmålene fra salen lød da: — Hvem faen har invitert den kommunisten hit!

— Noen sier at sosialismen er død. Jeg vil advare mot at vi i forbundet skal prøve å tekkes alle. Jeg er glad for at vi har alle kategorier folk i forbundet, også kristne. Men hvor står de på barrikadene og arbeidsplassene? Vi må ikke strekke oss så langt at vi mister vår identitet. Da spiller vi falsk, sa Øveraas, og opprettholdt landsstyrets innstilling.

Tor Øyvind Ljosland, avd. 7, trakk forslag nr. 27 til fordel for forslag nr. 29.

Votering

Rolf Sandbergs forslag falt.

Forslag 29 falt og landsstyrets innstilling ble deretter vedtatt mot 2 stemmer.

Forslagene 30, 31

Kjell Tronstad, avdeling 18, sa at det egentlig var to forslag som lå til grunn for innstillingen. Han ville kommentere den andre delen og minnet om den offentlige sektors store betydning, en betydning alle kanskje ikke er klar over. Den offentlige sektor har vært utsatt for sterkt press i de senere år, et stadig sterkere krav om effektivisering, privatisering og modernisering. Noen hevder også at den offentlige sektor er for stor. Han ville spørre om hvorfor man i det hele tatt har offentlig sektor, bl.a. for at det er en del oppgaver som bør løses i fellesskap. Det er gjennom en sterk offentlig sektor at man kan sikre en rettferdig fordeling av tjenester og ytelser, for å sikre velferdssamfunnet i praksis. En offentlig sektor sikrer menneskelig likeverd, rettferdig fordeling og trygghet for den enkelte. En sterk offentlig sektor er en forutsetning for et solidarisk samfunn bygget på rettferdighet. Eller for å si det som Norsk Kommuneforbund sier det: «Den offentlige sektor følger den enkelte fra vugge til grav».

Vedtak:

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 36

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 33

Kjell Eriksen, avdeling 4, sa at det var 1. gang han tok ordet på denne talerstol. Han opprettholdt forslag 33 og sa at det ikke var alle ene foreldre som hadde anledning til å benytte seg av barnehage tilbudene i dagens samfunn.

Voteringen:

Landsstyrets innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Forslag 34

Innstillingen enstemmig vedtatt

Dirigenten mente at man nå hadde slik flyt i behandlingen at man kunne bevilge en pause. Møtet hevet kl. 09.55.

Møtet ble satt igjen kl. 10.05 og man fortsatte behandlingen av vedtektene.

Forslag 35

Janet Sund, avdeling 18, sa at hun opprettholdt forslag 35. I handlingsprogrammet går forbundet inn for et forbundsløst LO. Da bør man også kunne vedtektsfeste at forbundet skal arbeide for like medlemsfordeler i LO, bl.a. lik kontingent.

Voteringen:

Landsstyrets innstilling vedtatt.

Forbundsleder *Harald Øveraas* fikk ordet for å minne om mottoet for landsmøtet. Et av forbundets medlemmer, Trygve Kolden, hadde gjort noe ut av mottoet ved å lage en vugge med en dokke oppi som skulle loddes ut på landsmøtet. Han håpet at landsmøtedeltakerne ville bidra med sitt ved å kjøpe lodder. De pengene som kommer inn ved lotteriet skal øremerkes til prosjekt for barn og skal kanaliseres gjennom Norsk Folkehjelp. Med støtte fra Norad blir da beløpet mangedoblet, sa Øveraas.

Dirigenten sa at forslag 36 var overført til annet punkt.

Forslag 37

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 38, 39, 40 og 41

Jan Hojem, avdeling 3, opprettholdt forslag 38 fra sin avdeling. Han henviste til handlingsprogrammet hvor man i hovedsak henviser til lave pensjonsalder. Han syntes det var viktig å få med en forpliktende formulering om at forbundet skal arbeide for å bedre pensjonistenes levestandard. Vi arbeider for at alle barn skal få barnehageplasser, men hva gjør vi for våre eldre.

Hva gjør vi videre for våre medlemmer med hvilende rett. Vi inviterer kanskje til møter, men det er få som deltar, kanskje bare en brøkdel. Det er vår plikt å påvirke politikerne til å arbeide for en bedre eldrepolitikk. Han hadde snakket med forretningsførerne i Rogland, Hordaland og Sør-Trøndelag som fra sine avdelinger hadde lignende forslag, og han hadde fått støtte fra disse til forslag 38. Tenk positivt, vær solidarisk! sa Hojem.

Frøydis Fjellhaugen, avd. 6, sa seg forbannet over landsstyrets innstilling til forslagene 38, 39, 40 og 41. Tiltres ikke, og det henvises til handlingsprogrammet. Hun syntes dette var arrogant. Hun håpet riktignok at det skulle komme inn en bit i handlingsprogrammet, selv om Arnfinn Nilsen hadde snakket om å begrense seg, men det burde ikke skje på bekostning av pensjonistene. Hun oppfordret landsmøtet til å gi pensjonistene et håndslag og støttet forslag 38 fra Møre og Romsdal.

Votering

Landsstyrets innstilling falt og forslag 38 ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene 42 og 43

Forretningsfører *Magny Hansen*, avd. 6, tok ikke opp forslag 42, som landsstyret ikke hadde tiltrådt, men ville likevel gi begrunnelsen for forslaget. Tidligere hadde man ikke vært så plaget av «de gule» på Vestlandet, men nå hadde de opprettet kontor i Bergen og var aktive med å slå kiler inn i våre rekker. De gjorde som løven, angrep de svakeste med sin agitasjon, som særlig gikk på kontingent til DNA og til LO som ikke gjorde noenting for dem.

– Utallige usannheter som spres, sa Magny Hansen, og mente det var viktig å få tak i de utsatte medlemmene så tidlig som mulig og forsvare LO.

– Vær obs på den gule fare, sa hun. Vi må få tak i medlemmene våre og forklare hva LO står for.

Votering

Forslag 44: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 45: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 46: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 47: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 48: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 49: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 50: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 51: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 3 – Medlemskap

Forslag 52: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 53: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 54: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Isak Helgesen, avd. 17, innrømmet at dette kunne høres ut som en bagatell, men han hadde fått en del spørsmål fra andre delegater og ville presisere at den nye titel til foreningen kunne skrives på to måter: Norges Arbeidsmandsforbund, avdeling 17, Finnmark, eller Norsk Arbeidsmandsforbund, avd. 17, Finnmark.

Avdelingen hadde ingenting imot at avdeling forkortes til avd.

Votering

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 5 – Landsmøtet

Forslagene 55, 56, 57, 58: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 6 Landsmøtets myndighetsområde

Forslagene 59 til 76

Arnstein Remmen, avdeling 4, sa at han tok ordet til forslag 62 angående valg av en del av forbundets tillitsvalgte. Mange husket den debatt man hadde hatt på forrige landsmøte når det gjaldt hvem som skulle velges/ansettes i forbundets ledelse. Han håpet at man denne gangen ikke igjen fikk en opprivende debatt om emnet, men han håpet at mange hadde fått tenkt seg grundig om siden den gangen. Situasjonen er ikke synnerlig endret siden forrige landsmøte og etter hans mening ville forbundet være best tjent med å velge leder, nestledere og hovedkasserer. Han tok derfor opp forslag 62 og sa at landsstyrets innstilling hadde en finurlig formulering i sin avisende innstilling. Man viser til paragraf 6,2. Det er akkurat denne vi foreslår endret.

Petter Langholm, avdeling 7, sa at avdeling 7 hadde merket seg landsstyrets innstilling til forslag 64. Avdelingen ville på denne bakgrunn fremme et nytt endret forslag som han håpet på tilslutning til. Forslaget hadde følgende ordlyd:

Vedtektene § 6 pkt 2

Å velge forbundets leder, nestleder, hovedkasserer og seksjonsledere. Saksbehandlere ansettes. Forholdene må legges til rette for pendling, boforhold, økonomi osv.

Landsmøtet 1991 innstiller til annsettelse. Landstyret tilsetter i tråd med innstillingen umiddelbart etter landsmøtets avslutning. (Gjelder fra og med landsmøtet 1991.)

Ole Jarl Madland, avdeling 18, viste til forslag 68 og sa at det var en feil i forslagsheftet fordi man her hadde med fire forskjellige forslag. Han ville i stedet fremme et nytt forslag som han begrunnet.

Det å velge saksbehandlere var etter hans mening viktig i forbundet. Medlemmene må få lov til å være med på å bestemme hvem som skal forhandle fram avtaler for dem. Vi kan ved en ansettelsesordning risikere at det kommer folk inn som ikke har sin forankring i arbeiderbevegelsen. Han ville også understreke at det ikke måtte være geografien som bestemte hvem som kunne være saksbehandlere i forbundet. Vi må kunne legge forholdene til rette slik at vi får de dyktigste folkene, uansett geografisk tilhørighet.

Forslaget hadde følgende ordlyd:

Forbundets vedtekter pgr. 6 pkt. 2

Å velge forbundets leder, nestleder, hovedkasserer, seksjonsledere og det nødvendige antall saksbehandlere.

Forholdene må legges til rette for pendling, boforhold, økonomi osv.

Stein Åros, landsstyret, sa at mange tillitsvalgte i dag kunne ha problemer med å påta seg tillitsverv hvis dette innebar at de måtte flytte til Oslo. For mange er det et handikap at de ikke bor i Oslo. Dette er negativt i forhold til medlemmene. NOPEF, som holder til i Stavanger, har i sine

vedtekter bestemmelser som legger forholdene til rette for tillitsvalgte som bor et annet sted enn i Stavanger. Blant annet får man dekket reiser, man ordner leilighet i Stavanger, gir tilskudd til møblering av leilighet m.v. Andre forbund praktiserer lignende ordninger, selv om de ikke har dette vedtektsfestet, sa Åros som fremmet følgende endringsforslag til forslag 71.

Forslaget hadde følgende ordlyd:

Vedtektene (§ 6 – konkretisering av forslag 71)

«Medlemmer i forbundet som blir valgt til fastlønnede tillitsverv gis mulighet for en pendlerordning dersom de ikke ønsker å flytte til Oslo. Forbundsstyret gis fullmakt til å unngå hensiktsmessige avtaler».

Reidar Berle, avdeling 206, sa at han ville støtte forslag 71 fra Sandbekke Grubearbeiderforening. Han syntes at Åros hadde gitt en grundig begrunnelse for forslaget. Forslaget ble opprettholdt.

Tore Andersen, avdeling 3, sa at avdelingen ville trekke sitt forslag og heller støtte forslaget fra avdeling 7.

Hilmar Ødegården, avdeling 1, sa at mange husket debatten om valg kontra ansettelse på forrige landsmøte i 1987. Han syntes at det var kommet frem lite nye momenter etter det vedtaket som ble fattet den gangen. Buskerud-benken ville på denne bakgrunn støtte landsstyrets innstilling.

Charles Mortensen, landsstyret, beklaget at det skjedde igjen at man fikk en opphetet debatt på dette punkt. Innstillingen i landsstyret var den at man ikke ønsket en ny og opprivende debatt på dette punktet. Imidlertid syntes han at forslaget fra Stein Åros hørt fornuftig ut, og han ville støtte dette.

Per Gunnar Skotåm, avdeling 10, sa at det på forrige landsmøte hadde vært en omfattende debatt om emnet. Han hadde denne gangen ventet at det i beretningene hadde vært gjort bedre kjent hvordan ordningen hadde fungert i landsmøteperioden. Man måtte bl.a. spørre seg hvorfor forbundslederen tok ansvaret for den kritikken som ble reist mot ansvarlige for renholdsforhandlingene når det gjaldt regionale verneombud bl.a. Var det fordi lederen ville være lojal mot saksbehandleren for renhold? Man måtte spørre seg om ikke det var andre i forbundsledelsen som burde redegjort på dette punktet. Det ville også vært naturlig at de enkelte saksbehandlerne fortalte hvordan det fungerte med seksjonssjef-ordningen.

Om forslagene fra avdelingene 4 og 7 ville han si: Hva er galt med at man velger saksbehandlere. Det var nå en gang slik i denne bevegelsen at man får ikke tillit med en gang man viser seg i døra for første gangen. Medlemmene vil gjerne se hvordan tillitsvalgte opptre før de velges. Er det for å unngå fra medlemmer og landsmøte at man ønsker å ansette fle-

re saksbehandlere, ja da ville han gå mot dette. De som velges ut fra tillit, må også kunne tåle en trøkk hvis de ikke viser seg tilliten voksen, sa Skotåm.

Margit Solvang, avdeling 6, sa at avdelingen trakk sitt forslag til fordel for forslag 78. Forslag 76 var dermed trukket.

Ole Jarl Madland, avdeling 18, sa at avdelingen trakk sitt forslag 68 og støttet Åros forslag.

Dirigenten sa at forslag måtte leveres skriftlig.

Debatten var dermed avsluttet og dirigenten foreslo at man utsatte voringen til etter neste pause slik at man kunne få tid til å studere forslagene og kunne foreslå en fornuftig behandlingsmåte. Dette ble enstemmig godkjent.

Forslagene 77, 78, 79, 80, 81.

Jens Haverstad, landsstyret, sa at han trakk forslag 77 og 82 fra avdeling 1.

Han fremmet et nytt forslag og viste til motivasjonen som var gitt til forslagene 77 og 82. Miljø- og ungdomsarbeid måtte prioriteres i forbundet. Det hadde alle vært enig om i debatten om handlingsprogrammet. Derfor burde man ansette en kombinert miljø- og ungdomssekretær. Han ba om støtte til følgende forslag:

Miljø/ungdomssekretær.

Landsmøte 1991 velger en saksbehandler i tillegg til dagens antall av saksbehandlere. Denne skal ha hovedansvaret for Miljø- og ungdomsarbeidet i forbundet.

Motivering: Henviser til motivasjon for forslagene nr. 77 og 82 som er inntatt i forslagsheftet.

Hans Thv. Kittelsen, avd. 11, støttet på avdelingens vegne opp om avd. 1s forslag om miljø/ungdomssekretær i forbundet.

Han pekte på at forbundet har lagt opp til et ambisiøst Handlingsprogram på miljøfeltet, i harmoni med LO-kongressens vedtak om særlig ytre miljø som satsingsområde.

Dette måtte vi prøve å leve opp til. Han minnet om gårdsdagens debatt der mange gikk inn for å prioritere miljøarbeidet, noe han var helt enig i. Hvis spådommene om global miljøkatastrofe skulle slå til, ville vi bli utsatt for en miljøforurensning vi aldri har sett maken til, — og det ville også være den største trussel mot freden, ved siden av nord-sør-konflikten. Om han hadde valget mellom arbeidsplasser og miljø, ville han være nødt til å velge det siste, men som fagbevegelse måtte vi arbeide for å finne løsning på begge disse problemene.

— Jordens helse er analog med vår helse, sa han. Men kan vi stole på

dommedagsprofetiene? Bl.a. skulle en miljøsekretær hjelpe oss med dette spørsmålet ved å skaffe tilveie pålitelig informasjon.

Han viste til PULS, fagbevegelsens miljøtiltak i Groruddalen og siterte fra målsettingen i PULS-arbeidet, som er en naturlig forlengelse fra arbeidsmiljø til det ytre miljø. Arnfinn Nilsen sa at det indre og ytre miljø ofte glir over i hverandre, og som ansatt i vegvesenet kunne han under-skrive det. Han mente en miljøsekretærs hovedoppgaver måtte være å fungere som pådriver, koordinator og inspirator i dette arbeidet. Han ville ikke rette kritikk mot det arbeid som utføres i forbundet i dag, men mente at med dagens ordning måtte miljø saker bli venstrehåndsarbeid. Hvis forbundet skulle komme på kartet med miljøengasjement, var det nødvendig med en person som hadde dette som hovedområde. Det var også viktig å få styrket miljøprofilen av hensyn til kontakt med ungdommen. Han så ikke bort fra at forbundet hadde jobbet aktivt med miljø saker, men det hadde i såfall ikke nådd ut.

— Mange ungdommer er veldig miljøbevisst i dag, pekte han på. Hans avdeling hadde ønsket både miljøsekretær og ungdomssekretær, men var klar over de økonomiske begrensninger og ville derfor støtte forslaget fra Buskerud. Han var klar over forbundets anstrengte økonomi som følge av nedgang i medlemstallet, og at det var nødvendig å prioritere beinhardt — men ungdom og miljø måtte prioriteres høyt.

Da var det et spørsmål om hvor man skulle kutte, og han hadde ikke noen oppskrift på det, men mente f.eks at neste landsmøte kunne gjøres billigere. Riktignok var han svært fornøyd med landsmøteopplegget denne gang, men mente det måtte være vilje til å skjære ned på utgiftene.

Han fant ikke grunnlag for å si at det fantes noen ledig personalressurs i forbundet i dag, men dersom det ikke var rom for en nyansettelse nå, mente han det kunne skje ved neste naturlige avgang.

Sviikt i forbundets inntekter måtte bety kutt i utgiftene, — men hva var viktigere enn miljø og oppfølging av Brundtland-kommisjonen?

Bjarne Jørgensen, avd. 4, fikk ordet til forretningsordenen og mente at forslaget fra avd. 7 ikke kunne behandles under vedtektene om landsmøtets myndighetsområde, dersom det dreide seg om ansettelse og ikke valg av sekretær.

Rolf Finstad, avd. 2, viste til at hans avdeling tok opp forslag om ungdomssekretær på landsmøtet i 1987. Det falt mot knapt flertall. Nå støttet han forslaget fra Buskerud og begrunnet det med at vi ikke har råd til å la miljøarbeidet ligge. Hvis forbundet skulle ha en framtid, måtte vi ha medlemmer. Som Tuven hadde vist, var faktisk nesten hele medlemsmassen skiftet ut i løpet av perioden og det var blant de unge at nye medlemmer måtte rekrutteres.

— I vår avdeling jobber vi endel med ungdom og har sett at det de unge er mest opptatt av, det er miljøet. Det er sagt at vi må ha gullkantetede tilbud når vi skal verve nye medlemmer, og i den forbindelse er gode forsikringsordninger nevnt. Jeg tror ikke ungdommen er så opptatt av det, men hvis vi kan by dem en framtid og miljø, så er det gullkantet, sa han.

— Det koster penger, men vi må investere og er det ikke andre midler bør vi kanskje overveie å ta av kapitalen, sa han og mente det kunne være vel investerte penger om det fikk medlemsnedgangen til å stoppe.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at denne debatten i prinsippet ikke hørte til vedtektene, men ville kjøre den ferdig med de inntegnede talere.

Johan Klunderud, forbundsstyret, sa han hadde stemt i landsstyret for å utvide kapasiteten ved å trekke inn en saksbehandler til. Hans begrunnelse var at dersom landsmøtet senere godtar de forslag som gjelder økonomien, så ville det være plass for utvidelse av staben. Det var sagt at de nåværende ressursene skulle utnyttes bedre, men han opplevde det slik at administrasjonen nå har nok med å få unna de sakene de har, og da er det ikke stor kapasitet igjen til miljøsaker. Hvis det skulle bli mulighet til å følge opp Handlingsprogrammet med aktivt arbeid, var det nødvendig med utvidelse.

Arnfinn Nilsen, administrasjonen, sa at grunnene for miljøsekretær, ungdomssekretær, eventuelt eldresekretær ville være veldig gode og at han ikke hadde motforestillinger mot motiveringene. Han var også åpen for de behov som var tilstede.

— Men når vi snakker om bedre utnyttelse av våre ressurser, så har det sammenheng med den økonomiske situasjonen vi er i, og hvis dere da mot formodning skulle stemme for dette forslaget om miljøsekretær, må vi ta konsekvensen av det på annen måte, sa han og nevnte eventuell nedskjæring i antall representanter, høyere kontingent, annen fordeling av de øvrige midler. Han ba forsamlingen ikke stemme for forslaget.

Harald Øveraas sa at han kunne være relativt lidenskapsløs når han tok ordet, men han følte det var mye inkonsekvens i den pågående diskusjonen. I debatten om Handlingsprogrammet hadde han oppfattet at det var stor stemning for å gjøre noe med organisasjonsstrukturen og få et forbundsløst LO. Og når faderhuset bygger opp organer både på miljø- og ungdomssiden fant han det urimelig at hvert enkelt forbund skulle gjøre det samme. Og var det slik å forstå at landsmøtet skulle velge saksbehandlere og øremerke hva de skulle gjøre? Da skulle det bli interessant i kontorene framover.

Han hadde ellers registrert at han tre ganger var blitt sitert feil på samme sak. Det han hadde sagt var, at i tidligere beretninger var det skrevet uhorvelig mye om miljøarbeid, men han følte seg ikke sikker på om det derfor ble gjort så mye mer. Det vesentlige i denne sammenheng er hva som skjer ute på arbeidsplassene. Når det gjaldt organisasjonsstrukturen måtte vi ha rom til å utarbeide den, ikke bare ansette nye folk. Det løser ikke problemet.

Debatten var dermed avsluttet.

Dirigenten foreslo at forslag 77 ble oversendt redaksjonskomiteen for Handlingsprogrammet.

Arnfinn Nilsen sa at komiteen ikke hadde noe i mot det, men slik debatten hadde vist seg, så man gjerne at forslaget fikk realitetsbehandling.

Dirigenten repliserte at forslaget var likt flere av de forslag komiteen hadde til behandling og forslag 77 ble så vedtatt oversendt til redaksjonskomiteen.

Landsstyrets innstilling ble deretter enstemmig vedtatt. Det var nå tid for kaffepause og møtet ble hevet kl. 11.13.

Møtet ble satt igjen kl. 11.33.

Forslagene 59-76

Dirigenten sa at man gikk tilbake til behandling av forslagene 59-76, innstillingen og nye forslag fremmet under debatten.

Ole Jarl Madland hadde i mellomtiden trukket sitt forslag. Det forelå dermed følgende forslag:

Forslaget fra Stein Åros, forslaget fra Petter Langholm, forslag 62 og landsstyrets innstilling.

Dirigenten refererte forslagene og han foreslo at Åros' forslag ble oversendt det nye landsstyret og at man tok Langholms forslag opp separat siden det var det mest ytterliggående forslaget.

Stein Åros, landsstyret, sa at forslaget ble reist bl.a. for å kunne gi valgkomiteen et signal om man i forbundet kunne være med på en pendlerordning for tillitsvalgte. Han mente at landsmøtet derfor burde gis anledning til å si ja eller nei nå. Hvis ikke, hadde ikke forslaget noen hensikt. Ved en oversendelse oppnår man ingen verdens ting. — Jeg skjønner godt dirigentens intensjoner, men jeg ønsker at det gis et klart signal til valgkomiteen. Mitt forslag bør ikke settes opp mot landsstyrets innstilling, men behandles parallelt gjennom en separat votering, foreslo Åros.

Dirigenten sa at forslaget strengt tatt ikke med hadde med vedtektene å gjøre, men han ville først spørre landsmøtet om forslaget skulle realitetsbehandles eller oversendes landsstyret.

Ved voteringen stemte et stort flertall for at forslaget fra Åros skulle realitetsbehandles.

Voteringen

Petter Langholms forslag ble avvist med overveldende flertall.

Forslag 62 ble satt opp mot landsstyrets innstilling, men i siste liten fikk Arnstein Remmen, avdeling 4 og sa at man trakk forslaget.

Landsstyrets innstilling ble deretter enstemmig vedtatt.

Stein Åros forslag ble tatt opp og det ble vedtatt med stort flertall.

Forslag 82 var henvist til handlingsprogrammet.

Forslag 83

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 84

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslagene 85, 86

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 87

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 88

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 89

Endre Øygarden, landsstyret, sa at han var bedt om å reise forslag 89 fra avdelingen i Telemark. Telemark Arbeidsmannsforening mener at avdelingens representasjon i forbundsstyret må styrkes. Det er bakgrunnen for forslaget. Og i debatten om handlingsprogrammet dagen før hadde også de fleste ivret for en styrkelse av avdelingens stilling i forbundet. Telemark mener at 11 av landsstyrets medlemmer skal være med i forbundsstyret mens det nå står 13 i vedtektene. Det skal være 8 medlemmer av avdelingene som nå. Det var ikke nødvendig at så mange av landsstyrets medlemmer var med i forbundsstyret. I spesielle saker kunne man også trekke inn saksbehandlere hvis det var nødvendig. I forbundsstyret må seksjonslederne være ansvarlig for sine områder. Dette forslaget er i tråd med handlingsprogrammet hvor man går inn for å styrke avdelingens stilling, sa Øygarden.

Voteringen

Landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Forslag 90

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 91 og 92 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 93

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 94

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101 og 102

Lillian Olsen, avdeling 7 sa at hun på vegne av avdeling 7 ville fremme et nytt forslag til dette punktet, og det erstattet forslag 97. Forslaget dekket de fleste forslagene, men lignet mest på forslag 95. Vi må arbeide for at det er like vilkår for tillitsvalgte og ansatte enten de arbeider i Møllergaten eller de jobber ute i fylkene. Vi er opptatt av rettferdighet og like-

stilling, slik det står i forslaget til handlingsprogram. Da må vi også gjennomføre disse prinsippene for våre egne ansatte og tillitsvalgte. Tenk positivt, vær solidarisk er landsmøtets motto. La oss leve opp til dette i praksis, sa Lillian Olsen som sa at forslag 97 foreslås endret til følgende:

Alle forbundets/avdelingenes valgte og ansatte tillitsvalgte gir samme pensjonsregler ved at de får anledning til å gå av ved fylte 62 år, uten forringelse av pensjonen.

Kari Hansen, avdeling 12, sa at intensjonene i forslag 100 etter hennes mening samsvarte bedre med det forbundet står for enn det landsstyrets innstilling gjør. Hun hadde imidlertid forståelse for de økonomiske benkenlighetene som landsstyret hadde anført fordi uttellingene etter forslag 100 ville begynne å løpe umiddelbart. Hun ville derfor trekke forslag 100, men hun ville ikke at forslaget skulle glemmes og fremmet derfor et nytt forslag til erstatning av forslag 100. Forslaget hadde følgende ordlyd:

Landsmøtet pålegger det nye forbundsstyret å vurdere muligheter for gjennomføring av samme pensjonsordning for ansatte ved forbunds- og avdelingskontorene som i dag gjelder for forbundets valgte og ansatte tillitsvalgte.

Kan dette ikke gjennomføres i løpet av landsmøteperioden tas saken opp på neste landsmøte, — og da med mer presis og tallfast orientering om de «økonomiske konsekvenser».

Oddvar Lundheim, avdeling 22, viste som så mange andre til landsmøtets motto og sa at det lå en dyp mening i slagordet om å vise solidaritet. Solidaritetstanken har gått som en rød tråd gjennom landsmøtet. Det startet med Øveraas' innledning til landsmøtet. Vi ble minnet om det i underholdningsinnslaget ved møtets åpning søndag. Vi ble minnet om at man i gamle dager gledet seg over arbeidskameraters fremgang. Spørsmålet er om vi opplever den samme gleden i dag. Forslaget fra avdeling 22 i Sogn og Fjordane viser hvordan solidariteten skal praktiseres. Vi må ha lik behandling av ansatte i «den indre og ytre etat», enten folk arbeider og bor i Oslo, Kirkenes eller Kristiansand S. Landsstyret har ikke ønsket å tiltre forslaget, men det er mange tegn som tyder på at pensjonsalderen er på vei nedover. Senest har Regjeringen tatt initiativ til å foreslå at man frivillig kan gå av med pensjon etter fylte 62 år. Andre har en valgfri pensjonsalder på 60 år. Landsstyret begrunner avvisningen med økonomiske argumenter, men når LO har råd til å gi A-pressen en betydelig pressestøtte, så må det også være rom for denne reformen slik at vi kan gi pensjon til våre egne. Støtt forrige talers nye forslag, sa Lundheim.

Johan Klunderud, forbundsstyret, fikk ordet og han ba om at landsmøtet ga signaler til valgkomiteen om at man kunne fortsette med den matematiske fordelingen av representanter som hadde vært praktisert på tidligere landsmøter i forbundet. Kan vi bruke den samme matematiske fordelingsnøkkel som tidligere?

Dirigenten sa at et slikt forslag burde fremmes skriftlig, ellers ville ikke alle skjønne det.

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa at man gjennom alle år i forbundet hadde praktisert en matematisk fordeling mellom gruppene når man fordelte representantene i forbunds- og landsstyret. Man sonderer først mellom offentlig og privat ansatte, og så fordeler man matematisk på gruppene innen hver sektor. Av landsstyrets representanter har privat sektor hatt 19 representanter fordelt etter medlemstall på de enkelte gruppene. Spørsmålet er kort og godt om man skulle fordele på samme måte som tidligere.

Guðmund K. Selvåg, avdeling 6, sa at han ikke var enig i denne representasjonsordningen. Han representerte en liten yrkesgruppe som ikke var med i den matematiske fordelingsnøkkelen. Matematikken utelukker en rekke mindre grupper. Etter hans mening burde valgkomiteen stå fritt til også å foreslå representanter fra disse mindre gruppene.

Dirigenten spurte om valgkomiteen dermed hadde fått nok veiledning. Det ble svart at man ønsket en votering, og da repliserte dirigenten at man måtte ha et forslag på bordet — skriftlig.

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa at etter fordelingen tidligere skal 19 være fra privat sektor mens 7 er fra offentlig sektor. Fordelingen på privat sektor blir da at bergverk får to representanter, vaktseksjonene 2, maskin 2, mineral 1, private anlegg 3, renhold 8 og asfalt 1 representant. Også på den offentlige sektor har man en matematisk fordeling uten at han hadde tallene for hånden. Dette gjaldt gruppene Veivesenet, Statkraft, Kystverket og Bygning. Etter den matematiske beregningen står det 922,7 medlemmer bak hver representant i landsstyret.

Fordelingsnøkkelen er som følger:

Landsstyret

Privat sektor skal ha 19 representanter i landsstyret, fordeling 922,7 medlemmer bak hver representant

Bergverk	2122 : 922,7 = 2	Rest	
Vaktsektoren	1369 : 922,7 = 1+1	277	
Maskinsektoren	1585 : 922,7 = 1+1	446	1
Mineralsektoren	704 : 922,7 = 1	662	1
Private anlegg	2834 : 922,7 = 3	704	1
Renholdssektoren	7473 : 922,7 = 8	65	1
Asfaltsektoren	468 : 922,7 = 1	91	1
Tilsammen	19	468	1
Skifersektoren	152		
Diverse	199		
Vaktmenn	54		

Fritidsanlegg	42
Bru- og bomvakt	107
Mast/Linje	204

Arvid Dyrge, avd. 2, sa det var mulig han husket feil, men håpet han husket riktig, at det forrige landsmøte ble de matematiske tabellene utlagt til representantene. Han håpet det også kunne la seg gjøre nå, til behandlingen i gruppemøtene.

Harald Øveraas sa at det ikke var noe i veien for å kopiere opp tabellen til gruppene, men tallene ble ikke annerledes.

Innstillingen ble deretter vedtatt mot få stemmer.

Johan Klunderud, forbundsstyret benyttet anledningen til å innkalle valgkomiteen til møte, før ordet ble gitt til hovedkassereren.

Ola Tuven ga en orientering om pensjonsordning og forklarte begrunnelsen for innstillingen. Nå er pensjonsalderen for forretningsførerne 65 år og det er to ordninger for dem. De som kommer fra staten har ordning med statens pensjonskasse, mens 10 av dem har ordning med Samvirke.

— Det er en dyr ordning, for det er full uttelling selv om vedkommende bare har vært ansatt i få måneder. Slik den ordningen fungerer i dag betaler arbeidstakerne 40.900 kroner og forbundskassa 387.813, sa Tuven. Samvirke var bedt om å beregne hva det ville koste med pensjonsalder på 62 år og var da kommet til følgende tall: Den enkelte arbeidstaker betaler litt mer, 42.966 kroner mens forbundskassen må ut med 2.116.438.

Tuven håpet delegatene ville forstå at dette ikke var en enkel sak. Ved siden av alle de andre pensjonsordningene betyr det enorme summer for forbundet.

Harald Øveraas håpet også at landsmøtet var klar over konsekvensene. Kari Hansens forslag skulle utredes, og det var greit, men det andre forslaget kunne gi ris til egen bak på flere måter, bl.a. at pensjonsalderen ble hevet for dem som nå har en grense på 60 år.

Lillian Olsen, avd. 7, fikk ordet til forretningsorden og presiserte at forslaget hun hadde satt fram var på vegne av avdeling 7, det var avdelingens forslag.

Votering

Forslaget fra avd. 7, framsatt av Lillian Olsen, falt forslaget fra avd. 12, framsatt av Kari Hansen fikk 11 stemmer og falt.

Dirigenten hadde oppfattet at det var blitt noe diskusjon om behandlingen av forslag 62 og Petter Langholms forslag fra avd. 7, som falt. *Dirigenten* hadde oppfattet at forslag 52 var trukket til fordel for Langholms forslag. Han ga ordet til forretningsføreren i avd. 7, for at ingen misforståelse skulle råde.

Øystein Hagen, avd. 7, sa at det hadde vært samtaler på forhånd med andre representanter som mente at deres forslag ble dekket av Langholms forslag og at de derfor ville trekke sine. Misforståelsen oppsto ved voteringsmåten, og at forslaget falt før de hadde rukket å trekke forslaget. Hagen ba dirigenten vurdere ny votering.

Dirigenten sa at saken var ferdigbehandlet på korrekt måte og at det ikke var aktuelt med ny votering.

Forslag 103: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 104: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 105 og 106: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 107: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 9 – Landsstyrets myndighetsområde

Forslag 108: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 109: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 110: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 111:

Sigfred Pedersen, avd. 12, sa at hans avdeling mente at forslaget fra avd. 4 ikke var sterkt nok og opprettholdt forslag 111. Han mente det ville gi den beste prosedyren for å sikre avdelingens interesser.

Votering

Forslag 111 falt, landsstyrets innstilling vedtatt.

Forslag 112: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 113: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 114: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 10 – Forbundsstyret

Forslag 115: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 116 og 117: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 118: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 119: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 11 – Forbundsstyrets myndighetsområde

Forslag 120:

Per Jørgen Wicken, avd. 5, syntes forslaget var upresist. Han fremmet derfor følgende endringsforslag, med oppfølgende justeringer for paragrafene 5.2, 6.8 og 6.9:

Forbundets vedtekter

Endring: herunder også tilsyn med avdelingens drift.

Forbundsstyret utarbeider i denne sammenheng retningslinjer for instruks til de fast ansatte og standard ansettelseskontrakter for disse.

Retningslinjer og standard-kontrakt godkjennes av landsstyret.

Harald Øveraas opplyste at det foregår en diskusjon om revisjonsordningene. LOs vedtekter ble endret på møte i sekretariatet i august 1990 og der framgår det at man i tillegg til LOs revisjonskontor skal ha ekstern revisor.

– Det har vært noe turbulens og ønsker om å få en avklaring av hvilke vedtekter som binder opp, sa Øveraas og ba om at landsmøtet ga det nye forbundsstyret fullmakt til redigering når situasjonen er avklart med hensyn til LOs vedtekter, slik at vi ikke kommer på kollisjonskurs med det som skal være retningsgivende for bevegelsen.

Han satte fram følgende forslag:

«Landsmøtet gir forbundsstyret fullmakt til å redigere Revisjonsvedtektene slik at det blir samsvar med LOs vedtekter.»

Votering

Per Wickens forslag falt og landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag 121:

Sigfred Pedersen, avd. 12, opprettholdt forslaget. Han så ingen hensikt med å gi slik fullmakt til forbundsstyret.

Votering

Forslag 121 falt, landsstyrets innstilling ble vedtatt. Forslaget fra Øveraas ble vedtatt enstemmig.

Forslag 122: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 123: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 124: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 125: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 17 – Stønad under arbeidsstans

Forslagene fra 126 til 131: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 132: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 133: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 134:

Anton Halvorsen, avd. 12, tok for seg landsstyrets innstilling som viste til avdelingsvedtektene, der det står noe om utbetaling av streikestønad. Avdeling 12s forslag gjaldt imidlertid forbundets vedtekter, som ikke har noe med om det. Ved forrige tariffoppgjør var det skapt ganske mye forvirring, da man fikk inntrykk av at det ikke ville bli utbetalt eventuelt bidrag til dem som unnlot å stemme. Han ville ikke oppfordre noen til å la være å stemme ved tariffoppgjør, men det trengtes avklaring. Derfor ble forslaget opprettholdt.

Votering

Forslag 134 falt, landsstyrets innstilling vedtatt.

Forslagene fra 135 til 146

Melvin Steinsvoll, avd. 3, mente det vi her behandlet var det som skulle gi oss bistand til å yte medlemmene service. — Vi er inne i en kontingentsvikt som følge av medlemsnedgangen, og særlig har det vært svikt på anlegg, sa han. I den forbindelse undret han på om vi var rede til å se på kontingentens størrelse, prosentandel og mulig tak. Anleggsarbeiderne kan komme opp i 5-6000 kroner i årskontingent, og det ville bety endel for dere å organisere dere om vi satte «tak». Der var det mulig å vurdere flere løsninger, «årstak» og «månedstak». Han ville sende ballen videre til Trøndelag og spørre om de var villig til å gå inn for månedstak i stedet for på årsbasis i sitt forslag til det nye forbundsstyret. Dette kunne også ses i sammenheng med forsikringsrettigheter som ville bli behandlet senere.

Hilmar Ødegården, avd. 1, tok opp forslag 135 a. Avdelingen hadde reist forslaget fordi det er en del medlemmer som arbeider på timebasis og betaler veldig lite. Det må være en kontingent som i det minste dekker forsikring.

Petter Lyng, avdeling 12, sa at han trakk forslag 141 og støttet i stedet forslag 135. Forslagene var nokså like.

Asbjørn Fjellhaugen, avdeling 6, sa at man nå var inne på et punkt på landsmøtet som krevde en god behandling. Han trakk forslag 136 fra avdeling 6 og fremmet i stedet følgende nye forslag:

*Kontingenten er 1,6% av brutto lønn, feriepenger og sykepenger.
Kontingenten skal dog være minst 50 kr. pr. mnd.
Det skal ikke betales kontingent av opptjent lønn over 8 ganger
folketrygdens grunnbeløp beregnet i januar hvert år.*

Kjell Sagstad, avdeling 6, understreket også at dette var et viktig punkt. Her var delte meninger i landsmøtet, ikke bare om forslag 144. Etter hans mening var dette et spørsmål om solidaritet med de mange permitterte og arbeidsledige som fikk sine inntekter kraftig beskåret. Fagbevegelsen bør vise dette i praksis og forbundet bør kunne hjelpe de som selv ikke kan betale. Landsstyret har etterlyst nye gode forslag, og dette er et eksempel på et slikt forslag. Det er et godt forslag. Det vil koste penger, men jeg tror at vi på sikt får igjen disse pengene. Vær med og hjelpe de permitterte og arbeidsledige og støtt forslag 144!

Svein Westvik, avdeling 4, sa at han ville ta opp forslagene 138 og 139. Størrelsen på kontingenten må være spiselig for medlemmene, og den må ikke være for høy. De fleste ser gjerne at kontingenten er så lav som mulig, men Nordland Arbeidsmandsforening mener at et sted må også bun-

nen være. Alle bør iallfall betale litt. De fleste mener det er anstendig å kunne betale ihvertfall for forsikringsordningen.

Han viste til at man fra Nordland også hadde foreslått et tak på kontingenten som var satt til statens lønnstrinn 33. Dette mente han var ganske høyt tak og et realistisk tak. For de fleste fast ansatte i Staten ville man neppe stange i dette taket, hvis ikke inflasjonen løp løpsk. Taket kan imidlertid være til hjelp for de mange som har et mer sesongpreget arbeid hvor fortjenesten kan være stor p.g.a. akkordordninger, og andre forhold. Vi ønsker også disse arbeiderne som medlemmer av vårt forbund. Jeg synes derfor at disse arbeiderne skal få et hint om at vi også tenker på disse når vi fastsetter kontingenten. I dag betaler mange av disse en høy kontingent. Det har vært et prinsipp i forbundet at de med høy inntekt skulle subsidiere kontingenten for de med lavest inntekt. Det er vel og bra og prinsippet holder vi fast ved. Men vi må heller ikke prise oss helt ut av markedet. I Nordland Arbeidsmandsforening er det innen veivesenet 20 tunnelarbeidere som venter på et signal fra landsmøtet på dette forslaget. Vi har allerede mistet 6-7 av disse som medlemmer.

Vi har også et konkurranseforhold på arbeidsplassene i Staten, og det er YS. Mange trekker kanskje på skuldrene av YS, men etter smertelig erfaring vet vi at konkurransen er blodig alvor. Dette gjelder ikke bare innen Statens Vegvesen, man planlegger også fremstøt innen Statkrafts rekke og på privat sektor. Hvorfor kan ikke vi ha et tak på kontingenten når de fleste andre forbund har det, spurte Westvik.

Kjell Tronstad, avdeling 18, sa at han kom fra statlig sektor i Rogaland, og heller ikke denne sektoren var noe unntak når det gjaldt kontingenten. De fleste tenkte mest på «pengetasko si». Rogaland Arbeidsmannsforening hadde kommet til at man ville trekke forslag 142 og i stedet støtte forslaget fra Hordaland — det nye forslaget som var fremmet under debatten.

Dirigenten sa at han ville avbryte debatten på dette tidspunktet. Ingen på talemata var glemt, men man ville fortsette med behandlingen av vedtektene etter at innledningen til Hågensen og Berntsen med tilhørende debatt var ferdig onsdag. Man hadde kommet i en viss tidsnød etter denne vedtektsbehandlingen, men det var usikkert om det ble kveldsmøte onsdag. Behandlingen av de ulike sakene onsdag ville gi svar på det. Eneste mulighet for kveldsmøte var onsdag.

Dirigenten refererte så et par permisjonssøknader som ble innvilget og opplyste at gruppemøtene skulle ta fatt etter lunsj. Gruppemøtet for stat skulle holdes i samme sal kl. 14.30. De øvrige gruppene skulle starte kl. 15.00. I lunsjpausen skulle den avtalte fotografering finne sted. Dirigenten sa etter henvendelse fra nestleder Arnfinn Nilsen at han regnet med at all fotografering kunne være avsluttet i løpet av lunsjpausen.

Møtet ble hevet presis kl. 13.00.

Formiddagsmøtet onsdag 29. mai

Landsmøtet ble satt presis kl. 09.00 med *Gudny Fagerhol* som dirigent. Hun foreslo åpningssangen «Vi er de tusener» og hun håpet at forsamlingen var frisk og opplagt foran denne dagen som kunne bli lang og arbeidsom.

Av hensyn til innlederen ba hun om fullmakt til å utsette godkjenningen av protokollen for tirsdagens møte til etter behandlingen av dagsordens pkt. 7. Dette ble enstemmig godkjent.

Hun ba også om fullmakt til å skjære ned på lunsjpausen med en halvtime for å unngå kveldsmøte. Vil dere heller ha kveldsmøte? spurte dirigenten og fikk et klart nei til det.

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa at dagens tekst var Norge og Europa. — Vi vet alle at det skjer store endringer, både i vårt eget land og over hele Europa. Disse endringene vil få store konsekvenser for oss, og vi skal etter dagens innledning drøfte hvilken politikk vi skal legge opp til i forhold til Europa. Han syntes det var hyggelig at statsråd *Thorbjørn Berntsen* kunne komme til landsmøtet og innlede. Og han overlot podiet til *Berntsen*, plassen er din, *Thorbjørn*.

DAGSORDENS PUNKT 7

Norge og Europa

Thorbjørn Berntsens innledning

Thorbjørn Berntsen sa innledningsvis at han var glad for invitasjonen fra Norsk Arbeidsmandsforbund, bl.a. fordi forbundet er et av de eldste og mest tradisjonsrike av forbundene i fagbevegelsen. Hans tema skulle være Norge og Europa. Han visste at landsmøtedeltakerne kanskje var enda mer opptatt av arbeidsledigheten i Norge, og det er også etter min mening det viktigste enkeltspørsmål vi står overfor i dagens Norge. Han hadde derfor tenkt også å berøre dette tema og hadde satt seg ned kvelden før for å forsøke å formulere noe på dette temaet, men det var blitt så omfattende at han måtte la det ligge. Da hadde det blitt for lite igjen til Europa. Han fikk da heller slippe *Yngve Hågensen* ut «i fri dressur» når det gjaldt arbeidsledigheten og heller konsentrere seg om det han var invitert til å snakke om, nemlig Norge og Europa. Han hadde selv — slik

det sto i dagens Arbeiderbladet — konvertert til en annen religion i Europa-spørsmålet siden folkeavstemningen. Han hadde selv fulgt Europa-debatten helt fra begynnelsen av 60-årene da EF ble kalt de indre seks og besto av Vest-Tyskland, Frankrike, Italia, og Be-NeLux-statene. Han hadde vært med i motstandsbevegelsen den gangen som ble kalt de 143. Der var han i arbeidsutvalget. Han var også med i motstanden mot EF i 1972. Mange av argumentene fra 1960-årene og fra 1972 går igjen også i dag, selv om argumentene på begge sider er flere og har et bredere grunnlag.

Utenfor EF fikk vi etablert EFTA — kalt de ytre sju. Dette var i motsetning til EF en frihandelsorganisasjon for industrivarer — med en mindre ambisjos målsetting når det gjaldt andre samarbeidsområder.

EFTA ble en frihandelsorganisasjon med nesten totalt fravær av overnasjonalitet. Da hadde vi Øst-Europa og jernteppet, men også i Vest-Europa var det mange land som ikke var medlem av verken EF eller EFTA. Den gang knyttet eventuelt norsk EF-medlemskap seg til om hvorvidt England ble medlem. Med innretningen på vår utenrikshandel ville det gå på næringslivet løs om England ble medlem. Men det problemet løste de Gaulle. Han stengte døra for England, dermed falt debatten i Norge bort. I 1967 dukket den opp igjen, da England prøvde seg på nytt. Men igjen sa de Gaulle nei til britene. Dermed gikk livet sin gang i EF og EFTA uten at det skjedde så mye verken hos de indre seks eller de ytre sju.

EF hadde åpenbart problemer med samarbeidet, ikke minst innen landbrukssektoren, og hos oss kom debatten også om NORDØK, et utvidet nordisk samarbeid både i dybde og bredde. Det var en debatt som gikk lenge, hvor man håpet at en ordning i Norden skulle bli et alternativ både til EF og EFTA:

Men mange kjepper ble stukket i hjulene, mange så på NORDØK som en overgangsstasjon til EF, og dette var vel antakelig årsaken til at *Finland* til slutt sa nei til NORDØK, mente *Berntsen*. Dermed var det alternativet falt sammen.

Hilmar Baunsgård i Danmark prøvde å få til et SKANDØK, uten *Finland*, men heller ikke det ble det noe av.

— Så forsvant de Gaulle ut av politikken, dvs. at han gikk bort, og da dukket Englands medlemssøknad opp igjen, og denne gangen var døren åpen. Dermed var debatten i gang også i Norge, ut fra rene handelsøkonomiske betraktninger, sa *Berntsen* og var kommet fram til striden i 1972, som var en politisk rotbløyte vi aldri har sett maken til i Norge.

En politisk debatt der alle steiner og mosedotter ble vendt, en debatt der det også ble sagt mye rart, — og *Berntsen* påtok seg eindomsretten til noe av det.

— Men denne kampen førte til at Norge er det land i Europa som har gjennomført den mest dyptgripende diskusjon om EF. Jeg tror det er en diskusjon som har vært bra for oss og som betyr at vi har en våken og kritisk opinion, mente *Berntsen*. Debatten gikk først og fremst omkring de 4 friheter, som også er i fokus nå.

— Mange var redde for — og det gjaldt også meg — å gi storkapitalen

fritt slag, også som politisk faktor, sa Berntsen, og innrømmet at det skjer.

I hvilken grad vi kunne hindre at kapitalen internasjonaliserte seg og ble både en økonomisk og politisk faktor, hadde han ikke noe svar på. Det var videre oppbyggingen av overnasjonale organer, med ministerrådet, kommisjonen og domstolen som det sto kamp om. Mange sa nei til overherredømme i Brussel, og det ble lagt vekt på hvilken betydning dette hadde for distriktpolitikk, sosialpolitikk etc.

Noen mente det var slik at vi kunne leve med det — andre sa nei til overherredømmet.

Som et apropos nevnte Berntsen en debatt i Stortinget nylig, om medisinaldepotet, og spørsmålet om hvordan det ville gå med det i en EF-harmonisering. Berntsen gjorde i den forbindelse obs. på at f.eks. Sverige ikke har noe medisinaldepot, Norge er alene om det — og de lever de og.

— Slike små ting må plasseres i debatten etter den lettvekt de har, mente Berntsen.

Så kom folkeavstemningen. Norge sa nei, men Danmark ble medlem av EF. Og siden den gang er det brede nordiske alternativ forsvunnet. Det er et viktig faktum som gjør ting annerledes enn i 1972.

— Vi fikk en frihandelsavtale som vi har levd bra med. På en lang rekke områder har utviklingen i Norge vært bedre enn i EF-land. Men etter de stille år, rolige år på dette feltet, er spørsmålet tilbake med ny aktualitet. Og da må vi være klar over at EF nå ikke er de indre 6, men består av 12 land og omfatter 90-prosent av befolkningen i Vest-Europa. Det er en realitet det er viktig å ha klart for seg, sa Berntsen.

Det EF nå har bestemt seg for er å realisere de fire friheter som egentlig ligger inne i Roma-traktaten fra slutten av 1950-årene. Det er ikke noe mer hokus pokus enn det. EF har ikke maktet å realisere dette før nå, men nå skal dette skje med virkning fra 1. januar 1993. Hva så med de statene som har frihandelsavtaler med EF? Det var dette spørsmålet som ble tatt opp av kommisjonens formann Delors i et foredrag og som ble fulgt opp i den såkalte Oslo-erklæringen mens Gro var statsminister i 1989. Det ble da sagt fra EFs side at man ikke ville forhandle med hvert enkelt EFTA-land, men ville forhandle samlet, og dette ble konkretisert gjennom Oslo-erklæringen. De 12 land i EF og de 6 EFTA-landene skulle forhandle om EØS, et europeisk økonomisk samarbeidsområde. Og denne forhandlingen skulle skje på basis også av EFs fire friheter. Dette ble sagt klart fra den gangen. Saken ble forelagt Stortingets organer, og det var ingen hverken fra SV, Senterpartiet eller Kristelig Folkeparti som da hadde noen betenkeligheter med dette. De sa bare: Sett i gang å forhandle. Ingen tok noen forbehold om de fire friheter.

På denne bakgrunn — synes jeg den brekinga vi i dag hører blant annet fra Senterpartiet er meget svak. De har ikke bedt oss slutte å forhandle, og det skal vi heller ikke. EØS-samarbeidet er et omfattende samarbeid. Det innebærer blant annet de fire friheter, fri bevegelse av kapital, fri etablering innenfor nærmere regler, fritt arbeidsmarked. Jeg synes også at en del av disse tingene byr på problemer, ikke bare på muligheter. Og det er vanskelig å sette opp noe forhåndsregnskap for hvordan dette vil

slå ut for Norge. Det pågår hele tiden, politisk-sosiale og økonomiske prosesser som påvirker utviklingen. Nå er vi kommet så langt i forhandlingene at det ser ut til at vi får et resultat. Det er ingen veier tilbake. For Norge var opprettelsen av en domstol utenfor EFs eget beslutnings-system viktig. Vi ønsker ikke å avgi suverenitet til en domstol innenfor en organisasjon vi ikke er medlem av. Et av de problemene som gjenstår er fisken. Og nå ser det ut til at Island og Norge skal fortsette forhandlingene om dette temaet hver for seg. Vi ønsker fra Norges side adgang til EFs marked for foredlede fiskevarer slik at vi slipper å selge rundfisk til Danmark for at de skal kunne videreforedle produktene. Ellers kan vi risikere så mye som 30% toll på fiskevarene. Til gjengjeld ønsker EF tilgang til våre fiskeressurser. Det er her vi har sagt klart nei, fordi fisken har så stor betydning for vår bosetting langs kysten. Det er mulig at et kompromiss kan innebære at man vil komme tilbake til dette spørsmålet når fiskeressursene tar seg opp igjen og da kanskje vurderer å øke Spanias kvote. Vi håper på et resultat, og realiseringen av markedet skjer uansett 1. januar 1993.

Så spør mange: Hva etter 1993? Vi ser at også noen ser ut til å være mot EØS, men de blir antageligvis nokså ensomme. Vi regner med at denne avtalen blir realisert. Så sier Sverige at de vil søke om medlemskap i EF, Østerrike har allerede søkt. Finland kan tenke seg å søke. Men saken er at alle de landene som ønsker medlemskap, de trenger også en EØS-avtale fordi EF neppe tar opp nye medlemmer før i 1995 — de trenger en avtale frem til da. Men hva skjer hvis Finland, Sverige og Østerrike blir medlemmer av EF? Da blir jo EFTA borte. De viktigste land går inn i EF. Skal resultatet da bli at Norge som det eneste land i Vest-Europa skal stå utenfor et organisert samarbeid i Europa? Hva med det nordiske samarbeidet når Danmark, Finland og Sverige er med i EF? Skal Norge alene drive nordisk samarbeid gjennom Nordisk Råd? Vi må alle innrømme at det politiske Europa-kartet er ganske forandret siden 1972 og siden 1962. Hvis jeg ikke innså dette, burde dere sende bud på en sånn bil med røde lys med det samme. Jeg kan ikke bruke de samme gamle argumentene som jeg brukte i 1962 og 1972. Det er mye i EF jeg er kritisk til fortsatt. EF legger forholdene til rette for kapitalkreftene, men EF er et faktum som vi ikke kan snu ryggen til. Vi kan eller bør ikke gjøre som Ludvig og si at «Dette er fali, det» og legge oss i senga bak Solan Gundersen. EF kan by på mange problemer når det gjelder ansattes medbestemmelsesrett, når det gjelder sosialpolitikk, fordelingspolitikk m.v.g men skal vi derved gi opp. Var det det våre veteraner i fagbevegelsen gjorde i begynnelsen av dette århundre? Sa de huffamei så mye kapitalkrefter. Dette kan vi ikke gjøre noe med. Nei, de sa at vi fikk samle den styrken vi hadde og slåss for våre visjoner om sosial trygghet, arbeid for alle, rettferdig fordeling m.v. De la stein på stein på stein på stein og har skapt det norske velferdssamfunnet. De spurte ikke noen om lov til å gjøre det. De bare gjorde det. De fikk aldri servert noe på et fat. De bare gjorde det. De fikk aldri servert noe på et fat. Spørsmålet er om vi skal kjempe for sosialtrygghet og rettferdig fordeling også i et fremtidig Europa. Eller skal vi gi opp? Vi har da åndsfrender i fagbevegelsen i de andre landene i Europa, som

mener nøyaktig det samme som oss. Kan vi ikke da forene våre krefter i Europa i vest og øst. Det koker i det østlige Europa. Hele Europa er i endring. Det er riktig at det er kapitalkreftene som i dag dominerer, men kanskje kan vi gjøre Alf Prøysens stillferdige sang «Du skal få en dag i mårrå» til en kampsang. Vi står kanskje ikke overfor helt blanke ark i Europa, men hvis ikke vi bruker de fargestiftene vi har fått utlevert, så kan vi være sikker på at det er andre som vil gjøre det. Og da blir det ikke mye rødt eller lyserødt på arkene. Det er en hard jobb vi står overfor, men vi bør kvalifisere oss til denne jobben. Vi kan ikke gjøre som Ludvik og legge oss bak ræva ten' Solan. Vi som alltid har vært en progresiv bevegelse kan ikke legge oss ned, vi får stå oppreist.

Når får vi først diskutere en EØS-avtaler, og så vil parti og LO sette i gang sine egne debattopplegg til høsten om det fremtidige Europa. Så får dere spørre dere om det er bare vrøvl det han Thorbjørn her har vrent ut av seg, eller om det er noe i det. Selv om jeg er blitt gammel, så kan jeg ennå bruke lungene ei stønn til — på min måte, sa Berntsen som med det takket for oppmerksomheten.

Innledningen ble etterfulgt av sterk applaus.

Dirigenten takket Berntsen for innledningen og sa at det ville bli forelått en ti minutters pause før debatten. Hun ba alle som ville ha ordet, levere lapper i pausen. Man hadde bare halvannen time til disposisjon for debatten, så det kunne komme på tale å begrense taletiden — avhengig av hvor mange som tegnet seg. Hun gjorde også oppmerksom på at forslagene 295 og 296 hørte inn under dette punktet på dagsorden. Hun understreket at pausen bare ville bli på ti minutter og hevet møtet 9.45.

Til dette punktet forelå følgende forslagene 295 og 296, med innstillinger:

Forslag nr. 295

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Norsk Arbeidsmandsforbund starter straks opp med å gi medlemmene en saklig objektiv informasjon om hvor EØS/EF-forhandlingene egentlig står, og hva konsekvensen blir med eller uten avtale/medlemskap.

Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forbundet vil bestrebe seg på å formidle best mulig tilgjengelig informasjon. Viser for øvrig til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 296

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Vi foreslår at Norsk Arbeidsmandsforbund støtter kravet om folkeavstemning i forbindelse med en EØS/EF-avtale/medlemskap.

Motivasjon på landsmøtet.

**Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.**

Debatten

Møtet ble satt igjen kl. 9.55, da dirigenten gjorde oppmerksom på at talerlisten var lang. Hun foreslo begrenset taletid til fem minutter for første innlegg, 2 minutter for annet. Det ble vedtatt.

Jørn R. Karlsen, avd. 5, gjorde oppmerksom på at Oslo og omegn arbeidsmandsforening hadde gått til anskaffelse av boken «EØS-avtalens virkninger for Norge» og den var utdelt til delegatene.

Kjell Holst, administrasjonen, sa at Thorbjørn Berntsen en gang for lenge siden hadde vært hans kursleder og lært ham at man skulle opptre rolig, behersket og engasjert på talerstolen. Han konstaterte at Berntsen levde opp til sin gamle lære og takket for hans evne til engasjere.

— Jeg var aktiv EF-motstander, men skiller mellom EF og EØS-forhandlinger, sa Holst. Som styremedlem i Nei til EF ville han gjøre oppmerksom på at EØS-avtalen ikke var behandlet der, så når nestlederen der gikk ut med synspunkter så var det for egen regning. Det stemte ikke at Nei til EF hadde tatt standpunkt.

Han var selv blitt intervjuet av Arbeiderbladet og antok at det skyldtes hans egen mangel på erfaring i omgang med journalister på telefon at han nå var nødt til å dementere det som var tillagt ham. Han kunne ikke få seg til å tro at det var bevisst forvrengning fra Arbeiderbladets side at han var blitt framstilt som en dyster spåmann som forutsa at landsmøtet ville si nei til EF og EØS. Han hadde sagt at landsmøtet, hvis en del krav ikke ble innvilget i avtalen, antakelig ville stille betingelser.

Stortinget hadde vedtatt et forhandlingsopplegg med de 4 friheter innbygd, og det var ikke med glede han aksepterte det, men med utviklingen de siste årene var liberaliseringen allerede en realitet.

Holst forutsatte at vi fikk en EØS-avtale som var til å leve med og som sto på egne, trygge bein. En forutsetning var gjennomslag for den sosiale dimensjon og full adgang til det indre marked for bearbejdede produkter. Videre at vi kan beholde norske regler for helsefarlige stoffer, ha anledning til å ha strengere miljøregler, fullt herredømme over naturressurserne, kunne utbygge konsesjonslovgivningene videre, ha innflytelse over eierstrukturen i norsk næringsliv, kontroll over kontinentalsokkelen, over lønns- og arbeidsforhold, opprettholde skattenivå og sosial standard.

— Norge består av mer enn landbruk og vi ønsker en eksportrettet industri og at det ikke legges hindringer i veien for det, sa Holst, og mente vi fortsatt må slå ring om de forhandlinger som pågår. Han regnet med Thorbjørn Berntsens støtte for LOs krav til en avtale.

Bård Kristensen, avd. 4, syntes det kunne være fristende å skru opp volumet for å utfordre Berntsen også på det felt, men argumenterte likevel lavmælt. Han hadde hørt Thorbjørn Berntsen mange ganger i EF- de-

batt, den gang de var enige i EF-spørsmålet. Det som slo ham nå var at Berntsen prøvde å bagatellisere en del av de vesentlige punktene fra den gang.

— En del av liberaliseringen er vi allerede inne i, det har skjedd som en harmonisering til EF, og vi ser resultater av det. Ikke minst arbeidsledigheten, skulle man nå begynne å bagatellisere også den?

Han syntes heller ikke det var noen grunn til å bagatellisere betydningen av medisinaldepotet, gjennom det har vi i Norge hatt lik tilgang på medisiner over hele landet. Berntsens argument om at andre land hadde greid seg uten kunne føres videre. Sjølsagt har de det. I 1972 ble Norge stående utenfor EF — vi har overlevd vi og. Og selv om flere land slutter seg til EF blir det likevel en del land stående utenfor. De kommer til å leve de også. Han syntes Berntsen hadde tatt opp en tråd som lignet på ja-sidens holdninger forrige gang. Det gjaldt også nedvurdering av andres synspunkter.

Kristensen syntes en god del av Berntsens argumenter falt pladask, og for å bruke Berntsens egne ord var han nå i tvil om Berntsen preika og sto og skreik i 1972 eller om det er det han gjør i 1991. — Det er et spørsmål om troverdighet, sa Kristensen, og forsikret at også de som er skeptiske nå har fulgt med i utviklingen som er skjedd siden 1972.

Per Gunnar Skotåm, avd. 10, takket også Berntsen for en engasjerende innledning, som fikk ham til å tenke på notatet i marginen på et talermanuskript: «svakt argument — hev stemmen». Det var slik han oppfattet det når han hørte Berntsen. Ellers syntes han det var greit å få slått fast at det ikke så mye dreier seg om tilgang til EFs indre marked. Frihandelsavtalen har fungert bra. Berntsen hadde trukket fram utviklingen i EF og EFTA uten å nevne at arbeidsledigheten har vært ca. halvparten så stor som i EF-landa. Etter at arbeidsledigheten skjøt fart i Norge og andre EFTA-land er den fortsatt bare halvparten av ledigheten i EF. Skotåm antok at Berntsen utelot det, siden regjeringen er så lite aktiv for å løse ledighetsproblemet.

Berntsen sa at forholdene hadde endret seg, og vi med dem. Da var det et spørsmål om forholdene hadde endret seg så mye, at vi skulle endre standpunkt. Kunne det være Berntsen som hadde forandret seg, undret Skotåm. Han sitter i dag med fargestiftene og farger landet.

— Men er det noen røde fargeblyanter der?

Gudmund K. Selvåg, avd. 6, minnet om at det sitter tusenvis av byråkrater i Brussel. De produserer papirer. I pressen kan vi lese at de regulerer krumningen på agurkene, for at de skal være rasjonelle å pakke i esker. En annen gruppe arbeider med størrelsen på preventiver som skal bli ens over hele Europa. Slik fungerer EF, og Fremskrittspartiet er den fremste støttespiller, sa Myrvold. Når det gjaldt «LOs syn på EF», var han særlig opptatt av det som ikke står der. Den sosiale dimensjon i EF har ennå ikke fått substans. I juni skal EF-sjefer diskutere den videre økonomiske og politiske utviklingen og da kommer også den sosiale dimensjon opp, men så vidt han visste var det bare en klisje. EFs mål er

økonomisk vekst, og mange politikere setter sin lit til at økonomisk vekst skal skape sosial framgang, sa Myrvold, men mente det var nok av eksempler på at det ikke stemmer. — Den sosiale dimensjon i EF-sammenheng mangler reelt innhold fordi den ville hindre fri flytting av arbeidskraft dit det er mest lønnsomt for kapitalen. Den sosiale dimensjon mangler fordi de økonomiske hensyn har forrett.

Han pekte videre på at i Norden er høy skatt grunnlaget for sosialpolitikken. Den nordiske modellen harmonerer ikke med EF-systemet. I EF kan økonomiske forslag tas ved flertallsbeslutning, i sosialpolitikken kreves det enstemmighet. I EF er den sosiale dimensjon et skall uten innhold.

Knut Jarle Rødseth, avd. 6, takket for Berntsens engasjerte innledning, og kunne følge ham i den historiske oversikten, men syntes Berntsen mot slutten gjorde politisk flikk-flakk. Trass i egne argumenter sier Berntsen nå at fordi alle andre blir med så må vi også.

— EF må jo også en gang stoppe ved en grense og kan ikke flyte ut over hele verden, sa Rødseth, og oppfattet det som skremselspropaganda at vi må passe oss for å stå utenfor i den mørke natta. Han trodde ikke det ville bli særlig annerledes verken for de land som går inn eller de som velger å stå utenfor.

Hans Chr. Akselsen, avd. 2, sa at han, som Thorbjørn Berntsen, hadde skiftet mening siden sist, da han stemte for første gang i 1972 — og stemte ja. Nå møttes han og Berntsen på veg mot nye standpunkter.

— Jeg stemte gæli i 1972, men heldigvis sørget Berntsen og andre for at det ble Nei-flertall og frihandelsavtale, sa han. Han ville ikke kjøre tandem med Carl I. Hagen sørover i Europa.

Representanten sa at han syntes historien gjentok seg på mange punkter. Han så for seg at Norge kunne utvikles til en nasjonalpark og et rekreasjonsområde for europeere som var nedgrodd av forurensning og sur nedbør. Han pekte også på at arbeidsledigheten i EF-landene fortsatt er meget høy. Man har ikke der som i arbeiderbevegelsen i Norge noen målsetting om full sysselsetting. Skal vi måtte oppgi å få alle i arbeid? Vi har i dag en arbeidsledighet i Norge på 7 ganger dette forbundets medlems-tall.

Han syntes på denne bakgrunn at Thorbjørn Berntsen ikke skulle skjelle folk ut for å være gærne og måtte sendes med blålys fordi om de var uenig med Berntsen. Han stilte også spørsmålsteget ved om portugisere med 12 barn fikk barnetrygd samtidig som de var i Norge og pella jordbær og malte låver for femti kroner timen.

Kjell Sagstad, avdeling 6, sa at det var greit nok at Berntsen var engasjert, men han savnet mye i innholdet i Berntsens innledning. Berntsen hadde blant annet hevdet at det så ut som om fiskeriatvaten for Norge kom i land. Etter det han hadde lest seg til var det bare Island som ville oppnå en spesialklausul. Landbruket hadde ikke vært nevnt. Det er helt

klart at landbruket er satt til side i EF. Han ville ikke ta standpunkt til EØS-avtalen før den endelig forelå.

Han kom også inn på at innen EF er ikke «arbeid for alle» noe brukbart slagord, men det er fortsatt et slagord for norsk arbeiderbevegelse. Han savnet i Berntsens innledning også fakta om miljøpolitikken og han håpet at Berntsen ville støtte en sterk norsk utbygging av vannkraft. Selv kunne han moderere sitt standpunkt fra gårsdagen og si at ikke alt vann behøvde legges i rør, noen bekker kunne få lov å renne fritt. — Ved å bygge ut mer kraft og eksportere det til utlandet og erstatte forurensende energikilder, kan vi få igjen frisk luft for kraften vår, sa Sagstad som også etterlyser synspunkter på oljepolitikken og en EØS-avtale.

Han sa seg til slutt enig i håpet om at man fikk en god EØS-avtale, men han var skeptisk til en del av de informasjonene som var kommet frem under forhandlingene. Han så frem til en videre diskusjon etter Hågensens innledning neste dag.

Dirigenten opplyste at Hågensen skulle innlede samme dag. Hun forelo samtidig strek og fikk strek vedtatt.

Svein Westvik, avdeling 4, sa at det alltid var interessant å høre på Thorbjørn Berntsen, selv om ikke innholdet alltid var like godt. Det er ikke alltid innholdet står i forhold til underholdningsverdien. Han syntes imidlertid at Berntsen hadde redegjort godt for EØS-forhandlingene, men han bekvemte seg i dette samarbeidet som var fjernt fra fagbevegelsens målsettinger. Det virket ikke som om EØS-avtalen det forhandles om, ville kunne tilfredsstillende LOs krav til en slik avtale. I kravene fra LOs representantskap krever man at viktige deler av norsk politikk holdes utenfor, det gjelder fiskeripolitikken, landbrukspolitikken, skattepolitikken, sikkerhets- og utenrikspolitikken m.v., men etter pressen å dømme er det nettopp slike spørsmål man drøfter i EØS-forhandlingene. Vi må være klar over at primærnæringene er grunnlaget for hele bosettingsmønsteret i Norge.

— På Dagsrevyen i går ble det sagt at forhandlingene gikk i stampe. Vi bør komme frem til en avtale, men vi kan neppe godta en avtale for enhver pris. Han syntes det var lite seriøst av Berntsen å blande Ludvig, Solan og fargestifter inn i en så alvorlig sammenheng som dette. Skal man drive skuespill, får man gjøre dette på andre scener enn her på landsmøtet.

Svein Jarl Liestøl, avdeling 214, sa at det var helt klart etter Berntsens innledning at det var stor avstand fra det Berntsen sa fra golvet på Aker og det han nå kom med fra regjeringsbygningen. Det har skjedd en synlig endring hos Berntsen, men kanskje ikke like stor i EF. Fra arbeiderbevegelsens synspunkt er ikke så mye endret i EF.

Vi ser at Norge nærmer seg resten av Europa når det gjelder høy arbeidsledighet, og dette er et faresignal. Det blir sagt at vi her drøfter en EØS-avtale, men realiteten etter Berntsens innledning er at vi ikke bare diskuterer EØS, men noe helt annet, nemlig tilknytning til EF. Hvis det

egentlig er dette som står på dagsorden, bør vi også få klar beskjed om dette. I 1972 sa Finn Gustavsen blant annet at EF slikt seg rundt munnen når de tenkte på Norges olje- og gassressurser. Det er ingen endring i dette spørsmålet.

Hvis vi bare kan beholde kontrollen over våre naturressurser, tror jeg at vi skal greie å overleve her oppi steinrøysa også utenfor EF. Når det gjelder en EØS-avtale, får vi ta stilling til den på et selvstendig grunnlag — når den foreligger.

Arna Karlsson, landsstyret, sa at hun alltid hadde vært klar over at hvis det virkelig var noe mannfolka ønsket, så ropte de høyt. Hun trodde imidlertid ikke at Thorbjørn Berntsen behøvde å komme i Folkets Hus for å fortelle det samme som man kunne høre i radio og fjernsyn. Vitsen var å få en toveiskommunikasjon. Da er det rimelig at Berntsen får signaler fra oss.

Hun syntes EF-spørsmålet var et viktig punkt og hun hadde spurt og lest en god del om utviklingen innen EF. På et punkt var hun kommet til full klarhet, at kvinnene i EF ligger langt etter oss — og det er mange kvinner i EF. Skal vi tilpasse oss til deres vilkår, hva blir så vår innflytelse på utviklingen? Mange er skeptisk til dette. Hun trodde også at mange var skeptisk til en EØS-avtale fordi de ser på den som ei dørmatte for EF-medlemskap. La dere ikke merke til hvor mange som i år både på 1. mai og 17. mai flokket seg til tettstedene og hvor mange som gikk bak nei til EF-paroler. Hvis dere politikere fortsatt vil ha innflytelse på utviklingen, så må dere også lytte til grasrota. Det er de som skal stemme for og imot.

Før hun begynte på folkeskolen var hun blitt klar over at verden utenfor Norge var veldig stor. Den besto av flere store verdensdeler. Vi hørte i innledningen på dette landsmøtet hvordan arbeidsfolk i andre verdensdeler har det. Vi må heller ikke glemme disse når vi snakker om internasjonalt samarbeid og Europa.

Ole Bergsrønning, avdeling 111, sa at det var mye som ennå var uklart i Europa-politikken før man hadde sett og studert den EØS-avtalen det forhandles om. Han syntes også at den informasjonen som ble gitt ut om EØS-forhandlingene ikke tilfredsstilte de krav han som tviler hadde til informasjonen. Det er kanskje en av grunnene til at «vet ikke»-gruppen i Norge er så stor. Informasjonen som kommer er ikke saklig nok.

Vi er klar over at frihandelsavtalene fra i dag ikke kan fortsette i fremtiden, men fagbevegelsen har punktvis gjort rede for de krav vi stiller til en EØS-avtale, og det er på dette grunnlag avtalen vil bli vurdert.

— Jeg er en tviler, ikke minst på grunn av de følger innføring av de fire friheter vil få for utviklingen i Norge. De 10 største norske industribedriftene hadde i 1990 et overskudd på 26 milliarder kroner. Disse bedriftene etablerte 13.500 nye arbeidsplasser utenfor Norges grenser mens de samtidig reduserte antall sysselsatte i Norge med 3.500. Jeg mener ikke at det er galt å tjene penger. Jeg ser også at det kan være nødvendig å investere penger i andre land, men et resultat på minus 3.500 arbeidsplasser

ser i Norge, er meget svakt og beklagelig. Arbeidsplassene står ikke i forhold til fortjenesten. Vi får vurdere EØS-avtalen når den ligger på bordet, sa Bergsrønning som mente det var en virkelighetsflukt når man trodde at alle problemer er løst ved at man sier til ja til både EØS og EF.

Forretningsfører *Magny Hansen*, avdeling 6, sa at hun hadde stemt ja i 1972 og ville stemme ja nå. Hennes begrunnelse var enkel og grei: «Solidaritet og fellesskap». Vi må stå sammen om innflytelse, vi må dele gode, skape fred for Europa og for hele verden.

Jørn R. Karlsen, avdeling 5, sa at det var artig å høre på Berntsen. Han fikk fart i forsamlingen, men han kunne for sin del ikke akseptere en EØS-avtale uten forbehold. Han viste blant annet til det behov Norge har for unntaktsbestemmelser når det gjelder merking av produkter og når det gjelder arbeidstid m.v. Vi har kjempet i mange år i fagbevegelsen for de strenge krav vi har i Norge, og vi kan ikke gi slipp på dette nå. Vi må ikke vaske dette bort gjennom forhandlingene.

Han viste til at det i inngangspartiet i Stortinget henger bilder fra primærnæringene i Norge. Det er disse næringene som sørger for bosettingen fra Sunnmøre og nordover. Fisken utgjør en god del av næringsgrunnlaget langs kysten, og mange driver vekselbruk landbruk/fiske. Under handelsavtale-forhandlingene med EF fikk vi ikke sikre vår 200 miles økonomiske sone mot utenlandske trålere. Vi har sett at 16 havgående trålere omtrent har tømt fiskeressursene utenfor kysten. Han viste også til den utflagging av bedrifter til EF og til land nær EF som har pågått de senere årene. Dette skal blant annet Karl Glad ta ansvaret for. — Han har ikke skapt en eneste arbeidsplass i Norge, men glatt overlatt til Stortinget og Regjeringen å sørge for at folk får arbeid. Når det blir fremmet forslag om fondsavsettelse, blir dette møtt med skepsis. Forslag er reist flere ganger, men det er ikke blitt noe av.

Det som skjer i Øst-Europa er det dimensjoner over. Det blir utvandring fra Øst-Europa fra 1992. Er noen klar over dimensjonene ved dette. Bare i Moskva bor det i dag 9 millioner mennesker.

Helene Granbo, avdeling 8, sa at hun hadde stemt nei i 72, men denne gangen hadde hun bestemt seg til å lytte på argumentene før hun bestemte seg. Hun var enig i at solidariteten ikke kunne stanse ved landgrensene, men hun var også skremt av en del av utviklingstrekkene i EF. På veien til landsmøtet hadde hun lest i «På norske vinger» blant annet om ministerrådets rolle i EF. Det het blant annet ministerrådet — som er EFs Storting — kan vedta lover som går foran den nasjonale lovgivningen. EF-domstolen har som prinsipp at EFs regelverk alltid går foran regelverk i det enkelte medlemsland.

Forbundsleder *Harald Øveraas* var siste deltaker i denne debatten og han sa at under debatten i 1972 var det i grunnen bare to argumenter som ikke ble brukt, og det var kniv og pistol.

Det var det som sto igjen av tilgjengelige argumenter. Temaet på dette

landsmøtet er ikke EF, men EØS, Norge og Europa. Hele Stortinget står bak de forhandlinger som nå er inne i slutfasen. Vi står overfor et pedagogisk problem når vi skal forklare dette.

Han sa med adresse til Ludvigsen at man selvfølgelig ikke hadde tatt standpunkt til en EØS-avtale. Det fikk man gjøre når avtalen lå på bordet. Det er jo heller ikke slik under en tariffrevisjon at vi ber om tilslutning før vi har forhandlet ferdig (vi får jo nei i begge tilfeller). Faktum er at det vi nå drøfter er en EØS-avtale, ikke EF-medlemskap. Hvis avtalen kan aksepteres, har vi løst dette problemet.

Domstols spørsmålet var en viktig sak for Norge. Vi er tilfreds med at vi har fått en selvstendig domstolsanordning — en domstol som står på egne bein. Vi har også fått klausuler som sikrer våre nasjonale interesser innen offshore, vi har fått tilslutning til «føre var»-prinsippet i miljøpolitikken, når det gjelder helse og sikkerhet, men vi er nødt til å se hele pakka før vi tar stilling.

Vi får da se om det er overensstemmelse mellom de punktene LOs representantskap vedtok på sitt møte 27. — 28. august 1990. Hvis ikke avtalen er god nok, hva er da alternativet. Det får vi komme tilbake til da.

Berntsens oppsummering

Thorbjørn Berntsen sa i sin oppsummering at noen hadde vært fornøyd med stil, noen med innholdet, mens andre hverken likte stilen eller innholdet. — Slik er verden, det får en leve med. Han syntes ihvertfall selv at han hadde truffet satsen bra, han gikk høyt over kulen — men noen syntes kanskje han datt ned for tidlig. Det fikk så være. Han hadde ikke tenkt å fornærme noen ved å etterlyse biler med blålys og rødt lys. Han forsøkte å være morsom, han hadde full respekt for andres synspunkter selv om de ikke stemte med hans egne.

Han var enig med forbundsleder Øveraas i at man nå fikk studere EØS-avtalen når den lå på bordet. Det hadde i utgangspunktet vært vanskelig for EFTA-landene å finne en felles forhandlingsplattform til EØS-forhandlingene. EFTA-landene har tross alt ulike interesser å ivareta, det viser seg at også EF-landene har. Man kom imidlertid frem til en felles holdning i forhandlingene, og EFs forhandlingsleder Frants Andriessen hadde også sagt at han var godt fornøyd med EFTAs forhandlingsopplegg. Dette ble han straks kritisert for å ha sagt, ikke minst fra søreuropeiske land som mente han var for positiv til de rike landene i Nord-Europa. Der synes man ikke at Nord-Europa bare skal stikke til seg rosene. Det har vært vanskelige forhandlinger. Norge har ikke forhandlet alene, men sammen med de andre EFTA-landene. Vi kan i slike forhandlinger ikke stille særnorske krav. Alle må godta det som man kommer frem til — med et mulig unntak for Sveits, som i internasjonal sammenheng alltid har vært noe for seg selv. De er ikke engang medlem av FN. Forhandlingene det siste året bærer preg av at Sverige og Østerrike har sagt det vil bli medlemmer av EF. De har da ikke stått så hardt på sine krav om beskyttelse av spesielle områder, og her har det vært nødvendig å bringe EFTA-skuta sammen fremover til tross for ulike interesser. Vår holdning har bl.a. vært klarere når det gjelder farlige produkter utenfra,

vi trenger beskyttelse av arbeidsmiljø og det ytre miljø bl.a. og her har vi fått det man kaller ikke tidsbegrensede unntak, dvs. varige særordninger.

Selv mente han at Norge har kommet så langt som det er rimelig å vente på disse områdene. Vi oppnår en rimelig beskyttelse. Hvis noen nå i ettertid sier at vi bare kan si nei til en EØS-avtale, og så er alt som før, da tar de grundig feil. Det er mulig at vi må forhandle igjen med de land som er igjen i EFTA og med EF. Det blir et problematisk utgangspunkt, og den gamle handelsavtalen er da ikke lenger anvendelig.

Thorbjørn Berntsen sa at det delvis var hans skyld at man hadde fått tendenser til EF-debatt på landsmøtet, men han mente at EØS-avtalen foreløpig må i havn. Så får man komme tilbake til medlemskapet senere. Arbeiderpartiet går til høsten ut med et større debattopplegg på Europa-politikken, inkludert Øst-Europa. Da skal vi ha en bred diskusjon. Det er i Europa i dag en svær smeltedigel som koker og koker. På landsmøtet i 1992 skal DNA vedta sitt standpunkt.

Berntsen unnskyldte seg for at han ikke kunne kommentere alle innlegg. Det ville føre for langt. Hans innledning hadde i stor grad vært en filosofering over arbeiderbevegelsens historiske misjon og arbeiderbevegelsens muligheter i et fremtidig Europa. For han var ideer som solidaritet, rettferdig fordeling, sosial trygghet, medbestemmelse viktige prinsipper i arbeiderbevegelsen. Jeg stiller spørsmålet. Hvordan skal vi kunne realisere disse fine ideene? Hvor er våre meningsfeller, våre soldater oppmarsjert? Jeg ser frem til debatt om Europa-politikken. Vi skal ikke bare virkeliggjøre ideen om solidaritet i Norge, Europa, men for alle mennesker i hele verden. Vi skal gi alle et menneskeverd og gi alle folk muligheten til å leve et noenlunde anstendig liv.

Berntsen ønsket lykke til med landsmøtet og den videre virksomhet i forbundet. Han var enig i det forbundslederen hadde sagt i innledningen om å holdet kruttet tørt. Det hadde også stått noe der om passivitet i rekene. Da hadde han selv tenkt at han ihvertfall skulle bidra til å holde forsamlingen våken, at ikke delegatene sovnet under innledningen.

Forbundsleder Harald Øveraas takket Berntsen for innledningen – Takk for at du stilte opp! Vi skal senere under landsmøtet legge frem et forslag til uttalelse angående Europa-politikken. Jeg har også en gave til deg, Thorbjørn, den kan stå som et symbol som du kanskje kan få anvendelse til i kommende tider. Instrumentet varsler både om storm og maksvær slik at du kan være forberedt på som kommer. Jeg håper du får både glede og nytte av den, sa Øveraas.

Voteringen

Forslag 295
Innstillingen enstemmig bifalt.

Dirigenten tok også opp innstillingen til forslag 296 og den ble enstemmig vedtatt.

Det ble protester fra forsamlingen, og det viste seg at det kanskje gikk for fort for enkelte.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at hun ved debattens begynnelse hadde gjort det klart at man samtidig behandlet forslagene 295 og 296, men lot avstemningen om 296 gå om igjen etter ønske fra salen. Resultat: Landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Dirigenten refererte permisjonssøknader som ble innvilget og formidlet beskjed angående gruppebildefotografering, før det var tid for pause.

Møtet hevet kl. 11.15.

Fortsatt debatt om kontingent

Møtet ble satt igjen kl. 11.35 og landsmøtet tok fatt på den videre debatt om kontingentspørsmålet, men først ble ordet gitt til forretningsfører *Magne Lyngstad*, avd. 23, som fikk ordet til forretningsorden.

Gudmund K. Selvåg, avd. 6, sa følgende:

– Det eg komme te å ta opp nå blir eg ikkje populær på, men vi er ikkje komme hit for å bli populære, men for å tjene medlemmene våres interesser. Det gjelde det vedtaket som plutselig kom opp igår under et annet punkt på dagsorden. Vedtaket om ein matematisk fordeling av tillitsvalgte i forbundet. Forslaget kom så fort og blei så lemfeldig referert at eg har vanskelig me å finne noen som kan fortelja meg ka så blei vedtatt.

Det som iallefall kan konstateres er at grupper som ikkje har fleire medlemmer enn 900 og noen, ikkje kan velgast til tillitsverv i forbundet. Vi har diskutert dette i vår gruppe og finne at dette vedtaket er i strid med vedtektenes paragraf 6,4 der det står, «ved valg av landstyre skal så vidt mulig alle yrker innen organisasjonsområdet være representert». På dette landsmøte er det representanter frå en rekke av de gruppene som vedtak av i går utelukker fra valg. Det e altså mulig å velge representanter fra disse yrksområder med utgangspunkt i de tall som Arbeidsmanden nr. 5, side 9, oppererer med, eg har dessverre ikkje andre tall å beregne med. Så får vi følgende matematiske fordeling.

Det skal velges 31 personer. Dette gir med utgangspunktet 23.479 yrkesaktive medlemmer et delingstall på 757,3 (altså det vil være 757,3 yrkesaktive medlemmer bak hver tillitsvalgt). Dette gir: Bergverk 3, Vakt, 2 Maskin 2, Private anlegg 4, Renhold 9 og Vei 7. Tilsammen 27. Til disposisjon til de grupper som ikkje når opp på et medlemsantall på 757,3, blir det 4 tillitsvalgte. Over 10% av forbundets medlemmer kommer under denne diverse-gruppen 2.972 medlemmer.

Vår gruppe har lagt hodene i bløt for å finne ein måte slik at forbundet slipper å bryte sine egne vedtekter og slik at vi frå disse små gruppene slipper å reise heim og sei at joda vi e god nok til å betale kontingent, men som tillitsvalgt i forbundet e vi ikkje god nok. Vi har finne at følgende tilleggsforslag vil dekke opp dette.

Selvåg satte fram et tilleggsforslag.

Dirigenten avviste forslaget begrunnet med at behandling og vedtak fant sted i tirsdagens møte.

Forslagene fra 135 til 146

Magne Lyngstad, avd. 23, konstaterte at det var en rekke forslag som gjaldt både «bunn» og «tak» på kontingenten.

Når man så på medlemsutviklingen i forbundet, var hans avdeling av den oppfatning at kontingenten hadde mye å si for en bestemt gruppe, som syntes den var høy.

— De signaler vi har fått har ene og alene gått på at kontingenten er for høy, sa *Lyngstad*. Han viste til siste nummer av fagbladet, som behandler temaet, og der *Rodahl* sier huff til tallene som forteller om nedgang i private anlegg. Selv trodde han ikke dette bare skyldes nedgang i arbeid, men også den høye kontingenten.

På avdelingens vegne trakk han forslag 143 og satte fram nytt forslag:

«Et tak på kontingenten i form av et månedsbeløp eller et årsbeløp oversendes det nye landsstyret snarest».

Magne Berg, avd. 8, minnet om at kontingenten er grunnlaget for forbundets totale virksomhet — og den måtte for enhver pris opprettholdes. Da måtte vi også ha en rettferdig fordeling, det er prosentfordelingen ut fra inntekt.

— Men vårt medlemskap representerer også visse verdier, og vår avdeling vil gå inn for en minstekontingent, sa han og viste til at det er en rekke medlemmer som betaler mindre enn forsikringskostnadene. I hans fylke var det over 100 medlemmer som betalte bare 50 prosent av forsikringskostnadene. Det rimte også dårlig om man skulle ta fra pensjonistene hvilende rett og kreve premie for Kollektiv hjem-forsikring.

Han ville imidlertid ikke gå inn for «tak» og trodde vel det var vel så sterkt argument at de med høy kontingent ikke ville subsidiere forsikringsordningene for andre. Han mente det var riktig at de som tjener godt, skal betale sin del, og trodde klagen på høy kontingent bare var et argument de brukte for at de ellers ikke ville organisere seg. Han anbefalte forslag 135.

Forretningsfører *Ruth Haugnes*, avd. 2, støttet *Buskeruds* forslag om minstekontingent, men fordi forbundets økonomi var blitt så dårlig ville hun fremme forslag om økning av kontingenten med 0,1 prosent. Grunnen var det forslaget som senere skulle behandles, om å kreve pensjonistene for premie til Kollektiv hjem-forsikring. Hun refererte beregninger hun hadde gjort over årspremier som ville si litt under 2,3 millioner for forbundet. Men siden det ikke var alle som hadde opparbeidet 10 års medlemskap og dessuten en del betaler selv, var dette i overkant. Hun kom da fram til at det dreide seg om ca. 1,8 millioner kroner — og med en oppjustering av kontingenten ville det bli dekket opp. For det enkelte medlem med gjennomsnittsinntekt ville det bli omkring 115 kroner mer å betale pr. år, for dem som lå rundt en årsinntekt ville det bli 300 kroner.

Hun trodde alle kunne leve med det i visshet om at medlemmer med hvilende rett kan få gratis Kollektiv hjem-forsikring og mente at her var prinsippet det viktigste. Hun ville heller reise tilbake og fortelle medlemmene om en liten kontingentøkning, enn å fortelle medlemmene at landsmøtet hadde fratatt dem en rett som de selv hadde kjempet fram, med et vedtak over hodet på dem.

Hun pekte på at neste landsmøte kunne sette kontingenten ned igjen, dersom det viste seg at forbundets økonomi hadde bedret seg.

Hun satte fram følgende forslag:

Paragraf 19 — kontingent.

Punkt 1 endres til: Kontingenten er 1,7% av brutto arbeidslønn.

Resten av punktet slik det står.

Merknad til punkt 1 endres til: Dersom ferielønn ikke tas med i grunnlaget skal satsen være 1,8%.

Arvid Dynge, avd. 2, fikk ordet til forretningsorden og gjorde obs. på at landsmøtet hadde utsatt referering av protokollen til etter at *Thorbjørn Berntsen* hadde holdt sin innledning. Nå var *Berntsen* og debatten ferdig, burde vi ikke så få protokollen?

Dirigenten fulgte opp, og ga ordet til sekretæren *Helene Granbo* som refererte protokollen for tirsdagens møte.

Petter Langholm, avd. 7, gjorde obs. på at det på side 72 i referatheftet sto oversikt over fordelingen for de forskjellige sektorer, tilsammen 19 representanter. Det korrekte tallet skulle være 18. Dessuten var han selv representant nr. 105, ikke 150 som det sto i referatet.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at rettelser til heftene skulle tas opp med referentene. Her gjaldt det den oppleste protokoll.

Arvid Dynge, avd. 2 ba sekretæren referere vedtaket til forslag 116. Han hadde ikke fått det med seg.

Sekretæren fulgte oppfordringen og sa at landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Charles Mortensen, landsstyret, fikk ordet til forretningsorden og ba om at § 32 ble tatt opp sammen med behandlingen av kontingenten, for her var det en sammenheng.

Øystein Hagen, forretningsfører avd. 7, fikk ordet til protokollen og korrigeret et stemmetall. Det ble opprettet.

Med disse bemerkninger ble protokollen enstemmig godkjent.

Debatten fortsetter

Bjørn Tiller, landsstyret, tok opp forslag 146, og redegjorde for avdelingens begrunnelse. — Vi har aldri skjont hvorfor det skal være frikontingent en tre måneders periode når samtidig langtidsledige skal betale hele tiden, sa han, og trodde ikke 150 kroner var så veldig tungt i den korte tre måneders-perioden. Mye tyngre blir det, spesielt for de unge som særlig er rammet, når de går ledige lenge. Da begynner det å røyne på og hver 100-kroner er god å ha. Han så også forslaget i sammenheng med forslag 160 som er et radikalt forslag om hvilende rett.

Dirigenten opplyste at det nå var så mange på talerlisten at man måtte overveie tidsbegrensning og strek.

Øystein Hagen, avd. 7, konstaterte at det var lenge siden i går, og lenge siden Asbjørn Fjellhaugen satte fram sitt forslag. Han refererte derfor forslaget for å friske på hukommelsen, og på avdelingens vegne trakk han forslag 137 og støttet i stedet forslaget fra Fjellhaugen og avdeling 6.

Strek

Strek ble satt før ordet ble gitt til neste taler.

Svein Westvik, avd. 4, viste til at han i går tok opp forslagene nr. 138 og 139. I dag trakk han disse forslagene og støttet istedet forslaget fra avdeling 6 han også. Her så han det ønskelig med en samordning for forslagene fra Fjellhaugen og avd. 6. — De som stemmer mot dette forslaget tar et tungt ansvar, sa han. Da skyver vi fra oss tunge grupper. Det er sagt at de har råd til å betale kontingenten, men de har også råd til å stå utenfor.

Liv-Marit Moland Olsen, forbundsstyret, karakteriserte det som det mest usolidariske forslag til behandling på landsmøtet hittil. Hun trodde de fleste som hadde vært på talerstolen lå på et høyere lønnstrinn enn rengjøringsseksjonen som hun representerte, og siktet både til dem som gikk inn for tak og for å heve kontingenten i bønn. Var det meningen at de som tjente minst skulle betale mer for at de som tjente mest skulle betale mindre? Å koble sammen minimumslønn og gratis forsikring for pensjonistene var å sette to svake grupper opp mot hverandre.

— Støtt landsstyrets innstilling og vis at dere fortsatt kan være solidariske, sa hun.

Ola Tuven, administrasjonen, konstaterte at kontingenten alltid har vært et diskusjonstema. Da forbundet på 70-tallet vedtok prosentkontingent var man enige om å ha en solidarisk kontingentordning. Han ville minne om den solidaritetsbiten som lå bak vedtaket. Med den enorme spennvidde i inntekt som er representert i forbundet, trodde han det ikke hadde vært et så godt samarbeid i avdelingene uten at alle visste at enhver betalte kontingent etter evne.

Han kommenterte forslaget om minstekontingent og spurte om forslagsstillerne var så sikre på at de som hadde få timer, rådde over dette

selv. Problemet er at de har fått innskrenket arbeidstid på en rekke arbeidsplasser, og noe annet var ikke å få tak i. Var det da rett å pålegge dem å betale mer? Det var håpløst å argumentere med at den som betaler så og så høy kontingent skal ha de og de fordeler.

— Vi er kommet fram til at 1,6 prosent av lønnen er en rettferdig ordning, sa Tuven. Når det gjaldt dette med 50-lappen og friperioden på tre måneder, og ordningen var umulig å følge opp med nøyaktighet. 50 kroner måneden utover friperioden dekket stort sett forsikringsordningen. Også kontingenten for en årsinntekt på 35.000 ga stort sett dekning for forsikringen.

Han understreket at ingen burde henge seg opp i dette dreide seg om summer som skulle redde forbundets økonomi. Når det gjaldt kontingenttak på høye inntekter viste han til at en årsinntekt på 300.000 betydde ca. 4800 i årskontingent, og mente at det ikke var all verden. Han trodde ikke det var avgjørende for om anleggsfolk organiserte seg eller ikke.

Hilmar Ødegården, avd. 1, minte om det som var sagt, at solidariteten ikke strekker lenger enn til lommeboka. Det var ikke med lett hjerte han støttet forslaget om økning i kontingenten, men hvis man dermed kunne unngå å kreve pensjonistene for forsikringspremie var det vel verdt. Å gå til pensjonistene som hadde fått innvilget hvilende rett og kreve premie, ville han nødig. Han var ellers klar over at det var nødvendig å styrke forbundets økonomi, ikke minst for å få gjennomført handlingsprogrammet slik at det ikke bare ble et stykke papir. Avd. 1 støttet forslaget om å heve kontingenten til 1,7 prosent forutsatt at de hvilende rettigheter da ikke ble fjernet. Angående forslaget om minstekontingent, hvorfor ble ikke det tatt opp også når folk som har vært ledige i mer enn 3 måneder skal gå opp i kontingent?

Han anbefalte forslag 135 fra Buskerud.

Bjarne Jørgensen, avd. 4, antok han nå nærmest kom til å banne i kjerka, når han gjorde oppmerksom på at det ikke var enighet i avdelingen om det forslaget som var tatt opp fra Nordland. Han selv gikk i mot, og som begrunnelse fant han det nok å snu seg og vise til landsmøtemottoet: — Vis solidaritet.

Han var sjøl blant dem som betalte høy kontingent og fant ingen grunn til å klage over det. For hva er det som gjør at kontingenten blir høy? — Det kommer av den høye lønna. Og hvorfor er lønna så høy? Jo, fordi vi har stått sammen i solidaritet. Så la dem heller slutte, de som truer med å gå ut om det ikke blir tak på kontingenten, sa Jørgensen. Vi kan ikke drive å snakke om solidaritet over landegrenser uten å følge opp når det kreves noe av oss sjøl. Han mente at de som tjener en halv million, det er noen av dem også, ikke hadde større problemer med å betale sin kontingent enn rengjøringshjelpene hadde.

Kjell Ludvigsen, avd. 11, beklaget at det ikke var mulig å diskutere kontingenten i samband med § 32 om hvilende rett. Han støttet forslaget om heving av kontingenten til 1,7 prosent. Det var de med hvilende rett

som hadde vært med på å arbeide fram forsikringsordningene, og det ville være beklagelig om de skulle lønnes slik. Han støttet forslaget om nedre grense på kontingenten.

Ernst Ditløvsen, landsstyret, sa at debatten om «tak» var kjent fra tidligere. Han mente landsmøtet i sin tid hadde vært framsynte da det vedtok 1,6 prosent av lønna i kontingent. Dessverre var medlemstallet i forbundet gått ned, men det gjorde det enda viktigere å beholde kontingentordningen.

— Vi møter stadig vekk anleggsfolk som klager over høy kontingent, men da må vi prøve å forklare dem at de har landets beste overenskomst, sa Ditløvsen, og mente vi ikke måtte stille oss slik at landsmøtet stemmer ned en solidarisk tanke som lå bak da prosentkontingenten ble innført.

Han ville senere komme tilbake til forslag 164.

Tor Øyvind Ljosland, avdeling 7, sa at når man nå diskuterte en økning av kontingenten, måtte han ta ordet. Han representerte veisektoren, og han hadde fått klare signaler fra mange folk at hvis man økte kontingenten, ville flere melde seg ut av forbundet og vurdere tilknytning til YS. YS har i dag en prosentkontingent på 0,8, eksklusivt overtids- og skifttillegg. De betaler noe i tillegg, slik at prosenten på 0,8% ikke er helt riktig, men allikevel. YS er hele tiden på offensiven. Ikke minst innen veisektoren. Dette gjelder i Agder, Rogaland, Møre og Romsdal og i Nordland. Vi må derfor stikke fingeren i jorda og finne ut hvor vi står. Vi kan ikke overleve som organisasjon hvis vi ikke har medlemmer igjen i forbundet. Det kan skje hvis vi har for høy kontingent. Han var ellers enig i at de som hadde høy inntekt, skulle betale mer enn andre, men det måtte settes et tak. Det er andre forbund som har det, blant annet har NTL satt et tak i staten på lønnstrinn 27. Hvorfor kan vi ikke ha tak i NAF?

Rolf Sandberg, avdeling 1, sa at det var beklagelig at man ikke her kunne diskutere forholdet til paragraf 32. Det er mange som i dag har gratis kollektiv hjemforsikring med hvilende rett. Det blir vanskelig for dem å forstå at vi nå skal ta dette fra dem. Det ble innført i sin tid for at mange lurte på om de hadde sin forsikring i orden. Mange svevde i villrede om de i det hele tatt var forsikret. Denne ordningen kan også ha sin betydning ved verving av nye medlemmer, kanskje ikke så mye overfor ungdom men overfor 40–50-åringer som blir medlemmer i forbundet. Han ville støtte Akershus-forslaget om en økning på en promille, en krone pr. 1000 kroner trodde han de fleste kunne leve med. Det er ingen som vil ha vondt av det. La oss dra i lag, det er vi flinke til, sa Sandberg som også ba om støtte til forslag 135. — Vi bør også ha en minstegrense for kontingenten. Om tak på kontingenten sa han kort og godt at han fant det uspiselig.

Tom Richard Olsen, avdeling 12, sa at han også kom fra veisektoren men han var glad for å kunne si at Telemarks-benken ville støtte forslaget fra Akershus. Han var klar over at det var en del grupperinger i salen som hadde problemer med å svelge forslaget. Men han ba representante-

ne både se på landsmøtets motto og forslaget til handlingsprogram som lå til behandling. Her står det klart at vi står overfor mange nye oppgaver som vil kreve økte ressurser fra forbundets side.

Han hadde registrert at det var hovedtillitsmenn i Vegvesenet som hadde sagt at man hadde enkelte medlemmer som vurderte å gå ut av forbundet hvis det ble kontingentøkning eller hvis det ikke ble innført tak. Jeg er glad for at vi på Telemarksbenken ikke har fått slike signaler. Vi skal ikke være redd for å vise at vi står for noe når vi er medlemmer i Norsk Arbeidsmandsforbund. Det skal ikke være kontingentens størrelse som er avgjørende for om vi er medlemmer av forbundet. Jeg er sikker på at selv om kontingenten lå på 1% ville mange synes at de betalte for mye. Hvis kontingenten er avgjørende, har de ikke sterk tilknytning til vårt forbund.

Han kom videre inn på miljøspørsmålene og sa at også på denne sektor ville forbundet ha behov for økte ressurser. Som siste taler, og han var glad for at han var siste taler på dette punktet, ville han anbefale alle om å støtte forslaget fra Akershus. Stem solidarisk slik vi har forpliktet oss til gjennom Handlingsprogrammet og landsmøtets motto.

Dirigenten ba om fullmakt til å komme tilbake til dette punktet etter lunsj. Det var levert en rekke forslag, og dirigentene hadde behov for å drøfte behandlingsmåten før man gikk til votering. Dette ble enstemmig godkjent.

Forslag 147

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 148

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 149

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 150

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 151, 152, 153, 154, 155.

Forretningsfører *Per Ingebrigtsen*, avdeling 4, sa at han ikke skjønnte landsstyrets innstilling hvor man hadde gitt sin tilslutning til forslag 155. Det forslaget som var fremmet fra avdeling 4, forslag 151, var identisk med konklusjonen til det utvalget Ingebrigtsen selv hadde vært med i. Denne konklusjonen var avgitt i landsmøteperioden. Hva er så grunnen til at landsstyret igjen skal nedsette en komité? Han fant dette forunderlig og han opprettholdt sitt forslag 151. Han refererte forslagets ordlyd og motivasjonen til forslaget. Han mente at det i forslaget lå en stor fullmakt til å fordele midlene fornuftig.

Jens Tveit Aga, avdeling 6, sa at han hadde et hjertesukk å komme med i forbindelse med paragraf 20. Vedtektene her var et problem for mange. I veisektoren er det mange som er i arbeid for trygd, og før man får registrert disse som medlemmer, er de ute igjen. Det er en upraktisk ordning som praktiseres nå, og han etterlyste en løsning på disse problemene.

Hovedkasserer *Ola Tuven* sa med adresse til Ingebrigtsen at landsstyret også måtte se fordomsfritt på fordelingen av midlene etter paragraf 20.

Voteringen

Landsstyrets innstilling ble satt opp mot forslag 151. Forslaget falt.

Landsstyrets innstilling til 151, 152, 153 og 154 ble vedtatt.

Landsstyrets innstilling til 155 enstemmig vedtatt.

Forslag 156
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 157
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 158
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 159
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 160
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 161
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 162
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 163
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Dirigenten opplyste at landsmøtets representanter var oppfordret til å delta i gå-marsjen fra Youngstorget fra kl. 13.00 og hun ga ordet til forbundets leder *Harald Øveraas* som orienterte om prosedyren for marsjen. Han skulle gå foran ut av salen, og så skulle delegatene følge ham. Han hadde sagt til en representant for arrangørene at det i så fall ville være første gang at dette skjedde.

En representant for arrangørene dukket nå opp i salen og redegjorde for arrangementet. Han sa at bakgrunn for «Kom i form til OL-aksjonen» er at gåing er kåret til Norges nasjonalsport nr. 1. Denne dagen skulle det gjennomføres et verdensrekordforsøk i gåing over hele Norge. Målet er ikke bare å komme i form til OL, men å komme i Guinness rekordbok. Målet var at minst 300.000 nordmenn denne dagen skulle gjennomføre en nærmere angitt distanse, en oppmerket gåløype. På Youngstorget skulle LO-leder *Yngve Hågensen* lede gåmarsjen. Dette arrangementet skjedde som et samarbeid mellom «Folk i form til OL 1990–1994», LO og Norges Bedriftsidrettsforbund (Samarbeidsgruppen).

Harald Øveraas ble overrakt en T-trøye fra Folk i form til OL-komiteen og bedt om å lede utmarsjen fra landsmøtesalen.

Dirigenten sa at man med denne marsjen mistet den halve timen man skulle skjære lunsjpausen ned med. Det ble derfor vanlig lunsjpause frem til kl. 15.00.

Møtet hevet kl. 13.00.

Ettermiddagsmøtet onsdag

Møtet ble satt kl. 15.00 med *Arvid Øygård* som dirigent. Med *Sven Pettersen* som forsanger ble møtet innledet med allsang – «Fra land til land».

Dirigenten gjennomgikk de forslagene som det skulle stemmes over. Forslagene som var tatt opp var: 135, 136 som det var fremmet alternativt forslag til, 143 med ny tekst, 144, 146 pluss framsatt forslag om kontingentøkning.

Han redegjorde for voteringsmåten – først avstemning over hvorvidt det skulle være kontingentøkning, deretter to forslag om minstekontingent opp mot landsstyrets innstilling og to forslag om tak på kontingent og til sist forslaget om kontingent i forbindelse med arbeidsledighet.

Votering

Forslaget om kontingenthøyning, framsatt av *Ruth Haugnes* fikk klart flertall mot seg og falt.

Forslag 135 pluss første del av 136 om minstekontingent ble tatt opp mot landsstyrets innstilling. Tellekorpset måtte i sving:

Dirigenten opplyste at det var flertall for laveste kontingentsats. 137 stemte for det mens 106 støtte landsstyrets innstilling.

Her forelå videre forslag 135 fra *Buskerud* og forslag 136 i revidert form. Her var det foreslått 1,6 % og minimum 50 kroner i satser.

Votering

Forslag 136 ble vedtatt.

Det var spørsmål om tak på kontingenten, dette gjaldt forslag 16 2. del, det var forslag om at kontingenten ikke skulle beregnes av lønn over 8 G (8 ganger Folketrygdens grunnbeløp).

Dirigenten tok opp det mest ytterliggående forslaget først, det gjaldt at dirigent ikke skulle beregnes av lønn over 8G.

Ved voteringen falt dette forslaget.

Forslaget fra Magne Lyngstad, forslag 143 var etter dirigentenes mening et oversendelsesforslag. Han mente man eventuelt kunne vedta dette oversendt det nye landsstyret.

Rolf Finstad, avdeling 12, sa at dette forslaget ikke måtte oversendes. Man måtte realitetsbehandle spørsmålet om øvre tak eller ikke.

Vedtak: Forslaget falt med stort flertall.

Forslag 144 ble satt opp mot landsstyrets innstilling. Forslaget falt mot få stemmer.

Forslag 146 mot landsstyrets innstilling. Forslaget falt mot få stemmer.

Dirigenten mente at man nå var ferdig med kontingenten og man gikk over til behandling av punkt 5 på dagsorden, fagbevegelsens utfordringer i 90-åra.

Han ga ordet til forbundsleder Harald Øveraas som introduserte innlederen, LO-leder *Yngve Hågensen*. Øveraas sa at man både søndag, mandag og delvis onsdagen hadde vært inne på de endringer som skjer utover hele Europa og verden forøvrig. Fagbevegelsen må også ha holdninger til de endringer som skjer, og vi må legge en strategi for å håndtere endringene. Vi vil også bidra til å tenke høyt om fagbevegelsen i 90-åra. Vi har invitert LO-leder *Yngve Hågensen* til å gjøre dette her på landsmøtet, og det skal bli interessant å høre hva han har å si. Han overlot med disse ordene podiet til *Yngve Hågensen*.

DAGSORDENS PUNKT 5 Fagbevegelsens utfordringer i 90-årene LO-lederens innledning

LO-lederen takket først landsmøtet for at delegatene var sporty nok til å stille opp på 3 kilometers marsjen i byens gater og dermed bidro sterkt til at det ble en fin markering for en fin sak.

Så gikk han over til å snakke om dagens tema — fagbevegelsens utfordringer i 90-åra — og skulle prøve å følge forbundsledernes oppfordring om å passe både klokka og stilen.

— Det er som kjent vanskelig å spå, særlig om framtida, men en bør ikke være store spåmannen for å forutsi at utfordringene i 90-åra vil stå i kø for fagbevegelsen både nasjonalt og internasjonalt, sa *Hågensen*.

På hjemmebane ville utfordringene dreie seg om både organisasjon, samfunnspolitikk og internasjonale forhold, der forholdet til Europa ikke minst vil vise om fagbevegelsen har evne og vilje til å følge opp fagbevegelsens beste tradisjoner i samspill mellom alle yrkesgrupper for å gjøre en felles innsats med helhetlige løsninger som mål.

Han tok utgangspunkt i 70-åra som var ti-året for samspill, solidaritet, faglig/politisk samarbeid og et reformenes ti-år. Vi fikk gjennomført bedriftsdemokrati med styresrepresentasjon ved endring i aksjeloven. Fikk gjennomført arbeidsmiljøloven med dimensjoner i seg til å skape et nytt arbeidsliv. Likestillingsloven ble gjennomført, sykelønnsordningen med rett til full lønn fra første dag. Vi fikk arbeidstidsreform og lagt grunnlag for en handlingsordning og solidarisk lønnspolitikk. — Reformens ti-år, sa *Hågensen*, som så ble avløst av det motsatte, av 80-åra med egoisme, jappekulturen og frammarsj, ti-året med ropet på privatisering og kort-siktige løsninger istedet for langsiktig planlegging. Børstraktorer, kjappe gevinster, spekulasjonsøkonomi der bedrifter skiftet eiere over natta. Holdningen til blandings- og planøkonomi var at den ikke bare var byråkratisk gammeldags, men konkurransehemmende.

— Jeg våger den påstanden at arbeidsledigheten er et etterslep etter jappekulturen og det krever offensiv fra fagbevegelsen i 90-åra, sa *Hågensen*. — Og for å unngå misforståelser, vi var ikke med på festen i 80-åra, Willoch-perioden da «alt gikk så meget bedre» var forbeholdt andre grupper enn dem fagbevegelsen representerer.

Men når festen er over er det noen som sitter igjen med regninga, og vi har historisk erfaring for at de som velferdssamfunnet er bygget opp for, de som har vært arkitektene og bygger av dette samfunnet, blir taperne etter et slikt ti-år.

— Gir vi da opp eller trår vi til på nytt for å skape et kommende ti-år i pakt med de beste tradisjonene i vår bevegelse? Vi sa ja til å være med på snuoperasjonen i 1987, for vi visste at dersom ikke vi var med var det ingen andre som stilte opp, sa *Hågensen* og pekte på at fagbevegelsen med det hadde bidratt til å få samfunnsøkonomien på fote igjen og sørget for økonomisk handlefrihet.

Et eksempel: Fra 1987 har inflasjonen gått ned fra 10 prosent til 3,5 og kanskje under det.

— Vi har gitt samfunnet økonomisk handlefrihet og da mener jeg ikke bare myndighetene. Næringslivet har fått bedret konkurransevnen og inntjeningen, noe som gir de økonomiske muligheter til å bygge samfunnet slik vi ønsker det.

Han hadde ikke problemer med å slutte seg til det *Øveraas* sa i åpningstalen, at myndighetene ikke har gjort en god nok jobb. Han trodde *Øveraas* til gjengjeld også ville være enig i at heller ikke bare var den jobben kapitalkreftene og næringslivet ikke har gjort var god nok.

— Den økonomiske oppbyggingen må brukes til investeringer i Norge. Jeg sier ja til internasjonalisering men nei til utflagging, sa LO-lederen og understreket at retten til arbeid er en menneskerett. Menneskerettighetene er demokratiets egentlige mål som vi alle må ha ansvar for.

Han etterlyste den ånd som rådet i etterkrigstidas Norge da folk jobbet

sammen for gjenreisning. Nå har vi ikke hatt en krig, men vi har en situasjon som krever samme felles innsats.

— Det må bli slutt på sutringa i norsk næringsliv, bank- og finansvesen.

Han minnet om at hele nasjonen, mennesker flest og hele Stortinget har vært oppmerksom på at vi har et pillråttent skattesystem i Norge, der folk kan opptre som skattesnytere uten at de bryter loven.

— De fleste er enige om at vi trenger noe fundamentalt nytt, og nå foreligger det forslag til skattereform som ivaretar helheten i et skattesystem som skal gi samfunnet det økonomiske fundament. Dette forslaget har fått enstemmig støtte fra LO-sekretariatet. Å få skille mellom næringsvirksomhet og personbeskatning skal bl.a. hindre kontraktørvirksomhet og skatteundragning ved skatteplanlegging.

— Men hva skjer så, spurte Hågensen. Jo skatteplanleggerne, han ville ikke nøle med å kalle dem snylterne, klager over at reformen rammer dem. — Ja, hvem pokker skulle den ramme ellers? Vi kan ikke få rettet opp et råttent skattesystem uten at det rammer noen. Og så ser vi at gruppen med særinteresser står i kø i korridorane for å påvirke politikerne, og media følger opp deres klager. Høyre er kommet på banen med 5 milliarder i skattelette og ennå er ikke Carl I. Hagen kommet med bud.

— Om ikke vi går i brodden for det nye skattesystemet, hvem andre gjør det? Er det noen gang regjeringen trenger vår støtte, så er det nå, sa Hågensen, og håpet landsmøtet i Arbeidsmandsforbundet ville si klart fra, at skattereformen vil vi slåss for.

— Her hadde jeg ventet meg at dere skulle klappe, sa han, og fikk applaus som bestilt.

Vi må være villig til å ta et helhetlig ansvar. Vi må arbeide for trygghet for alle, arbeid for alle, en rettferdig fordeling, utdanning for alle, og ikke minst for trygghet i alderdommen. Vi må være villig til å ta et internasjonalt miljøansvar og arbeide for helhetsløsninger samtidig. Vi må legge en strategi for gjennomføring av våre krav, men samtidig ta et medansvar for gjennomføring av reformene.

Det kan virke ordinært å minne et landsmøte i Arbeidsmandsforbundet om dette. Men her er det også noen unge som ikke har vært med på landsmøter tidligere. Det er grunn til å minne om at det er fagbevegelsen som har vært drivkraften i dannelsen av velferdssamfunnet. Da må vi også være villig til å stille krav til oss selv. Har vi fortsatt mot og vilje til å stå på? Vi har også organisatoriske problemer, og hvis ikke vi står opp og tar et medansvar, er det ingen andre som gjør det. Det vil ikke politiske fløygrupper gjøre. Den innflytelse vi har overfor myndighetene er avhengig av hva vi selv gjør og får til. Det hjelper ikke bare å skjelle ut kapitalismen. Da kan vi fortsette med å gå i tog alene, men det gir allikevel ingen innflytelse.

Vi må være villig til å ta dette ansvaret uansett hvilken tilknytning Norge får til Europa. Skal vi tas på alvor, må vi også stille krav til oss selv om løsninger på de problemene vi ser. Når vi tar medansvar kan vi også stille politiske krav som arbeid til alle. Da tror jeg også vi må se på noen eierkonstellasjoner i næringslivet. Jeg tenker ikke på krav om hel-

statlige bedrifter, men bedrifter med en kombinasjon av private og statlige eierinteresser. Jeg tror ikke næringslivet bare kan vurderes ut fra bedriftsøkonomiske hensyn. Vi må også stille samfunnsøkonomiske hensyn hvis vi skal sikre bosettingen og trygghet i arbeidslivet i Norge i fremtiden. Hvis vi skal forbedre arbeidsmiljøet og senke ledigheten i vårt land, sikre en lavere, men fleksibel pensjonsalder hvor folk kan gå av med pensjon tidligere, men hvor de ikke skal tape penger i forhold til om de arbeidet til fylte 67 år.

La meg minne om at vi i 1991 bruker 15 milliarder kroner til arbeidsledighetstrygd, vi bruker 27 milliarder til uførhetstrygd og 17 milliarder kroner til sykefravær. Dette er tilsammen 51 milliarder kroner. Disse utgiftene tyder på at det er samfunnet som ikke fungerer. Vi skal ikke redusere ytelsene til dem som trenger det, — men vi må sørge for at samfunnet fungerer bedre. Vi må være med på å få redusert samfunnets omkostninger slik at vi sikrer ytelsene til dem som virkelig trenger det. Tenk positivt, vær solidarisk er mottoet for landsmøtet. Vi må medvirke til en positiv utvikling. Vi må være villig til å se alt i sammenheng, ikke bare se på de enkelte tariffkrav.

Etter tariffoppgjøret i 1988 var det ikke mange røde løpere som var lagt ut da vi skulle orientere om oppgjøret. Men det inntektspolitiske samarbeidet er viktig fordi det viser at vi blir tatt på alvor. Vi må se både på egen økonomi og samfunnsøkonomien i en helhetssammenheng. Vi må være villig til å samarbeide med staten, med kommunale myndigheter og arbeidsgiverne for å få til det som er våre målsetninger. Det det egentlig dreier seg om til sjuende og sist er hvilket samfunn vi ønsker å ha. Etter min mening bør vi tariffteknisk ha en kombinasjon av sentrale og lokale forhandlinger, vi må bevare det beste vi har i fagbevegelsen, nemlig den solidariske lønnspolitikken. Men vi skal være klar over at 80% av våre lavtlønte er kvinner, slik at dette også er et likestillingsspørsmål, et kvinnespørsmål.

Det vi må være opptatt av i fremtiden er at når vi skaper verdier, skal vi også være med på å bestemme over verdiene, over avkastningen av vårt arbeid. Et stikkord her er fondsavsetninger. Jeg er overbevist om at vi på LO-kongressen i 1993 vil komme til å legge frem et forslag om fondsordninger. Når vi er med å skape overskudd, vil vi også kunne styre avkastningen, styre overskuddene. Blant annet for å skape bedre arbeidsplasser og sikre fornuftige investeringer.

Etter LO-kongressen i 1989 har Arbeiderpartiet og LO satt i gang en felles utredning som senere skal sendes ut til debatt. Her vil overskuddsdeling være et av stikkordene. Også i fremtiden vil vi gjøre bruk av tariffoppgjørene for å nå våre velferdsmessige mål. Vi kan ikke bare gå under transparenter. Det vil kreve samarbeid. Vi er neppe enige om alt. Vi må imidlertid vise at vi er beslutningsdyktige, at vi tør noe. Den som tør noe, gjør noe, og dette vinner troverdighet.

Vi må også ha en organisering av fagbevegelsen som gjør realiseringen av disse målene mulig. På Kongressen i 1989 ble det vedtatt at vi skulle ha en debatt i LO før Kongressen i 1993. Han viste i denne forbindelse til vedtaket på LO-kongressen i 1989 hvor man bl.a. slår fast at LO skal ut-

rede flere modeller for en fremtidig organisering av LO, herunder en modell med et forbundsløst LO med seksjoner. Dette debattopplegget skal presenteres senest ett og et halvt år før neste Kongress. Forslag til organisering og gjennomføring skal forelegges Kongressen i 1993. I mandatet heter det også at man skal komme frem til en bedre organisering og utnyttning av ressurser mellom sentrale og lokale organer. LO-sekretariatet har nedsatt en arbeidsgruppe med Lars Skytøen og 3 medarbeidere som nå legger siste hånd på et debattopplegg som skal sendes ut til alle organisasjonsenheter i LO og forbundene. Dette debattopplegget skal drøftes på grunnplanet frem til mars 1992. Hågensen sa at han håpet at man denne gangen fikk til en bredere og mer aktiv debatt i hele fagbevegelsen. Vi trenger også større press nedenfra om noe skal skje. Kongressen i 1989 var utålmodig på dette punktet og man står antagelig overfor radikale endringer. Utålmodigheten er stor også i LOs organer. Jeg tar sjansen på å si — det er tross alt to år til neste kongress — at enkelte forbund har gitt uttrykk for at noe bør gjøres med LO, men ikke med forbundene. Andre sier at noe bør gjøres med andre forbund, ikke deres egne forbund. Hvis vi skal ha ambisjoner om å være den ledende lønnstakerorganisasjon i fremtiden — og det skal vi — må vi foreta store samlede ressurser, sentralt og lokalt. Vi må få en fordeling av oppgaver som er økonomisk bedre utnyttet og som også utnytter bedre menneskelige ressurser vi rår over. Denne debatten som starter i oktober i høst viser at vi står overfor store og vanskelige utfordringer. Vi må ha vilje til nytenkning, vi må ta tak i debatten og gi klare svar tilbake fra grunnplanet til forbund og LO. Kongressen i 1993 kan gjøre flere vedtak. Ett av alternativene er et forbundsløst LO, men selv om dette blir vedtatt som prinsipp, trenger vi en lang omstillings- og beslutningsperiode. Det kan ta 6-7 år før den er realisert, men vi må også ha tålmodighet til å bruke den tiden som er nødvendig. Det kan også tenkes en kombinasjon av løsninger. Det kan tenkes at kongressen i 1993 bare binder opp LO og at man får en ekstraordinær kongress i 1995 som gjør endelig vedtak.

LO legger vekt på å bruke tid og ressurser på et godt debattopplegg denne gangen. Jeg håper vi og dere greier å presentere opplegget på en slik måte at flest mulig arbeidskamerater deltar i debatten og kommer frem med sine synspunkter, sa Hågensen.

LO-lederen hadde merket seg at «Tobben» hadde innledet om Europa tidligere denne dagen. Hågensen sa at LOs håndtering av Europa-spørsmålene har vært gjort i tråd med vedtak på LO-kongressen i 1989. Her vedtok man mot 66 stemmer at Norges forhold til til EF var avgjort i og med folkeavstemningen 25.9. 1972, og bare en ny folkeavstemning kunne endre dette faktum. Videre het det at LO støttet EØS-forhandlingene og at LO skulle stille nærmere krav til en EØS-avtale. Det ble gjort på møte i LOs representantskap 27.—28. august 1990. Det ble på kongressen også krevd bedre informasjon, og dette har LO forsøkt å gjennomføre. Senere skal sekretariatet vurdere EØS-avtalen i forhold til de 15 punktene som representantskapeet stilte til EØS-avtalen. Vi har fulgt EØS-forhandlingene med ulike typer kontakter med to regjeringer, med fagbevegelsen i Europa og gjennom andre kontakter siden forhandlingene startet. Sek-

retariatet skal behandle avtalen i forkant av Regjeringen og representantskapet antageligvis før Stortinget får seg avtalen forelagt. Vi skal bruke våre besluttede organer til å vurdere avtalen. Det betyr at vi får en Europa-debatt fra høsten av. Vi har bedt FAFO tilrettelegge innholdet i et debattopplegg og AOF står ansvarlig for teknisk gjennomføring. I dette debattopplegget skal man legge opp til en drøftelse av overordnede utviklingstrekk i Europa, utviklingen innen EFTA og EF, EØS-avtalen, utviklingen i Øst-Europa, konsekvensanalyser for ulike alternativer i vårt forhold til Europa, fagbevegelsens påvirkningsmuligheter innenfor disse modellene, informasjon om ulike veivalg og konsekvenser. Vi håper at EØS-avtalen blir så god at vi i denne debatten kan drøfte forholdet til Europa utover de rent økonomiske og handelspolitiske konsekvenser for Norge. Skal EF være alene om å påvirke det nye Europa eller skal vi sørge for å komme i en posisjon hvor også vi har innflytelse og kan påvirke beslutningene. KSSE-konferansen er viktig for utviklingen, vi har et NATO som i høyeste grad er i støpeskjeen og vi har et Europa i stadig endring. Dette er store utfordringer i den debatten vi legger opp til.

Når vi nå går inn i 90-årene, er det store utfordringer, ikke minst overfor de arbeidsledige, men også overfor alle lønnstakere. Vi må få til et samspill mellom tillitsvalgte slik at vi fortsatt kan være med på å påvirke hverdagen for oss alle — til å gjøre hverdagen bedre. Arbeiderbevegelsen har et annet verdiinnhold enn andre, og dette verdiinnholdet skal vi kjempe for.

— Vi er ikke fornøyd med Regjeringens innsats når det gjelder arbeidsledigheten, og det har vi gitt klart uttrykk for. Vi må arbeide for å forbedre dette. Vi vil arbeide for at sykelønnsordningen ikke forringes. Jeg har fått klart signal fra Gro om at dette ikke skal gjøres i budsjettet for 1992, og det stoler jeg på. Uføretrygdspørsmålene skal også kunne løses. Vi skal sikre pensjonistene en pensjonstilværelse som de har fortjent etter en lang arbeidsinnsats. Ikke bestandig er det like lett å argumentere for det faglig-politiske samarbeidet, men en ting er klart at vi lykkes ikke alltid like godt, men vi lyktes bedre med en Arbeiderparti-regjering enn det vi gjorde med en 14 måneders borgerlig regjering. Den var jævligere for fagbevegelsen. Vi har nå bedre håp for f.eks. Syd-Varanger og vi skal komme bedre ut i Sulitjelma.

Regjeringen hører ikke alltid på oss, men de hører bedre og skjønner bedre enn den borgerlige regjeringen gjorde. LO skal uansett regjering alltid være i opposisjon, vi skal være en drivkraft for forandringer. Vi må ikke være redde for å tone flagg, ei heller for å ta medansvar i samsvar med medlemmenes interesser. Det er ingen tilfeldighet at hjertet sitter til venstre og blindtarmen til høyre, avsluttet LO-lederen.

Dirigenten takket Hågensen for innledningen og sa at det forelå en mengde forslag som ennå ikke var behandlet av landsmøtet. Han fryktet kveldsmøte etter dette, fordi man hadde halve forslagsheftet igjen bl.a. Han foreslo på denne bakgrunn at forslagene 188 og 189 på s. 57, alle forslagene på s. 71, forslagene 254, 255 og 256 på side 72—73 og spørsmål som gjaldt skatteloven — 4 saker på side 84 — ble behandlet i tilknytning

til Hågensens innledning. Disse forslagene hang etter hans mening sammen med temaet for Hågensens innledning.

Noen ba om at dirigenten gjentok denne henstillingen, hvilket dirigenten gjorde.

Klokka var nå blitt 16.10 og det ble en kort pause.

Møtet ble satt igjen kl. 16.22.

Dirigenten opplyste at det allerede var inntegnet så mange talere at det tilsa en debatt på to timer. Han foreslo taletiden begrenset til 5 minutter for første innlegg, to minutter for annet innlegg. Det ble vedtatt.

Debatten

Per Gunnar Skotåm, avd 10, takket Yngve Hågensen for innledningen og en del interessante innspill til organisasjonsdebatten. Det var et tema som var aktuelt i eget forbund også i samband med utviklingen der og medlemsnedgangen, hvor forbundsløst LO var ett av alternativene.

Han tok ellers spesielt fatt i det som var sagt i tilknytning til arbeidsledigheten og etterlysninga av den ånden som rådet ved gjenoppbygginga etter krigen.

— Da var det nasjonal satsing, med basis i den menneskelige arbeidskraft og landets naturressurser, og med det lyktes det å skaffe det velferdssamfunnet som etter min mening nådde sin topp i 70-årene sa Skotåm, mens det de siste 19 årene har vært en systematisk nedbygging. Han ga Hågensen mye rett i plasseringen av ansvar på Willoch-regjeringen, men syntes han også burde tatt med at arbeidsledigheten startet med Gro-regjeringa i 1986. Noe ansvar burde legges også der.

Han hadde registrert at LO-lederen nylig gikk kraftig ut med krav til Regjeringen og uttalte at LO ikke ville støtte alle utspill derfra uten at det ble gjort noe med arbeidsledigheten. At media mistolket det til at LO ville støtte en borgerlig regjering fikk så være. Skotåm etterlyste imidlertid et kraftig utspill fra LO i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Om fem måneder kommer det nye statsbudsjettet og han mente LO nå burde forberede seg på å mobilisere hele bevegelsen til en kraftig markering, og da mente han ikke en 15 minutters streik. Foreløpig var det lite som tydet på det kommende statsbudsjettet ville ha et innhold som fikk ledigheten ned.

Han oppfordret LO-lederen til allerede nå å sette i gang arbeidet med å organisere en kraftfull markering ved hjelp av de samlede krefter i fagbevegelsen.

Rolf Knoph, avd. 10, syntes det alltid var artig å høre topplederne i bevegelsen, det er med på å utvikle vår faglige politikk. Han tok opp de to ting som nå engasjerer folk flest, arbeidsledigheten og den diffuse hold-

ning til EØS-avtale. I den forbindelse syntes han det var for galt at en statsråd står på talerstolen og lyver. Thorbjørn Berntsen sa at det ikke var kommet innsigelser til EØS-opplegget i Stortinget. I pausen hadde han fått bekreftet at det var kommet innsigelser, men de ble nedstemt for det passet ikke Arbeiderpartiets strategi.

— LO har reist 15 krav i den forbindelse, som vi alle står bak, men når vi spør hvordan det går med dem i EØS-forhandlingene, får vi ikke noe svar. Vi må vente til forhandlingene er ferdige. Det betyr at vi ikke kommer med i debatten og at det bare er de politiske partier som kan presse på. Våre krav vil det ikke være noen avklaring på før jul — og før det skal det tas stilling til EØS-avtalen, sa Knoph.

Han ble forbauset da salen klappet for Hågensens støtte til skattereformen. Hvor mange vet noe om den?

På det spørsmålet trodde han han ville få blanke svar fra de fleste. Hvem tjener på skattereformen? Etter det som kan leses i avisene er det de rikeste som tjener på den. Hele tiden er det lønnstakerne som kommer dårligst ut.

— Vi er stolte over den kooperasjonen vi har bygd opp, men det var fare for at skattereformen ville ta knekken på boligkooperasjonen, sa Knoph

Han pekte på at norske redere bruker millioner kroner på å annonsere sine særinteresser.

Han sa seg ellers glad for forsikringen om at sykelønnsordningen skal beholdes, men det var ikke klart hvor pengene skulle tas fra, om det skjer ved kutt i andre goder eller ved økte avgifter, som det så igjen blir lønnstakerne som skal betale.

— Hvis du kan garantere at vi i Sulis ikke blir arbeidsløse til høsten, skal jeg garantere deg en god organisasjonsdebatt, sa Knoph til slutt til LO-lederen.

Ottar Nygård, avd. 22, siterte hva Øveraas sa på årsmøtet i Sogn og Fjordane, at vi er på full fart inn i frihetens utrygghetssamfunn. Noe han var helt enig i. Han merket seg også det Øveraas sa i åpningstalen, at likegyldigheten er den største trusselen mot demokratiet. Eksempler fra lokalsamfunnet viste det. I hans kommune, med 25 representanter i kommunestyret, var det 17 som trakk seg ved siste valg. Denne gangen er det bare 2 av de 25 som stiller til gjenvalg. Hva kunne grunnen være? Han trodde årsaken var at vi har en del ildsjeler blant oss som gjør en innsats på mange felter, som sliter og gjør en jobb også i politikken, og så orker de ikke mer, på grunn av alle de andre som aldri stiller til innsats for fellesskapet, men bare krever. Dette kunne vi ikke godta lenger, mente han. Vi må stille krav om at alle skal bidra i en eller annen form, så får vi heller i fellesskap diskutere form. Alle må vi være med, ellers går det utover det samfunne vi til daglig ferdes i.

Han tok ellers for seg situasjonen på arbeidsmarkedet, først og fremst den tilknytningen til arbeidsgiver som gjør seg mer og mer gjeldende. Antall ansatte minker og det oppstår økt behov for og bruk av korttidsansatte og ansatte på engasjement. Det er blitt som en ny filosofi i nærings-

livet at skal man overleve må en drastisk redusere antall fast ansatte, og det viser seg i bransje etter bransje. For arbeidstakeren betyr det økt uvisshet for framtida, og dette blir bare verre. Denne bruk- og kastmentaliteten av arbeidsfolk kan vi ikke godta, og derfor må vi samlet arbeide aktivt imot den.

— Det er en utvikling som krever at vi alle engasjerer oss, hvis det ikke skal få alvorlige konsekvenser for velferdssamfunnet, sa han. Vi får etterhvert et samfunn som produserer tapere. Først rammes de som er oppe i åra og ikke så sterke og raske lenger, de som har pådratt seg en yrkeshemning, de som arbeidsgiver ikke liker trynet på, de som hevder sin rett — og til slutt er vi alle tapere når kortsiktig vinning skal være avgjørende. Vi ønsker ikke et nytt klassesamfunn og derfor må vi alle ta ansvar for helheten i samfunnet.

Han mente etterhvert å kjenne et gufs i nakken av dette samfunnet allerede.

Kjell Einar Tronstad avd. 18 holdt dette innlegget:

LO må også ta en husoppyrdding hvor gammelmodige og ufruktbare holdninger til nye yrkesgrupper ryddes av veien. Strukturendringene i samfunnsøkonomien har skapt et stort nytt sosialt lag av lønnstagere med funksjonærstatus i tjenesteytende næringer, plassert mellom den opprinnelige arbeiderklassen og kapitaleierene. Da disse gruppene ikke finner seg til rette i LO må det satses på å sikre disse gruppene en plass i LO-familien på lik linje med tradisjonelle yrkesgrupper, så disse ikke går til YS eller AF.

Hvis ikke organisasjonen skal forgubbes må dette arbeidet tas alvorlig snarest, da stadig større grupper tilhører nye fag som følge av den teknologiske utviklingen i samfunnet. Det teknologiske og spesialiserte samfunnet krever stadig flere velutdannede og høyt kvalifiserte medarbeidere. Disse menneskene er vi idag ikke i stand til å gi et godt nok tilbud. Det må bli slutt på at man blir født inn i en LO-tilhørighet fordi man velger en spesiell yrkeskarriere eller fordi man satser på en faglig karriere med et lavt utdanningsbehov. Vi må straks forlate dagens arbeidsprinsipp, hvor forbundene krangler seg i mellom om hvor de nye gruppene skal organiseres. Mens dette pågår mer eller mindre for åpen scene går medlemmene til konkurrerende forbund, idet man blottlegger mangelen på respekt og ansvar for disse faggruppene.

For å få kontakt med de uorganiserte må man se på årsaken til denne gruppes nøytrale holdning. Uansett hvilke argumenter som blir synliggjort er det nødvendig for fagbevegelsen gjennom dagens organisasjonsstruktur eller ved utvikling av nye tilbud og arbeidssteder å sørge for å komme dette enorme medlemspotensialet i møte. Denne gruppen kan fort bli en trussel for LO's eksistens hvis den markedsfører seg gjennom eksisterende konkurrerende organisasjoner.

I kampen om medlemstilslutningen må Landsorganisasjonen bygge opp et veltrimmet markedsføringsapparat som må fungere som en koordinator og korrigerer for forbundenes og gruppens særinteresser. Det må i organisasjonene skapes vilje til raskt og effektivt å løse argumenter og

problemer som til nå har virket destruerende på egen organisasjon og medlemsrekrutteringen. I denne kampen har vi svært mye å vinne, men det nytter ikke å ensidig samles bak faner og flagg med velbrukte og veltrimmede slagord og kampsanger.

Vi må tillate oss å ta i bruk pastellfarger i så vel markedsføringssammenheng som utviklingen. Vi må sørge for at det i blant alle lag av folket oppfattes som meningsfylt å være organisert. For Landsorganisasjonen blir deretter målet å sørge for at en oppnår mest ved å være LO-organisert. Uten å tape viktige verdier av syne må nå LO og arbeiderbevegelsen innse at medlemmenes og samfunnets holdninger og mål har utviklet seg og at vi selv i større grad må bli en del av denne prosess. Vår troverdighet og framtid ivaretas best ved at vi er i forkant av denne utviklingen og som i tidligere tider markerer oss som pådrivere i samfunnsutviklingen.

Ole Rabben, avd. 8, var enig med Hågensen i at fagbevegelsene har bidratt vesentlig til velstandsutviklingen.

— Det har bestandig vært vår målsetting at vanlige folk skal ha sin rettmessige del var verdiskapningen, og etterhvert fikk vi lønn for strevet, sa han. Men så kom oljealderen. Da trodde vi alt skulle bli bare fryd og gammen for de fleste. Men så kom oppløsningen av offentlig regulering av bank- og kredittvesen. Da var det ny frisk kapital som skulle tilflyte næringslivet og gi grunnlag for opprustning. Entusiasmen var stor for den økonomiske vårløsningen. Så viste det seg at kapital og arbeidsplasser raste ut i større grad. Vi fikk istedet en konkursbølge som rammet bedrifter og enkeltpersoner, arbeidsledighet og økte sosiale problemer.

— På få år maktet man å somle bort enorme kapitalmengder. Men politikerne ser ut til å leve i beste velgående. Bankdirektørene har fått riper i lakken med hundretusener i lønnspålegg som plaster på såret. Vi har produsert et samfunn som er i moralsk forfall, sa Rabben, og hos folk som skulle forvalte samfunnsgodene har vi sett snusk og korrupsjon.

Han mente vi hadde godtatt litt for lett at økonomisk vekst alene skulle skape et godt samfunn og mente vi nå trengte en skikkelig moralsk opprustning av det norske folk.

— Jeg tror vi trenger en ny vårløsning med ny opprustning av moralbegreper tufta på den sunne norske folkesjela og det bør bli en av fagbevegelsens oppgaver, sa han.

Helene Granbo, avd. 8, sa innledningsvis at hun alltid syntes det var godt å høre på Yngve Hågensen, før hun satte fram et forslag, som hun begrunnet med at renholdere ikke har så mange poeng å miste, og over på attføring går poeng tapt.

Hennes forslag var:

Sykelønnsordningen:

Opparbeidelse av pensjonspoeng. Forbundet må arbeide for at den som tar imot attføringspenger i en periode, må i denne perioden få regnet med de poengene som danner grunnlaget for attføringspenger som pensjonspoeng slik at det ikke blir regnet 0 poeng i denne perioden.

Begrunnelse:

Som det er i dag mister en som kommer i denne situasjonen pensjonspeng.

Per Otto Mathiesen, avd. 3, spurte om LO hadde gjort noe for å få arbeidsledigheten ned, og svarte selv nei på spørsmålet. LO har godtatt at arbeid for trygd skal fortsette, og det er å stjele arbeidsplasser fra andre. Han ba Hågensen ta dette opp med Regjeringen. Han pekte på at det var arbeidstakerne som hadde bygd opp igjen landet etter raseringa i 80-åra. De har betalt skatt av tjente kroner. I den forbindelse pekte han på pendlerens problem, som har store reiseutgifter og blir skattestraffa. Han ba Hågensen ta opp også det med Regjeringen og sette fradragsgrensen der den var tidligere for reiseutgifter — for å bidra til mer lik fordeling av skattebyrden.

Bjørn Berggård, landsstyret, merket seg at Yngve Hågensen sa utfordringene til fagbevegelsen står i kø, men han savnet noe om miljø i den forbindelse.

Han likte ikke systemet med bare å pålegge avgifter på biler for å redusere CO2 utslippet. Miljøproblemene var ikke løst med det. — Vi kunne ikke bygge ut kollektivtransport over alt i landet. Men hva med dem som har gratis bil og gratis parkeringsplass, — kunne vi få dem til å kjøre kollektivt? Å sette opp avgiftene ville bare ramme folk i utkantene.

Når det gjaldt den globale forurensningen måtte vi også bidra med vårt, selv om det ikke monnet i tilstrekkelig grad. Han registrerte at en taler ville prioritere arbeidsplasser foran miljø, men trodde vi ganske raskt måtte endre holdninger, for ellers hadde vi ikke bruk for sysselsetting i det hele tatt om noen år. Vi måtte ta vare på miljøet for våre etterkommeres skyld.

I radio hadde han hørt at i det mest forurensende området i nordre Tsjekkoslovakia var de tvunget til å kontrollere morsmelken. På fjernsynet hadde han sett et svensk program som viste at det var 3500 plasser i Amerika hvor det var lagret problemavfall. De var forsynt med skilt der det sto «adgang forbudt i evig tid». Prisen var 900 milliarder dollar.

Kjell Sagstad, avd. 6, sa seg enig i mye av Skotåms innlegg, og delte også mange andre oppfatninger som var kommet til uttrykk i innleggene. Han syntes det var mange store ord i Yngve Hågensen's redegjørelse for hva fagbevegelsen ville gjøre og håpet LO fikk gjennomslag for en del av det. Videre kom han inn på konsesjonsbetingelsene, med Askim i friskt minne. Han håpet LO i ettertid ville ligge på ryggen til Regjeringa når det gjelder salg av norske bedrifter til utlendinger, så de ikke skal få anledningen til å ta patentet med seg når de legger ned fabrikkene. Da tar de meg seg vår ekspertise, mens vi får arbeidsledigheten.

Han konstaterte at han ikke hadde fått svar på sitt spørsmål til Thorbjørn Berntsen. Han så med stor uro på fiskeriavtalen og var redd bare Island ville få en brukbar ordning der med EØS. Fikk vi ikke til en brukbar ordning der, gjorde vi oss sjøl en bjørnetjeneste ved å godta avtalen.

Når det gjaldt kollektiv transport, ville han være med på å støtte kravet der, men først måtte det bli klart at miljøavgiften ble brukt til utbygging av kollektiv transport.

Han mente til slutt at vi skulle støtte forslag fra politikere, enten de var røde eller blå, dersom det var forslag som tjente folket.

Forretningsfører Magny Hansen, avd. 6, hadde for en tid siden møtt Yngve Hågensen i Hordaland, og da hadde de hatt forskjellige meninger om lønnstrinn-saken. Han hadde imidlertid lovet å se på det, og det løftet hadde han holdt. Det var kommet en endring som hun var glad for og det var signaler om at flere endringer var på gang. Kunne Hågensen bekrefte det?

Bård Kristensen, avd. 4, takket først for en interessant innledning og tok så opp forslag 254. Han syntes innstillingen var grei, men begrunnelsen lå i selve forslaget, som gikk videre enn innstillingen. Forslaget ble derfor opprettholdt.

Han hadde ellers merket seg at Yngve Hågensen sa ja til internasjonalisering. For en tid siden svarte Karl Glad på et spørsmål fra Antenne 10 og sa at arbeidsgiverne var positive til internasjonaliseringen fordi industrien ville investere i EF og komme nærmere markedet.

Han lurte på om LO og NHO tolket begrepet internasjonalisering forskjellig, siden begge var for.

De industrielle investeringer på flere milliarder ute, bør man se meget betenkelig på. Gro Harlem Brundtland sier også i denne situasjonen at man skal liberalisere konsesjonsbetingelsene. Etter min mening er dette meningsløst. Opprinnelig var jo konsesjonslovene ment som et redskap ikke bare for å styre investeringene, men også for å sikre arbeidsplasser og produksjon i Norge. Etter min mening bør man heller arbeide for å styrke konsesjonsloven og gi strammere rammer for bl.a. råvareutnyttelse i Norge. Vi bør bl.a. stille krav om videreføring av råvarer i Norge. Dette er en viktig sak som vi har drøftet i fagbevegelsen gjennom lengre tid.

Vi må ikke bare diskutere tollmurer og frihandel når vi diskuterer forholdet til Europa. Det sies at EF skal ha vekk tollmurene, men dette gjelder bare for dem som er i EF, for andre opprettes det nye tollmurer. Vi har her i dag hatt to innledere som sa omtrent det samme — at vi må la utviklingen drive oss. Ja, skal vi følge disse rådene, da blir vi ihvertfall tannløse.

Om gjeldskrisen sa han at han ikke hadde så mye sympati for alle som var havnet i uføret. Det var en god del som hadde stiftet gjeld fordi de bevisst hadde spekulert i skatteordningene — disse hadde han ingen sympati med. Han etterlyste ellers en debatt i tilknytning til ideen om en egen europeisk forsvarstyrke. Dette var et spørsmål fagbevegelsen burde engasjere seg i.

Per Gunnar Skotåm, Sulitjelma, fikk ordet for annen gang og sa at han hadde et par poenger han ikke hadde fått i første innlegg. Hågensen had-

de indirekte nevnt de siste tariffoppgjørene og sagt at fagbevegelsen hadde gjenopprettet balansen i økonomien og styrket industriens konkurransevne. Javel, men på bekostning av hvem. Det har skjedd på bekostning av lønnstakernes interesser og levestandard. Det har skjedd med inngrep i den frie forhandlingsretten lokalt. Ved oppgjøret i år gikk LO inn for et visst tillegg fordi arbeidsledigheten var så stor. LO må etter min mening ta sin del av ansvaret for at arbeidsledigheten nærmest har eksplodert i en periode hvor LO har vist moderasjon. Dette burde ha lært oss at vi aldri mer kan gå inn for noe nulloppgjør eller noen innskrenking av forhandlingsretten.

Dirigenten foreslo en pause. Møtet hevet kl. 17.10.

Strek

Han foreslo også strek for debatten med anledning til å tegne seg i pausen. Etter pausen opplyste dirigenten at ingen flere hadde tegnet seg. Strek var satt. Møtet fortsatte kl. 17.20.

Frøydis Fjellhaugen, avdeling 6, sa at hun var enig i at fagbevegelsen sto overfor store utfordringer. Hele arbeidslivet står overfor en krattskog av utfordringer. Samtidig er fagbevegelsen noe av det mest ubevegelige hun visste om. Man er lite villig til å endre på de gamle prinsippene fra gamle dager. En fornyelse må imidlertid skje. Vi har gjennom de siste årene fornyet oss. Vi har fått vite at vi skulle vise moderasjon for å bedre konkurransevnen, vise ansvarlighet. Dette ble gjort, men hvor ble det av arbeidsplassene, jo mange forsvant ut av landet. Det betyr at man ikke vil være ansvarlig flere ganger. Hva har skjedd med arbeidsplassene? Vi må vite at det skjer mye råtenskap i arbeidslivet i dag. Det er misbruk av arbeidstidsbestemmelser, det arbeides mye overtid. Det er alt for lett å si at det bare er de uorganiserte som jobber så mye overtid. Mange jobber full dag og har svart jobb ved siden av, andre hever full arbeidsledighetstrygd og jobber svart, Nordsjø-arbeiderne jobber dobbelt i sin fritid. Vi er i ferd med å få et A-lag av unge, velutdannede og friske arbeidstakere og et B-lag med gamle og helselause. Vi må i denne situasjonen ta skjelen i en annen hånd.

Jeg er overbevist om at vi har en fremtid i norsk næringsliv. Norge har store uutnyttede naturressurser. Vi har ikke bare olje og gass, vi har mineraler, vi har vannkraft. Vi kan løse andres miljøproblemer ved å eksportere kraft bl.a. til Danmark og Øst-Europa. Vi har mye å hente på turisme, på kulturtiltak og på havbruk. Jeg er overbevist om at vi i fremtiden får mer seriøse oppdrettere og mindre bruk av antibiotika i næringen. Vi må tru på oss sjøl, det gjør jeg.

Bjørn Tiller, landsstyret, sa at man i mai 1988 hadde fått lov om lønn under permittering. Den loven var velsignet av LO, men må vel være et av de største arbeidsuhell som noen gang har skjedd i norsk arbeidsliv. I spesielle bransjer fant man raskt ut at her var det mye å tjene på å permittere folk. Nå er loven endret noe ettersom man har utvidet ordningen

fra 12 til 20 uker, men dette forhindrer ikke at den er meget uheldig. Han pekte bl.a. på de problemer man har sett innen maskinentreprenørbransjen hvor fast ansatte etter noen tid kanskje blir tilbudt en kontrakt eller de blir rene kontraktører i det som tidligere var faste arbeidsplasser. Det har vært masseoppsigelser i bransjen etter at loven trådte i kraft. Han støttet forslaget fra Nordland og ba også landsmøtet støtte dette. Han syntes imidlertid det var grunn til å gå lenger. Loven burde oppheves og han hadde formulert et forslag på dette, som han ikke fikk fremmet på grunn av at strek var satt.

Dirigenten sa at han i stedet kunne levere forslaget direkte til formannen i redaksjonskomiteen, Harald Øveraas.

Melvin Steinsvoll, forretningsfører avdeling 3, sa at arbeidsledigheten for tiden var den største miljøforurensningen i samfunnet. Han minnet også om forslag 304 som berørte fradragsretten for pendlere, og han mente det var forbundets plikt å ivareta pendlernes interesser. Vi er eller bør være det største pendlerforbundet i LO.

Jens Tveit Aga, avdeling 6, sa seg enig med det Ottar Nygård hadde fremholdt i sitt innlegg. Det er «bruk og kast»-mentaliteten som nå herjer i arbeidslivet. Han kom selv fra statlig veisektor og kunne bekrefte at dette skjer overalt.

Presset mot privatisering og bruken av markedsmekanismene fører til at grupper blir satt opp mot hverandre. Dette er et forbund som organiserer både statlige og private ansatte, men her blir det en kamp om hvem som skal få bruke kjeledressen. Bruk og kast-mentaliteten øker — og det i fagbevegelsens egen regi. Vi har mye overtidsarbeid, dobbeltarbeid. Vi har «idealister» som tjener så mye at de må ha tak på kontingenten. — Bare innen Statens Veivesen arbeider det 8500 som har en annen arbeidsgiver enn vi har. De skuler på oss fagorganiserte. Mange går ut og inn på 3-måneders kontrakter — uten kontakt med vår bevegelse. Det er et totalangrep på fagbevegelsen som skjer med dette systemet. Stadig færre av de som arbeider i veivesenet betaler kontingenten til LO. Vi ser flommen av konsulentfirmaer som benyttes. Noen av lederne i disse har vært på kurs og fått en annen lederfilosofi fra utlandet. Jeg har også hatt to års ledererfaring, og ikke alle ledere er dårlige, men mange har fått teorier med seg som ikke er bra for norsk arbeidsliv.

Han viste til slutt til et notat fra samarbeidskomiteen mellom LO og NAF hvor man i 15 punkter redegjør for tiltak mot arbeidsledigheten bl.a. — Et av disse er arbeid for trygd — en ordning man absolutt burde ta opp til vurdering.

Gudmund K. Selvåg, avdeling 6, sa at LO tidligere hadde lansert slagordet «LO på din side». I starten syntes han at det var et godt slagord, men det hadde ikke fungert ute på arbeidsplassene. Hvilken side? spurte de fleste, Høyre eller venstre, frem eller bak? De millionene som ble brukt på dette var bortkastet — særlig for dem uten tilknytning fra før. Vi bur-

de heller tenke som Rederforbundet som nå bruker milliarder av kroner til en annonse-kampanje for næringen. Kanskje man skulle bruke penger på en konkret sak som f.eks. sykelønnsordningen. I min bedrift er det ikke mange egenmeldinger. De utgjør kun 1,5% av sykefraværet.

Han henviste også til de nye mediene og nærradioene som var i ferd med å bli kjøpt opp av kapitalinteressene i samfunnet. Jeg vet at LO har en sekretær på området, men har LO en politikk for slik virksomhet. Har man støtte midler å sette inn for å redde nærradioene?

Han kom også inn på konkurransevnen og hevdet at det slett ikke er høye lønninger som er det viktigste for konkurransevnen. Det er utdannelse og utnyttelse av ny teknikk som er avgjørende for næringslivets konkurransevne. Det kan du si i NHO neste gang du er oppom der, sa Selvåg som også henviste til en utredning som Specialarbeiderforbundet i Danmark har utarbeidet om utdanning i fritiden.

Han berørte også miljøspørsmålene og sa at man burde legge forholdene til rette for at bilen — som er så viktig på landsbygda — også kan benyttes der i stor utstrekning. Samtidig burde man innskrenke bruken i byene. Han mente at LO også burde støtte Regjeringens forslag om å bruke bompenger til å styrke kollektivtrafikken.

Ernst Ditløvsen, forbundsstyret, sa at han var så heldig å tilhøre en industri som nå var 20 år. Det var den industrien som startet med bygging av betongplattformer for Nordsjøen. Man fikk store oppdrag og det var sterk vekst i bransjen. Man var også fra fagbevegelsens side tidlig ute med å planlegge utvikling av bransjen. Men planleggingen har ikke vært god nok til å sikre stabil vekst. Det foreligger nå store offshoreoppdrag som vil kreve enorme investeringer. LO må komme på banen i denne situasjonen og prøve å være med å styre utviklingen. Det er et problem i dag at norsk industri ikke klarer oppdragene i Nordsjøen. Vi har hatt oljen i 20 år, men vi mangler fortsatt egen teknologi til å ta oppdragene. Store oppdrag går til utlandet. Det skal også skje en stor utbygging ved Kårstø, men også dette oppdraget går til utlandet.

Bjarne Jørgensen, avdeling 4 takket Yngve Hågensen for at han under innledningen hadde snakket høyt og tydelig, slik som Thorbjørn Berntsen. Han ville kanskje gi Hågensen en noe bedre karakter for innholdet enn det han ville gi Berntsen. Han takket også for at LO-lederen hadde minnet ham om at det var en Arbeiderparti-regjering som nå satt ved makten. Han hadde ellers ikke alltid inntrykk av det. Han var enig med Hågensen i at man har et pillrättent skattesystem i Norge, og han gratulerte også med det.

Om arbeidsmiljøloven, som en viktig reform i 80-årene, sa Jørgensen at denne etterhvert var blitt så uthullet at den var lite verdt. Jeg tror også det kan bli vanskelig å få rettet på den etter at vi får en EØS-avtale.

Om den garantien Gro hadde gitt om sykelønnsordningen for 1992, var han mistroisk. Han ville ikke si at Gro ikke var til å stolee på, men han var mistroisk hva som kunne skje utover i 90-årene.

Yngve la skylden for utviklingen i 80-årene på yappe-bevegelsen. Selv

ville han legge skylden på den kulturen som tillot yappebevegelsen å vokse frem. Denne kulturen bygger på arbeidsledighet, og den vil ikke bli lettere å bekjempe med en EØS-avtale. — Dette er en kultur som utvikler seg i Europa, sa Jørgensen som trodde at arbeidsledigheten ville stige enda mer gjennom en EØS-avtale, ihvertfall de første årene.

Vi står overfor store utfordringer, kanskje de største utfordringene vi har hatt i fagbevegelsen. Vi står overfor enorme kapitalkrefter.

Bård Kristensen, avdeling 4 ville referere et forslag han skulle sende redaksjonskomiteen — siden strek var satt. Dette forslaget skulle han komme tilbake til. Han ville samtidig spørre Yngve Hågensen angående en europeisk forvarsstyrke, et forslag som er blitt aktuelt etter Gulf-krigen. Er vi enig i at Europa bør utvikle egne militære styrker?

Per Gunnar Skotåm, avdeling 10 fikk ordet for tredje gang og sa at et alternativ til det faglig-politiske samarbeidet kunne være at man brøt samarbeidet. Når man går inn i et slikt samarbeid, må det være på en likeverdig basis. Hvis man ikke oppnår noe i samarbeidet, må man kunne bryte det. Da må arbeidet kunne drives ut fra egen plattform. Han var klar over at Yngve Hågensen ikke kunne beskyldes for å være Gros skjødehund, men han var opptatt av at de 15 kravene som var stilt til en EØS-avtale ble oppfylt.

Kan Yngve Hågensen svare på om disse kravene blir oppfylt etter at man nå har forhandlet? Jeg vil vite om LOs krav er minimumskrav til EØS-avtalen eller ikke.

Magne Mælumshagen, landsstyret takket for Hågensens tilstandsrapport og han var engstelig for at det som skjedde langt på vei var en avsosialisering. Det rekker ikke lenger med Gerhardsens planøkonomi, nå skal alle tilpasse seg markedskøkonomien. Det sies at man har fått et så komplisert samfunn at man ikke kan bruke enkle politiske slutninger og enkle løsninger som før.

Om skatteforslaget sa han at dette måtte endres når det gjaldt pendlerne. Det var ikke bare urettferdig for pendlerne, men det generelle fradraget ville også være en urettferdig fordel for de som ikke hadde reiseutgifter. Han ba om støtte til forslag 304.

Han pekte videre på at det i Norge er store uutnyttede naturressurser som vannkraft, fisk, olje og gass. Enda verre er det at arbeidskraften ikke blir unyttet. Dette er den største resurssløsningen. Det er jo bare gjennom arbeid at vi skaper verdier. Et tapt dagsverk og et tapt årsverk får man aldri tilbake. I Norge taper vi 150.000 årsverk i år, kanskje 200.000 neste år. Arbeidsløshet er resurssløsning på det verste.

Han kom også inn på bruk av katalysator på bilene for å rense avgassene. Etter hans mening var det gal miljøpolitikk å påby en dings i enden av en forurensningskilde og påføre forbrukeren en merutgift på bilen på 6-800 kroner. Man kan da ikke gå løs på siste ledd i forurensningskjeden. Hvorfor gå løs på de svake, når man kan forlange at oljeselskapene skaf-

fer frem et renere produkt. Det er teknologi til dette i dag. Søk til forurensningens kilde!

Dirigenten sa at det nå var slutt på ordinær landsmøte tid, men han ba om at man kjørte litt til for å se om man kunne unngå kveldsmøte. Dette ble godkjent og Yngve Hågensen fikk ordet til en oppsummering på inntil 20 minutter.

Hågensens oppsummering

Hågensen sa i sin oppsummering at han i størst mulig grad skulle besvare spørsmål og ikke kommentere synspunkter — han skulle prøve ihvertfall. Han sa til Skotåm at realitetene på arbeidsmarkedet slik han hadde beskrevet dem, ikke var noe forsøk på å løpe fra ansvaret. Når jeg fortalte realitetene var det ikke for å frita noen regjering for ansvar, uansett farge på regjeringen. Han trodde at LO i forbindelse med 92-budsjettet hadde muligheter for påvirkning. Man skal drøfte ytterligere tiltak mot ledigheten. Først skal vi drøfte det i LO og så skal vi pinadø sørge for at dette kommer frem i neste budsjettforslag.

Om skattereformen sa Yngve at han kunne sitere hele sekretariatets uttalelse som gikk på helheten i skattereformen. Dette forhindrede ikke at man kunne justere ting, blant annet dette som gjaldt pendlere. Samtidig ville jo Stortinget hvert år kunne justere for utilssiktede virkninger av skattereformen.

Samtidig minnet han om at når rederne bruker fem milliarder på en annonsekampanje, så er ikke det for å støtte skattereformen, det er et forsøk på å hindre skattereformen. Det viktigste ved skattereformen er at vi overkjører dem som vil være gratispassasjerer på veien til velferdssamfunnet. Til dette er skattereformen et godt redskap.

Til Kjell Einar sa han at LO vil modernisere seg og måtte i fremtiden være villig til å ta imot alle grupper, uansett hvor mye gruppene tjente. Men LOs pådriverrolle må fortsatt bestå. Utålmodigheten i fagbevegelsen skal fortsette. Vi skal endre vår organisasjon, men LO er også en utfordring for de nye som slutter seg til LO. Mye kan vi forbedre, men selve idegrunnlaget må stå fast. Han sa at LO også har reagert på de som har bevilget seg sekssifrede tall i lønnsøkninger. Dette gjelder både ledere innen bank og forsikring, det gjelder innen deler av staten og det gjelder ikke minst Oslo kommune. En hadde fortalt ham at det ikke var det minste rart med lønnsøkningene for toppene i Oslo kommune. De skal jo ha noe å leve av de også etter at de har sluttet med korrupsjon.

Hva med arbeid for trygd? spør flere. Utgangspunktet for LO når vi støttet tiltaket, var at alt måtte være bedre enn å gå i en passiv arbeidsledighet. Etterhvert har vi sett utslag av ordningen som gjøre at den ikke kan fortsette — ihvertfall ikke i den form den har nå. Den fungerer nå som erstatning for ordinære arbeidsplasser, og det har ikke vært meningen.

Han hadde i sin innledning ikke sagt noe om miljø, men det kunne han ha sagt mye om. Han understreket at det ikke bare er et spørsmål om å

stanset forurensningene som eksisterer. Den største utfordringen ligger i å hindre at nyetableringer skjer hvor bedriftseierne opptrer som svinepels og ikke tar miljøsensyn. Det er ikke det at vi ikke er på kollisjonskurs i mange miljøspørsmål i LO. Det er vi, og det ville være feigt ikke å innrømme det når det skjer. Vår utfordring er å hindre nye miljøskandaler i fremtiden av den typen som er blitt avslørt de seneste årene.

Om konsesjonslovene sa Yngve at det LO er opptatt av er at konsesjonslovene ikke skilte mellom norske og utenlandske eierinteresser. Vi ønsker imidlertid strengere konsesjonslover, men ikke lover som diskriminerer utenlandske eiere. Den 20. desember var jeg i fakkeltog i Askim — i det største fakkeltog jeg har deltatt i. Men 7 kilometer derfra gikk samtidig 170 arbeidere ut fra Stabburet i Spydeberg for siste gang. I den sistnevnte bedriften var det norske eiere, på Askim var det svenske eiere. Vi støtter derfor arbeidet i statssekretærutvalget hvor man arbeider for å forsterke konsesjonsloven på viktige områder.

Om lov om permittering sa han at den i utgangspunktet var etablert på riktig prinsipielt grunnlag — den gangen det var et ordinært arbeidsmarked. Det viste seg imidlertid snart at ledigheten steg slik at den fungerte mot sin hensikt. Før dette hadde arbeidsgiverne gitt pokker i permitteringsbestemmelsene. Nå er det ikke nok med endringer. Loven må utsettes og jeg skal allerede i morgen i møte med kommunalkomiteen for å fortelle dem hvorfor. Den må utsettes til vi får et ordinært arbeidsmarked igjen.

Han sa at han ellers var for internasjonalisering, men mot utflagging. Norsk Hydro har i dag 20.000 arbeidsplasser i utlandet og ca. 20.000 i Norge. Dette kan være en akseptabel internasjonalisering, men det er ikke internasjonalisering når Glad bare skaper arbeidsplasser i utlandet og innskrenker i Norge.

Det var reagert på det han hadde sagt om at «utviklingen skal drive oss frem». Det han mente, sa Hågensen var at man måtte kjenne utviklings-trekkene for å kunne legge strategien for framtida. Vi må finne vår egen strategi, men da må vi kjenne utviklingen. Til Skotåm ville han si at Norge har forbedret sin konkurransekraft i 1991, man har også fått en økt kjøpekraft og en prisstigning på 3,5 %. I 1986 hadde man lønnsøkning på ti prosent og det samme i inflasjon. Det gikk opp i opp. Egentlig har vi selv vært med på å skape situasjonen. Det er viktigere hva vi får igjen enn hva vi får i nominelle tillegg. Også her må vi se på helheten. Det har vært bedre å kreve mindre nominelle lønnstillegg og heller vinne frem med andre krav. Dette så sant det tjener våre egne medlemmer. Han sa ellers at næringslivet i forbindelse med det reviderte nasjonalbudsjettet ikke bare bør skrike etter bedre rammebetingelser, de bør sannelig også bruke disse rammebetingelsene.

— De må slutte å sutre og fortelle hva de sjøl vil gjøre, sa Hågensen med kraftig understrekning. I morgen skulle forbundet ha landsmøtefest og dit var han invitert. Han var samtidig invitert til middag i finansdepartementets representasjonsbolig sammen med representanter for næringslivet.

— Men jeg går heller på landsmøtefesten, sa Hågensen, som hadde gitt

beskjed til finansministeren at han ikke fant grunn til å gå og snakke med næringslivsfolka så lenge de ikke har noe å si.

LO-lederen fikk applaus for dette valget. Når det gjaldt nærradio opplyste han at det fredag skulle være en konferanse og forsikret at de var opptatt av å gjøre dette på en skikkelig måte.

Videre kom han inn på utdanningsfondet da grunnlaget ble lagt ved tariffoppgjøret i fjor, for et fond med en avkastning på 25 millioner kroner til utdanning og stipendordninger, med særlig tanke på de unge.

— Vi kan få utrettet ganske mye med 25 millioner og det skal komme LOs medlemmer alene til gode, sa Hågensen. Han forsikret videre at kravene til EØS skulle følges opp videre og at LO har jobbet aktivt med det hele tiden. Det var imidlertid ikke sagt at det var minimumskrav. LO-lederen merket seg at det var blitt sagt at man skulle støtte krava, men trodde lite på å få dem gjennomført.

— Tenk om vi gikk ut i tariffoppgjør med krav og sa at vi hadde lite tro på dem, mens forhandlinger pågikk!

Han takket til slutt for en fin debatt og et fint landsmøte som han ønsket lykke til videre. Nå skulle Harald Øveraas gå av som leder. — Og når vi ikke her er kommet med noen oppmerksomhet i den anledning eller har takket Øveraas for en særdeles god innsats i LO-sekretariatet som han også forvalter, så er det fordi LO ved en egen anledning skal la Harald Øveraas få fortjent påskjønnelse. Og da skal han få høre mange pene ord, for han har gjort en særdeles god jobb, sa Hågensen.

Harald Øveraas takket på sin side Hågensen for hans bidrag til en fin ettermiddag i landsmøtet. — Jeg synes du har vært rimelig klar i dine uttalelser, så de ikke har vært til å misforstå, enten du snakket høyt eller lavt. Han overrakte gave til takk og minne. Mens salen sluttet seg til med bifall.

Voteringer

Landsmøtet tok så fatt på voteringer.

Sykelønnsordningen

Disse forslagene pluss Helene Granbos forslag i tilknytning til forslag nr. 188, ble satt under votering først:

Forslag nr. 188

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at slitasjeskader blir registrert som yrkesskade.

Motivering:

Renholderne er særlig utsatt for slitasjeskader som ikke blir registrert som yrkesskade og det får negative økonomiske konsekvenser for de som må gå ut av arbeidet på grunn av slike skader.

Forslag nr. 189

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Slitasjesykdommer som er en direkte følge av belastninger man er påført

gjennom sykdommer i sitt yrke, må kunne godkjennes som yrkessykdommer.

Motivering:

Belastningsskader er en meget utbredt yrkesskade og bør nå bli godkjent som sådan.

Landsstyrets innstilling:

Forslag nr. 188 og 189: Tiltres.

Resultat:

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Helene Granbos forslag ble enstemmig vedtatt oversendt det nye forbundsstyret med landsmøtets tilslutning.

Lov om arbeidsledighetstrygd

Forslag nr. 245

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund krever at 80-ukers regelen for utbetaling av dagpenger til arbeidsledige blir fjernet. Det er uverdige at arbeidsledige skal være henvist til sosialkontoret i 26 uker og deretter få lavere arbeidsledighetstrygd. 80-ukers regelen må derfor fjernes umiddelbart.

Motivasjon:

Det virker som om heller ikke regjeringen Brundtland vil gjøre noe med dette. Det er derfor viktig at fagbevegelsen sier klart fra hva den mener.

Forslag nr. 246

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Arbeidsledige må få arbeidsledighetstrygd fra første dag og langtidsledige må ikke bli henvist til sosialkontoret etter 80 uker. 80 ukers regelen må fjernes helt. Arbeidsledige som ikke kan få arbeid må få ledighetsstrygd.

Forslag nr. 247

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Karensdagene må oppheves — arbeidsledighetstrygd må utbetales fra første dag.

Forslag nr. 248

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Forbundet vil arbeide for at 80 ukers regelen ved arbeidsledighetstrygd fjernes.

Forslag nr. 249

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at grensen for utbetaling av arbeidsledighetstrygd på 80 uker fjernes.

Forbundet må videre arbeide for at den arbeidsledighetstrygd man oppnår ikke blir redusert p.g.a. at man blir gående lenge som arbeidsledig.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 245, 246, 247, 248 og 249:

Forslaget tiltres.

Landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 254

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Gjennomføringen av permitteringsloven har, under de rådende forhold med høy arbeidsledighet, ført til økt bruk av kontraktører og korttidsinntak.

I stedet for permitteringsloven så nytter bedriftene — spesielt innen bygg og anlegg, oppsigelser som virkemiddel mot loven med opprevne ansettelsesforhold som resultat.

Det har vært vanskelig å bevise at det er gjennomføringen av loven som har vært årsaken til de mange oppsigelser vi har fått, men uttalelser som har falt fra arbeidsgiverhold og erfaringer vi har høstet gir grunn til uro over utviklingen.

Vi har under siste høst og vinter sett hvor svakt oppsigelsesvern vi egentlig har for å demme opp for slike utilsiktede virkninger.

Forbundet vil aktivt arbeide for å bevare det oppsigelsesvern som Arbeidsmiljøloven og hovedavtalene gir, samt bygge disse ut til også å hindre at kontraktører og andre løse ansettelsesforhold får spre seg i arbeidslivet.

Slik forholdene har utviklet seg så vil forbundet arbeide for at det gis midlertidig unntak fra permitteringsloven også for bygg- og anleggsvirksomhet.

Forslag nr. 255

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Sysselsetting Lov om lønnsplikt:

Forslag: Forbundet må søke om dispensasjon fra loven når det gjelder maskin/anleggsbedrifter, der det er opprettet tariffavtale. Videre må forbundet legge press på LO og regjering for å få omstøtt loven.

Motivering:

Den nye loven om lønnsplikt ved permittering har en svært uheldig virkning på maskin/anleggsansatte, det viser seg at arbeidstakere blir oppsagt istedenfor permittert.

Forslag nr. 256

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må straks starte arbeidet med å få Stortinget til å omstøte vedtaket om «Lov om lønnsplikt under permittering».

214

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 254, 255 og 256: Forbundet vil arbeide for unntak fra Lov om lønnsplikt under permittering for visse bransjer.

Votering

Forslag 254: Landsstyrets innstilling ble vedtatt med stort flertall.

Forslag 256: Landsstyrets innstilling vedtatt med stort flertall.

Skatteloven

Forslag nr. 303

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må ta opp med regjeringen spørsmålet om egenandelen som skatteyderne må trekke i fra på selvangivelsen ved reiseutgifter til og fra arbeidet. Dette være seg bruk av egen bil eller offentlige befordringsmidler, og egenandelen bør komme ned på det nivået den var før første forhøyelse kom.

Motivasjon unødvendig.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Viser til innstilling i forslag nr. 304.

Forslag nr. 304

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Egenandel i forbindelse med reise til og fra arbeidssted må senkes til kr. 2 000,-.

Begrunnelse:

Det må være blant våre fremste plikter å arbeide for å redusere våre pendlende medlemmers belastninger. I alle fall ser vi det som en unødige belastning at en skal bli straffet for at en må bo borte fra sin familie størstedelen av sitt yrkesaktive liv.

Forbundet må arbeide for at våre medlemmer får fradragsrett for hele fagforeningskontingenten.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Avventer pågående utredningsarbeid.

Forslag nr. 305

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Forbundet vil arbeide for at omleggingen av skattesystemet ikke medfører at medlemmenes adgang til fradrag for kontingent fjernes.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 306

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må ta opp med myndighetene spørsmålet om lik behandling av pendlere når det gjelder skatteligning.

215

Motivering:

I dag så foregår det en stor forskjell på måten pendlere blir lignet på. Det kan være bruk av egen bil og andre ting som de etter loven har krav på som fradrag.

Vi opplever i dag at det kan være f.eks. 3 stykker fra samme kommune som blir lignet på like mange måter alt etter hvem som er saksbehandler på ligningskontoret.

**Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.**

Votering

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 304:

Landsstyrets innstilling med stort flertall.

Forslag 305:

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 306:

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Dirigenten formidlet opplysning til redaksjonskomiteen for andre saker som ble innkalt til møte ved møteslutt i dag.

Han refererte en permisjonssøknad som ble innvilget.

Deretter ble forslagene nr. 290 og 294 enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteen for andre saker.

Dirigenten kunne vise til en stor bunke inntegnede talere til forslag nr. 164. Det var spørsmål om landsmøtet skulle ta fatt på behandlingen nå eller ta sjansen på å utsette den til i morgen. — Dersom landsmøtet viser like stor samarbeidsvilje da som det har gjort i dag mener jeg vi har rimelig grunn til å regne med å komme velberget i land i morgen, sa dirigenten.

Landsmøtet ga sin tilslutning til forslaget om å utsette behandlingen til i morgen, og møtet ble hevet kl. 18.35.

Formiddagsmøtet torsdag 30. mai

Formiddagsmøtet torsdag ble satt presis kl. 09.00 med Jens Tveit Aga som dirigent. Han foreslo at man åpnet med «Skal du plante et tre», og Sven Pettersen sang som forsanger.

Per Ingebrigtsen refererte protokollen fra onsdagens møte.

Dirigenten gjorde nok en gang oppmerksom på at korrigeringer til referatheftene skulle tas opp med referenten. Nå var det møteprotokollen som ble behandlet.

Forretningsfører *Øystein Hagen*, avd. 7, ville få bekreftet via protokollen at forslag 136 ble trukket og nytt forslag vedlagt protokollen. Det framgikk ikke av referatheftet.

Dirigenten bekreftet at Hagens versjon var korrekt og at det skulle strykes av protokollen.

Med disse bemerkninger ble protokollen enstemmig godkjent.

Stein Åros, landsstyret, fikk ordet til en opplysning. Han hadde fått melding hjemmefra — «pappa kom heim» — og av hensyn til valgkomiteens videre arbeid ville han be dem som eventuelt ville foreslå ham som kandidat, å trekke det.

Kollektiv hjemforsikring

Behandling av vedtektene fortsatte, med paragraf 32 — kollektiv hjemforsikring.

Forslag 164

Dirigenten gjorde oppmerksom på den lange talerlisten og foreslo begrenset taletid fra debattens begynnelse. Det ble vedtatt.

Petter Langholm, avd. 7, minnet om at det gang på gang under landsmøtet var blitt snakket om synkende medlemstall i forbundet og nødvendigheten av nyverving. Å få dette til ville ikke bli lettere om man stemte for landsstyrets innstilling. Når han satte fram forslag på vegne av avd. 7, regnet han med at Tuven ville si forbundet ikke har råd, men det er noe

man må ta seg råd til og i dette tilfelle måtte ikke skrivebordsøkonomene få råde.

— Det er lov å være solidarisk også med de eldre og uføre, sa Langholm og satte fram følgende forslag:

Vedtektene § 32 kollektiv hjemforsikring. Nåværende tekst i § 32 opprettholdes.

Forretningsfører Melvin Steinsvoll, avd. 3, sa han var skamfull da han gikk fra landsmøtet i går. Her hadde landsmøtet sittet og debattert med LO-lederen og skulle på død og liv gjøre alt det beste for medlemmene, men forslaget om å lette pendlernes kår hadde landsmøtet sagt nei til. Han håpet ikke noe lignende skulle gjenta seg i dag.

På vegne av avdelingen trakk han forslag 164 til fordel for forslaget fra avd. 7.

Halvor Landsverk, avd. 12, gikk inn for å beholde nåværende ordlyd.

— Vår avdeling er av den mening at de av våre medlemmer som i en årrekke har bygget opp de ordninger vi i dag nyter godt av skal ikke fratras gratis forsikring. Det er dårlig PR for forbundet og dette er et av de gode som kommer godt med i vervearbeidet, sa han. Landsmøtet hadde stemt mot kontingentøkning, han håpet landsmøtet likefullt ville støtte om forslaget og fremmet et tilleggsforslag, som senere ble trukket.

Stein Westvik, avdeling 4, syntes de fra avdeling 7 hadde argumentert klart og greit for sitt forslag. Han støttet dette forslaget og sa at man ikke skulle rokke ved grunnvollene i forbundet.

Per Otto Mathiesen, avdeling 3, sa at mye av det som burde sies nå var sagt om dette spørsmålet. Kan det være noen mening i at de yrkesaktive ikke skal ha økte utgifter i form av økt kontingent mens pensjonistene skal pålegges nye utgifter? Er dette å gjøre medlemsboka mer gullkantet? Han viste ellers til at pendlerne tidligere hadde fått nedstemt sitt forslag, men han syntes ikke det ville være noen god ting å presentere nye regninger for pensjonistene av den grunn. Husk på at man her kan risikere å belaste pensjonistene med kontingent for forsikringen i 15 år. Mange går jo av etter fylte 60 år.

Rolf Knoph, avdeling 10, sa at det ikke alltid var enkelt å finne ledetråder gjennom vedtakene på et landsmøte. Tidligere under landsmøtet hadde man forsterket det solidariske prinsipp gjennom Handlingsprogrammet og man hadde fastholdt det gjennom formålsparagrafen til forbundet, men nå skal man angripe pensjonistene med økte utgifter. La meg minne om at halvparten av våre medlemmer i avdelingen er pensjonister. Dette er arbeidere som har ydet sin skjerv til fagbevegelsen gjennom alle år. Mange av dem er minstepensjonister. Er det så meningen at de skal betale kontingent til de er 75 år, ja da betyr det at de får forsikring i 3–4 år etter gjennomsnittlig levealder for menn i Norge. Han syntes at landsstyret burde trekke sin innstilling. I annet fall, la oss avvise innstillingen!

Hovedkasserer Ola Tuven sa at man hadde en bred gjennomgang av regnskapene og økonomien i forbundet. Vi ante at det kunne bli en storm mot talerstolen da vi drøftet dette i landsstyret, men utgangspunktet for ordningen etter § 32 var annerledes i 1967 enn det er i dag. Da fikk man også innført Folketrygden. Tuven trodde likevel at det gikk an å komme frem til spesielle ordninger for minstepensjonister som også var eneforsørgere. Hva er det egentlig vi snakker om av summer? Vi snakker om 427 kroner i året for en innboforsikring. En slik forsikring koster ellers i Oslo-området i dag 1200 kroner. Jeg tror de fleste pensjonistene vil finne dette rimelig. Man kunne eventuelt ha to innbetalinger i året. Det er i grunnforsikringen den sosiale biten ligger, ikke her. Hva skjer når en blir ufør. Da er det ikke bare en tragedie for den som blir ufør, en også for hele familien. Vi har også fått lovendringer som har bedret rettssikkerheten på arbeidsplassen.

I forbundet i dag er det 10 600 medlemmer som er pensjonister. Vi skal være stolte over at så mange pensjonister er medlemmer. Vi må også tenke økonomi fremover. Alle her i salen er enige om at vi skal senke pensjonsalderen, og på neste landsmøte kan vi kanskje snakke om 15 000 medlemmer som er pensjonister mens vi kanskje kan beholde 24.000 som yrkesaktive.

Denne innboforsikringen vi tilbyr pensjonistene er til under halvparten av markedsprisen på en slik forsikring utenfor Kollektiv hjem. Man kan si mye stygt om landsstyret, men landsstyret har hatt en grundig gjennomgang av denne saken, sa Tuven som imidlertid holdt mulighetene åpne for å finne unntaksordninger for minstepensjonister som også er eneforsørgere.

Alf Gullen, avdeling 1, sa at hvis landsstyrets innstilling ble vedtatt ville det bli umulig å verve nye medlemmer. Han synes det var direkte umoralsk å ta fra pensjonistene den frie forsikringen som de har hatt. Hvis det også er meningen å gjøre vedtak med tilbakevirkende kraft, er dette et godt argument å servere overfor de gule fagforeningene. De vil nok utnytte dette. Forbundets tillitsmenn på grasrota vil ha vanskelig for å kunne forklare dette. De kommer til å bli mobbet på sine arbeidsplasser. Han støttet forslaget fra avdeling 7.

Hilmar Ødegården, avd. 1, sa at han hadde blitt meget forundret over landsstyrets innstilling til paragraf 32. Han hadde først håpet at dette gjaldt de som ble gitt hvilende rett heretter, men hvis det var riktig at landsstyrets innstilling også innebar at vedtaket skulle ha tilbakevirkende kraft, var denne innstillingen direkte uspiselig. Selvfølgelig er svikten i medlemstilgangen og kontingentinntektene alvorlig, men vi kan ikke iverksette tiltak mot pensjonistene av den grunn. Tidligere har man avvist kontingentøkning på landsmøtet. Han trodde det ville bli ubehagelig å møte pensjonistene etter dette, sa Ødegården som ba landsmøtet støtte forslaget fra avdeling 7. Noe annet er ikke forbundet verdig.

Ernst Ditløvsen, forbundsstyret, sa at han også hadde vært med på å

diskutere innstillingen til landsmøtet. Det hadde også i landsstyret vært en følelsesladet diskusjon, men han syntes av den grunn ikke at det var noen skam å snu. Ditlevsen varslet at han ville fremme et nytt forslag som var et kompromissforslag. I Staten er det slik at man må ha 30 års opptjening for å få full pensjon. Kanskje burde man i forbundet si at man etter oppnådd gullmerke kunne få fri forsikring. Han fremmet følgende forslag som han ba om ble oversendt det nye landsstyret. Forslaget lød:

Alle medlemmer som innvilges hvilende rett har gratis forsikring så sant de har vært med i ordningen i minst 20 år.

Inntil 20 års grensen er nådd, betales den til enhver tid gjeldende årspremie.

Alex Jessen, avdeling 2, sa at han ville reise hjem med en flau smak i munnen hvis landsstyrets innstilling ble vedtatt. Han mente at paragraf 32 burde stå uendret. Han ville ha vanskelig for å fortelle pensjonistene at de skulle få økte utgifter etter landsmøtet. Mange av våre medlemmer har vært medlemmer av forbundet i 35-40 år. Det er sørgelig om pensjonistene skal betale for gjennomføringen av vårt handlingsprogram. Derfor: Stem mot landsstyrets innstilling!

Jørn R. Karlsen, avdeling 5, sa også at det kunne bli vanskelig å fortelle pensjonistene hvorfor de ikke lenger skulle ha gratis kollektiv hjem-forsikring. Man hadde på landsmøtet en grundig gjennomgang av forbundets regnskaper. Det var svikt i inntektene, men det var også større handlefrihet på enkelte tallkolonner, man hadde mer disponibel kapital. Økonomien kan ikke være så dårlig at paragraf 32 må raseres. § 32 bør stå som den er, subsidiært bør man støtte Ditlevsens forslag.

Forbundets nestleder *Arnfinn Nilsen* sa at det var slik at administrasjonen, forbundsstyret og landsstyret fra tid til annen fikk juling og ble overkjørt på et landsmøte. Man kan heller ikke se bort fra at det noen ganger kan være mer vett i salen enn det som er i forbundsledelsen. Men administrasjonen, forbundsstyret og landsstyret sitter tross alt nærmere de økonomiske realiteter, og dette får man også ta til etterretning. Vi må ta ansvar for økonomien.

Hva er solidaritet i dette spørsmålet. I utgangspunktet var paragraf 32 sosialt betinget. Men selv om solidariteten står fast, kan det hende at man må variere virkemidlene. Denne ordningen var mer solidarisk i 1967 enn den er i 1991. Hvis man i dag studerer et menneskes livsløp, er det faktisk slik at de som har det vanskeligst økonomisk er de unge, nyetablerte. Skulle vi vært solidariske, skulle vi derfor kanskje ha rettet tiltak overfor disse gruppene. Et unntak er minstepensjonistene, og der har vi mange, særlig innen renhold. Men skal fri forsikring for pensjonistene være et vervingsargument. Nei, da skulle vi tilbudt de unge frie forsikringsordninger, ikke de eldre.

Det er riktig at vi har fått større fleksibilitet i økonomien ved at noe av kampfondet er frigjort og vi har fått en minstekontingent. Vi har sett på

landsmøtet at det er umulig å heve kontingenten, og så mye teft er vi også forpliktet til å ha, at vi har skjønt det. Han ville på denne bakgrunn forsvare innstillingen, men han mente at det var mulig å finne tekniske løsninger som muliggjorde at minstepensjonister som var eneforsørgere kunne søke om fri premie for kollektiv hjem.

Arnfinn Nilsen fremmet følgende forslag:

Landstyrets forslag til 132.

Minstepensjonister som er eneforsørgere kan søke om premiefratak for Kollektiv hjem-forsikring.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det nå gjensto 14 inntegnede talere. Han ville foreslå strek satt etter pause, og ba dem som hadde forslag om å levere dem inn til dirigentbordet under pausen.

Øystein Hagen, avd. 7, fikk ordet til forretningsorden. Han forsto at landsstyret hadde hatt et vanskelig problem å takle og mente landsstyret burde dele sine økonomiske opplysninger med landsmøtet, slik at delegatene kunne vurdere kostnadene. Hva var tallene for dagens ordning?

Dirigenten avbrøt og sa at dette ikke var til forretningsorden.

Charles Mortensen, landsstyret, opplyste at landsstyret var delt i synet på om pensjonistene skulle pålegges å betale premien sjøl. Martinsen hørte til mindretallet og beklaget landsstyrets innstilling.

— Men det er landsmøtet som avgjør. Dersom dere ønsker å reise hjem og fortelle pensjonistene at dere har gjort dem en bjørnetjeneste kan dere stemme for landsstyrets innstilling, men dere kan også vise ansvar og la § 32 stå som den står, sa Martinsen.

Dirigenten formidlet en beskjed til renholdsgruppa, før han ga signal til pause. Klokket tida var da 9.55.

Møtet ble satt igjen kl. 10.12

Dirigenten refererte de framsatte forslag, fra avd. 7 framsatt av Petter Langholm, fra Ernst Ditlevsen og tilleggsforslag fra Arnfinn Nilsen til landsstyrets innstilling.

Forslag 164 med framsatt tilleggsforslag var trukket. Med det ble strek satt, og debatten fortsatte.

Rolf Sandberg, avd. 1, hadde i mange år jobbet med å prøve og organisere folk, og opplevde at det var lettere å organisere dem som hadde slektninger eller bekjente som var organiserte og hadde fortalt om fordelene ved å være det. Ikke minst forsikringsordningene var da et godt argument.

— Vi må tenke på medlemsverving og fortsatt er det slik at folk har slektninger og bekjente. Forsikringsordningene er noe det snakkes for-

delaktig om, sa han. Det er også godt å ha når det spørres etter hvilke fordeler man har av å være organisert. Om landsmøtet nå gjorde et vedtak som pensjonistene måtte føle som et svik, ville det gjøre vervingsarbeidet vanskeligere. — Støtt forslaget fra avdeling 7 og la § 32 stå urørt, sa han.

Magne Maelumshagen, avd. 36, sa at Oppland hadde sendt inn forslag 158 som gjaldt gratis forsikring for uførepensjonister, men opprettholdt det ikke fordi det delvis var dekket av forslag 164.

Han var ikke i tvil om at landsstyret hadde gitt saken en seriøs behandling, men kanskje ikke lagt tilstrekkelig vekt på den moralske side. Han viste til debatten om pendlerne i går, dessuten til forslaget om kontingentforhøyelse som falt på grunn av frykt for å miste medlemmer. Hva da med forsikringsordningen? Landsstyrets forslag forlenger betalingstida for pensjonistene og han var usikker på hvordan det harmonerer med ordninger i andre forbund. Og hva med de pensjonister som ikke betaler premien for kollektiv hjem, blir de da strøket som medlemmer og mister grunnforsikringen?

I såfall ville han oppfordre landsmøtet til å stemme nei.

Forretningsfører *Magny Hansen*, avd. 6, støttet på vegne av avdelingen forslaget framsatt av Petter Langholm.

— Vis solidaritet, støtt forslaget fra avdeling 7, sa hun.

Kjell Ludvigsen, avd. 11, registrerte hovedkassererns ord om at saken hadde vakt debattstorm i landsstyret. Det var å vente. Det som så var lansert i forslaget fra nestlederen nå, rettet ikke tilstrekkelig opp mente han, og så dette mer som en prinsipp sak enn en økonomisk sak.

— Mange av dem dette gjelder har vært med på å bygge opp rettighetene forbundet har fått gjennom og det er takket være denne kollektive innsatsen vi har fått så god forsikringsordning som vi har, sa han, og mente det måtte veie tungt selv om nok en del pensjonister hadde god nok økonomi til å bære utgiften. Han pekte også på at eldre arbeidstakere har påvirkning på de unge, og dette teller i vervearbeidet.

Han var enig med Arnfinn Nilsen i at mange unge har det vanskelig i etableringsfasen, men de er unge og sterke. Pensjonistene burde får beholde den hedersbevisning som den nåværende ordningen er.

Han gjorde det klart at avd. 11 støttet forslaget fra avd. 7.

Halvor Landsverk, avd. 12, tok ordet til en oppklaring. Forslaget fra Møre og Romsdal ble ikke reist, og avdelingen støttet forslaget fra avd. 7.

Forretningsfører *Øystein Hagen*, avd. 7, beklaget at dirigenten gjennom strek hadde avskåret muligheten til å fremme nye forslag. Det var beklagelig fordi landsmøtet ennå ikke hadde oversikt over hva ordningen koster i dag, og hvor mye som vil spares ved forslaget fra landsstyret.

Dersom landsstyrets forslag ble vedtatt, ville det gå ut skriv til 10 000 pensjonister med pålegg om å betale, og hvis de ikke gjorde det ville de

bli strøket av forbundets medlemsregister. Hva da med grunnforsikringen?

Han syntes Arnfinn Nilsens forslag om å frita minstepensjonistene for premie etter søknad til administrasjonen, var et dårlig forslag. Etter å ha vært medlemmer i forbundet i over 10 år, skulle de skrive til administrasjonen og legge fram sin personlige økonomiske situasjon.

Han kunne ikke forstå at landsstyret kunne kommet på et slikt forslag, og dessuten skulle det ha tilbakevirkende kraft.

— Til pensjonister som går av etter 10 års medlemskap i forbundet, sender vi nå et hyggelig brev til dem og forteller at de får gratis kollektiv hjem-forsikring, sa Hagen og syntes alternativet som nå tegnet seg var lite hyggelig. — Trekk forslaget før det er for sent!

Kjell Sagstad, avd. 6, skulle ikke bruke Flåklypa som eksempel slik Thorbjørn Berntsen gjorde i går, men heller sitere Oluf: Nå må dokker skjerp dokk.

Han kunne forstå at Tuven var redd for økonomien, men landsmøtet diskuterte på mange måter hvordan det skulle komme penger i kassen, og han viste til forslag som senere skal behandles, om tariffavgift. Det dreier seg om hvordan vi skal få de uorganiserte snylterne til å betale kontingent, som våre pensjonister kan nyte godt av.

Han anbefalte landsmøtet å stemme for forslaget fra avd. 7 og å tenke igjennom kommende forslag om tariffavgift.

— Den bør være så stor at det svir, sa han.

Per Otto Mathiesen, avd. 3, merket seg det Tuven sa om opprydding i forsikringsordningene. Men var dette en måte å gjøre det på, å la pensjonistene bli skadelidende? Han merket seg også Ditløvsens forslag, og utvidelse til 20 år, men hvem ville da fortelle hvordan vi skulle kunne selge medlemsboka som noe gullkantet? Til Arnfinn Nilsen repliserte han, at han ikke trodde ungdommen var imot å være med på å betale til dem som har bygd opp forbundet.

Han viste videre til landsmøtemottoet. — Hvem skal vi være solidariske mot om ikke pensjonistene?

Sverre Lillehamre, avd. 3, mente at dersom vi skal spare penger i forbundet så var dette å begynne i feil ende. Start med dem som har bygd organisasjonen. Da bryter vi med mottoet.

Han pekte på at de som er i pensjonsalderen har små muligheter til å påvirke sin økonomiske situasjon, mens de som var unge i hans alder, hadde mange muligheter. For en tid siden var han rundt på besøk hos pensjonistmedlemmene i hans avdeling og syntes det var fint å høre dem snakke om hvor bra forbundet tok vare på dem.

— Og det skulle bare mangle, sa han, og ba landsmøtet stemme slik at de slapp å gå til pensjonistene nå og si at de fikk greie seg sjøl.

— Vi bør komme hjem med litt positivt i de flotte koffertene våre, stem derfor på forslaget fra avdeling 7!

Svein Westvik, avd. 4, sa at støtten til forslaget fra avdeling 7 kom fra hele avdeling 4. Han mente det ikke ville være forsamlingen verdig å stemme for landsstyrets innstilling. — Vi må bruke andre virkemidler for å bedre forbundets økonomi enn å ta de siste reservene fra en gruppe som har gitt alt, sa han.

Administrasjonen satt nok nærmest pengesekken, men det var de ute i marka som var nærmest de menneskene det gjelder.

Arvid Øygård, forbundsstyret, mente det ikke var vanskelig å gå på talerstolen og tale for populære saker. Langt vanskeligere var det å skulle forklare bakgrunnen for et upopulært forslag. Han skulle lett snakke for alle pensjonister, og alle unge i etableringsfasen med dårlig råd. Problemet var at det også skulle betales av våre kontingentpenger.

Han sa at hvis man så på regnskapet gikk forbundet nå med tre millioner i driftsunderskudd. Egentlig innså man under diskusjonen i landsstyret at den hvilende rett er blitt noe helt annet enn det den var. Den koster mer og mer slik at den for 91 utgjør 3 millioner.

— Jeg kan godt forstå holdningene i salen, men hvis man skal beholde ordningen som i dag, ser jeg bare to muligheter for å hente inn pengene. Man må skjære ned i forbundet med 8-10 stillinger eller tære på Kampfondet. Man kan selvfølgelig også plukke litt her og der. De som i dag får størst tilskudd fra forbundet vil merke det mest i fremtiden. Derfor mente han at hvis man først avviste landsstyrets innstilling, fikk man anvisne løsninger økonomisk.

Hovedkasserer *Ola Tuven* sa at medlemmer i kollektive hjem blant pensjonistene ved årsskiftet var 8700. 3400 av medlemmene var over 75 år. Deres premie utlignes på premien for de yrkesaktive som utgjør 427 kroner i året. For 1991 utgjorde dette totale utgifter på tre millioner kroner. Dere kan gjerne stemme ned landsstyrets innstilling, men vi akter i så fall å gå ned med flagget til topps. Det er landsmøtet som får problemer hvis man ikke følger landsstyrets innstilling.

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa at han som snart var pensjonist kanskje skulle være glad for at man ville gå mot landsstyrets innstilling. Det var han ikke fordi han ønsket at dette forbundet også i fremtiden skulle ha en høy aktivitet. Vi har i forbundet gått inn og snudd stener for å se om vi kunne finansiere ordningen i fremtiden, men vi har ikke funnet andre løsninger. Det er ikke vanskelig å snakke lidenskapelig til støtte for pensjonistene, men også vi i forbundsledelsen har kontakt med grasrota, og med pensjonistene. Kanskje vi har bedre kontakt med pensjonistene enn mange av dere der ute. Og jeg vil understreke at vi ikke er umoralske som enkelte hevder. Argumentasjonen i denne debatten er inkonsekvent. De som snakket varmest og sterkest for tak på kontingenten, de snakker også varmest for pensjonistene. Jeg vet dette for jeg har fulgt nøye med. Nå får man bestemme hvilket ben man vil stå på. Vi betaler iallefall. Hvis man vil beholde dagens ordning, får man også ta den konsekvensen at man ikke ber om mer penger fra forbundet, se helheten og ta

konsekvensen av realiteten. Stem gjerne ned landsstyrets innstilling, men jeg vil fastholde at landsstyret har hatt en nitid gjennomgang av saken og trenger ingen ny runde på dette. Vi visste på forhånd at vi kom til å få en del juling på landsmøtet, men kall oss ihvertfall ikke umoralske, ellers kunne man være fristet til å returnere ballen, sa *Øveraas*.

Petter Langholm, avdeling 7, sa at det ikke var lett å komme etter talen til *Øveraas*. Han hadde laget et ferdig manuskript, men dette kunne han nå ikke bruke. Han ville bare henvise til at i India hadde man hellige kuer som ikke kunne drepes. Dette var hans hellige ku på landsmøtet.

Alf Gullen, avdeling 1, sa at det kanskje ikke var noe argument for økt verving å beholde rettighetene for pensjonistene, men han syntes det var viktig å beholde de gamle som medlemmer i forbundet. Tar vi vekk denne forsikringsfordelen, vil vi miste mange av medlemmene. Hvis økonomien var så dårlig som man nå snakker om, burde signaler om dette ha kommet under kontingentdebatten. Han kunne godt tenkt seg å støtte en økning i kontingenten på en promille og det ville vel ha finansiert forsikringsordningen.

Votering

Debatten var dermed avsluttet. Dirigenten sa at man satt igjen med tre forslag pluss landsstyrets innstilling.

Han foreslo at man voterte alternativt mellom på den ene siden forslag fra avdeling 7 og på den annen side landsstyrets innstilling og de 2 andre forslagene. Forslaget fra avdeling 7 gikk på å beholde paragraf 32 uendret.

Vedtak:

Forslaget fra avdeling 7 vedtatt med overveldende flertall.

Dirigenten foreslo et kvarters pause og møtet ble hevet kl. 10.45. Redaksjonskomiteen for andre saker ble bedt om å møte ved talerstolen i pausen.

Møtet ble satt igjen kl. 11.00 og Jens T. Aga fortsatte som dirigent.

Avdelingens vedtekter

Man gikk over til å behandle avdelingens vedtekter.

Hovedkasserer *Ola Tuven* sa at det hadde oppstått en del uklarheter i forbindelse med tapt arbeidsfortjeneste for delegater fra privat sektor. Han sa at det var mulig at forbundet hadde feiltolket noen bekreftelser fra arbeidsgiverne slik at noen hadde fått betalt for mye i tapt arbeidsfortjeneste. Han ba delegatene sjekke dette nærmere.

Landsstyrets innstillinger til forslag 165, 166, 167, 168, 169, 170-171, ble enstemmig vedtatt uten debatt.

Forslag 172 Forretningsfører

Anton Halvorsen, avdeling 12, henledet oppmerksomheten på forslag 172 fra avdeling 12. Dette gjaldt § 3 hvor man foreslår «rekommandert strykevarsel». Forslaget var fremmet fordi man hadde fått signaler fra Samvirke om at slikt rekommandert varsel kunne bli krevd når en gikk ut av en forsikring. Han ville spørre forbundets ledelse om så var tilfelle eller ikke. Forbundets ledelse hadde kanskje bedre kontakt med Samvirke enn man hadde i avdelingene. Han ba Tuven orientere om dette.

Hovedkasserer *Ola Tuven* sa at det var klart at Samvirke ikke hadde noe med å blande seg inn i forbundets vedtekter. Landsstyret har sagt at rekommandert strykevarsel ikke er nødvendig, og dette er fortsatt situasjonen. Ved en spesiell forsikring har Samvirke luftet en slik idé, men denne saken er avklart. Det er ingen lovbestemmelse som gjør at man kan kreve rekommandert strykevarsel.

Forretningsfører *Anton Halvorsen*, avdeling 12, trakk på denne bakgrunn forslaget.

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslagene 173-174 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Landsstyrets innstillinger til forslag 177, 178, 179 og 180 ble vedtatt enstemmig, uten debatt.

Forslag 181

Knut J. Rødseth, avdeling 6, sa at man under landsmøtets forhandlinger hadde hoppet litt fram og tilbake. Hans forslag omhandlet avdelingens vedtekter, men berørte også forbundets paragraf § 6. Det han tok opp var de små gruppenes representasjon på bakgrunn av at de falt utenfor den matematiske fordelingen som valgkomiteen arbeidet etter.

Han fremsatte følgende forslag.

«Landsstyret. For små grupper som faller utenfor en naturlig matematisk fordeling, tildeles diverse plasser som går på omgang mellom disse gruppene.»

Dirigenten foreslo dette forslaget oversendt det nye landsstyret og dette ble enstemmig vedtatt.

Forslag 181 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 182

Levor Legernes, avdeling 3, fremmet forslag 182. Motiveringen for forslaget var at forretningsførerene burde være mer ute på arbeidsplassene

og sitte mindre på kontoret. Det er ute på arbeidsplassene de trengs, det er der de kan verve nye medlemmer m.v. sa *Legernes*.

Dirigenten spurte om det var meningen at forretningsførerene også skulle ha med skrivepulten ut.

Vedtak:

Landsstyrets innstilling vedtatt med stort flertall.

Forslag 183

Paul A. Løvdal, avdeling 7, sa at man nå hadde vedtatt at forretningsførerene skulle være sekretærer. Etter hans mening burde forretningsførerene utnyttes bedre. De burde få forhandlingsrett ettersom det var de som først fikk sakene og som forberedte forhandlingene. Han tok opp forslag 183 og ba om støtte til forslaget.

Vedtak:

Landsstyrets innstilling vedtatt med stort flertall.

Forslag 184 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 185 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 186

Lillian Olsen, avdeling 7, hadde egentlig bedt om ordet til et tidligere punkt, men slapp nå til.

— Det er godt at en er våken, sjøl, sa *Lillian Olsen* som fremmet et forslag om tillegg til vedtektenes paragraf 10.

— Forslaget gikk ut på å styrke avdelingenes innflytelse på det som skulle skje på landsmøtene i forbundet. Slik medbestemmelse fra avdelingene ville være med på å sikre at demokratiet fungerte, sa *Lillian Olsen*. Det er avdelingene som kjenner sine medlemmer og vet hva slags kvalifikasjoner de har og hva de kan benyttes til.

Dirigenten sa at forslaget måtte avvises da dette var et helt nytt forslag.

Lillian Olsen sa til forretningsorden at hun ville ha realitetsbehandling av forslaget. Det var etter hennes mening fremkommet mange forslag på landsmøtet som ikke var innsendt på forhånd.

Dirigenten foreslo at forslaget ikke skulle realitetsbehandles. Ved voteringen fikk dirigentens avvisningsforslag flertall.

Man gikk så tilbake til forslag 186.

Votering

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 187 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Dermed var avdelingens vedtekter ferdigbehandlet.

DAGSORDENS PUNKT 6

Diverse forslag

Pensjonssaker

Her forelå følgende forslag til behandling:

Forslag nr. 190

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannforening foreslår:

Sette inn sterkere press for snarest å få satt ned pensjonsalderen til 60 år med en fleksibel ordning fram til 65 år.

Forslag nr. 191

Avd. 8 Sør-Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Fleksibel pensjonsalder.

Motivering:

Den generelle pensjonsalderen i Norge er for høy i dag. Den må derfor settes ned til 65 år, med rett til å gå av med pensjon ved fylte 60 år, med fulle rettigheter.

Forslag nr. 192

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Norsk Arbeidsmandsforbund vil arbeide for en pensjonsalder på 60 år, med anledning til å gå av ved 55 år for gruvearbeidere, skiftarbeidere og andre utsatte yrker.

Full opptjeningsstid i Folketrygden reduseres tilsvarende, og pensjonspoeng i Folketrygden reduseres ikke ved frivillig avgang fra 55 år.

Forslag nr. 193

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:

Pensjonsalder for gruvearbeidere/skiftarbeidere settes til 60 år mot idag 67 år (70 år!).

AFP fra 58 år.

Full opptjeningsstid i Folketrygden reduseres tilsvarende, og pensjonspoeng reduseres ikke ved frivillig avgang fra 58 år.

Forslag nr. 194

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet skal arbeide for utvidelse av avtalefestet pensjon slik at avtaleforhold gir rett til pensjonsavgang ved fylte 60 år, og for anleggsarbeidere og andre helsebelastede yrkesgrupper ved 58 år. Ordningen må gi samme pensjonsutbetaling som avgang ved lovens pensjonsalder gir.

Begrunnelse:

Generell pensjonsalder i Norge er høy, og prosentandelen førtids- og

uførepensjonerte øker. Ordningen vil også styrke mulighetene for inntak av ung arbeidskraft i yrkeslivet. At ordningen knyttes til tariffoppgjør og avtaleforhold vil øke verdien på fagforeningsmedlemskapet.

Forslag nr. 195

Avd. 23 Nord-Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet må arbeide for en fleksibel pensjonsalder med fulle rettigheter for de som velger å gå av med ordinær pensjon. Ikke som det er i dag at en må gå over på uførepensjon for å oppnå bedre forhold lønnsmessig. Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 190, 191, 192, 193, 194 og 195:

Forbundet vil arbeide for fleksible pensjonsordninger.

Forslag nr. 196

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet sørger for en pensjonsordning som gir de regionale verneombudene samme pensjonsalder og vilkår som forbundets tillitsvalgte.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 197

Avd. 7 Agder Arbeidsmannforening foreslår:

Slik tendensene ser ut til å bli vil Folketrygdens fond bli så redusert at det ikke vil kunne dekke det den egentlig var ment for. Folketrygden må derfor styrkes slik at alle kan møte de ulike situasjoner som kan oppstå i livet med trygghet.

En må videre arbeide for at kvinner ikke alltid kommer ut som minstepensjonister.

Regelverket for utregning av pensjon må endres.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes Landsorganisasjonen og Regjeringen.

Forslag nr. 198

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannforening foreslår:

Opptjening av pensjonspoeng for deltidsansatte må forbedres.

Motivering:

Deltidsansattes pensjonopptjening er i dag for dårlig. Siden deltidsarbeid blir stadig mer utbredt er det viktig at de deltidsansattes pensjonsmuligheter blir forbedret.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes Landsorganisasjonen og Regjeringen.

Forslag nr. 199

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må ta spørsmålet om pensjonsalder for regionale verneombud opp i fondsstyret, med sikte på generell pensjonsavgang på 65 år og mulighet til å gå av ved fylte 62 år uten forringelse av pensjonen.

Begrunnelse:

Det er naturlig å sammenligne disse vervene med øvrige tillitsvalgte i forbundet/avdelingene.

Landsstyrets innstilling.

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 200

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Ved dødsfall i et ekteskap eller samboerforhold har den gjenlevende rett på den høyeste av partenes pensjon.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 201

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at de som blir ansatt i staten etter fylte 30 år bør ved ansettelse få tilbud om økt innbetaling til pensjonskassen slik at de får full utbetaling ved oppnådd pensjonsalder f.o.m. 60 år. Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling.

Forslaget kan ikke tiltres.

Nils Sivertsen, avd. 23, konstaterte at teksten til avdelingens forslag nr. 195 var blitt misforstått som om det gjaldt fulle rettigheter for dem som går av med ordinær pensjon. Det ville være litt drastisk. Meningen var at man skulle komme over på de samfunnsmessige rettigheter på lik linje med dem som går av etter 67 år eller blir uførepensjonister. De som går av tidligere i henhold til fleksibel pensjonsalder bør nyte de samme samfunnsmessige goder som f.eks. særfradraget. Det kan dreie seg om 10 000 – 12 000 kroner i året i reduserte egenandeler og billettpriser etc. Det ville ikke gå ut over økonomien til forbund, stat eller kommune.

For å få dette klarere satte han fram følgende endringsforslag.

Forslag 195

Forbundet må arbeide for at de som går av med pensjon før fylte 67 år sikres samfunnsmessige rettigheter på lik linje med de som går av ved fylte 67 år eller med uførepensjon.

Votering

I forståelse med Sivertsen ble hans forslag vedtatt oversendt det nye forbundsstyret.

Landsstyrets innstilling til forslagene ble deretter enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 196 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 197 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 198 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 199 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 200 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 201 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Autorisasjon

Her forelå følgende forslag til behandling:

Forslag nr. 202

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet vil intensivere arbeidet med autorisasjonskrav til renholdsbedrifter.

Motivering:

Forholdene innenfor denne bransjen har forverret seg sterkt i takt med økende arbeidsledighet. Såkalte «byråer» underbyr hverandre ut fra urealistisk grunnlag og manglende kunnskaper om bransjen. Følgene av dette er kaotiske forhold og økt belastning for renholderne.

Forslag nr. 203

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at rengjøringsbyråer legges under Lov om autorisasjon.

Motivering:

Autorisasjon vil skape tryggere arbeidsforhold innenfor denne bransjen. Det vil også kunne gi sunnere konkurranseforhold. Som forholdene er nå går de forskjellige renholdsbyråene under hverandre i anbud, noe som igjen går ut over renholderne. Knappere arbeidstid, permisjoner og oppsigelser.

Forslag nr. 204

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet vil intensivere arbeidet med autorisasjonskrav til renholdsbedrifter.

Motivering:

Forholdene innenfor bransjen blir stadig forverret. De «useriøse» byråer kommer mer og mer på banen og undergraver arbeidsmiljø og arbeidsforholdene i bransjen, noe som medfører uholdbare forhold for renholderne.

Forslag nr. 205

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet skal arbeide for at det blir innført autorisasjonsbestemmelser for renholdsbedrifter.

Begrunnelse:

I dag trengs ikke annet enn bøtte og klut for å starte renholdsbedrifter. Useriøse selskaper skyter opp som ugress, og gjør forholdene umulige og så for bedrifter som måtte ønske å drive seriøst.

Forslag nr. 206

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Renholdsbyråer må underlegges autorisasjonsordning.

Forslag nr. 207

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at renholdsbedrifter kommer inn under Lov om autorisasjon.

Begrunnelse:

Slik det fungerer pr. i dag, kan hvem som helst starte opp med rengjøringsbyrå. Det stilles ingen krav om kompetanse til mennesker som starter opp. Dette fører til vilkårlig behandling av arbeidstakerne, dårlig arbeidsmiljø og mangelfull opplæring av de ansatte.

Forslag nr. 208

Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening foreslår:

Det må snarest komme en lov om autorisasjon for rengjøringsbyråer. Det er helt nødvendig å få regler for denne virksomheten hvor små-byråene gror opp som paddehatter. I dag går det både på det helsemessige og rent sikkerhetsmessige. Regelverket må gi sikkerhet både for at det helsemessige og den forretningsmessige side blir ivaretatt på en profesjonell måte.

Begrunnelse:

Anbudspolitikken og rovdriften på renholdere kan ikke lenger fortsette som nå. Renholderne får stadig større arealer å holde rent, med mindre tid til å gjøre det på, men kvaliteten skal være den samme.

Det blir flere og flere renholdere som går langtidssykemeldte med skader i armer, nakke og rygg. Det går også på det psykiske for renholderne vil jo gjerne greie jobben, men samtidig går de ned i lønn, mister pensjonspeng. osv.

Nå må renholderne få hjelp til å få gjort noe.

Renhold består av en rekke små arbeidsplasser, ofte med deltidsansatte, som arbeider til andre tiden enn de øvrige arbeidstakere på samme arbeidsplass. De har derved liten tilknytning og kontakt med de etablerte ordninger for vernearbeid. Dette er svært uheldig da renhold ofte har bruk for renholdsmidler som alene — eller blandet med hverandre — kan være svært helsefarlige.

Arbeidsordningene og kravet til innsats kan være et annet område som et regionalt verneombud kan medvirke til å få bedre. Gode ordninger/rutiner på disse områder vil bedre helsesituasjonen og få ned sykefraværet innen renholdsbransjen.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 202, 203, 204, 205, 206, 207 og 208:

Forbundet vil fortsatt arbeide for innføring av autorisasjonskrav for renholdsbedrifter. Viser for øvrig til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 209

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet skal arbeide for strengere autorisasjonsbestemmelser for å kunne starte og drive vaktelskaper. Spesielt må det legges vekt på strengere kvalifikasjonskrav til eiere/ledelse før det gis autorisasjon. Videre bør krav til opplæring for de ansatte økes — og opplæringstida (fra ansettelse til det kan utføres «alenetjeneste») forlenges.

Begrunnelse:

Nåværende autorisasjonskrav er for svake og gir «grobunn» for useriøse bedrifter — slik at sikkerheten svekkes både for kunder og ansatte.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Inger Frøland, avd. 6, sa at høyt arbeidspress gikk som en rød tråd gjennom forslagene i forslagsheftet. Søkelyset her er rettet mot antallet byråer i renholdsmarkedet. Det er riktig at konkurransen blir hardere jo flere konkurrenter som er på markedet, og at arbeidstempoet kan relateres til en slik priskonkurranse.

Men vi skal ikke glemme at dette startet noe tilbake i tid — faktisk i 1974. Og den gangen var det fortsatt bare få byråer i dette markedet.

Det er styringsretten arbeidsgiverne i denne bransjen har, som gir mulighet for å kunne drive en slik form for effektivisering som vi renholdere har opplevd i disse årene.

— Rovdrift på renholderne, sies det. Nå skal ikke jeg stå her og si at forbundet ikke har forsøkt å gjøre noe med dette, for det har det faktisk. Jeg tenker da blant annet på «Prøverehold», men dessverre fungerer ikke dette i praksis. Økningen i vår arbeidsbelastning fra 1986 og til i dag, er det beste bevis for dette.

Derfor må søkelyset fortsatt rettes mot denne styringsretten — ved siden av at vi også fortsetter å kjempe for en eventuell etableringskontroll for virksomheten i bransjen. Fordi jeg stiller meg tvilende til at det er mulig å få til en så god autorisasjonsbestemmelse at den alene kan klare å gjenopprette et «normalt» arbeidstempo i bransjen.

Jeg tror også at det ennå ligger noe frem i tid å få en slik ordning godkjent, sa Frøland som mente at hvis man kunne få renhold under Lov om fagopplæring, ville det være tjenlig for lettere å få utarbeidet en plan for

autorisasjon for bransjen. Dette ville også bidra til å høyne statusen for dette yrket.

Votering

Landsstyrets innstilling til forslagene 202-208 ble enstemmig vedtatt.

Forslag 209

Synnøve Granheim, avd. 2, sa at avdelingen syntes forslag 209 var godt, men kunne skjerpes. Hun viste til at det allerede er lov om vaktvirksomhet, men den er verken fugl eller fisk. Det er nok med en bil, kjele-dress og en telefon for at virksomheten skal få autorisasjon. For å øke sikkerheten til vaktpersonalet, satte hun fram følgende tilleggsforslag:

Ny setning i forslag 209 fra avd. 12, Telemark.

Foran siste setning:

...før det gis autorisasjon. Det må stilles krav om et bakapparat for de ansattes sikkerhet. Videre bør krav «osv».

Votering

Landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt. Tilleggsforslaget fra avdeling 2 ble vedtatt med stort flertall.

Arbeidsmiljøloven

Følgende forslag forelå til behandling.

Forslag nr. 210

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Regionale verneombud for renholdsbransjen.

Forbundet vil intensivere arbeidet med sikte på opprettelse av R.V.O. også for renholdsbransjen.

Motivering:

Forholdene innen bransjen er forverret, blant annet gjennom kynisk utnyttelse av høy arbeidsledighet. Mange renholdere utsettes for arbeidsmiljøbelastninger som gjør dem arbeidsuføre i ung alder.

Forslag nr. 211

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må trappe opp arbeidet med sikte på opprettelse av regionale verneombud for renholdsbransjen.

Motivering:

Forholdene innen bransjen er forverret på grunn av anbuds politikken i bransjen og utnyttelse av den høye arbeidsledighet vi har. Alt for mange renholdere utsettes for arbeidsmiljøbelastninger som gjør dem arbeidsuføre i altfor ung alder.

Forslag nr. 212

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må intensivere anstrengelsene for å få opprettet regionale verneombudsordninger for renholdsbransjen.

Begrunnelse:

Vi har landsmøtevedtak fra 1987 om dette. Saken er vanskeliggjort p.g.a. den sammensetningen Stortinget har i dag, men dette må ikke føre til at den blir glemt. Hvis arbeidsforholdene for denne yrkesgruppen skal bedres er det uomgjengelig nødvendig at vernearbeidet samordnes, og at vi får mennesker på heltid som har ansvar for dette.

Forslag nr. 213

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for å få gjennomført ordningen med regionale verneombud for renholdsbransjen.

Begrunnelse:

Det er dessverre ikke skjedd noe med ordningen med regionale verneombud for renholderne. Dette til tross for en rekke positive vedtak i forbundets organer. Vi vil derfor be forbundet intensivere arbeidet for å få en løsning i saken.

Forslag nr. 214

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund vil kreve at det blir etablert en ordning med regionale verneombud for rengjøringsbransjen. Ordningen bør organiseres på samme måte som det er gjort for bygg- og anleggsbransjen.

Motivering:

Slik som denne bransjen er organisert, med renholdere spredt omkring med vanligvis få renholdere på hvert arbeidssted, vil en slik ordning være hensiktsmessig. Videre må det også pekes på arbeidsmiljøproblemer i bransjen.

Forslag nr. 215

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må i løpet av en 2 års periode sørge for at det blir ansatt regionale verneombud i renholdssektoren.

Motivering:

Det er svært uheldig og uforsvarlig at renholdssektoren ikke har fått regionale verneombud. Dette kan vi ikke finne oss i lenger. Med regionale verneombud mener vi at det totale arbeidsmiljøet kan forbedres på de fleste arbeidsplasser. Det vil også være med å senke sykefraværet. Totalt sett vil dette ha stor betydning samfunnsøkonomisk sett.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 210, 211, 212, 213, 214 og 215: Forbundet vil fortsatt gjøre det som er mulig for å få RVO for renholdsbransjen. Viser også til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 216

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide aktivt for at enmannsbedrifter kommer inn under Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Motivering:

Det er helt nødvendig at alle bedrifter kommer inn under Arbeidsmiljølovens bestemmelser. Først og fremst for den totale sikkerhet for alle, samt at det blir konkurranseforhold mellom privat og offentlig virksomhet.

Landsstyrets innstilling:

Viser til offentlige forskrifter.

Forslag nr. 217

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at bedriftshelsetjenesten må bli for alle arbeidstakere.

Motivering:

Renholderne er en gruppe som er sterkt utsatt for bl.a. belastningslidelser, men de har ofte for få arbeidede timer til å komme inn under ordningen med bedriftshelsetjeneste.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 218

Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening foreslår:

Inntil vi får en bedriftshelsetjeneste som omfatter alle arbeidstakere må det bli slik at der hvor bedriftshelsetjenesten er innført, må den omfatte alle som har sitt arbeide innen bedriften, uansett jobbets størrelse og arbeidstidens lengde. Bedriftshelsetjenesten må omfatte deltidsansatte og inneleide. Som et eksempel nevnes renholdere, og at ordningen må omfatte disse enten de er i bedriftens tjeneste eller leies inn fra et byrå.

Begrunnelse:

Når en har sitt arbeide innen en arbeidsplass må det ikke være slik at arbeidstidens lengde eller om en er tilknyttet en annen oppdragsgiver, er forhold som skal være utslagsgivende om en har behov/rett til å være delaktig i gjeldende bedriftshelsetjeneste. For at bedriftshelsetjenesten skal ha noen mening må den omfatte alle som har en jobb innen bedriftens område. Dette har betydning både for den enkeltes helsetilstand og for muligheten til å kartlegge alle forhold innen bedriften. Ingen arbeids-

giver skal kunne spekulere i arbeidstidens lengde for derigjennom å unndra seg forpliktelsene med bedriftshelsetjenesten.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslagene 210 – 215 ble oversendt det nye forbundsstyret.

Forslag 216 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 217 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Lov om fagopplæring

Følgende forslag forelå til behandling:

Forslag nr. 219

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Arbeidet med å få brakt renholdsyirket inn under Lov om fagopplæring intensiveres.

Motivering:

Ønske om å høyne renholdernes status, og å sette større krav til arbeidsgiverne og deres ansvar for opplæring av de ansatte.

Forslag nr. 220

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Arbeidet med å få brakt renholdsyirket inn under Lov om fagopplæring må fortsette med økt styrke.

Forslag nr. 221

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet skal arbeide for at renhold blir lagt inn under Lov om fagopplæring, – med en rimelig overgangsperiode med mulighet for å avlegge fagprøve på grunnlag av praksis for ansatte med praksistid som tilsvarer § 20 i loven.

Begrunnelse

Det er nødvendig at status for yrket heves, og det er nødvendig at det stilles strengere krav til bedrifter som driver i bransjen.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 219, 220 og 221: Tiltres.

Viser også til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 222

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Vi foreslår at i Lov om fagopplæring i arbeidslivet tas inn: For å gi lærlingen og hans tilsynsperson reell mulighet til å sikre at lærlingen får den opplæring han etter loven har, er det det fagforbund som lærlingen yrkesmessig hører inn under disse to skal henvende seg til.

Motivering:

Lærlingekontrakter/lærlingeordningen må styrkes slik at det blir en sterkere kontroll enn den som er i dag, slik at lærlingen får den opplæring han har krav på etter lærlingeloven/kontrakt.

I dag så mener vi at bruk av lærlinger går mere på at arbeidsgiveren bruker det for å få lønnstilskudd i stedet for at de seriøst går inn for å følge opp lærlingen.

Kommer arbeidsgiveren i den situasjon at de mangler oppdrag (maskin bygg og anlegg) blir lærlingen overlatt til opplæringskontoret som skal sørge for den videre gangen, og det kan i mange tilfeller bli tilfældigheter.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes det nye forbundsstyret.

Votering

Landsstyrets innstilling til forslagene 219, 220 og 221 ble enstemmig vedtatt.

Forslag 223

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forsikringsordninger

Her forelå følgende forslag til behandling:

Forslag nr. 223

Avd. 1 Buskerud Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet vil i samarbeid med Samvirke utvikle nye og forenklede administrasjonsrutiner for GF-forsikringen.

Motivering:

Nåværende ordning påfører avdelingskontorene uforholdsmessig mye arbeid, som det gis liten kompensasjon for.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 224

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Det må arbeides med større fordeler knyttet til våre kollektivordninger og som eksempel bør de av våre medlemmer som er med i vår nye Gruppeforsikring GF 729 slippe egenandel i Kollektiv Hjem.

Begrunnelse:

Gjøre vår medlemsbok mere gullkantet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres:

Forslag nr. 225

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Medlemsfordeler:

— Rimelige reiseforsikringer som frivillig ordning

— Ferie/fritidstilbud

Landsstyrets innstilling:

Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 226

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at det er skadedato/påvisningsdato for omfanget av skaden som er avgjørende for utbetaling av skadeforsikring, og ikke som nå at det er dato for når skadeskjemaet blir registrert som er avgjørende. Dette har i første rekke med om det skal utbetales renter av skadesummen å gjøre.

Forbundet må videre arbeide for at det ikke skal kunne forekomme foreldelse av krav som gjelder personsskader.

Landsstyrets innstilling.

Skadedato er i dag avgjørende for skadeforsikring.

Foreldelsesbestemmelsen er regulert av Forsikringsloven.

Forslag nr. 227

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Vi vil be forbundet arbeide for å få innført kollektiv reiseforsikring

Motivering:

Ved å inngå avtale om kollektiv reiseforsikring vil en kunne spare flere hundre kroner året. Slik prisene er i dag, er kostnaden på en individuell helårig reiseforsikring ca. kr. 500,-.

Ved å ha en kollektiv ordning, vil prisene ligge på ca. kr. 90,- i året.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres i nåværende form.

Forbundet vil arbeide for en frivillig ordning tilknyttet GF 729.

Votering

Forslag 223 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 224 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 225 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 226 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 227

Hans Takøy, avd. 27, beklaget at nå ble det snakk om penger igjen, men forsikring var aktuelt tema og her var det også snakk om å selge medlemsskapet.

Han var litt betenkt etter debattene på landsmøtet og hadde lært en del om solidaritet da det ble kjempet iherdig for dem som tjente nær en halv million, men lite for dem med årsinntekt på 100 000.

Hans emne nå var kollektiv reiseforsikring, og for å presisere hva som lå i forslaget fra Troms, siterte han fra et brev, signert Norsk forsikringsforbund. Der ble det gjort rede for Rikstrygdeverkets nye bestemmelse, gjeldende fra 1. april, som betyr at gratis hjemreise i forbindelse med ulykke eller sykdom utenfor hjemfylket forsvinner.

Dersom reiseforsikringen skal kjøpes direkte fra Samvirke koster den 500 kroner i året, mens f.eks. Norsk Offisersforbund har en ordning med selskapet som koster kr. 80,- pr. medlem.

— Forsiktige og beskjedne som vi nordlendinger er, så ber vi bare om at forbundet skal lodde stemningen og arbeide for en slik ordning, sa Takøy.

Landsstyrets innstilling mente han ga uttrykk for at man skulle gi til dem som hadde det best, det vil si de som hadde betalt ulykkesforsikring.

Han ba om at forslaget ble oversendt det nye forbundsstyret.

Ola Tuven, administrasjonen, redegjorde for landsstyrets innstilling, og sa at ulykkesforsikring var en ordning som fylkesforeninger hadde sluttet seg til. Spørsmålet om kollektiv reiseforsikring ville gjøre det obligatorisk at hele forbundet sluttet seg til. I den forbindelse nevnte han summen 3,4 millioner. Han hadde konferert med andre forbund og de fleste så seg ikke i stand til å gå inn på en slik kollektiv ordning. Det måtte imidlertid være greit om de som allerede var knyttet til ordningen knyttet reiseforsikring til. Tuven håpet landsmøtet nå vil følge landsstyrets innstilling.

Hans Takøy repliserte at det her ikke var snakk om kontingentpenger. Den enkelte skulle sjøl betale. Det det var snakk om, var å administrere en ordning slik at medlemmene slapp med 80 i stedet for 500 kroner.

Votering

Landsstyrets innstilling ble vedtatt med stort flertall.

Etter noen praktiske opplysninger anbefalte dirigenten en kollektiv pause og møtet ble hevet kl. 11.50.

Møtet ble satt igjen kl. 12.00

Hans Takøy, avdeling 27, sa at han nødig ville rettlede, så gode dirigenter som man hadde her, men han hadde bedt om at hans forslag 227 ble oversendt det nye forbundsstyret. I stedet hadde dirigenten realitetsbehandlet det og det ble stemt rett ned. Han ba dirigenten ordne opp i dette og kanskje behandle det på nytt.

Dirigenten sa at han ikke hadde oppfattet at det ble foreslått oversen-

delse, men han tok nå opp dette spørsmålet og det ble vedtatt oversendt forbundsstyret, enstemmig.

Boligpolitikken

Her forelå følgende forslag og innstillinger:

Forslag nr. 228

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet må arbeide for en mere sosial boligpolitikk.

Motivering:

Mange er sosialklienter på grunn av boligpolitikken.

Husbanken må igjen spille en avgjørende rolle i boligfinansieringen. Avdragstiden må økes og rentene settes ned.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 229

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Landsmøtet krever at de politiske myndigheter vedtar tiltak som sikrer at utlånsrenta på alle banklån og lån i Statens Husbank og Statens Lånekasse settes kraftig ned.

Lån i Statens Husbank og Statens Lånekasse må ikke overstige 6 %.

Boliglån i bank må ikke overstige 11 %.

Forbrukslån i bank må ikke overstige 13 %.

Landsstyrets innstilling:

Forbundet vil arbeide for en generell rentenedgang.

Forslag nr. 230

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet må arbeide for å få senket renten på boliglån på lån i Statens Pensjonskasse for statsansatte arbeidstakere, renten er i dag på 13 %. Videre må lånesummen heves på lån til bolig. Den er i dag kr. 125.000.- Ved lånetakst må pensjonskassen godta samme takst som andre låneinstitusjoner for i dag kreves egen takst.

Motivasjon på landsmøtet:

Landsstyrets innstilling:

Oversendes tariffrådet for offentlig sektor.

Forslag nr. 231

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet må omgående ta fatt på arbeidet med å få senket renten på boliglån i private banker og finansinstitusjoner ned på samme nivå som Husbanken. Arbeidet bør gå gjennom LO, da dette er i tråd med strek-

punkt 2 i punktet (Morgendagens Norge — visjoner og mål) i LOs handlingsprogram.

Motivasjon på landsmøtet:

**Landsstyrets innstilling.
Forslaget tiltes.**

Landsstyrets innstillinger til forslag 228, 229, 230 og 232 ble enstemmig vedtatt.

Tariffsaker

Her forelå følgende forslag og innstillinger:

Forslag nr. 232

Avd. 7 Agder Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at lavlønnsgarantien beholdes og videreutvikles.

Forbundet må arbeide for høyere skattefritak for kontingent.

Forslag nr. 233

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannforening foreslår:

Forbundet må jobbe aktivt for at det blir innført tariffavgift for uorganiserte arbeidere.

Motivering:

En tariffavgift vil være med å skape bedre holdninger til folk flest. Dette vil igjen gi bedre arbeidsmiljø og mere forståelsesfulle medarbeidere. Totalt sett vil det gi en bedre utnyttelse av ressursene, som igjen gir større effektivitet.

Forslag nr. 234

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Tarifforhandlingene i 1991 må gjennomføres som frie forbundsvisse forhandlinger uten statlige rammer eller diktat. Innenfor LO-forbundene må det tilstrebes en samordning som sikrer at sterke forbund som har størst mulighet til å sikre skikkelig tariff tillegg, går ut først.

Forslag nr. 235

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Dagens konsumprisindeks gir ikke et riktig bilde av de reelle utgiftene som vanlige industriarbeidere har i sin husholdning. Vanlige industriarbeidere bruker en relativt større del av sin lønn til matvarer og utgifter til å bo enn det som kommer fram i dagens prisindeks. Vi krever derfor at det utarbeides en ny konsumprisindeks som baserer seg på en reell sammensettning av de utgiftene som en gjennomsnittlig industriarbeiderfamilie har.

Forslag nr. 236

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Bilag 4, avtale om korte velferdspermisjoner:

Korte velferdspermisjoner utvides til å gjelde 3 dager.

Forslag nr. 237

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Pkt. 2, endres til:

Permisjon for undersøkelse, behandling og kontroll av tannlege og lege, samt behandling av fysioterapeut etter anvisning av lege.

Forslag nr. 238

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Nytt pkt. 7:

Permisjon ved følge av barn til barnehage/dagmamma. Permisjon gis når barnet begynner/skifter barnehage/dagmamma.

Forslag nr. 239

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Avtalefestet pensjon:

Pkt. d, endres til:

Arbeidstakere som pensjoneres etter disse regler skal ha samme fradrag ved skatteliggingen som for arbeidstakere som pensjoneres etter folketrygdens regler.

Forslag nr. 240

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Sluttvederlag:

Satsene økes tilsvarende prisstigning i perioden.

Forslag nr. 241

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Nye punkter:

Spesielle fordeler:

Spesielle fordeler som er praktisert med de ansattes samtykke eller til sagt enkelte eller samtlige som omfattes av denne overenskomst, kan ikke forringes i tariffperioden.

Forslag nr. 242

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Lønn til etterlatte:

Når en arbeidstaker avgår ved døden skal bedriften utbetale ektefelle, samboer eller personer som beviselig var forsørget av avdøde, et beløp som fastsettes slik:

*Under 51 år — 5 G
51 år — 4,75 G
52 år — 4,5 G
53 år — 4,25 G*

	54 år — 4	G
	55 år — 3,75	G
	56 år — 3,5	G
	57 år — 3,25	G
	58 år — 3	G
	59 år — 2,75	G
Over	59 år — 2,5	G

Forslag nr. 243

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet skal arbeide for endring av bestemmelsene i sluttvederlagsavtalens Ib, slik at den får følgende ordlyd: «har hatt medlemskap i sluttvederlagsordningen. For å få fullt sluttvederlag (etter tabellen i avtalens II) kreves 10 års medlemskap i ordningen. Ved kortere medlemskap, reduseres sluttvederlaget tilsvarende. Sluttdato er normalt oppsigelsestidens utløp. Ved sykemeldinger/ arbeidsledighet umiddelbart før oppsigelse regnes denne tida med».

Forslag nr. 244

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:
C foreslås strøket.

Begrunnelse:

Stadig oftere må arbeidstakere bytte arbeidsgiver ufrivillig p.g.a. at bedrifter fusjonerer, legges ned p.g.a. konkurs eller andre forhold osv. slik at lang tjenestetid i samme bedrift blir stadig vanskeligere å oppnå. Det er også urimelig at arbeidstakere som det har vært betalt premie til sluttvederlagsfondet for (ofte for nesten hele den tid som nå er krav for utbetaling) ikke skal få utbetalt et beløp som tilsvarer denne tida.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243 og 244: Oversendes det nye forbundsstyret.

Landsstyrets innstillinger til forslagene 232 til og med 244 ble enstemmig vedtatt.

Lov om arbeidsledighetstrygd

Her forelå følgende forslag og innstillinger:

Forslag nr. 245

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund krever at 80-ukers regelen for utbetaling av dagpenger til arbeidsledige blir fjernet. Det er uverdigg at arbeidsledige skal være henvist til sosialkontoret i 26 uker og deretter få lavere arbeidsledighetstrygd. 80-ukers regelen må derfor fjernes umiddelbart.

Motivasjon:

Det virker som om heller ikke regjeringen Brundtland vil gjøre noe med dette. Det er derfor viktig at fagbevegelsen sier klart fra hva den mener.

Forslag nr. 246

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Arbeidsledige må få arbeidsledighetstrygd fra første dag og langtidsledige må ikke bli henvist til sosialkontoret etter 80 uker. 80 ukers regelen må fjernes helt. Arbeidsledige som ikke kan få arbeid må få ledighetstrygd.

Forslag nr. 247

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Karensdagene må oppheves — arbeidsledighetstrygd må utbetales fra første dag.

Forslag nr. 248

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Forbundet vil arbeide for at 80 ukers regelen ved arbeidsledighetstrygd fjernes.

Forslag nr. 249

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at grensen for utbetaling av arbeidsledighetstrygd på 80 uker fjernes. Forbundet må videre arbeide for at den arbeidsledighetstrygd man oppnår ikke blir redusert p.g.a. at man blir gående lenge som arbeidsledig.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 245, 246, 247, 248 og 249: Forslaget tiltres.

Dirigenten opplyste at dette kapitlet var behandlet tidligere.

Diverse forslag

Her forelå følgende forslag og innstillinger:

Forslag nr. 250

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Det må arbeides for at LO får større innflytelse i fordelingen av stipend til videreutdanning av statsansatte.

Begrunnelse:

Når stipend skal utdeles, går de som oftest til ledersjiktet. Det må arbeides sterkere for at de organiserte får særrettigheter framfor de uorganiserte. Ønsker de uorganiserte å få de rettigheter som vi organiserte har, må de betale for det gjennom avgift.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 251

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Når det må brukes egen bil for å nå fram til flyplass eller kurssted, bør denne bruk dekkes etter Statens regulativ.

Forslag nr. 252

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Opplysnings- og kursaktivitet endring av AOFs rutiner:

Når det må brukes egen bil for å nå fram til flyplass eller kurssted bør dette dekkes på vanlig måte etter Statens satser.

Forslag nr. 253

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Kursvirksomhet:

I forbindelse med kursvirksomhet må avdeling og forbund ta hensyn til medlemmenes familie. Ektefelle/samboer/barn må ved enkelte tilfeller få anledning til å være med den annen part, mor eller far, på kurs eller korte samlinger. Avdelingene må være villig til å subsidiere og forbundet må støtte opp.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 251, 252 og 253: Forslaget kan ikke tiltres.

Viser til AOFs satser.

Forslag nr. 254

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Gjennomføringen av permitteringsloven har, under de rådende forhold med høy arbeidsledighet, ført til økt bruk av kontraktører og korttidsinntak.

I stedet for permitteringsloven så nytter bedriftene — spesielt innen bygg og anlegg, oppsigelser som virkemiddel mot loven med opprevne ansettelsesforhold som resultat.

Det har vært vanskelig å bevise at det er gjennomføringen av loven som har vært årsaken til de mange oppsigelser vi har fått, men uttalelser som har falt fra arbeidsgiverhold og erfaringer vi har høstet gir grunn til uro over utviklingen.

Vi har under siste høst og vinter sett hvor svakt oppsigelsesvern vi egentlig har for å demme opp for slike utilsiktede virkninger.

Forbundet vil aktivt arbeide for å bevare det oppsigelsesvern som Arbeidsmiljøloven og hovedavtalene gir, samt bygge disse ut til også å hindre at kontraktører og andre løse ansettelsesforhold får spre seg i arbeidslivet.

Slik forholdene har utviklet seg så vil forbundet arbeide for at det gis midlertidig unntak fra permitteringsloven også for bygg- og anleggsvirksomhet.

Forslag nr. 255

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Sysselsetting:

Lov om lønnsplikt:

Forslag: Forbundet må søke om dispensasjon fra loven når det gjelder maskin/anleggsbedrifter, der det er opprettet tariffavtale. Videre må forbundet legge press på LO og regjering for å få omstøtt loven.

Motivering:

Den nye loven om lønnsplikt ved permittering har en svært uheldig virkning på maskin/anleggsansatte, det viser seg at arbeidstakere blir oppsagt istedenfor permittert.

Forslag nr. 256

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må straks starte arbeidet med å få Stortinget til å omstøte vedtaket om «Lov om lønnsplikt under permittering».

Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 254, 255 og 256: Forbundet vil arbeide for unntak fra Lov om lønnsplikt under permittering for visse bransjer.

Forslag nr. 257

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

Nord-Norgebanen:

Vi forutsetter at den oppnevnte komité legger frem sin innstilling til landsmøtet.

Slik jernbanesaken står i dag så vil vi foreslå at forbundets jernbanekomite fortsetter sitt arbeide som pådrivere for videreføring av Nord-Norgebanen også i neste landsmøteperiode.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 258

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:

At lønssystem som honorerer god økonomisk drift tas i bruk.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes tariffrådene.

Forslag nr. 259

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Garanti for kjøp av 1000 eksemplarer av bok om renhold:

Hordaland Arbeidsmandsforening vil i samarbeid med forfatter Erna Osland forsøke å få utgitt en bok om renhold og renholdernes virke og

kamp. Renholderne har vært de av våre medlemmer som gjennom årtier ikke har vært akseptert på lik linje med andre arbeidstakere, men rett og slett som en utgiftspost.

Renholderne har kjempet for å få respekt for den jobben de gjør, samt lønn. Dette ser nå ut til å ha lyktes, men nye farer truer «anbudspolitikken». Renholdere må fremdeles føre en kamp. Ved å få sin egen historie vil nye renholdere se hvilket arbeid som ligger bak og kunne føre denne kampen videre.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 260

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

LO-barnehager:

Forbundet må påvirke og være avdelingene behjelpelig med å opprette barnehager i LO-regi, dette vil være et godt tilbud til de fagorganiserte, samt gode og trygge oppvekstvilkår for våre fremtidige LO-medlemmer.

Landsstyrets innstilling:
Viser til prøveordninger som LO skal iverksette, og avventer denne.

Forslag nr. 261

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Gebyrfrie tjenester gjennom Landsbanken:

For å gjøre medlemsboken mer gullkantet bør alle medlemmer som har konti i Landsbanken slippe gebyr.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 262

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Ikke samme rettigheter for uorganiserte som for organiserte.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 263

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening foreslår:

Ungdomsaktivitet:

Forbundet vil søke mere samarbeid med grunn- og videregående skole for å informere om organisasjonsstruktur, samt plikter og rettigheter i framtidig yrkeskarriere.

Landsstyrets innstilling:
Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 264

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at vi igjen får lov/forskrifter om renhold i arbeidsrom og personalrom.

Motivering:

Det er i dag mange mennesker som har allergi og blir sykmeldt på grunn av plager påført av for lite renhold.

Landsstyrets innstilling:
Oversendes det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 265

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at karantenetid etter konkurser må bli en realitet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 266

Avd. 8 Sør Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Bruk av organisasjonsarbeidere.

Motivering:

Det finnes en rekke uorganiserte arbeidstakere innen våre avtaleområder. Det er i mange tilfeller små bedrifter (familieforetak) som det er vanskelig å få innpass hos. Det er av vesentlig betydning å satse noe på disse for å oppnå mere ordnede arbeidsforhold og en sunnere konkurranse i markedet. Det er stor forskjell på bemanningen i de enkelte avdelinger i forhold til antall medlemmer og geografisk utstrekning (arbeidsbelastning). De største avdelingene må derfor tilsette organisasjonsarbeidere.

Landsstyrets innstilling:
Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 267

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund pålegger forbundsstyret å avvikle alle ordninger som innebærer at forbundet låner ut penger til under vanlig markedsrente og på uvanlig fordelaktige vilkår til hotelldrift, tomteselskap, og eventuelle andre forretningsforetak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Forbundsstyret er ikke kjent med at det i dag lånes ut penger til slike foretak som forslaget viser til. Viser til §§ 11 og 12 i forbundets vedtekter.

Forslag nr. 268

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:
Distriktsorganisasjon 2 og 3 for Bergverk gis midler fra forbundet for å utarbeide et handlingsprogram/plan for bergverksindustrien i Norge. Det må også vurderes om en slik plan med fordel kan omhandle mineralsektoren også, og dermed utvides med denne.

Landsstyrets innstilling:
Oversendes det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 269

Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening foreslår:
Det må bli slutt på at bare det generelle tillegget skal etterbetales for perioden mellom tariffutløp og vedtaksdato ved tariffoppgjørene. Andre tillegg utgjør for enkelte grupper beløp i 4-sifra tall.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 270

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:
Det velges et organisasjonsutvalg i forbundet som har ansvar for å utarbeide handlingsprogram til bruk i avdelingene i forbindelse med verveaktivitet. Utvalget skal være støtte- og kontrollorgan for avdelingene. Utvalget skal ha eget budsjett.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres. Det er avdelingenes ansvar og oppgave å utarbeide handlingsprogram.

Forslag nr. 271

Avd. 18 Rogaland arbeidsmannsforening foreslår:
Det velges verve/aktivitetsutvalg i avdelingene. Utvalget velges blant styremedlemmene på årsmøte. Utvalget skal, i samarbeid med forbundets organisasjonsutvalg, ha som hovedoppgave å planlegge og utføre vervekampanje i avdelingene. Det må gis kontinuerlig tilbakemelding til avdelingsstyret og forbundet. Utvalget skal ha eget budsjett. Utvalget skal og ha ansvar for oppfølging av nye medlemmer. Hvert styremedlem får ansvar for nye medlemmer innen yrket, fungerer som fadder og sørger for info og er behjelpelig med å skape kontakt i vedkommendes bedrift og i avdelingen.

Landsstyrets innstilling:
Viser til forslag nr. 270.

250

Forslag nr. 272

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:
Det velges regionale organisasjonsarbeidere i de regioner hvor medlemspotensialet er stort. Forslaget er ment som en prøveperiode som varer i en landsmøteperiode. Som prøveområde foreslås fylkene Trøndelag, Hordaland, Rogaland og Oslo/Akershus.

Landsstyrets innstilling:
Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 273

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:
Kutt av streikebidrag for medlemmer som ikke stemmer ved tariffoppgjør.

Landsstyrets innstilling:
Anses dekket i avdelingenes vedtekter § 8.7.

Forslag nr. 274

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:
Vi foreslår at ved tildeling av stipend til avdelingene bør disse knyttes opp mot hvert enkelt kurs etter innsendt studieplan med tidsfesting av avholdelse. Etter hvert som kursene avholdes sendes oppgave til forbundet slik at kursansvarlig i forbundet til enhver tid har oversikt over eventuelle ubrukte stipend, slik at disse kan fordeles til avdelinger som har fått større aktivitet enn planlagt.

Landsstyrets innstilling:
Oversendes det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 275

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:
Vi foreslår at forbundet tar opp gjennom rette sentrale organer krav om lik representasjon i styret for opplæringskontorene i de fylker der det er opprettet slike kontorer.

Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 276

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:
Sysselsettingen: Forbundet må arbeide aktivt gjennom LO for å påvirke regjeringen til å

251

sette i gang tiltak slik at vi til enhver tid holder arbeidsledigheten nede på et så lavt nivå som mulig.

Motivasjon unødvendig.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 277

Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening foreslår:

Forbundet bes arbeide for at miljøvennlige produkter blir billigere.

Motivering:

Slik det er i dag kjøper vi det som er billigst på markedet, uten hensyn til forurensing og miljø. For å verne vårt miljø, må det arbeides aktivt for at miljøvennlige produkter blir billigere, mens produkter som vi vet skader miljøet, prises høyt.

Slike skadelige produkter bør også tillegges ekstra avgifter. Det er kun ved prisdifferanser på produktene vi virkelig vil få fart på miljøarbeidet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.

Forslag nr. 278

Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening foreslår:

En ber forbundet gå inn for å utvikle medlemsfordeler som kan være en god ordning å verve medlemmer på.

Begrunnelse:

Vi tror det er riktig og viktig at denne saken kommer til behandling på landsmøtet.

Forbundet har over en periode vært inne i en negativ medlemsutvikling. Det er vanskelig å si hva som skyldes denne nedgang i medlemstallet: holdningsendringer til organisasjonen, det kan være solidaritetsbegrepet som begynner å bli utvasket mellom folk, dårlig informasjon til ikke-medlemmer (vervekampanjer), arbeidsledighet og at kontingenten begynner å bli tyngende. En god utvikling av medlemsfordeler kan her være en god vitamininnsprøytning.

Landsstyrets innstilling:
Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 279

Avd. 51 Follidal Gruvearbeiderforening foreslår:

Dagpengesatsen ved arbeidsledighet økes.

Uførepensjonen forbedres på lik linje med pensjon fra Folketrygden. Attføringsreglene og satsene opp på linje med yrkesskader.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag 250: Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 251, 252 og 253.

Gudmund K. Selvåg, avdeling 6, sa at forslag 253 kanskje ikke var så godt formulert. Det var ikke meningen at dette skulle innebære de store kostnader for forbundet. Hensikten var å fokusere på stipendieordningene for enslige forsørgere og kanskje drive lobbyvirksomhet overfor AOF. Han sa at familieminister Matz Sandman også hadde et godt utgangspunkt for å ta et initiativ lovveien. Sandman hadde en fordel at han hadde lært seg god folkeskikk da han utdannet seg ved Handelshøyskolen i Bergen. Han foreslo på denne bakgrunn at forslaget ble oversendt det nye forbundsstyret.

Vedtak:

Forslag 253 ble vedtatt oversendt forbundsstyret.
Landsstyrets innstilling til forslagene 251 og 252 ble enstemmig vedtatt.

Forslag 254 og 255 var behandlet tidligere.

Forslag 257 ble av dirigenten foreslått utsatt.

Forslag 258 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 259

Forretningsfører *Magny Hansen*, avdeling 6, sa at hun mente forslag 259 måtte behandles en gang til. Hun ønsket å stemme over dette forslaget. Det man egentlig ba om var en garanti for 1000 eksemplarer av en planlagt bok om renholderens kamp og virke. Renholderne har lenge ikke vært akseptert som arbeidstakergruppe, men plassert som en utgift sammen med lys, brensel og vaskepulver. Når man nå står overfor den nye anbudspolitikken, er det viktig å bevisstgjøre ikke minst de innen yrket. De skal vite at det er de organiserte renholderne som har stått for deres kamp for rettigheter gjennom snart hundre år. De nye renholderne bør gjennom den nye boken kunne se hvilken kamp som er ført, og motivere til å føre kampen videre. *Magny Hansen* sa at hun trodde ikke det ville by på noen problemer å få solgt 1000 eksemplarer når man hadde organisert 8000 medlemmer, men hun ba likevel om en garanti fra landsmøtet. Hun hadde også tatt saken opp med Norsk Kommuneforbund sentralt, og de hadde sagt seg interessert hvis man også fikk med Tjenestemannslaget, eventuelt kunne man søke Kulturfondet om penger. Dette blir en historisk bok som går fra ca. hundreårskiftet, og vi har en forfatter som også tidligere har skrevet bøker, en kvinne som skriver lettfattelig og godt. Dette skal ikke bli en annenrangs bok. Prisen er vanskelig å si, alt avhengig av fargebruk, papirbruk m.v., men den kan komme på 200, kanskje 250 kroner. Man har snakket med forlaget om utformingen, men

skulle komme tilbake til detaljene etter dette landsmøtet. Støtt denne boken, dette er renholderne ærlig verdt! sa Magny Hansen.

Forbundsleder *Harald Øveraas* sa at administrasjonen, forbundsstyret og landsstyret har behandlet alle forslag til landsmøtet, men etter hans mening hadde dette forslaget ingenting på landsmøtet å gjøre. Det er fra forbundet bedt om garantier ved en rekke tilfeller, men da behandlet man saken i forbundsstyret. Var det en stor sak, gikk den kanskje til landsstyret. Det ville være en helt umulig situasjon for landsmøtet hvis det skulle gi garantier på noe de ikke kjente verken innhold eller form på. Han ba forslagsstilleren trekke forslaget og heller søke forbundsstyret om støtte etter landsmøtet.

Asbjørn Fjellhaugen, avdeling 6, sa at når man fremmet dette forslaget, var det fordi man mente at det var et godt forslag, og at det kunne høre hjemme på landsmøtet. Det omhandler mange medlemmer i forbundet. Man har kommet så langt i forberedelsen at man har en arbeidstitel på boka «Reint må det vera». Man har også en innholdsfortegnelse som ser bra ut. Man tar utgangspunkt i renholdet som yrke. Man ser ikke renholderne noe særlig. De kommer etter arbeidstid, og man kan neste dag konstantere at de har vært der og gjort en god jobb. Han ba også om landsmøtets støtte til forslaget.

Jørn R. Karlsen, avdeling 5, sa at han forsto renholdernes problemer, men han kunne allikevel ikke støtte et slikt vedtak. Oslo og omegn arbeidsmannsforening hadde blant annet gitt ut et hefte om EØS før dette landsmøtet og man hadde støttet andre prosjekter. Det er bl.a. muligheten til å reise slike saker gjennom samorganisasjonene. Dette må ikke tas opp på et landsmøte. Vi må ha litt struktur på saksbehandlingen.

Arna Karlsson, landsstyret, sa at når hun ikke kunne støtte forslaget, var det med den begrunnelse som Øveraas hadde gitt. Vi renholdsrepresentanter i landsstyret ville gjerne støtte forslaget, men kunne ikke gjøre det. Hun var sikker på at forbundsstyret ville se på en søknad senere med velvilje. Forbundet hadde bl.a. tidligere støttet «Bergmannsdagene» og andre prosjekter. Ikke la dette forslaget bli nedstemt. Vi er ikke imot prosjektet, men i landsstyret kunne vi ikke gjøre noe annet, sa Arna Karlsson.

Forretningsfører *Magny Hansen*, avdeling 6, sa at hun bøyde seg for henstillingene og ba landsmøtet vedta at hennes forslag 259 ble oversendt forbundsstyret. Hun la til at hun håpet at forbundsstyret så med velvilje på forslaget.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad fra forbundsleder Harald Øveraas. Han hadde søkt om permisjon fra 12.30 for å delta på et møte i Stortinget angående permitteringen. Søknaden ble innvilget.

Forslag 260: Innstillingen enstemmig vedtatt.
Forslag 262: Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 262:

Kjell Sagstad, avdeling 6, sa at landsmøtet tidligere hadde vedtatt oversendt forbundsstyret forslag 233, og dette var han tilfreds med. Forslaget er begrunnet med at de organiserte ikke bør ha de samme rettigheter som organiserte. Vi mener at forbundsstyret bør se på dette spørsmålet om tariffavgift på nytt. La oss vise at vi mener noe om de uorganiserte snylterne i samfunnet. Etter den folkeskikken jeg er opplært med, skal man ikke snylte på andre, men det er det de uorganiserte gjør. Arbeidsledere rundt i bedriftene vet dette også. De ser at de første som syter og klager over noe, er de uorganiserte. De er også de første som klager på lønns tillegg og arbeidsforhold. Jeg sier til de uorganiserte: Meld dere inn så får vi større input i tariffforhandlingene, men de gjør det likevel ikke.

Gudmund K. Selvåg, avdeling 6, sa at man hadde ulike erfaringer med de uorganiserte innenfor ulike yrkesgrupper. Han mente at denne saken burde drøftes videre i tariffrådene, og derfor var han innstilt på at forslaget burde oversendes tariffrådene for videre debatt.

Petter Langholm, avdeling 7, sa at når han leste landsstyrets innstilling til forslaget, trodde han det måtte være en trykkfeil. Han hadde nå skjont realitetene.

Forretningsfører *Øystein Hagen*, avdeling 7, sa at han godt skjønte Petter Langholms reaksjon. Hvorfor kunne man ikke som organisert ha noen fordeler fremfor de uorganiserte. Hvorfor skulle man bestandig være så saklige og gå lovveien slik at det ble like ordninger for fattig og for rik, for organiserte og uorganiserte. Tidligere hadde man hatt en fordel gjennom lavtlønnsgarantien på fem kroner timen for renholdere. Den fordelen er borte. Tidligere hadde man også en fordel gjennom sykelønnsordningen da organiserte fikk 90 prosent lønn mens de uorganiserte fikk 80 prosent under sykdom. Den fordelen var også fjernet. Han kunne ikke skjønne at landsstyret så blankt ville avvise forslaget om at organiserte skal ha fordeler fremfor uorganiserte. Vi bør ha noen fordeler å tilby våre arbeidskamerater. Dette betyr ikke annet enn at vi tar en prinsipiell beslutning om at vi ønsker å gjøre noe med forholdene.

Bjørn Berggård, landsstyret, fikk ordet til forretningsorden og sa at man måtte være klar over at landsstyrets innstillinger var kollektive beslutninger. Om selve saken ville han også si noe, men ble avbrutt av dirigenten.

Bjarne Jørgensen, avdeling 4, fikk også ordet til forretningsorden og sa at denne saken med de uorganiserte egentlig hørte hjemme under tariff-saker.

Anders Bj. Rodahl, administrasjonen, sa seg enig med Jørgensen. Dette forslaget hører inn under tariffsaker. Det kan godt oversendes det nye forbundsstyret. Formuleringen fra landsstyret kan kanskje misforstås, men det er ihvertfall ikke slik at vi i landsstyret er imot at de organiserte skal ha fordeler fremfor de uorganiserte. Vi lover en positiv behandling av forslaget i forbundsstyret.

Kjell Sagstad, avdeling 6, sa at det ikke alltid var så lett å uttrykke hva man mente. Han hadde i grunnen tenkt at forslaget burde oversendes redaksjonskomiteen, men han kunne være med på at forslaget ble oversendt forbundsstyret.

Vedtak

Forslaget ble vedtatt oversendt det nye forbundsstyret — med stort flertall.

Forslagene 262, 263, 264, 265, 266 og 267.
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 268.

Rolf Knoph, avdeling 10, sa at man tidligere overfor landsstyret og forbundsstyret hadde dokumentert behovet for en bergverksplan, et handlingsprogram for bergverkene i Norge. Det har vært purring på denne saken fra alle sektorer, men det har aldri kommet noe ut av dette. Vi står tilbake uten noenting. Vi har behov for en seriøs fokusering på ressursene, både for å berge arbeidsplasser og skape nye. Gjennom en hurtig arbeidende komité har vi kommet til at de gamle samarbeidene mellom bergverkene kunne stå for det praktiske arbeide i forbindelse med et slikt handlingsprogram.

Dette utvalget burde lage råutkast til handlingsprogram som skulle utarbeides i samarbeid med de berørte, sa Knoph. — Vi er kommet opp i så store problemer i denne sektoren at vi trenger et produkt som kan fokusere på mulighetene, kanskje spesielt i skifer og mineral. Han håpet det nye forbundsstyret ville arbeide seriøst med det.

- Forslag 268 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 269 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 270 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 271 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 272 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 273 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 274 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 275 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 276 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 277 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
- Forslag 279 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Hovedavtalen

Her forelå følgende forslag til behandling:

Forslag nr. 280

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Landsmøtet vil ikke lenger godta et avtaleverk som i avtaleperioden gir arbeidsgiverne anledning til å få dømt alle langvarige streiker og aksjoner som tariffstridige og ulovlige ved hjelp av Arbeidsretten.

Forslag nr. 281

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Landsmøtet pålegger forbundsledelsen å arbeide for at fredsplikten i avtaleverket heretter innskrenkes til bare å omfatte tariffavtaler som uttrykkelig er nevnt i overenskomsten for de respektive forbund. I alle andre saker skal streikeretten gjelde fullt ut og åpne adgang til økonomisk og moralsk støtte uten hindringer av formell art, slik tilfellet var under aksjonen ved A/S Sydvaranger i 1985.

Ledelsen pålegges også å reise dette kravet på neste LO-kongress.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 280 og 281: Kan ikke tiltres.

Forslag nr. 282

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

§ 11-3 Utlønning over bank

Nytt punkt E:

Utlønning og disponering over bankkonto skal være uten omkostninger for arbeidstakere. Bruk av minibankkort skal være gebjyfritt.

Forslag nr. 283

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Det anmodes forbundsstyret om å sørge for at det arbeides med å få inn bedre bestemmelser i avtalene om de tillitsvalgtes arbeidsforhold. Dette gjelder beskyttelse både mot oppsigelser og forflytninger. Dessuten bør en i flere bransjer få klarere avtaler når det gjelder de tillitsvalgtes adgang til betalt tid ved arbeide som tillitsvalgte. For de større landsomfattende entreprenører og rengjøringsbedrifter må forbundet gå i spissen for skikkelige arbeidsordninger for de tillitsvalgte.

Forslag nr. 284

Avd. 214 Sandbekk Gruvearbeiderforening foreslår:

Syssetting:

At lokale fagforeninger/avdelinger tas direkte med i beslutninger om hvilke leiefirmaer virksomheten engasjerer.

Motivering:

Dette for å komme kontraktørvirksomheten til livs.

Landsstyrets innstilling:

Til forslag nr. 282, 283 og 284: Oversendes det nye forbundsstyret.

Votering

Forslagene 280 og 281 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
Forslagene 282, 283 og 284 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Politiske forslag

Her forelå følgende forslag:

Forslag nr. 290

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening foreslår:
Nedbygging av Forsvaret — militære anlegg til sivilt formål

Forslag:

Arbeidsmandsforbundet vil aktivt arbeide for å påvirke myndighetene til snarest å begynne å planlegge hvordan forswarets bygg og anlegg kan nyttes til sivile formål.

Motivering:

Forsvaret har i hele etterkrigstida foretatt store investeringer i bygg og anlegg — spesielt i Nord-Norge.

Mange kommuner og distrikter har basert hele sin eksistens på arbeid med tilknytning til militær virksomhet. De kommuner som dette gjelder er blitt totalt avhengig av militæret og det er derfor forståelig at disse ser med stor uro på fremtiden.

Avspenningen mellom øst og vest har i løpet av kort tid skapt en helt ny situasjon.

Fra ensidig å diskutere opprustning så har den nye situasjon ført til krav og idéer om avspenning og nedrustning. Dette skaper optimisme for fremtiden og vi hilser en slik utvikling med glede.

Nordland Arbeidsmannsforening har gjennom alle år fremmet forslag og uttalelser for nedrustning og avspenning og som vi nå endelig ser muligheter til å få realisert.

Stadig flere — også i Norge — stiller krav om at forsvaret må nedbygges og redusere sin aktivitet og ressursløsning. Nytt til sivile formål.

Det er her snakk om store ressurser som det er mulig å nytte som grunnlagsinvesteringer og til å utvikle ny næringsvirksomhet og arbeidsplasser.

Ved en framtidig reduksjon i forsvarsbudsjettet må ledige midler nyttes til omstillinger og støttetiltak i de berørte kommuner og distrikter.

Landsstyrets innstilling:

Intensjonen tiltres. Oversendes redaksjonskomiteen.

Forslag nr. 291

Avd. 5 Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening foreslår:
Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund vil motsette seg svekking av

konsesjonslovene. Lovverket må aktivt brukes for å hindre utflagging av bedrifter. Dersom det nåværende lovverk ikke er sterkt nok til å hindre slik utflagging og nedlegging av norske arbeidsplasser, må lovverket styrkes.

Motivering:

Det som har skjedd med Viking Dekk i Askim og en rekke andre bedrifter, viser at det må mer styring til. Konsesjonslovene må ikke svekkes, men heller brukes mer aktivt.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 292

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:
Elektrisk kraft skal brukes som et distriktpolitisk virkemiddel for oppbygging/trygging av arbeidsplasser, bl.a. innen bergverksindustrien (videreforedling osv).

Forbud mot salg av billig kraft ut av landet, noe som i sin tur fører til økt press for ytterligere utbygginger.

Landsstyrets innstilling:

- 1. del av forslaget tiltres.**
- 2. del kan ikke tiltres. Viser til Handlingsprogrammet.**

Forslag nr. 293

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:
Forbundet må jobbe for å øke forståelsen for bergverksindustriens betydning for arbeidsplasser og bosetting i distriktene. Som en del av dette arbeidet må det utvikles en videreforedlingsstrategi som tar sikte på høyest mulig videreforedlingsgrad på grunnlag av de lokale råstoffer. Kombinerert med landets store og rimelige kraftressurser gir dette et godt utgangspunkt for en industriell satsing. Med et samfunnsøkonomisk perspektiv på slike investeringer, kan dette gi god sysselsettingseffekt i distriktene og ivareta de ressursene som allerede ligger i det norske bergverksmiljøet. For at dette skal lykkes må den nasjonale råderetten over ressursene sikres og konsesjonslovene må brukes aktivt for å sikre utnyttelsen av ressursene til landets beste. En forutsetning for å kunne opprettholde den nasjonale råderetten er en klar avvisning av norsk EF-medlemskap.

Landsstyrets innstilling:

Viser til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 294

Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannsforening foreslår:
Privatisering av Kystverket og Statens Vegvesen. Stans «Snikprivatisering» av Kystverket og Statens Vegvesen.

Privatiseringsfremstøtene som enkelte norske statsbedrifter har vært utsatt for i 80-årene, har også rammet andre statsbedrifter.

Bl.a. er Kystverket og Statens Vegvesen blitt utsatt for en «snikprivatisering» ved at arbeidsoppdrag som naturlig hører under disse to etater, er blitt overlatt til private interesser. Dette har ført til en utarming av arbeidsplassene i disse etatene — noe som igjen har ført til uheldige distriktspolitiske konsekvenser. Det er nemlig et uomtvistelig faktum at både Kystverket og Statens Vegvesen ved sitt nærvær — har vært med å trygge arbeidsplassene og bosettingen i distriktene.

Norsk Arbeidsmandsforbund må derfor i størst mulig grad engasjere seg i kampen mot at Kystverket og Statens Vegvesen blir de neste statsetater som blir privatisert. Det hele og fulle ansvar for havner og veger må derfor igjen overlates disse to — og arbeidet utføres i etatens egen regi.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres. Oversendes redaksjonskomiteen.

Forslag nr. 295

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Norsk Arbeidsmandsforbund starter straks opp med å gi medlemmene en saklig objektiv informasjon om hvor EØS/EF-forhandlingene egentlig står, og hva konsekvensen blir med eller uten avtale/medlemskap.

Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forbundet vil bestrebe seg på å formidle best mulig tilgjengelig informasjon. Viser for øvrig til Handlingsprogrammet.

Forslag nr. 296

Avd. 23 Nord Trøndelag Arbeidsmannsforening foreslår:

Vi foreslår at Norsk Arbeidsmandsforbund støtter kravet om folkeavstemning i forbindelse med en EØS/EF-avtale/medlemskap.

Motivasjon på landsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Votering

Forslag 290 Var oversendt redaksjonskomiteen.

Forslag 291 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 29 2 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Ferieloven

Her forelå følgende forslag:

Forslag nr. 297

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening foreslår:

Det må arbeides for at vi snarest får i stand ordning som gir ferielønn av sykelønn så lenge en oppbærer sykelønn i h.h. til lov om sykelønn.

Begrunnelse:

I h.h. til lov om sykelønn, skal alle ha rett til full lønn under sykdom. Så lenge det ikke utbetales ferielønn av sykelønnen fullt ut, er det ikke svar mellom liv og lære.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres og oversendes Landsorganisasjonen.

Forslag nr. 298

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Forbundet vil arbeide for endringer av Ferieloven slik at feriepengene utgjør 3% for hver ferieuke.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

Forslag nr. 299

Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe foreslår:

Landsmøtet krever at regjeringa vedtar gjennomføring av den 5. ferieuken fra og med 1991.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres og oversendes Landsorganisasjonen.

Forslag nr. 300

Avd. 10 Sulitjelma Grubearbeiderforening foreslår:

Forbundet må arbeide for at feriepengene av arbeidsledighetstrygden blir beregnet med samme proSENTSATS, 10,2%, som blir brukt i arbeidslivet for øvrig, og ikke som i dag at 9,5% blir brukt som beregningsfaktor.

Landsstyrets innstilling:

Oversendes det nye forbundsstyret.

Forslag nr. 301

Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening foreslår:

Arbeidstaker som er fylt 60 år har rett på ekstraferie på 6 dager i det året han fyller 60 år.

Motivering:

Siden ferieåret nå følger kalenderåret, bør også retten til ekstraferien følge det samme. Det vil bli mer oversiktlig og bør fjerne enhver misforståelse om når retten til ekstraferie inntreffer.

**Landsstyrets innstilling:
Forslaget tiltres.**

Forslag nr. 302

Avd. 18 Rogaland Arbeidsmannsforening foreslår:

Renter av feriepengene brukes til formål som de tillitsvalgte og medlemmer blir enige om på årsmøter.

I bedrifter uten organisasjonsforhold går rentene til et offentlig miljøfond.

**Landsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke tiltres.**

Debatt

Forslag 297

Jan Hojem, avd. 3, merket seg landsstyrets innstilling om oversendelse til LO. Hans avdeling hadde behandlet samme sak i 1986 og 1988. Hver gang var det blitt oversendelse til LO. Han var fristet til å bruke samme ord som Øveraas: Jeg blir mildt sagt forbanna. Han håpet LO i dette tilfelle ikke ville vente til LO-kongressen, men gå direkte på politiker i forbindelse med ferieloven. Det var ille å tenke på dem som var syke og ikke fikk feriepengar av sykelønna.

Vedtak Landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslag 298 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
Forslag 299 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
Forslag 300 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.
Forslag 301 Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 302

Gudmund K. Selvåg, avd. 6, sa at mange var irriterte over at renter av feriepengene går til bedriftene. Tanken om miljøfond var så god at han håpet forbundsstyret ville overveie den nøye, når forslaget ble oversendt.

Kjell Sagstad, avd. 6, pekte på at pengene står inne fra januar til ferien tas. Rentene som dermed gikk til bedriftene utgjorde mye penger som kunne brukes til bedre formål. Det var mye forbundet kunne bruke dem til.

Votering

Landsstyrets innstilling vedtatt med stort flertall.

Dirigenten redegjorde for kjøreplanen. Til behandling i landsmøtet gjensto Handlingsprogrammet, innstilling fra redaksjonskomitéen for andre saker, bevilgninger og valg. Dirigenten hadde overveiet å kutte ned på lunsjpausen. Salen skulle imidlertid ha ros for samarbeid og presisjon

og i tillit til at alle ville fortsette foreslo dirigenten lunsjpause til kl. 15.00. Han regnet også med at ettermiddagsmøtet kunne avsluttes omkring kr. 17.00 slik at delegatene fikk tid på seg før landsmøtefesten.

Etter noen praktiske opplysninger ble møtet hevet kl. 12.55.

Ettermiddagsmøtet torsdag

Møtet ble satt kl. 15.00 med *Gudny Fagerhol* som dirigent. Åpningssangen «Verden er vår» med *Sven Pettersen* som forsanger.

Budsjettkomiteen ble innkalt til møte og deretter leste dirigenten følgende hilsningstelegram til landsmøtet fra Sosialistisk Venstreparti:

– *SV ønsker Norsk Arbeidsmandsforbund fortsatt til lykke med sitt 32. landsmøte, 26.-31. mai.*

Vi vil benytte anledningen til å framheve vår felles plattform:

– *En aktiv politikk for full sysselsetting*

– *Utbedring av arbeidsmiljøet*

– *Mer rettferdig fordeling av godene*

SV ser optimistisk på arbeidsbevegelsens muligheter til å forme 90-års samfunn til et mer solidarisk samfunn, og vi vil påpeke at fagbevegelsen kommer til å spille en nøkkelrolle i dette.

Vi ser fram til et godt samarbeid om felles mål i framtida.

*Med solidarisk hilsen
Sosialistisk Venstreparti*

*Dirigenten refererte så en permisjonssøknad, som ble innvilget, før hun ga ordet til nestleder *Arnfinn Nilsen*.*

Han holdt følgende innledning om Nord-Norge-banen:

Nord-Norge-banen

Når jeg skal si noe om den videre utbygging av Nord-Norgebanen, er jeg redd for at temaet etterhvert er utslitt. Det er slettes ikke det første landsmøte i Arbeidsmandsforbundet denne saken har vært behandlet på.

Når vi denne gangen har gått, forhåpentligvis skal gå lenger enn tidligere, henger det sammen med flere ting.

I første rekke følgende vedtak på siste landsmøte.

«Det vedtas en videreføring av Nord-Norgebanen. Landsmøtet nedsetter en komité som får i oppdrag å foreta utspill samt aktivt arbeide for å få denne viktige saken ut av dødvannet som den har ligget i – i 25 år».

På styremøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund 24. april 1990 ble det oppnevnt et utvalg, med oppgave å foreta utspill og aktivt arbeide for å få saken om videre utbygging av Nord-Norgebanen over fra papirstadiet til praktisk handling. Eller fra resolusjoner til arbeid.

Arnfinn Nilsen, nestleder i forbundet, Per Ingebrigtsen, forretningsfører i Avdeling 4, Torgrim Elsrud, nestleder i Norsk Jernbaneforbund. I tillegg har vi hatt bistand fra tidligere rådmann i Harstad, Magnar Hellebust, som har vært tilknyttet som konsulent. Han har forøvrig ledet Tromskomiteen for jernbane i mer enn 10 år.

Gjennom det har vi også fått en fin alliansepartner. Praktisk politisk arbeide går i stor grad ut på å skaffe seg allianser. Det kommer jeg forøvrig tilbake til avslutningsvis, når jeg skal si litt om strategi for gjennomføring.

Når jeg er inne på alliansen, er det bred støtte for utbygging av Nord-Norgebanen.

Med unntak av Høyre og Fremskrittspartiet har alle politiske partier representert på Stortinget tidligere gjort landsmøtevedtak som støtter videreføring av Nord-Norge-banen.

Det er altså et betydelig flertall på Stortinget for videreføring. Men i denne saken er det også åpenbart slik at veien fra programposter til praktisk handling er lang.

Saken har vært til debatt på flere LO-kongresser og vært innlemmet i LOs handlingsprogrammer. Senest i 1989, hvor programteksten for perioden 1990–92 lyder:

«Landsorganisasjonen vil at Nord-Norgebanen skal bygges og at planlegging må iverksettes i kongressperioden». I samme kapittel er også følgende målsetting tatt med:

«Landsorganisasjonen vil arbeide for utbygging av tverrgående vei- og jernbaneforbindelse til våre naboland på Nordkalotten».

Ikke minst har forbundets egne kongressrepresentanter vært aktive for å holde denne saken på dagsorden.

Planlegging har foregått i over 100 år, og jeg skal sitere litt fra innstillingen.

«Arbeidet for Nord-Norgebanen startet for over hundre år siden. De to første nord-norske jernbanekomiteene, i Nordland og Troms, ble opprettet i 1880-årene.

I 1923 vedtok Stortinget en samlet utbyggingsplan, som i tillegg til Grong-Fauskebanen omfattet bl.a. en bane fra Strosteinnes i Balsfjord til Setermoen. Dette måtte betraktes som en parsell av det som senere skulle bli Nord-Norgebanen.

I 1958 vedtok Stortinget en pause på 10 år i jernbaneutbyggingen nordover fra Fauske. Man skulle konsentrere seg om veibyggingen, ble det sagt.

I 1969 hadde Norges Statsbaner utredet en videre forlengelse av banen, og Samferdselsdepartementet foreslo da at den videre utbygging skulle stanses og at Bodø-Fauske skulle være avslutningen på banen nordover.

Stortinget var ikke enig, og vedtok i 1972 at regjeringen måtte vurdere jernbanesaken ut fra samfunnsøkonomiske forutsetninger.

I juni 1989 behandlet Stortinget på nytt videreføring av Nord-Norgebanen, nemlig Jernbaneplanen for 1990-1993 (St.meld. nr. 54-1988/89).

Denne slår fast at det skal arbeides videre med planleggingen av Nord-Norgebanen fra Fauske og nordover til Narvik og Tromsø, med si-

delinje fra Bjerkevik til Harstad. Samferdselskomiteen, hvor bare Høyre hadde negative merknader til videreføring av banen gikk inn for planleggings- og utredningsarbeider. Stortingets behandling av saken i 1990 var derfor ikke mer forpliktende enn at nye vurderinger skal gjøres ved neste revisjon av Jernbaneplanen».

Det beste en kan si om dette er at saken er på vandring i det politiske system, og at den tydeligvis vandrer godt.

Når det gjelder begrunnelsen for forlengelsen er den for å si det enkelt, kort og godt at den nordlige landsdelen skal ha det samme tilbud og de samme muligheter som resten av landet. I nord-syd retningen er landet bare delvis utbygget. Den skal bidra til nyskaping og vekst, og ved det stoppe fraflyttingen fra landsdelen, som har vært og er for stor.

Fra 1951 til 1988 er det flyttet ut vel 90 000 personer, og Statistisk Sentralbyrås prognoser går ut på ytterligere 30 000 personer i de neste 25 år, hvis utviklingen fortsetter som nå. Det er en skremmende svakhet at fraflytting i vesentlig grad gjelder ungdom, som har fått sin utdanning og praksis i landsdelen.

Det har vært gjort undersøkelser over hva hver person koster samfunnet i skole, opplæring m.v. (kapital- og driftskostnad). Nå kan dette formentlig settes gjennomsnittlig til kr. 500 000,- pr. person. Det vil si at den forannevnte fraflytting på 120 000 innebærer en tapping fra landsdelen på 60 milliarder i «eksportert» arbeidskraft. I de senere år, hvor videregående skolegang er vanlig, er årsbeløpet ca. 1,1 milliard kroner.

Om en mener at hele Norge skal være bebodd, er det derfor god butikk å ta i bruk virkemidler som kan stoppe fraflyttingen.

Videre vil jernbanen gi store besparelser av energibruken, som for andre kommunikasjonsmidler er mange ganger så stor. Hvis landsdelen ensidig skal være prisgitt disse andre kommunikasjonsmidler, vil dette virke som en belastning på næringslivet og reiselivet i nord. En prisøkning på bensin, som bl.a. p.g.a. miljøkrav, kan tendere mot en fordobling de nærmeste år, vil for landsdelen virke diskriminerende i forhold til resten av landet med sine jernbaner.

Tilknytningen til Lofotbanen, som forøvrig har fått med betydelige overskudd, vil gi landsdelen forbindelse til Norden og kontinentet. Tenker vi på lenger sikt, vil vi se for oss hele Nordkalotten knyttet sammen med tverrforbindelser.

Vi regner med at ny jernbane vil komme med høyhastighetstog.

Hvilken innsprøytning vil det bli for nord-norsk næringsliv å få slike muligheter for kommunikasjon og godstransport.

Det er ingen drøy påstand å si at dette vil bety mye mer enn alt annet som til nå er oppfunnet for å snu utviklingen i Nord-Norge.

Vi har en arbeidsledighet i dette landet som er altfor høy. Og jeg skal nevne noen tall fra vår nordlige landsdel.

Det samlede tall for arbeidsledige/på tiltak ved utgangen av januar 1991 var 26 510 i hele landsdelen. Dette utgjorde 11,9 % ledighet i gjennomsnitt for de tre fylkene Finnmark, Troms og Nordland.

Prognosen framover for arbeidsledigheten i landet er urovekkende, og den nordlige landsdel må regne med sannsynlig relativ økning.

Det er i de senere år brukt 2 milliarder kroner pr. år i landsdelen i arbeidsledighetstrygd.

En utbygging av banen vil gi ca. 10 000 årsverk over en anleggsperiode på 8 – 9 år.

Etter statlige vurderinger betyr jernbaneprosjektet med ringvirkninger ca. 3 000 nye arbeidsplasser.

Vi må også regne med at utviklingen i den internasjonale situasjonen vil medføre at utgiftene til forsvaret fremover blir betydelig redusert. Det vil åpenbart ramme sysselsettingen i mange kommuner. Oppstart av videreføringen vil kunne motvirke dette.

Så vil vi bli møtt med at dette vil koste mye penger, 11 milliarder kan bli 15 milliarder o.s.v.

Til det er det å si at det er vi helt og fullstendig klar over. Våre motiver for å gå inn for dette er ikke at det er et rimelig prosjekt. Det kostnadene må måles mot, er hva dette vil gi av virkninger og ringvirkninger for landsdelen.

Kostnadene ved fraflytting og arbeidsledighet vil over tid representere en langt større kostnad.

Forøvrig kunne det vært et eget tema at det er blitt for dyrt å arbeide i Norge.

De som bygde landet gjorde det under atskillig dårligere tider enn det vi har nå.

En av våre store oppgaver i fremtiden blir å knuse myten om at alle kroner som ikke blir til to i løpet av relativt kort tid ikke kan brukes på arbeid. De som bygde landet, gjorde det fordi de trodde på det, og det har gitt god avkastning.

Vår viktigste oppgave blir å få folk flest til å tro på at videreføring av Nord-Norgebanen er en viktig nasjonal oppgave. Og vi mener altså at tidspunktet for oppgaven er gunstig. Skal det gjøres, må det gjøres nå, og vi har et positivt signal: Regjeringen.

Regjeringa foreslår i Revidert Nasjonalbudsjett at det skal bevilges 10 millioner kroner for andre halvår 1991 til oppstart av planlegging. Pengene kommer i tillegg til de 50 millionene som NSB får ekstra til investeringer.

Hittil har det vært avsatt 1,5 millioner kroner til planlegging fordelt på både 1990 og 1991.

– Latterlig lite, mener mange.

Men nå setter altså regjeringa – nokså overraskende – Nord-Norgebanen på sporet.

Til slutt skal jeg si noe om hvordan vi skal gjøre det.

Etter landsmøtet vil forbundet ta kontakt med alle de politiske partiers stortingsgrupper.

Det vil selvsagt ikke være nok. Vi må mobilisere det politiske apparat på lokalplanet.

Vi vil derfor pålegge den enkelte avdeling den samme runden på fylkesnivå, og vi vil be om tilbakemelding på hvordan responsen fra det politiske apparat på lokalplanet har vært. Videre skal vi følge dette opp i media både sentralt og lokalt.

Her har vi en helt konkret sak, og vi skryter av at vi har et godt organisasjonsapparat.

Nå skal vi gjennom et enstemmig vedtak love hverandre at dette skal vi gjøre.

Arnfinn Nilsen satte fram følgende forslag til vedtak:

Med bakgrunn i NAFs jernbanekomiteés innstilling, også under hensyn til den store arbeidsledigheten i anleggsbransjen i landet, vil det 32. ordinære landsmøte i NAF kreve at det fattes prinsippvedtak om bygging av Nord-Norge banen.

Det må snarest bevilges midler til planlegging av denne banestrekning.

Forbundsstyret pålegges å aktivt følge opp denne, for NAF, viktige sak.

For egen regning kommenterte han forslaget med at det vel kunne være bra nok, under den klare forutsetning at det ble pålagt administrasjonen, samtlige fylkesavdelinger i forbundet å ta de nevnte kontakter, med klare tilbakemeldinger på responsen og at det ble satt en tidsramme. Om tidsrammen mente han foreløpig at sola iallfall ikke bør være kommet så veldig høyt på himmelen i 1992 før de viktigste politiske kontaktene var tatt.

Agnar Kvernmo, avdeling 27, begynte med ordtaket: «Når fanden vil at intet skulle skje, vil han nedsette en komité». Nord-Norge banen har vært utredet i over 135 år, så vi vet hva utredninger betyr. Sist høst ble det samlet tusenvis av underskrifter for en forlengelse av Nordlandsbanen, og et visst inntrykk synes det å ha gjort på samferdselskomiteen i Stortinget. I det reviderte nasjonalbudsjettet er det ført opp 10 millioner kroner til utredninger. Utredninger har vært gjort før, det var akkurat den utredningen Ribu-utvalget foretok for ti år siden. Hvorfor skal man da bruke ti millioner på utredning, hvorfor ikke bruke de på forlengelse av Nord-Norgebanen til Kirkenes – med forlengelse til Murmansk. Selvsagt er en slik utredning i dag ikke aktuell etter at Ribu-utvalget har foretatt nøyaktig det samme. Ved en stortingsmelding i 1982 vedtok Stortinget med to stemmers overvekt at man skulle utsette avgjørelsen om bygging av Nord-Norge banen. Har vi virkelig råd til å utsette en utbygging nå i den sysselsettingssituasjonen vi befinner oss i. For over 30 år siden vedtok Stortinget en ti års pause i utbyggingen av jernbanen nordover fordi man skulle satse på veiutbygging i stedet. Man lovet å bygge en firefelts motorvei nordover i stedet. Men den har vi ikke fått i den nordlige landsdelen. Vi har fått en utbygging av hovedveiene til 8 meters bredde og i høyden 10–15 tons akseltrykk.

På denne bakgrunn synes vi det er beklagelig at man nå bare skal sette i gang med en ny konsekvensanalyse, men vi får si med han Oluf: «Vi står han av». Det er en meget passiv holdning som kommer til syne i Stortinget, og vi må vise at vi alle står solidarisk om en forlengelse av Nord-

landsbanen. Nord-Norge er mulighetenes landsdel. Vi har råstoff som fisk, olje og bergarter som kan utnyttes. Vi har en ren natur som kan brukes av folk fra Mellom-Europa og fra det sørlige Norge. På denne bakgrunn henstiller jeg om at man støtter forslaget om en forlengelse av Nordlandsbanen slik at vi kanskje om ti år — kan ta toget fra Østbanen til Kirkenes.

Åge Seppola, landsstyret, sa seg enig med Kvernmo når det gjaldt de skuffende signalene fra politisk hold som går ut på at man trenger en ny konsekvensanalyse før bygging av banen kan iverksettes. Det må være samfunnsøkonomisk fornuftig å sette i gang byggingen.

— I samfunnsmessig sammenheng kan lønnsomhet beregnes på mange måter. Privatøkonomisk vil det nok være mer lønnsomt å drive horehus i Oslo, enn fiskefabrikk i Nord-Norge, sa han. Økonomisk planlegging og styring er nødvendig i ethvert moderne samfunn. Hensynet til ressurser, menneskelige livsvilkår må være avgjørende i prioriteringen.

Man kunne ikke bare la hensynet til dagens kroneverdi ligge til grunn for bygging og videreføring av Nord-Norgebanen. Det var et spørsmål da om hvordan lønnsomhet skulle beregnes. Å registrere yrkesaktive folk over på trygd var neppe så lønnsomt.

Han minnet om det Haug i Bankforeningen hadde sagt, at det var en ulykke for sørlandsdelen at nord-norsk næringsliv var dominert sørfra.

I tillegg til det Arnfinn Nilsen hadde sagt om ungdom som flytter fra landsdelen, sa han at det ofte er de mest ressurssterke med høyest utdanning som flytter. Den økonomiske veksten i Østlandsområdet var kommet ved hjelp av ressurser nordfra.

— Vi må få optimismen og trua på framtida tilbake, og da trenger vi Nord-Norgebanen som en motor, sa han.

Jørn R. Karlsen, avd. 5, takket komitéen som hadde laget heftet og utredningen. Ad oppfordringen om å ta kontakt med politikerne lokalt, sa han at Oslo og Omegn Arbeidsmandsforening hadde gjort det. Ved siden av 2 millioner kroner i ledighetstrygd som Arnfinn Nilsen hadde nevnt, trakk han fram de millionene som var gitt i skattelette til nordnorsk næringsliv. Han mente disse midlene kunne vært brukt bedre. Gjennom Oslo Arbeiderparti hadde han fremmet forslag til partiets landsmøte om reduksjon i forsvarsbudsjettet med et x-antall kroner som skulle øremerkes til tilbakeføring av midler til Nord-Norge. Men det var svært vanskelig å få gjennom øremerking i budsjettssammenheng. Slik strukturen hadde vært hittil hadde forsvaret vært en nødvendig del av landsdelens økonomiske basis, men situasjonen var endret. Han understreket at en videreføring av jernbanen fra Fauske var en nødvendighet og noe man hadde strevd for i 25 år. Imidlertid var gruppa i jernbaneanlegg sterkt desimert, bare ca. 70 stykker igjen mens det var over 1000.

Det var vanskelig å komme med noe kostnadsoverslag, men det var iallfall ganske stor ledig maskinkapasitet i Norge, slik at man slapp en del investeringer der.

Han forsikret at avd. 5 ville gå aktivt inn for å øve press på stortings-

representantene, før han igjen takket komitéen for at dette nå var kommet på bordet.

Arnfinn Nilsen oppsummerte og sa at det var greit gjort. Det hadde vært sterke og gode innlegg i forhold til å få utrettet noe. Jernbaneanlegget ved Oslo S, som Jørn Karlsen nevnte, var under ferdigstilling, og man måtte jo være glad for at det ble ferdig en gang. Han trodde at det gjennom drøftinger med banedivisjonen skulle bli skikkelige løsninger for folkene.

Han understreket imidlertid at alt av fantasi til å finne på noe når det mangler prosjekter er overlatt til direktør og etatssjefer og det politiske etablissement. Her burde vi bruke vår egen organisasjon og ressurser.

— Det har ofte vært sagt at det ikke er lønnsomt å arbeide i Norge. Hvis man ikke får en konsekvensanalyse som sier det blir lønnsomt om to—tre år, så er det umulig å få i gang noe. For noen 10-år siden bygget man jernbaner, kraftanlegg og flyplasser her i landet og spurte ikke så mye etter konsekvensanalyser, sa Nilsen.

Han kunne ellers opplyse at Yngve Hågensen hadde gitt signal om at LO her ville være med sammen med NAF og Jernbaneforbundet og få markedsført denne saken ut på høsten.

Det ligger i motivasjonen at i den sysselsettingssituasjon vi befinner oss i, må vi kreve et prinsippvedtak om bygging av Nord-Norgebanen. Det skal bevilges midler til planlegging av banen. Det betyr ikke at vi skal planlegge oss fordervet, men fordi tingene må tas i riktig rekkefølge, i en logisk rekkefølge. Den siste setningen, som jeg ikke er helt fornøyd med, sier at forbundet aktivt skal følge opp denne for NAF så viktige sak. Vi har tenkt at det nyvalgte forbundsstyre da er pålagt til å følge opp dette innen tidsfestede rammer. Hvis de forskjellige fylkespartiene støtter dette, kan vi overfor Stortinget følge dette opp og vise til den støtten som er ute i fylkene. Forbundsstyret har med dette all verdens fullmakter til å følge opp vedtaket.

Voteringen

Dirigenten spurte om det var slik at man skulle se bort fra forslaget i heftet (forslag 257), og kun konsentrere seg om forslaget fra Arnfinn Nilsen.

Johan Tunstad, avdeling 4, protesterte mot dette og sa at det bare var avdelingen selv som kunne trekke forslaget. Etter avdelingens mening er nedsettelse av en komité nødvendig, og derfor ville man opprettholde forslaget.

Arnfinn Nilsen sa at fra forbundets synspunkt var det ikke slik at det var noen motsetning mellom forslagene. De var ikke på kollisjonskurs. De hadde samme hensikt. Realitetsforskjellen gikk på dette med nedsettelse av en komité, mens det ifølge hans forslag ble overlatt til forbundsstyret å følge vedtaket opp. Etter hans mening kunne landsmøtet godt vedta begge forslagene.

Voteringen

Forslag 257 med innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslaget fremsatt av Arnfinn Nilsen ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten opplyste at landsmøtet nå ventet på innstillinger fra redaksjonskomiteén, og at man i ventetiden kunne ta en pause frem til kl. 16.15.

Møtet hevet kl. 15.55

Møtet ble satt igjen kl. 16.15 og åpnet med en sang mens man ventet på budsjettkomiteen. Sangen var «Ta hverandre i handa og hold» og forsanger var som vanlig Sven Pettersen med gitaren.

Veteran takker av

Bjørn Berggård, landsstyret, fikk ordet, ikke til forretningsorden men til en liten avskjedstale til forbundet. Han skulle nå ut av Norsk Arbeidsmandsforbund der han hadde vært med i 33 år, og hadde jobbet med anleggsarbeid og anleggsavtaler siden 50-åra. Nå var imidlertid anlegget i Tydal ferdig, og for å få forhandlingsrett fortsatt hadde de høye herrer i kommunene gjort det klart at han i såfall måtte over i Elektriker- og Kraftarbeiderforbundet. Og forhandlingsrett ville han ha.

Han benyttet anledningen til et raskt tilbakeblikk på de mange og gode år i Arbeidsmandsforbundet, der han bl.a. de siste 13 år hadde vært med i forbunds- og landsstyret.

Han hadde følt seg litt privilegert fordi han alltid hadde hatt arbeid, hadde fått være aktivt med i forbundet, fått opplæring i tillitsmannsarbeid, fått reise mye og ikke minst fått treffe folk av det slag som satt her i salen nå.

— Det har jeg satt pris på alt sammen, og dere må ta med en hilsen til alle dem rundt i landet som jeg er blitt kjent med, sa han.

Mange debatter hadde vært gjennom disse årene, og det var ikke alltid man var enig i sak, men like gode venner hadde de vært like fullt.

— Selv om jeg nå kommer over i et nytt forbund vil hjertet og tankene alltid være hos Arbeidsmandsforbundet. Der føler jeg meg hjemme, sa Berggård, og syntes det var vanskelig å slite over båndet. Han håpet å få Arbeidsmanden fortsatt så han kunne få følge med i det som skjer. Han ville fortsatt bli boende i Tydal og var sjelden uten kaffe, sa han, så de som kom på de trakter måtte komme innom. Kanskje blir det noe attåt kaffen og, i en eller annen form, sa han.

Til slutt ønsket han administrasjonen, det nye forbundsstyret og landsstyret til lykke med arbeidet framover. Han var sikker på at de ville ta vel hånd om de vedtak som var fattet.

Han syntes det var vemodig å skulle si farvel, og egentlig ville han handtakke alle sammen. Kanskje fikk han anledning til det i løpet av landsmøtefesten. Dersom han skulle legge seg i selen og komme på landsmøte i det nye forbundet, trodde han ikke han ville treffe samme slags

folk der, som Per Gunnar Skotåm og Bjarne Jørgensen o.fl. Det var noe med takhøyden i Arbeidsmandsforbundet.

Ta dette som et håndtrykk fra meg. Takk! Jeg skal aldri glemme dere. Takk for meg!

Innlegget ble etterfulgt av stående applaus.

Dirigenten takket for innlegget og ga ordet til lederen i budsjettkomiteen. Ola Tuven la frem budsjettkomiteens innstilling.

DAGSORDENS PUNKT 8

Bevilgninger

Ola Tuven sa at det hadde blitt litt hektisk på slutten, men ikke verre enn at komiteen hadde fått en seriøs behandling av alle søknadene. Bevilgningene fra forbundet betyr mest for de organisasjonene som får støtte, kanskje ikke i første rekke økonomisk, men fordi det er en symbolsk støtte fra forbundet. Det er tradisjon for vårt forbund å prioritere organisert ungdomsarbeid. De største bevilgningene kanaliseres derfor gjennom Norsk Folkehjelp og AIS. Det arbeidet de driver ligger vårt hjerte nærmest. Vi kanaliserer årlige bevilgninger gjennom disse organisasjonene, mens vi for andre organisasjoner bevilger engangsbeløp, sa Tuven, som refererte følgende innstilling fra budsjettkomiteen:

Bevilgninger

Budsjettkomiteen fremmer forslag til bevilgninger.

Årlige bevilgninger i kommende landsmøteperiode:

Framfylkingen	kr. 30 000,-
AUF	kr. 40 000,-
SV ungdom	kr. 12 000,-
NKF ungdom	kr. 12 000,-
Norsk Folkehjelp	kr. 35 000,-
AIS bevilges fra Solidaritetsfondet	kr. 100 000,-
	<hr/>
	kr. 229 000,-

Engangsbevilgninger

Arbeidernes Edruskapforbund	kr. 10 000,-
Nei til Atomvåpen	kr. 10 000,-
Fellesrådet for det Sørlege Afrika	kr. 10 000,-
	<hr/>
Totalt	kr. 259 000,-

Maria Fossum Magne Brekken Anne Lise Øyen Odd Søgård Ola Tuven
(sign.)

Tuven opplyste at de årlige bevilgningene beløp seg til 229 000, mens det fra landsmøtet ble bevilget totalt 259 000

Debatten

Charles Mortensen, landsstyret, fremsatte følgende forslag, som han ikke ville begrunne:

«Det bevilges ingen midler til politiske partier eller politiske interesseorganisasjoner».

Gudmund K. Selvåg, avdeling 6, sa at det ikke bare var Framfylkingen som drev organisert arbeid blant barn. Det gjorde også «Unge Pionerer». Det er en partipolitisk uavhengig sosialistisk organisasjon. Det sies ofte i fagbevegelsen at man ikke skal drive med indoktrinering av barn, men det er ikke dette som skjer. Framfylkingen og Unge Pionerer samler barn og lærer dem selvfølgelig noe om 1. mai og arbeidsbevegelsens historie, men det meste av arbeidet går på å skape holdninger som det vi har som landsmøtets motto. De lærer solidaritet med andre i Norge og i resten av verden. Unge Pionerer driver også leirvirksomhet, både i Norge og i utlandet. Dette er en meget viktig virksomhet. På denne bakgrunn fremmet han følgende forslag:

«Det bevilges årlige bevilgninger på 5000 kroner i året til Unge Pionerer».

Debatten var dermed avsluttet og man gikk til votering.

Voteringen

Dirigenten foreslo at man først tok opp forslaget fra Charles Mortensen. Forslaget falt.

Innstillingen fra budsjettkomiteen ble tatt opp og enstemmig bifalt. Forslaget fra Selvåg ble tatt opp og vedtatt.

Dirigenten sa at man nå kunne avrunde møtet. Det forelå ingen flere innstillinger fra komiteen nå. Man kunne begynne å foreberede landsmøtefesten. Hun opplyste også at protokollen fra gruppemøtet Stat forelå ved podiet og kunne avhentes.

De som hadde levert røde lapper for ektefelle eller annen ledsager til festen, kunne regne med at dette var i orden. For øvrig ønsket hun alle vel møtt til landsmøtefesten på SAS-hotellet presis kl. 18.30.

Møtet ble hevet kl. 16.35.

Formiddagsmøtet fredag 31. mai

Møtet ble satt presis kl. 09.00 med Arvid Øygård som dirigent. Han takket for sist på landsmøtefesten og ønsket velkommen til dagens møte. Han foreslo at Sven Pettersen denne dagen ledet an med «Seiren følger våre faner» som åpningssang på landsmøtets siste dag.

Dirigenten etterlyste en del anmeldelser når det gjaldt antall representanter til fra avdelingene. Det var viktig å få dette avklart innen voteringsstartet.

Sekretær Helene Granbo leste protokollen fra torsdagens møte.

Hans Takøy, avdeling 27., mente at han navn var feil nevnt, men han sa ikke om dette gjaldt protokollen eller referatet. Han sa at det var pussig at han ble kalt Tranøy, fordi det var nettopp her han var født.

Protokollen ble dermed godkjent.

Redaksjonskomiteen for andre saker

Dirigenten minnet igjen om at alle avdelingene måtte avmeldes før har ga ordet til lederen for redaksjonskomiteen for andre saker, Harald Øveraas.

Harald Øveraas fikk ordet i egenskap av leder for redaksjonskomiteen for andre saker. Innledningsvis benyttet han anledningen til å takke for i går. Det hadde vært en hyggelig fest og han håpet stemningen var like bra i dag. Han hadde vært inne på å ta med en gave han fikk på festen, en joikakniv. Ikke for å true forsamlingen, men i tilfelle noen ville flikke på redaksjonskomiteens uttalelser. Det var imidlertid blitt med tanken.

Redaksjonskomiteen hadde diskutert hvor mange uttalelser vi skulle ha fra landsmøtet for at de skulle være representativt for det som rørte seg i salen. Komiteen var fort blitt enige om å unngå inflasjon i uttalelser. Problemene var så å få sydd sammen en rekke av de ting som var framkommet om det som forekommer i samfunnet og verden. Komiteen hadde gjort helhjertet forsøk på å få uttalelsene representative.

Øveraas la fram komiteens enstemmig forslag til uttalelse om Norge og Europa.

Norge og Europa

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund har drøftet situasjonen etter de dramatiske endringer av det politiske Europa-kartet. Med voldsomme omveltninger i øst, samlingen av Tyskland og framveksten av en ny økonomisk stormakt i Sentral-Europa. Dette gir nye muligheter og nye utfordringer.

Midt oppe i denne prosessen i Europa må det faglige solidaritetsarbeidet gå sin gang også på andre kontinenter, der fagorganiserte og frigjøringsbevegelser undertrykkes med mord, tortur og forfølgelse av makthaverne. Også på andre kontinenter skjer det endringer av det politiske kartet. I denne smeltedigelen av en verden i hurtig forandring har den aktuelle situasjonen i Europa gitt det internasjonale faglige arbeidet nye perspektiver — og utfordringer.

En av utfordringene for norsk fagbevegelse er EØS-forhandlingene. Både de politiske partier i Stortinget og fagbevegelsen har gått inn for de pågående EØS-forhandlingene mellom EF og EFTA.

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund forutsetter at de krav LO har stilt i 15 punkter, blir ivaretatt under forhandlingene. Skulle resultatet bli en avtale der Norge mister styring over sine egne natur-ressurser, eller som fratar oss muligheten for å bestemme normene for miljø-, helse- og sikkerhetsspørsmål, vil avtalen ikke være akseptabel.

Landsmøtet forutsetter videre at det vil bli gitt en bred informasjon om avtalens innhold og konsekvenser så snart den er ferdig. Og at dette skjer i god tid før avtalen godkjennes av de politiske myndigheter.

Vedtak

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Han la så fram komiteens enstemmige forslag til uttalelse om Fagbevegelsens utfordringer i 90-åra.

Fagbevegelsens utfordringer i 90-åra

Fagbevegelsen står overfor store utfordringer i 90-årene. De fellesgoder og den fordelingspolitikk som fagbevegelsen står for, er under konstant angrep. Historieløsheten har bidratt til at mange ikke kjenner til fagbevegelsens innsats for å kjempe fram fellesgoder som mange i dag tar som en selvfølge, f.eks. sykelønnsordningen, arbeidsmiljøloven, ferieloven og hele det regelverket som skal trygge vår tilværelse fra vugge til grav.

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund er opptatt av fagbevegelsens organisasjons-struktur — men like viktig vil det være å skape holdninger som tar vare på de verdi-normer som arbeiderbevegelsen alltid har stått for. Målet må være et samfunn der vi tar vare på hverandre. Dette er den viktigste utfordring vi står overfor.

— Dette er en velsignet kort uttalelse som kunne ha vært utbrodert, sa Øveraas. Komiteen hadde forutsatt at landsmøtet skulle ta for seg det som skjer i Norge, Europa og hele verden, men også hadde behov for en uttalelse som gikk på egne rekker.

Kjell Svendsrud, avd. 36, var en av dem som på grunn av andre gjøremål under landsmøtet ikke hadde fått fulgt med i alt som skjedde i salen. Han var opptatt av de forskjellige uttalelsene som skulle gå ut fra landsmøtet, for de ville ha signaleffekt. Han stilte spørsmålet om landsmøtet burde ytre seg i anledning av at Regjeringen nå, ved en statsråd hadde antydnet noe om pensjonsalderen.

— Det vil være spørsmål som angår de fleste av oss i løpet av epoken fra vogge til grav. Dette er det første LO-forbundet som har landsmøte etter at spørsmålet ble lansert, og burde vi ikke da ha en uttalelse om det, spurte han.

Harald Øveraas sa at man var kjent med utspillet fra statsråden. Landsmøtet hadde også behandlet forslag som gikk på pensjonsalder og fattet vedtak om fleksibel pensjonsalder.

— Vi er også opptatt av hva pensjoner skal være. Foreløpig var utspillet noe diffust og det var uvisst hvor forankret det var, sa Øveraas og mente landsmøtet ikke burde komme med noen uttalelse i den anledning.

Vedtak

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Harald Øveraas fikk igjen ordet og sa at det tidligere under landsmøtet var gitt signaler om begrepet sysselsetting som hadde fått komiteen til å endre ordbruken. Sysselsetting kan av enkelte bli oppfattet som en form for plassering. I steder har komiteen brukt «arbeid for alle». Dette er tatt hensyn til av komiteen. Vi er klar over hva vi mener med sysselsetting, men vi synes overskriften «Arbeid for alle» er bedre, sa Øveraas som refererte følgende forslag til uttalelse fra redaksjonskomiteen:

Arbeid for alle

Landsmøtet i Norsk Arbeidsmandsforbund må konstatere at de politiske myndigheter ikke har evnet å fjerne den høye arbeidsledigheten. Vedvarende ledighet på dagens nivå har dyptgripende og ulykkelige følger for hele vårt samfunn. I kjølvannet av ledigheten følger menneskelige tragedier og sosial uro, samtidig som viktige samfunnsoppgaver blir liggende uløst.

Landsmøtet må minne Regjeringen om Grunnlovens § 110, om retten til arbeid, som påpegger enhver regjering å legge forholdene til rette slik at ethvert arbeidsdyktig menneske kan skaffe seg utkomme av sitt arbeid. Tiltakene som kommer til uttrykk i det reviderte statsbudsjett, er et bidrag, men ikke på langt nær tilstrekkelig mot dagens ledighet. Landsmøtet oppfordrer Regjeringen til å ta i bruk økonomiske styringsmekanismer som ble forlatt den gangen Høyre-dominerte regjeringer lot markedsøkonomien og spekulantene få fritt spillerom.

Næringslivet må naturligvis ta sin del av ansvaret for manglende investeringer i nye arbeidsplasser. Men landsmøtet må erkjenne at den private kapitalens primære mål alltid har vært høyest mulig gevinst — og ikke å sette folk i arbeid med å løse samfunnsoppgaver. Dette er myndig-

hetenes ansvar. Framfor alt er det myndighetenes ansvar å bygge ut infrastrukturen, slik at næringslivet kan få muligheter for utvikling.

Landsmøtet etterlyser en sterkere offentlig satsing på områder som utbygging av veg- og jernbanenettet, ombygging av gamle kraftstasjoner og forbedring av linjenettet, restaurering av offentlige bygg som forfaller, og ikke minst bygging av renseanlegg og andre miljøtiltak, bl.a. fortsatt utbygging av vannkraft som den minst forurensende energikilde.

Landsmøtet tar avstand fra den privatiseringen som foregår av stats-etater som Vegvesenet – Kystverket og den oppsplitting av Statkraft som det legges opp til.

Landsmøtet tar også avstand fra at statseide bedrifter legges ned og de ansatte må gå ledige når produktivt arbeid fortsatt kan utføres, som f. eks. i Sulitjelma.

Landsmøtet slår videre fast at landet framfor alt trenger ny industri – om vi skal makte å komme ut av u-lands-situasjonen som råstoff-leverandør av bl.a. elektrisk kraft, fisk og malm. Norge er blant verdens rikeste land når det gjelder malm- og mineralressurser sett i forhold til folketallet, og større satsing på kartlegging og prospektering av disse ressursene til kunne gi grunnlag for nye industri-arbeidsplasser ute i distriktene, der behovet er størst.

Landsmøtet vil også framheve de store investeringene som er lagt ned i forsvarets bygg og anlegg. Etter avspenningen mellom øst og vest må disse grunnlagsinvesteringene kunne nyttes til ny næringsvirksomhet som gir nye arbeidsplasser.

Landsmøtet vil påpeke at «Arbeid for trygd»-ordningen ikke må brukes på en slik måte at ordningen erstatter normale arbeidsforhold.

I solidaritet med alle som i dag er uten arbeid, vil landsmøtet oppfordre tillitsvalgte på alle plan i hele fagbevegelsen til å motarbeide den utstrakte bruk av overtid slik at flere kan komme i arbeid.

Kjell Sagstad, avdeling 6, ba om ordet og sa at det var en bra uttalelse, men at det nest siste strekpunktet var for «lett», formulert, han kunne tenkt seg en noe kvassere formulering.

Vedtak

Uttalelsen ble vedtatt mot 1 stemme.

Harald Øveraas sa etter avstemningen at nå var uttalelsen vedtatt. Han var klar over at man kunne uttrykk seg kvassere, men han hadde ikke tro på at noen annen formulering ville gi bedre effekt. Han roste komiteen for at man hadde kommet frem til et enstemig og godt forslag. Takk for et konstruktivt samarbeid i komiteen! sa Øveraas.

Dirigenten viste til redaksjonskomiteen for handlingsprogrammet, dagsordens punkt 3, og ga ordet til lederen i redaksjonskomiteen, Arnfinn Nilsen.

Nestleder *Arnfinn Nilsen* sa at man i komiteen hadde forsøkt å ta hen-

syn både til debatten, fremsatte forslag og den behandling disse hadde fått i komiteen. Etter at man har tatt hensyn til alle forslagene, må handlingsprogrammet nødvendigvis bli lengre. Vi har i komiteen hatt som målsetting at handlingsprogrammet skal være et rimelig realistisk produkt, og ikke noe flagrende ullteppe. Det er det altfor mange av fra før. Vi har også avveid de prinsipielle tingene, og han trodde komiteen hadde funnet frem til rimelige avveininger. Han sa som en konklusjon at man ikke legger opp til nye store selvstendige avdelinger. Etter handlingsprogrammet gis forbundet og avdelinger nye oppgaver. Man har også forsøkt å få med det som er fremhevet som behov for medmenneskelighet og omsorg for eldre. Dette har vi prøvd å ivareta i forslaget til nytt handlingsprogram. Vi har også fått med kravet til kontaktnett i forbindelse med ungdomskontakter. Kultur er også forsøkt fanget opp i et nytt strekpunkt. Det var gode intensjoner i forslag om bedre utnyttelse av forsamlingslokaler, men komiteen har tatt hensyn til at dette i første rekke er en lokal oppgave. Man har også vurdert forslag til mottiltak mot mobbing og trakassering og man har ikke minst drøftet kravet om at forbundet skulle ansette en miljøsekretær. Det var et forslag her som var litt mildere i formen og som ber forbundet vurdere ansettelse av miljøsekretær hvis det var økonomi til det. Hvis man kan kombinere kravet til økt miljøbevissthet med andre oppgaver i forbundet, må forbundet kunne vurdere dette. Han regnet med at det nye forbundsstyret ville se relativt positivt på en slik muntlig henstilling. Men da forutsetter man at det ikke ansettes en ren miljøsekretær. Forbundet vil kunne se på dette behovet med åpent sinn.

Nilsen redegjorde videre for de internasjonale avsnittene i forslaget til uttalelse og sa at man hadde forsøkt å få en logisk rekkefølge i beslutningene.

Han var enig i at betegnelsen sysselsetting ikke var bra nok, og dette kapitlet ble foreslått endret til «Arbeid for alle». Man hadde vurdert Akselsens forslag som hadde i seg brutale elementer. Han ville imidlertid minne om at forbundets administrasjon, forbundsstyre og landsstyre på forrige landsmøte hadde lagt opp til en sammensetting av forbundsledelsen som ville gitt forbundet en mykere ordning. Dette sa landsmøtet den gangen nei til.

Produktreklame i fagbladet var et prinsippsspørsmål for mange, og komiteen var enig om at det er viktig å holde tungen rett i munnen når dette spørsmålet diskuteres framover, sa Nilsen.

Til slutt hadde komiteen med en formulering om organisering av ungdom under utdanning. Komitelederen sa at forholdet for ham hadde vært slik i går, at resultatet ble meget avhengig av gode medarbeidere i komiteen. Han takket særlig Ruth og Arne og de øvrige i komiteen for et veldig godt samarbeid og en god jobb.

Klokka var nå blitt 9.50 og det ble en kort pause.

Debatt

«Møtet ble satt igjen kl. 10.02 og redaksjonskomiteens innstilling ble

tatt opp til behandling. Dirigenten understreket at selve debatten på» handlingsprogrammet var avsluttet.

Forretningsfører *Melvin Steinsvoll*, avd. 3, konstaterte at redaksjonskomiteen ikke hadde tatt hensyn til forslaget som var satt fram fra hans avdeling om større samordning av menneskelige og økonomiske ressurser. Var det slik å forstå at det ikke var vilje til slik samordning?

Forretningsfører *Lillian Olsen*, avd. 7 hadde ikke oppfattet at Arnfinn Nilsen nevnte noe om avdelingens forslag som gikk på at forbundet skulle arbeide for lovbestemt inntak av lærlinger. Avdeling 7 opprettholdt dette forslaget, som nytt strekpunkt.

Hans Chr. Akselsen, avd. 2, syntes redaksjonskomiteen hadde gjort en glimrende jobb tatt i betraktning den store mengden forslag den hadde fått å arbeide med. Han hadde imidlertid en innvending mot 9. strekpunkt i kapitlet Miljøpolitikk og mente det burde deles opp i to strekpunkter. AKAN og mobbing burde ikke stå sammen, hver for seg ville de bli bedre markert.

Med hensyn til organisering av ungdom under arbeid antok han det måtte være en liten start på forbundsløst LO. Han satte fram forslag om at strekpunkt 9 splittes i to.

Frøydis Fjellhaugen, avd. 6, hadde sist vært oppe med ris til handlingsprogrammet, nå ville hun skryte av redaksjonskomiteen og var glad for det som var kommet med om eldrepolitikk. Begge redaksjonskomiteene fikk ros.

Petter Langholm, avd. 7, fremmet forslag om at strekpunktene på side 4 i innstillingen ble plassert der de hørte hjemme i Handlingsprogrammet. Han kunne ikke se at det var noe i veien for bransjerelatert reklame i fagbladet.

Arnfinn Nilsen, redaksjonskomiteen oppsummerte og sa det ville bli galt og urettferdig om han nå ga seg til å argumentere i forhold til de forslag som ble opprettholdt. Generelt ville han si at komiteen hele tiden hadde hatt for seg at Handlingsprogrammet var noe vi skulle lage sammen, og da var det nødvendig også med begrensninger. Dvs. at alle kunne ikke få med alt, men intensjonene skulle være vel dekket.

Til *Melvin Steinsvoll* sa han at best mulig utnyttelse av ressursene er noe man arbeider for hele tiden, uten at det står i Handlingsprogrammet. Arbeidet mellom forbundet sentralt og avdelingene var regulert gjennom vedtektene. Han viste til det som ellers står i Handlingsprogrammet, der det gis signaler om det som *Steinsvoll* ville ha gjort noe med, men mye av initiativet hviler på avdelingene.

Til *Lillian Olsen* angående lærlinger, sa han at de bedriftene som er aktuelle i denne sammenheng ikke har lov til å ta inn ungdom under 20 år uten å gi dem lærlingekontakt. Dermed burde det være dekket opp.

Voteringen

Dirigenten tok først opp forslaget fra *Lillian Olsen*.

Forslaget falt med stort flertall.

Man tok så opp forslaget fra *Hans K. Akselsen* angående deling av strekpunkt 9. Redaksjonskomiteen fastholdt et dette skulle være i en setning.

Vedtak

Akselsens forslag ble vedtatt med klart flertall. Det var å innarbeide i det endelige handlingsprogram.

Dirigenten viste til forslaget fra *Petter Langholm* hvor han foreslo at strekpunktene på siste side skulle innredigeres i handlingsprogrammet.

Arnfinn Nilsen fikk ordet og sa at han regnet med at Akselsens forslag om forbundets administrasjon og tillitsmenns situasjon ikke hørte hjemme i handlingsprogrammet, men kunne vurderes senere i forhold til vedtektene.

Petter Langholm fikk ordet til forretningsorden og sa at han måtte protestere på at hans forslag ble satt opp mot redaksjonskomiteens innstilling. Han ønsker separat votering over sitt forslag.

Dirigenten sa at det ikke hadde vært meningen å sette det opp mot redaksjonskomiteens forslag. Man ønsket først og fremst å ta stilling til de tre siste setningene i redaksjonskomiteens innstilling.

Vedtak:

Langholms forslag ble avvist med klart flertall.

Det samlede forslag til handlingsprogram med vedtatte endringer ble tatt opp og enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok opp 3. strekpunkt på side 4 og viste til det *Arnfinn Nilsen* hadde sagt om at dette var en oversendelse til forbundsstyret slik det står i «den reviderte blekka». Landsmøtet sluttet seg til dette og det ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fra *Sture Vangen* om å vurdere en omfordeling av ressurser, her under spørsmålet om miljøsekretær ble også tatt opp som en oversendelsessak til forbundsstyret og landsstyret.

Dirigenten antydet nå pause i påvente av valgkomiteens innstilling.

Kjell Sagstad, avdeling 6, sa at han ikke hadde ment å stemme mot uttalelsen «arbeid for alle» selv om han ønsket en kvassere formulering i avsnittet «arbeid for trygd». Han ba nå om at man strøk hans motstem-

me. Dirigenten tok dette opp og det ble enstemmig godkjent. Det tidligere fremsatte uttalelsen «Arbeid for alle» var dermed enstemmig vedtatt.

Møtet hevet kl. 10.18

Valgene

Møtet ble satt igjen kl. 10.45 og ordet ble gitt til valgkomiteens formann, *Johan Klunderud*, som la fram følgende innstilling:

ADMINISTRASJON:

Leder:	Arnfinn Nilsen
Nestleder - seksjonsleder Privat:	Anders Bjarne Rodal
Hovedkasserer:	Ola Tuven
Seksjonsleder Stat:	Melvin Steinsvoll
Saksbehandler:	Toralf Årdal
Saksbehandler:	Rolf Knoph
Saksbehandler:	Kjell Holst
Saksbehandler:	Ruth Samuelsen

FORBUNDSSTYRET:

Representanter:

Arnfinn Nilsen, leder - forbundet		
Anders B. Rodal, nestleder - forbundet		
Ola Tuven, kasserer - forbundet		
Melvin Steinsvoll - forbundet		
Ruth Samuelsen - forbundet		
Ingvald Almklov - 6148 Åheim	M. og R.dal	B
Bjørn Tiller - Skomakervn. 12, 7650 Verdal	Nord-Tr.lag	E
Ole Jarl Madland - Tjodolvsgt. 34, 4010 Stavanger	Rogaland	P
Liv-Marit Moland Olsen - Brattåsen 54, Hisøy, 4800 Arendal	Agder	R
Oddveig Frisli 2364 Næroset	Hedmark	R
Liljan Larsen - Brønndalen 6, 5071 Loddefjord	Hordaland	R
Arvid Øygård - Andås, 8650 Mosjøen	Nordland	V
Johan Klunderud - 1435 Kråkstad	Akershus	V

Vararepresentanter:

Toralf Årdal - forbundet		
Kjell Holst - forbundet		
Alex Jessen - Orkidevn. 3, 1313 Vøyenenga	Akershus	M
Martin Skårstad - 8543 Kjeldebotn	Nordland	E
Tom Pedersen - Ludvik Skattumsgt. 13, 2800 Gjøvik	Oppland	P
Inger Lahm - Knattlia 5, 3000 Drammen	Buskerud	R
Karin Hansen - Tinnestgt. 15, 3670 Notodden	Telemark	R
Alison Ramo - Nedre Flatåsvei 15 B, 7079 Flatåsen	Sør-Tr.lag	R
Tor Øyvind Ljosland - Bjørklivn. 32, 4700 Vennesla	Vest-Agder	V
Halvard Hallonen - Skipagurra, 9845 Tana	Finnmark	V

LANDSSTYRET: (Består av forbundsstyrets 13 representanter + følgende 18 representanter)

Representanter:

Magne Berg - 7087 Gimse	Sør-Tr.lag	V
Odd Olsen - Tollevik, 9500 Alta	Finnmark	V
Jens Tveit Aga - Erkedalen 3, 5060 Søreidgrend	Hordaland	V
Endre Øygarden - 3890 Ytre Vinje	Telemark	V
Jan Magne Storå - 8275 Storjord	Nordland	E
Agnes Kvilvang - 9170 Longyearbyen	Svalbard	B
Stein Åros - 4380 Hauge i Dalane	Rogaland	B
Jan Rivenes - Etterstadkroken 5, 0659 Oslo 6	Hedmark	C
Johanne Spjelkavik - Sophus Philsgt. 12, 5035 Bergen-Sand.	Hordaland	C
Edvin Midtskogen - 2846 Bøverbru	Oppland	E
Jens Haverstad - Loesmov. 28, 3300 Hokksund	Buskerud	P
Ståle Sønsteli - Postboks 1175, Sentrum, 0107 Oslo 1	Oslo	P
Anne Beth Jacobsen - Torsgt. 17, 4011 Stavanger	Rogaland	R
Nelly Thorsnes - Boks 130, 6901 Florø	Sogn og Fj.	R
Inger Bendiksen - Toftabakken 46, 9400 Harstad	Troms	R
Maria Fossum - Eltonvn. 33, 0586 Oslo 5	Oslo	R
Helene Granbo - Buengvn. 54, 7079 Flatåsen	Sør-Tr.lag	R
Kjell Ludvigsen - Skogtun, 1815 Langli	Øst/Vestf.	T

Vararepresentanter:

Ole Rabben - 7260 Sistranda	Sør-Tr.lag	V
Åge Seppola - 9048 Skibotn	Troms	V
Oddvin Haukeberg - 6260 Skodje	Møre og Roms.	V
Bjørn Musum - Sunnan, 7700 Steinkjer	Nord-Tr.lag	V
Sverre Karlsen - Sommerøy, 8430 Myre	Nordland	H
Charles Mortensen - Tårnet, 9900 Kirkenes	Finnmark	B
Bjørn Midtsundstad - 2580 Follidal	Oppland	B
Eskil Birkeland - Brekkav. 7, 8400 Sortland	Nordland	C
Per Wicken - Monradsgt. 1 E, 0577 Oslo 5	Oslo	C
Per Havik - 3280 Brumunddal	Hedmark	E
Asbjørn Fjellhaugen - 5465 Matre	Hordaland	P
Bård Kristensen - Ankenesvn. 265, 8500 Narvik	Nordland	P
Lillian Olsen - Skinsnes, 4500 Mandal	Agder	R
Torill Viken - Lønnebergvn. 17, 2830 Raufoss	Oppland	R
Arna Karlsson - Straumbygda, 8620 Utskarpen	Nordland	R
Judith Flø - 6160 Hovdebygda	Møre og Roms.	R
Aldis Segerstrøm - Trymsveg 4, 3100 Tønsberg	Øst/Vestf.	R
Magnar Karlsen - Nyveien 17, 2070 Råholt	Akershus	T

KONTROLLNEMNDA:

Representanter:

John O. Grave, 3753 Tørdal - leder

Arvid Dynge, 3420 Lierskogen
Randi Sivertsen, W. Jarlsbergvei 2, 1342 Jar

Vararepresentanter:

Anita Grimrud, Sam Eydesgt. 258, 3660 Rjukan
Wenche Iversen, Orkerødgt. 68, 1500 Moss
Elisabeth Haaversen, Nye Teglverksvn. 50, 4632 Kristiansand

STATSTJENESTEMANNSKARTELLETS REPRESENTANTSKAP:

Forbundets formann	(medl. av Kart. styre)		
Forbundets nestformann	(medl. av Kart. styre)		
Isak Helgesen - Boks 73, 9760 Nordvågen	Finnmark	H	
Kjell Tronstad - 4265 Håvik	Rogaland	V	
Jens Tveit Aga - Ekredalen 3, 5060 Søreidgrend	Hordaland	V	
Karin Stolp - Brobekkvn. 94A, 0583 Oslo 5	Oslo	J	
Johan Klunderud - 1435 Kråkstad	Akershus	V	
Rolf Sandberg - Maurvn., 3370 Vikersund	Buskerud	V	

Vararepresentanter:

Saksbehandler - Forbundet			
Saksbehandler - Forbundet			
Alfred Håkonshella - Postboks 40, 5075 Håkonshella	Hordaland	H	
Per O. Øverby - Duenvn. 5, 2323 Ingeberg	Hedmark	V	
Tor Øyvind Ljosland - 4700 Vennessla	Sør-Tr.lag	V	
Reidun Eikeset - 6910 Bremanger	Sogn og Fj.	V	
Brith Bringslimark - 8255 Røklund	Nordland	V	
Petter Langholm - Tjønnemyra 3, 4640 Søgne	Agder	H	

**DISTRIKTSREPRESENTANTER:
(Kartellets Representantskap)**

Magne Berg - 7087 Gimse	Sør-Tr.lag	V	
Hans Takøy - Trollvik, 9300 Finnsnes	Troms	V	
Magnhild Solstad - Jostedals-anleggene, 5820 Gaupne	Nordland	A	

Vararepresentanter:

Arvind Antonsen - Søremsvei 27, 9000 Tromsø	Troms	H	
Odd Søgård - 2265 Namnå	Hedmark	V	
Oddlaug Karlsen - 8420 Frøskeland	Nordland	V	

LANDSORGANISASJONENS REPRESENTANTSKAP

Audun Åsebø - Åsen, 6770 Nordfjordeid	Sogn og Fj.	V	
Odd Gunnar Bråten - Rute 517, Robru, 3550 Gol	Troms	P	
Lillian Olsen - Skinsnes, 4500 Mandal	Agder	R	
Endre Øygarden, 3890 Ytre Vinje	Telemark	V	
Helge Olsen - Solsletta 64, 4740 Tveit	Oppland	D	
Stein Åros - 4380 Hauge i Dalane	Rogaland	B	

Vararepresentanter:

Hilmar Ødegården - 3640 Skollenborg	Buskerud	D	
Svein Westvik - 8630 Storforshei	Nordland	V	
Beate Pettersen - Ringgt. 24, 1700 Sarpsborg	Øst/Vestf.	R	
Jan Hojem - Sveagt. 5, 6500 Kristiansund	Møre og Roms.	P	
Agnes Kvilvang - 9170 Longyearbyen	Svalbard	B	
Halle Mikkelborg - Kronprinsensgt. 12 B, 9900 Kirkenes	Finnmark	B	

BERGVERK

Representanter:

Stein Åros
4380 HAUGE I DALANE

Henning Olsen
Fagerli
8230 SULITJELMA

Bjørn Midtsundstad
2580 FOLLDAL

Jarle Johannessen
Holstbakkvn.
9500 ALTA

Reidar Berle
9385 SKALAND

Jim Tuven
8647 BLEIKVASSLI

Ketil Fiskum
7894 LIMINGEN

Halle Mikkelborg
Kronprinsensgt. 12B
9900 KIRKENES

Representanter:

Jørund Båtstad
2670 Otta

Sverre Strand
7340 Oppdal

Representanter:

Sverre Lillehamre
6143 FISKÅBYGD

Vararepresentanter:

Svein J. Liestøl
4380 HAUGE I DALANE

Per Gunnar Johansen
Verkstedhaugen 3
8230 SULITJELMA

Åge Kristoffersen
2580 FOLLDAL

Thorbjørn Jungård
Breverud 10
9500 ALTA

Odd Øseth
9385 SKALAND

Jan Gunnar Roli
7720 MALM

Ole Kr. Ness
7894 LIMINGEN

Kjell Ivar Ingebrigtsen
Tunellvn. 35
9912 HESSENG

SKIFER

Vararepresentanter:

Ola Tho
2670 Otta

Magne Skjørstadhaug
7340 Oppdal

MINERAL

Vararepresentanter:

John Karlsen,
2840 REINSVOLL

Assar Høgås
Lensmann Olsensvei 7
8613 SELFORS

Alex Jessen
Orkidevn. 3
1313 VØYENENGA

Representanter:
Magnar Karlsen
Nyveien 17
2070 RÅHOLT

Harald Hindrumen
8632 SKONSENG

Snorre Bragstad
7755 RØYSENG

Representanter:
Jan Rivenes
Etterstadkroken 5
0659 OSLO 6

Einar Brattaker
Myrvannsvn. 36
7080 HEIMDAL

Per Wicken
Monradsgt. 1 E
0577 OSLO 5

Elisabeth Haaversen
Nye Tegilverksvn. 50A
4600 KRISTIANSAND

Mai Lisa Iversen
Knut Bjørhusvei 29 B
3025 DRAMMEN

Representanter:
Per Havik
3280 BRUMUNDDAL

Roy Thomassen
Hvitveislia 8
4790 LILLESAND

Asbjørn M. Ødegård
6490 EIDE

ASFALT

Vararepresentanter:
Håkon Trettsveen
2824 REDALEN

Kjell Ludvigsen
Skogtun
1815 LANGLI

Roger Stenersen
Arne Solborgsvei 30
7075 TILLER

VAKTSEKTOREN

Vararepresentanter:
Eskil Birkeland
Brekavn. 7
8400 SORTLAND

Johanne Spjelkavik
Sophus Philsgt. 12
5035 BERGEN-SANDVIKEN

Jan Klemetsen
Verven 18
3041 Drammen

Yngve Trydal
Fløyasletta 5
3200 SANDEFJORD

Frank N. Andersen
Kverner
1860 TRØGSTAD

MASKIN

Vararepresentanter:
Arnt M. Øien
Bregnevn. 8
2450 RENA

Reidar Solvang
Tiurvn. 41, Skottåsen
3700 SKIEN

Kjell Prestmo
6613 GJØRA

Martin Skårstad
8543 KJELDEBOTN

Trygve Kolden
2680 VÅGÅMO

Anders Lefstad
7084 MELHUS

Representanter:
Bjørnar Jenssen
Kvitlundvn. 30
8200 FAUSKE

Gudmund K. Selvåg
Ø. Stadion vei 44
5031 LAKSEVÅG

Jens J. Juelsen
Fjellsvn. 75
3035 DRAMMEN

Audun Bjørnerås
7100 RISSA

Representanter:
Mats Idland
4330 ÅLGÅRD

Ståle Sønsteli
v/Selmer anlegg a/s
Postboks 1175, Sentrum
0107 OSLO 1

Arild Jensen
Gisleivoldvn. 3
2050 JESSHEIM

Eivind Eilefsen
Amt. Bergsgt. 12
3900 PORSGRUNN

Geir Sandnes
Mauråsvn. 46
4800 ARENDAL

Håkon Edvardsen
Langneset 20 F
8600 MO

Edvin Midtskogen
2846 BØVERBRU

Kjell Lilleeng
Tiurvn. 11
7650 VERDAL

BOM- OG BRUVAKT

Vararepresentanter:
Kjell A. Guldberg
Gaupen
2355 GAUPEN

Ada Hårsaker
7105 STADSBYGD

Tone Kagiavas
Bjørkesletta 12
3050 Mjøndalen

Gunvor Lynghaug
Briestølsvn. 21
5035 BERGEN-SANDVIGEN

PRIVATE ANLEGG

Vararepresentanter:
Bjørn Enge
Fjorddrottvn. 10
4085 HUNDVÅG

Oddgeir Blikken
2622 GAUSA

Arne Jagedal
Kleiva 65
6900 FLORØ

Bård Kristensen
Ankenesvn. 265
8500 NARVIK

Øyvind Høgmo
Nedre Husebyvei 13
1482 NITTEDAL

Asbjørn Fjellhaugen
5465 MATRE

Tor Slåtta
3800 BØ I TELEMARK

Odd Truls Jørgensen
Linevn. 6
4320 HOMMERSÅK

Jo Furunes
7340 OPPDAL

Jan Hojem
Sveagt. 5
6500 KRISTIANSUND

BRAKKEBETJENINGEN – PRIVATE ANLEGG

Representanter:
Jorunn Mortensen
Nye Tegleverksvn. 54 C
4632 KRISTIANSAND

Frøydis Fjellhaugen
5465 MATRE

Representanter:
Martin Holmedal
5453 UTÅKER

Arild Solberg
5250 LONEVÅG

Ole Solli
3579 TORPO

Representanter:
Signe Handberg
Korsvn. 47
3028 DRAMMEN

Liv A. Andersen
Morenevn. 2
8160 GLOMFJORD

Helge Romsdal
Skillingsvn. 25 D
7060 KLÆBU

Svein Holdhus
5610 ØYSTESE

Halvor Aakvik
3800 BØ I TELEMARK

Kjell Magne Svendsen
Glettefjell 7
4300 SANDNES

Kjell Sagstad
5240 VALESTRANDFOSS

Johnny Myhrvold
Idungst. 2
0178 OSLO 1

Åshild Lien
5294 EIDSLANDET

KRAFTLINJEFIRMAER

Vararepresentanter:
Steinar Stenersen (Betonmast)
Rosseland, Svalandsruta
4634 KRISTIANSAND

Bjarne Ekren (Linjebygg)
5382 SKOGSVÅG

Odd Okan (Aga)
Skjolde
8484 RISØYHAMN

RENHOLD

Vararepresentanter:
Jorun Johansen
Lensmannsstien 131
3030 KONNERUD

Lillian Olsen
Skinsnes
4500 MANDAL

Bjerg Røyrbotn
Tjernvn. 16
5040 PARADIS

Randi Sivertsen
W. Jarlsbergs vei 2
1342 JAR

Janeth Sund
Saltveitvn. 10B
5500 HAUGESUND

Alison Ramo
Nedre Flatåsvei 15 B
7079 FLATÅSEN

Kari Hansen
Tinnesgt. 15
3670 NOTODDEN

Beathe Pettersen
Ringgt. 24
1700 SARPSBORG

Arna Karlsson
Straumbygda
8620 UTSKARPEN

Judith Flø
6160 HOVDEBYGDA

Torbjerg Johansen
Sollia Knatten
1990 SØRUM

Representanter:
Karl M. Olsen
Øvre Tortenli
8200 FAUSKE

Jan Magne Storå
8275 STORJORD

Edmund Langnes
Postboks 121
8530 BJERKVIK

Reidin Johansen
Snarevn. 2
1500 MOSS

Liljan Larsen
Brønddalen 6
5071 LODDEFJORD

Oddveig Frisli
2364 NÆROSET

Anne Beth Jacobsen
Torsgt. 17
4011 STAVANGER

Anne Lise Øyen
P. Fergestadgt. 16
7500 STJØRDAL

Torill Viken
Lønnebergvn. 17
2830 RAUF OSS

Nelly Thorsnes
Boks 130
6901 FLORØ

Eldbjørg Klimpen
Ternevn. 11
8900 BRØNNØYSUND

Greta Mauren
Hovdevn. 34
6019 ÅLESUND

Bjerg Andersen
Opsundvegen 84
1700 SARPSBORG

STATSKRAFTVERKENE

Vararepresentanter:
Per John Pettersen
Granvn. 2
8226 STRAUMEN

Audun Kvingedal
5180 MASFJORDNES

Johnny Skriudalen
3790 HELLE

Anton Helmo
Laramoen 9
7650 VERDAL

Trond Risvoll
8200 FAUSKE

Representanter:
Karin Stolp
Brobekkv. 94 A
0503 OSLO 5

Erland Banken
2693 NORDBERG

BRAKKEPERSONELL – STATSKRAFTVERKENE

Representanter:
Magnhild Solstad
Jostedals-anleggene
5820 GAUPNE

Sigrund Klaussen
Buøy
8900 BRØNNØYSUND

Karin Jansson
4200 SAUDA

Eugenie Brantzegg
8178 HALSA

JERNBANEANLEGGENE (NSB)

Arild Lindgaard
854 BALLANGEN

Vidar Sørensen
Kløkstad
8200 FAUSKE

Vararepresentanter:
Øyvind Moldal
Brubakkvn. 10
1083 OSLO 11

Stein Kristiansen
Nakkerud
3503 TYRISTRAND

Vararepresentanter:
Britt Pettersen
Hagavn. 1
1940 BJØRKELANGEN

Gunn Antonsen
Holandsfjorden
8178 HALSA

Magnhild Prestegård
5827 JOSTEDAL

Hanny Knutsen
Brakke Kilvik
8178 HALSA

**VEGSEKTOREN
NVEs FORBYGNINGSANLEGG**

ØSTFOLD

Representanter:
Reinert Hellerud
1860 TRØGSTAD

AKERSHUS

Hans Chr. Akselsen
1940 BJØRKELAN-
GEN

HEDMARK

Odd K. Søgård
2265 NAMNÅ

Vararepresentanter:
Gunnar Nilsen
V. Hansteensgt. 36
1600 FREDRIKSTAD

Johan Klunderud
1435 KRÅKSTAD

Erik Østhagen
2190 DISENÅ

OPPLAND

Kjell Svendsrud
Vingarvn. 59
2600 LILLEHAMMER

BUSKERUD

Rolf Sandberg
Maurvn.
3370 VIKERSUND

VESTFOLD

Hans Thv. Kittelsen
Kongslysvn. 7
3109 LOFTSEID

TELEMARK

Endre Øygarden
3890 YTRE VINJE

AUST-AGDER

Paul Løvdal
4909 SONGE

VEST-AGDER

Tor Øyvind Ljosland
4700 VENNESLA

ROGALAND

Kjell Tronstad
4265 HÅVIK

HORDALAND

Konrad Ulvatn
5122 ALVERSTADS-
STRAUMEN

SOGN OG FJORDANE

Audun Åsebø
Åsen,
6770 NORDFJORDEID

MØRE OG ROMSDAL

Oddvin Haukeberg
6260 SKODJE

SØR-TRØNDELAG

Magne Berg
7087 GIMSE

NORD-TRØNDELAG

Bjørn Musum
Sunnan
7700 STEINKJER

NORDLAND

Arvid Øygård
Andås
5650 MOSJØEN

John Bekken
2760 BRANDBU

Lars G. Tveiten
Slyngen 38
3074 SKOGER

Øivind Myhre
Høyjord
3240 ANDEBU

Petter Lyng
Løvsjøringen 2
3940 HEISTAD

Ole N. Rydningen
Løddesøl
4880 RYKENE

Inger Lise Nordheim
Brog. 7 A
4500 MANDAL

Endre Kulleseid
Skogvn. 4
4062 KLEPP ST.

Helge Haukeland
5192 HOSTELAND

Magne Sunde
6850 SKEI

Tore Andersen
Øverlandsvn. 10
6400 MOLDE

Ole Rabben
6260 SISTRANDA

Olav Hallem
Haukå
7650 VERDAL

Sture Vangen
Postboks 2562
8061 LØPSMARKA

TROMS	Agnar Kvernmo 9470 GRATANGS- BOTN	Gunnar Sørensen 9445 TOVIK
FINNMARK	Odd Olsen Tollevik 9500 ALTA	Halvor Hallonen Skipagurra 9845 TANA
FORBYGNINGSANL.:	Odd Arvid Rusten 2266 ARNEBERG	Ivar Larsen 2265 NAMNÅ
	Petter A. Lilleøen 7863 OVERHALLA	Magne Grandemo 7863 OVERHALLA
BRAKKE- PERSONELL:	Brith Bringslimark 8255 RØKLAND	Hjørdis Mathisen 9820 VARANGER- BOTN
	Reidun Eikeset 6910 BREMANGER	Borgny Kjetland 5198 MATREDAL

KYSTVERKET

Representanter:

Sverre Karlsen
Sommerøy
8430 MYRE

Karl S. Olsen
6290 HARAMSØY

Geir Jacobsen
9048 SKIBOTN

Hans Haganes
5397 BEKKJARVIK

Erling Sæthre
6170 VARTDAL

Finn Fredriksen
Solliåsen 13
Roligheten
4818 FÆRVIK

Oppsynsmenn:

Alfred Håkonshellen
Postboks 40
5075 HÅKONSHELLA

Vararepresentanter:

Edmond Jensen
Brurbergvn. 9
8310 KABELVÅG

Kjell Petter Ekroll
6055 GODØY

Alfred Berntzen
Postboks 36
9590 HASVIK

Ola Hjelle
Postboks 29
6133 LAUVSTAD

Terje Leikanger
Dalvikvn. 5
6500 KRISTIANSUND

Kjell Kristiansen
Nyvegen
7900 RØRVIK

Per Rune K. Velle
Rogneveien 14
6150 ØRSTA

Brakkepersonell:

Ingebjørg Gamst
Postboks 210
9180 SKJERVØY

Torbjørgh Simonsen
Roald Amundsensgt. 54
8480 ANDENES

Valgkomiteens formann, *Johan Klunderud*, knyttet først noen generelle bemerkninger til komiteens forslag og arbeid for å få kabalen til å gå opp. Han mente det var nødvendig å finne en bedre måte å presentere forslagene overfor valgkomiteen på, slik at den slapp å bruke en halv dag på å finne hvem som hadde fremmet forslagene. Et bedre system måtte finnes til neste landsmøte. Valgkomiteen ville også be om at man underveis i perioden fram til neste landsmøte vurderte muligheten for å få en bedre dekning for gruppene i landsstyret.

Når det gjaldt selve den framlagte innstilling, sa han at ingen kunne få tilgodesett alle ønsker, innstillingen måtte vurderes som en helhet. Han var redd for at dersom man begynte å klusse for mye med navnene, så ville både distriktsfordeling og gruppefordeling bli rivende galt.

Han gjorde oppmerksom på at innstillingen var enstemmig på alle punkter, før han gjennomgikk innstillingen punkt for punkt, og minst mulig ville kommentere de enkelte kandidater underveis.

Klunderud kommenterte valgkomiteens forslag på Rolf Knoph som saksbehandler for bergverk i stedet for Skredderhaug og sa at det hadde vært vanskelig for komiteen å komme ut av den knipa man var i. Landsmøtet forrige gang og denne gangen hadde avvist andre alternativer. Saksbehandleren skulle velges, og det var kommet signaler om misnøye med Skredderhaug. Man hadde forsøkt andre alternativer, men det var ingen annen utvei enn å foreslå Rolf Knoph.

Han refererte en del rettelsener til innstillingen. Når det gjaldt statstjenestemannskartellets representantskap skulle det stå at Ljosland representerte Venesla, Agder, ikke Sør-Trøndelag. Når det gjaldt brakkebetjeningen – private anlegg, skulle det ikke stå Frøydis Fjellhaugen, men Torunn Halland, når det gjaldt kraftlinjefirmaer skulle det stå Aga bak Arild Solberg og Linjebygg bak Ole Solli. Under renhold skulle øverste navn, Jorun Johansen, skiftes ut med Jorunn Hedenstad. 3640 Skolleborg.

Han takket til slutt valgkomiteen for et godt og konstruktivt samarbeid og sekretariatet for hjelp med alle forslagene. Han syntes valgkomiteen hadde jobbet rasjonelt. Valgkomiteen la også frem forslag om at representanter til neste LO-kongress skulle velges av landsstyret. Det var så mange endringer i løpet av to og et halvt år at dette var det mest forsvarlige. Slik ble det praktisert forrige gang også, sa valgkomiteens leder.

Valg av representanter til LO-kongressen. Landstyret gis fullmakt til valg av representanter til LO-kongressen.

Generell debatt

Per Otto Mathisen, avd. 3, fikk ordet til forretningsorden og gjorde oppmerksom på representantskifte ifølge protokoll for tariffrådet for

kystverket. Gruppen «oppsynsmenn» skal hete «Oppsynsmenn, førere og maskinister».

Ruth Gjerde, avd. 3, foreslo Ivar Skredderhaug som saksbehandler i stedet for Rolf Knoph.

Kjell Ludvigsen, avd. 11, minnet om at både forrige landsmøte og dette hadde vært inne på spørsmålet om valg/ansettelse av saksbehandlere. Han trodde at den ansettelsesformen forbundet praktiserte, med valg av saksbehandlere, ville vi gått sterkt imot ute i arbeidslivet. — Begrunnelsen for forbundet holder på valg, er at vedkommende som ikke gjør en god nok jobb, han kastes. Det vil si at saksbehandlerne blir fulgt med argusøyne, sa han og var ikke overrasket over valgkomiteens innstilling der det ikke var funnet plass til Ivar Skredderhaug. Selv hadde han ofte i tillitsmannsarbeidet hatt behov for hjelp og støtte fra forbundet sentralt, og det hadde alltid vært Skredderhaug som hadde bistått og gjort en god jobb. Han minnet om at Skredderhaug hadde vært saksbehandler i bransjer som har vært veldig utsatt, med mye turbulens og støttet forslaget om valg av Skredderhaug.

Kjell Einar Tronstad, avd. 18, sa at valg av ny saksbehandler for stat hadde vært så lite drøftet, at han forlangte gruppemøte for stat-seksjonen.

Alex Jessen, avd. 2, pekte på at i valgkomiteens innstilling hadde Akershus ikke fått noen representant i landsstyret, mens Oslo hadde fått 2. Det syntes Akershusbenken var urettferdig. Han foreslo Erna Lia som kandidat istedet for Maria Fossum, og roste Lia for dyktig og aktivt arbeid.

Halvard Halonen, avd. 17, mente valgkomiteen sikkert hadde gjort en god jobb, men den hadde ikke gitt noen begrunnelse for å kaste Ivar Skredderhaug. Det måtte være en særdeles god begrunnelse før han ville godta den. Skredderhaug hadde gjort en jobb som forbundet var tjent med, og han tvilte på om Rolf Knoph kunne gjøre en bedre innsats. Halonen foreslo Ivar Skredderhaug istedetfor Rolf Knoph.

Han kommenterte ellers kravet om gruppemøte i forbindelse med valg av seksjonsleder for stat, og mente man da burde velge en som var kjent med arbeidsplassene i stat, nemlig Sven Pettersen.

Dirigenten tok opp forslaget om gruppemøte for statsseksjonen, og det ble innvilget 20 minutters pause for de øvrige, men statsseksjonen fikk sitt gruppemøte.

Møtet ble satt igjen kl. 11.30 med *Arvid Øygård* som dirigent.

Anton Halvorsen, avdeling 12, fikk ordet og sa at han først ville snakke litt generelt om valgkomiteens innstilling. Han sa at foran dette landsmøtet var man klar over at man skulle velge ny leder — og kanskje ny nest-

leder. I tillegg syntes han at det var på tide at forbundet også tenkte på kvinneandelen i forbundsledelsen, at man vurderte behovet for nye mennesker i forbundet, og andre hensyn. I tillegg måtte man naturligvis ta hensyn til geografisk tilhørighet, gruppetilknytning m.v. Man måtte også tenke på dem som gjennom landsmøtene i mange år har tjent medlemmene. For hans egen del ville han prioritere hensynene i følgende rekkefølge: 1) menneskelige hensyn 2) faglige kvalifikasjoner 3) yrkesgruppe og 4) kjønnsfordelingen.

Han skulle ikke kommentere innstillingen på forbundsleder, men han syntes at komiteen hadde innstilt riktig person som nestleder. Han stilte seg imidlertid noe undrende til forslaget på seksjonsleder stat, Melvin Steinsvoll. Han hadde all mulig respekt for Melvin Steinsvoll, som han regnet som sin venn, men han kunne ikke forstå at den best skodde gruppen i forbundet — en gruppe med 20-30 tillitsvalgte på heltid — ikke kunne finne en person fra sine egne rekker. Vår avdeling hadde foreslått overfor valgkomiteen Helge Olsen fra Agder.

Det er en som har bred erfaring fra hele arbeiderbevegelsens arbeid og som vil være et pluss for forbundet, sa han. Når det gjaldt forslaget på saksbehandler, ville han først prioritere hensynet til arbeidstaker og mente forbundet må behandle sine folk så bra som vi forlanger av arbeidsgivere ute. Derfor ville han, om han hadde hatt stemmerett, stemt på Ivar Skredderhaug.

Dirigenten understreket at dette var generell debatt, og at vurderinger av kandidatene ble det anledning til senere.

Odd Olsen, landsstyret, støttet valgkomiteens innstilling på Arnfinn Nilsen, Rodal og Tuven, uten problemer. Når det gjaldt seksjonsleder for stat var han imidlertid litt forundret over valgkomiteen. — Vi i vegggruppen må kanskje ta på oss litt av skylda for det, mente han, men ut fra den kjennskap han hadde, ville han støtte forslaget på Svein Pettersen.

Han var også forundret over valgkomiteens innstilling på Rolf Knoph, og viste til landsmøte-mottoet.

— Jaggu viser vi solidaritet når vi bruker en saksbehandler i 12 år og så kaster ham, sa Olsen.

Det hadde vært problemer i gruvebransjen, men man kunne ikke knytet det an til saksbehandleren når det ble problemer et sted. Han syntes avtalen som var oppnådd for Nordens Klippe fortalte om god jobb fra forbundets side, og var forundret over at ingen hadde vært framme med ros. Han håpet den tause majoritet i salen vil sørge for valg av Ivar Skredderhaug.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det nå var inntegnet veldig mange talere, og foreslo begrenset taletid. Det ble vedtatt.

Arnstein Remmen, avd. 4, hadde forståelse for valgkomiteens innstilling etter behandlingen i gruppene bergverk, mineral og skifer, om valg av saksbehandler. Han fant imidlertid også andre momenter her. Han vil-

le ikke skryte av Ivar Skredderhaug, som var et menneske med sine feil — men jaggu har han gjort en god jobb og har fått samlet opp stor erfaring i løpet av 12 år, sa Remmen. Rolf Knoph var også en dyktig og bra kar, men han trodde han kom til kort overfor Skredderhaug når det gjaldt erfaring. Han støttet derfor forslaget på Ivar Skredderhaug.

Kjell Sagstad, avd. 6, hadde ingen innsigelser når det gjaldt forslag til administrasjonen og han trodde Arnfinn Nilsen ville gjøre en god jobb som leder. Det var bare en feil, det var at Ivar Øveraas var født for tidlig slik at han nå gikk av.

Isak Helgesen, avdeling 17, sa at han hadde erfaring som nestleder i 4 års tid etter at han hadde vært medlem av forbundet i 10-12 år. Før dette hadde han vært medlem av Sjømannsforbundet. Jeg har også 32 års medlemskap i DNA. Dette sier jeg bl.a. for at dere skal vite at jeg har vært med på valg av mange tillitsvalgte. Vi skal være klar over at når vi skal velge en tillitsvalgt, kan dette sammenlignes med å plante et tre. Her skal vi bl.a. velge et hovedtre for forbundet. Da er det også vår plikt å sørge for at dette treet får riktig gjødning og næring slik at det kan vokse og bli til gagn for forbundet. Hvis vi ikke gjør dette, vil treet visne og dø hen. Vær positive. På dette landsmøtet var det nå tendenser til å sette kandidater mot hverandre på kapitalistisk vis. Her er det flere som er ute etter slåssing, mens andre står utenfor og gnir seg i hendene. Ulvene står klar, men la oss tenke på at treet skal ha riktig stell, sa Helgesen.

Jørn R. Karlsen, avdeling 5, sa at han representerte Oslo og omegn arbeidsmansforening. Her var fra Akershus foreslått en kandidat mot valgkomiteens forslag på Mari Fossum, Oslo. Han minnet om at Akershus i landsstyret har Johan Klunderud representert. I Oslo har vi 835 renholdere i vår gruppe og vi har i lang tid vært avspist med 1 representant i landsstyret. 2 representanter fra Oslo er ikke for mye. Vi har også hatt en anleggsgruppe på 400, nå er den 200, og den vil sikkert vokse igjen. Ellers ville han minne landsmøtet om Arbeidsmiljølovens paragraf 14 som beskriver arbeidsgiveransvaret, arbeidsgivernes plikter overfor de ansatte. Vi burde også se på paragraf 7, det handler bl.a. om å ta vare på mennesker. Det som her er i ferd med å skje, er ikke bevegelsen verdig, sa Karlsen.

Stein Åros, landsstyret, sa at det var enkelte i salen som var overrasket over at man diskuterte kandidater til lederverv i forbundet. Mange av representantene på dette landsmøtet har sikkert kommet hit etter en kampvotering lokalt. Det ville være noe galt om det ikke var en kamp om å få komme til landsmøtet. Det er bra at det er mange som ønsker seg tillitsverv, det viser at mange vil gjøre en innsats, men vi kan ikke velge alle.

Åros sa også at han trodde det hadde noe med demokrati å gjøre når man kom fram til valg på dagsorden. Hvorfor står det ellers «Valg» på dagsorden hvis man ikke skal gjennomføre valgene på en fri måte. Er det meningen at det bare skal være en automatikk i valgene, skal man bare

følge ansiennitetsprinsippet, eller ønsker man seg kanskje et system som har vært praktisert lenger øst? Vi i bergverk, mineral og skifer har foretatt en avveing mellom kandidater. Vi har hatt en seriøs vurdering av kandidater og kommet til at vi vil foreslå Rolf Knoph. Vi ønsker de beste folkene på de riktige plassene.

Bjørn Fjukstad, landsstyret, sa at han på vegne av avdeling 142 ville si om Skredderhaugs innsats, at hadde det ikke vært for den, ville neppe de 400 arbeidsplassene i Store Norske vært berget. Det er takket være hans faglige og politiske innsats for industrien. Han sa videre at han syntes det var merkelig at valgkomiteen ikke hadde funnet frem til flere kvinnelige kandidater til ledelsen. Det er ca. en tredjedel av medlemmene i forbundet som er kvinner. Jeg mener ikke at man skal velge kvinnfolk fordi de er kvinnfolk, men det er mange kvinner i forbundet som er fullt kapable til å tre inn i toppverv, sa Fjukstad.

Ernst Ditoløsen, forbundsstyret, sa at valgkomiteens innstilling har fjernet tidligere saksbehandler Ivar Skredderhaug. Han ville ikke kritisere valgkomiteen for dens arbeid. Den hadde sikkert arbeidet omhyggelig med sin innstilling, men han syntes det var merkelig — hvis det var så at det var mye kritikk mot Skredderhaug — at dette ikke var drøftet i forbundsstyret noen gang. Han syntes at seksjonsleder for private burde tatt dette opp hvis det var noe alvorlig. Han hadde selv sittet 4 år i forbundsstyret uten å høre kritikken.

Tor Øyvind Ljosland, avdeling 7, sa at han ville støtte avdeling 7 sitt forslag på Helge Olsen som ny saksbehandler, satt opp mot forslaget på Melvin Steinsvoll. Steinsvoll er sikkert grei nok, men vi synes at dette bør være en som kommer fra stat. Hvis Melvin Steinsvoll blir valgt, vil det være to representanter fra Møre og Romsdal i ledelsen. Om Helge Olsen var det å si at han hadde arbeidet i Vest-Agder Vegvesenet 10-15 år. Han hadde snart kommet med i tillitsmannsutvalg og ble ansatt som forretningsfører for den perioden Øystein Hagen hadde permisjon for å jobbe på Sørmarka. Etter dette hadde Olsen vært engasjert av AOF for å bygge opp arbeidsmiljøskolen på Sørmarka og han var nå engasjert av AOF på Lillehammer foran OL i 94. Helge Olsen er en meget dyktig mann som forbundet vil være tjent med å ha som saksbehandler, sa Ljosland.

Kjell Tronstad, avdeling 18, sa at man på gruppemøtet i stat hadde kommet frem til at man skulle foreslå Toralf Årdal som seksjonsleder Stat. Man ville også støtte forslaget på Helge Olsen som saksbehandler.

Gudny Fagerhol, avdeling 23, sa at hun egentlig ikke hadde tenkt å tegne seg til den generelle debatten, men ettersom debatten utviklet seg, ble den mer og mer på personer. Når man kritiserer at valgkomiteen har foreslått Melvin Steinsvoll som seksjonsleder — Stat, hadde gruppen seg selv å takke for det. Man hadde hatt flere timers møte og konkludert med at man ikke ville foreslå noen kandidat fra Stat. Avdeling 3 hadde etter det-

te foreslått Melvin Steinsvoll. Vi er klar over at han opprinnelig kommer fra private anlegg. Jeg representerer vegvesenet — selv om jeg er kvinne, sa Fagerhol.

— Skal vi for all fremtid hindre en person i å gjøre en god jobb i offentlig sektor, fordi om han for mange år siden var ansatt i privat? Hun pekte på at det var få personer som kjente så godt offentlig vegvesen som Steinsvoll, også fordi han er aktiv i politikken. Det er et titalls grupper som er tilsluttet Arbeidsmandsforbundet, og det var nødvendig å begynne å tenke på tvers av gruppegrensene. Hun trodde ikke Melvin Steinsvoll ville være med på en kampvotering, men syntes det var skuffende at forbundet ikke hadde bruk for en slik ressursperson.

Per Wicken, avd. 5, fra valgkomiteen minnet innledningsvis om at landsmøtet med stort flertall hadde vedtatt at saksbehandlere skulle velges og ikke ansettes. Det måtte valgkomiteen ta konsekvensen av. På en del punkter var folk blitt overrasket over innstillingen, men den var stort sett i overensstemmelse med klare forslag fra gruppene. En av talerne hadde sagt, at dersom han hadde sittet i valgkomiteen ville han antakelig ha stemt for innstillingen, og deretter kommet med motforslag.

Wicken kunne forsikre at ingen i valgkomiteen hadde moret seg under arbeidet. Det hadde vært saklig og seriøs debatt og der det forelå klare innstillinger fra gruppene, hadde valgkomiteen ikke noe valg, selv om det hadde vært mer populære forslag å komme med ut fra følelsene som var i sving i salen.

Han anbefalte valgkomiteens innstilling.

Hans Chr. Akselsen, avd. 2, pekte på at personvalg er en beinhard virkelighet. Folk som stiller til valg må også være klar over at det ikke er en selvfølge med gjenvalg ved neste korsveg.

Han pekte også på at et valg ikke behøver å være solidarisk. Komiteen måtte ta hensyn til signalene som kom fra gruppene, men salen sto fritt til å velge.

Per Gunnar Skotåm, avd. 10, pekte på at valg er siste post på landsmøtet, som en oppsummering av det som landsmøtet gjennom uka hadde jobbet med. Da skulle velges de personer som kunne føre sakene videre.

Landsmøtet hadde etterlyst aktivitet, ungdom og fornyelse, og måtte ta konsekvensene av det ved valgene.

Han minnet om at gruvearbeiderforeningene de siste åra hadde stått med ryggen mot veggen og kjempet, ikke bare for arbeidsplassene, men for hele lokalsamfunn — samtidig som det faglige arbeid med å beholde medlemmer og rekruttere nye i denne situasjonen hadde fortsatt.

Det er mange typer erfaring, sa Skotåm, men trodde særlig den type erfaring som tillitsvalgte i disse gruvesamfunnene hadde fått, var slik det ville være særlig bruk for framover med den utviklingen vi har. Fornyelse og fornyelse var det behov for, folk som kunne se tingene på en annen måte.

Når det gjaldt valg eller ansettelse, så hadde landsmøtet avvist forsla-

get om å ansette folk på livstid og at vi beholdt retten til å velge betydde også rett til å velge bort.

Skotåm pekte på at det var en enstemmig innstilling fra gruppe for bergverk, mineral og skifer, og at det der ikke var reist motforslag på noen annen kandidat enn Rolf Knoph. Han var derfor skuffet over folk som etterpå kom og lanserte et annet syn.

Jens Tveit Aga, avd. 6, presenterte seg selv som gammel, men med et ungt syn. Han mente det var nødvendig med noe erfaring. Han trodde også at valgkomiteen, ut fra sine muligheter, hadde gjort jobben sin. I gruppemøtet for stat var ikke valg blitt diskutert, og det var det grunn til å ta en smule sjølkritikk på, og bruke erfaringen til å endre på denne prosedyren neste gang. For så kom den høye valgdebatten — det demokratiske spillet — der noen spilte på ungdom, andre på kjønnsfordeling osv.

Han pekte også på at valgene kommer til slutt i landsmøtet, da skal velges de personer som skal gjøre den jobben landsmøtet pålegger administrasjonen. Han hadde vært med om mange kampvoteringer både i fagbevegelsen og i partiet, og måten man behandlet hverandre i slike forbindelser kunne være noe av grunnen til at det ble vanskelig for bevegelsen å få folk til å stille opp. Han registrerte at følelsene hadde begynt å løpe i denne debatten, men mente prinsippielt at vi ikke måtte gå til utskiftninger for utskiftingens skyld, eller ungdommens skyld, og syntes det var illustrerende at det ellers i landsmøtet hadde vært helt taust omkring personer, før valgdebatten. Det var på tide man begynte å snakke med hverandre og ikke om hverandre. Det var ikke beretningsdebatt som sto på dagsorden nå.

Bjarne Jørgensen, avd. 4, tok fatt i uttalelsen om at valgkomiteen hadde hatt en vanskelig avgjørelse, men at innstillingen bygget på enstemmig vedtak i gruppa for bergverk, mineral og skifer, og at det var det som gjorde at Knoph — til hans overraskelse — var foreslått i stedet for Skredderhaug.

Men om denne linjen skulle følges, mente han den burde være konsekvent. Lenger utover i innstillingen, fant han at innstillingen fra asfaltgruppa, der man også hadde lagt en kabal og kommet med enstemmig forslag, ikke var fulgt opp av valgkomiteen. Noen hadde jukset i kabalen. Han var forundret over Kjell Ludvigsen synspunkter, for han hadde også vært med på gruppas innstilling. Til landsstyret hadde gruppa foreslått Magnar Karlsen som representant og Kjell Ludvigsen som vara.

Nå ville han sjøl foreslå Bjarne Jørgensen som representant og Magnar Karlsen som vara. Han håpet han kunne trekke dette forslaget, dersom det ble stokket om på valgkomiteens innstilling. Da kunne han til nød stemme for Ludvigsen som vararepresentant.

Forretningsfører *Melvin Steinsvoll*, avd. 3, sa innledningsvis at vi har hatt en uke med ordentlige og ryddige forhandlinger i landsmøtet, men at forhandlingene i gruppene åpenbart ikke hadde vært ryddige nok, dermed ble det problemer i dag.

Han understreket sin store respekt for forbundet som han hadde fått arbeide i og fått skoling i, og håpet at denne dagen ikke ble slik at respekten minket. Han trakk sitt kandidatur og anbefalte landsmøtet å stemme på Sven Pettersen.

Når det gjaldt Ivar Skredderhaug, var det ikke lov å si at han ikke hadde gjort jobben sin. Han kunne ha gjort feil som alle andre, men Steinsvoll anbefalte hver og en å gå i seg sjøl.

Dirigenten påpekte at det ennå gjensto mange talere og foreslo strek med anledning til å tegne seg under neste innlegg.

Forretningsfører *Odd Skum*, avd. 17, kom også inn på lobbyvirksomheten omkring valgene. Øveraas går av og da blir det leting etter personer. Det var vanskelig å ta over etter en person som Øveraas, men han trodde Arnfinn Nilsens kandidatur var ubestridt. Forbundsledelsen besto imidlertid ikke av lederen alene. Man måtte vise tillit til dem man tidligere hadde valgt, og Arnfinn Nilsen ville bli en bra arvtager. Skum syntes valgkomiteen hadde gjort en bra jobb på de tre første kandidatene og vel også på de to siste.

Han kom så inn på at tillitsmannsapparatet hver eneste dag har problemer ute i distriktene i forbindelse med lov- og avtaleverk og det oppsigelses- og ansettelsesvern vi har kjempet fram. Da håpet han at landsmøtet ikke ville kaste en kamerat på gata. Skredderhaug hadde etter hans mening ikke gjort noen dårlig jobb. — Vi må huske på at vi alltid har motparter, og vi kan ikke gå løs på dem med kuler og krutt. Konjunkturen i bergverk kunne ikke Skredderhaug lastes for.

Han trodde både de tre første og de to siste på valgkomiteens liste ville bli valgt. I Steinsvolls sted anbefalte han Sven Pettersen.

Strek

Dirigenten refererte talerlisten, og strek ble satt.

Hans Th. Kittelsen, avd. 11, repliserte til Bjarne Jørgensen, at forslaget på Kjell Ludvigsen var vinklet også ut fra geografiske hensyn. Reidun Johansen hadde trukket seg fra landsstyret og han mente det var rimelig at Østfold/Vestfold fortsatt ble representert. Han anbefalte innstillingen på Kjell Ludvigsen.

Per Otto Mathiesen, avd. 3, sa at etter at Steinsvoll hadde trukket sitt kandidatur, var det snakk om erfaring fra vegvesenet. Da måtte det bli Sven Pettersen som også hadde erfaring fra arbeidet i forbundet.

Når det gjaldt kandidatene til Skredderhaug og Knoph, så var man oppe i problemet med valg/ansettelser. Den som er valgt må gå på dagen, mens en ansatt har muligheter til først å skaffe seg en annen jobb. Siden landsmøtet hadde gått i mot forslaget om ansettelser, kunne landsmøtet ikke bare vrake en person etter 12 års innsats.

Knut Jarle Rødseth, avd. 6, pekte på at avd. 6 tidligere i uken hadde fo-

reslått å ansette saksbehandlere og velge ledere. Men landsmøtet sa nei, og nå sitter vi med resultatet, sa Rødseth som likte situasjonen dårlig.

Han sa at det nå ikke var noen motkandidat på Nilsen, men han ville ha stemt på Nilsen uansett. Han syntes imidlertid at man kanskje kunne gjennomføre skriftlig valg for at dette kunne være et plaster på såret for enkelte.

Sven Pettersen, administrasjonen, hilste alle venner i salen, men kanskje særlig de i den offentlige sektor. Han hadde sett på landsmøtekandidatene gjennom et video-kamera på landsmøtet og hatt stor glede av det. Han hadde kurset mange av landsmøtets delegater, og nå fikk han på en måte smake sin egen medisin, da han fikk se hvordan kursingen hadde slått ut. Vi kan måle landsmøtets representanter ut fra det nivå han hadde lagt opp til i sin kurs- og opplysningsvirksomhet i forbundet. Så kommer man da plutselig i den situasjon at ens egen person blir vurdert. Han syntes at det var gitt uheldige signaler fra valgkomiteen på dette landsmøtet, og han var selv ikke blitt forespurt om han var kandidat til en saksbehandlerjobb. Men det var greit, han kunne overlate dette valget til salen. Det er leitt å stille opp mot gode venner og kamerater, men dette fikk heller gå. Man fikk være med på voteringen. Han syntes imidlertid at hans gode venn Toralf Årdal burde velges til seksjonsleder, Stat. Det er ikke rettfærdig om noen annen blir valgt. Vi bør også følge ansienitet i valgene, sa Pettersen.

Svein Liestøl, avdeling 214, spurte om det var så at landsmøtet var i en krisesituasjon. Skal dette forbundet la seg representere av folk som foreslår seg sjøl. Nei, Bjarne Jørgensen, et landsmøte er noe mer enn sånt tull. Han håpet og trodde at det man var blitt enig om i gruppa, kunne gjennomføres. Man var enig om at man skulle velge de beste, og det fikk man stå på.

Bransjerådet for bergverk, mineral og skifer hadde blitt enige om å foreslå den beste. Hvis ikke dette prinsippet skulle gjelde, kunne man jo like godt ansette en saksbehandler. Innstillingen tidlig denne uka var på Rolf Knoph.

Forretningsfører *Øystein Hagen*, avdeling 7, sa at i valgkomiteens innstilling på s. 8 står det at Magne Olsen representerer Oppland. Han representerer ikke lenger Agder som noen hadde påstått.

Dirigenten opplyste at de som ikke hadde hentet reiseregningene sine og oppgjør måtte gjøre dette i Landsbanken før kl. 14.00.

Voteringene

Arnfinn Nilsen ble enstemmig valgt til ny forbundsleder med stående applaus. Det forelå ikke motforslag.

Nestleder og seksjonsleder for privat: Anders Bj. Rodal ble enstemmig valgt med akklamasjon.

Hovedkasserer Ola Tuven ble enstemmig gjenvalgt — med applaus.

Seksjonsleder Stat, Oddvar Lundheim, avdeling 22, sa at noen hevdet at det ikke var kommet forslag til valgkomiteen. Avdeling 22 hadde allerede søndag levert sitt forslag til komiteen på Toralf Årdal. — Han ble valgt inn i forbundets administrasjon for fire år siden og sa at han tidligere hadde vært hovedtillitsmann i Sogn og Fjordane siden den ordningen ble opprettet. Han hadde derfor en solid bakgrunn for dette tillitsvervet. Han oppnådde også et solid flertall på gruppemøtet.

Dirigenten sa at ettersom forslaget på Melvin Steinsvoll var trukket, var det i alt tre forslag på Årdal. Det var også et forslag på Sven Pettersen som seksjonsleder.

Tom Richard Olsen, avdeling 12, ville ikke foreslå Sven Pettersen som saksbehandler. Han hadde jobbet mye sammen med Sven Pettersen, og hans konklusjon var at han gjorde en så god jobb som opplysningssekretær at han gjerne ville beholde ham som det. Helge Olsen var foreslått som saksbehandler for offentlig, og han kjente også Olsen godt. Han hadde fått tilbakemeldinger bl.a. fra Sørmarka om at han hadde gjort et grundig arbeid der. Han hadde også samarbeidet med Olsen da han var hovedverneombud i Vest-Agder. Finn derfor en plass til Helge. Han er også en god forhandler, sa Olsen.

Halvard Halonen, avdeling 17, sa at han ville støtte forslag på Toralf Årdal som seksjonsleder, men han ville foreslå Sven Pettersen som saksbehandler — offentlig.

Valgkomiteens leder trakk rent formelt forslaget på Melvin Steinsvoll ettersom han hadde trukket seg. Han ville støtte Årdal. Resten av valgkomiteen sto fritt.

Odd Olsen, landsstyret, sa at det var merkelig det som skjedde i valgdebatten. — Her er det enkelte som ikke har gjort jobben sin, som kan velges, mens andre er så gode at de ikke kan velges.

Voteringen

Toralf Årdal ble enstemmig valgt som seksjonsleder Stat.

Saksbehandler Offentlig

Det ble alternativ votering mellom Helge Olsen og Sven Pettersen. Det ble krevd skriftlig votering, men etter vedtektene skulle minst 50 kreve det, og dirigenten fikk godkjenning for alternativ votering. Sven Pettersen ble valgt.

Saksbehandler Bergverk

Her hadde valgkomiteen foreslått Rolf Knoph og det var tre forslag på Ivar Skredderhaug.

Ivar Skredderhaug ble valgt med stort flertall.

Øvrige medlemmer av administrasjonen, Kjell Holst og Ruth Samuelson, ble valgt i samsvar med innstillingen — enstemmig.

Møtet ble hevet for lunsjpause kl. 12.55.

Ettermiddagsmøtet fredag

Møtet ble satt kl. 14.00 med *Jens Tveit Aga* som dirigent og han ga talerstolen først til saksbehandler for stat, Sven Pettersen som ledet allsangen: «Jorden er en stjerne».

Dirigenten refererte så en permisjonssøknad, som ble innvilget før han ba representantene for «voggelotteriet» komme fram og foreta trekning.

Vedkommende beklaget at lotteriet var kommet noe sent i gang under landsmøtet. Optimistisk hadde man bestilt 1000 lodder likevel, og de ble utsolgt slik at loddbeholdningen måtte økes med 500 nye. Tilsammen var det kommet inn ca. 11 000 kroner. Forbunds-kassereren hadde kjøpt restlageret av lodder for forbundets regning, slik at summen ble 15 000 kroner. De 15 000 kronene tilsvarte et prosjekt til 150 000 kroner.

Ved loddtrekningen var det innehaver av gult lodd Ø-16 som stakk av med gevinsten og fornøyd kunne la seg avbilde med den fine vogga.

Forbundsstyret

Arnfinn Nilsen, Anders B. Rodal og Ola Tuven ble enstemmig valgt til forbundsstyret — uten motkandidater.

Valgkomiteen hadde trukket forslaget på Melvin Steinsvoll og Toralf Årdal ble valgt. Videre ble Ruth Samuelson, Ingvald Almklov, Bjørn Tiller, Ole Jarl Madland, Liv-Marit Moland Olsen, Oddveig Frisli og Liljan Larsen enstemmig valgt uten motkandidater.

Nils R. Sivertsen, avdeling 23, foreslo Odd Olsen, Finnmark opp mot valgkomiteens forslag på Arvid Øygård. Øygård ble valgt med stort flertall. Johan Klunderud ble enstemmig valgt.

Vararepresentanter til forbundsstyret

Johan Klunderud trakk forslaget på Toralf Årdal og foreslo Sven Pettersen. Sven Pettersen ble enstemmig valgt.

Johan Klunderud sa at det var gått litt stakk i kabalen og man foreslo Edvin Midtskogen som vararepresentant i stedet for innstillingen på Tom Pedersen. Man foreslo i stedet Tom Pedersen på Midtskogens plass i landsstyret.

Petter Langholm, avdeling 7, sa at han måtte be representantene tale inn i mikrofonen på angitt sted. Klunderud burde henvende seg til lands-

møtet og ikke til administrasjonen slik at man kunne høre hva han hadde å si. Selv var han i villrede om hva som skjedde.

Valgene av vararepresentantene Sven Pettersen, Kjell Holst, Martin Skårstad var enstemmige uten motkandidater.

Kjell Holst, administrasjonen, sa at det nå var blitt en skjev fordeling når det gjaldt maskinentreprenørene. Han foreslo Arild Jensen, avdeling 5 opp mot valgkomiteens forslag på Midtskogen. Midtskogen ble valgt med stort flertall.

De øvrige ble enstemmig valgt i samsvar med valgkomiteens innstilling.

Landsstyret

Agnes Kvilvang, avd. 142, sa at Longyearbyen Arbeiderforening hadde hatt en veldig fin representant, Bjørn Fjukstad, i landsstyret i perioden som er gått. Hun ba om at han ble valgt i stedet for Agnes Kvilvang.

*Arvid Dyng*e, avd. 2, sa at avdelingen var forskrekket over at Akershus ikke var kommet med på valgkomiteens liste over representanter til landsstyret. De hadde derfor framsatt forslag på Erna Lie istedet for Maria Fossum. Nå hadde imidlertid Akershus fått en representant i forbundsstyret og avdelingen trakk forslaget på Lia.

Siden Agnes Kvilvang ikke stilte som kandidat, trakk valgkomiteen sin innstilling og støttet forslaget på Bjørn Fjukstad.

Bjørn Fjukstad ble enstemmig valgt.

Edvin Midtskogen var valgt til forbundsstyret og i hans sted ble foreslått Tom Pedersen, som ble enstemmig valgt.

Dirigenten sa i forbindelse med Bjarne Jørgensens forslag på seg selv som representant, at det ikke framgikk hvem det skulle være i stedet for. Forslaget ble derfor ikke behandlet.

Bjarne Jørgensen sa at han trakk sitt forslag. Han sa seg forøvrig takknemlig for at dirigenten holdt orden på valgkomiteens formann, men han kunne holde litt orden på seg sjøl og.

De øvrige representanter til landsstyret ble enstemmig valgt i samsvar med valgkomiteens innstilling.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad, som ble innvilget, før man gikk til votering på vararepresentanter.

Vararepresentantene ble enstemmig valgt i samsvar med valgkomiteens innstilling.

Kontrollnemnda

Representanter og varerepresentanter ble enstemmig valgt i samsvar med valgkomiteens innstilling.

Statstjenestemannskartellets representantskap

Representanter og varerepresentanter enstemmig valgt i samsvar med valgkomiteens innstilling.

Distriktsrepresentanter (kartellets representantskap)

Johan Tunstad, avd. 4, gjorde oppmerksom på at Oddlaug Karlsen snart går ut av yrkesaktiv virksomhet og foreslo istedet Heidi Wiberg.

Avd. 27, gjorde oppmerksom på at Arvid Antonsen også går over i pensjonistenes rekke og foreslo i stedet Steinar Fredriksen.

Representantene ble enstemmig valgt i samsvar med valgkomiteens innstilling. Som vararepresentant ble Odd Søgård enstemmig valgt. Heidi Wiberg og Steinar Fredriksen ble valgt som vararepresentanter i stedet for dem som var foreslått av valgkomiteen.

Landsorganisasjonens representantskap

Valgkomiteens leder sa at komiteen, da den fremmet sitt forslag ikke var blitt gjort oppmerksom på tradisjon og praksis som følges i de fleste forbund, nemlig at forbundets nestleder stiller i representantskapet. Komiteen trakk derfor sitt forslag på Helge Olsen og foreslo i stedet Anders Bjarne Rodal.

Jørn Kleppe, avdeling 11, foreslo Jørn Karlsen i stedet for Anders Bj. Rodal. Valgkomiteen hadde trukket sitt forslag på Endre Øygarden og foreslått Anders Rodal. Han sa at Karlsen hadde solid erfaring fra tidligere kongresser og var styremedlem i samorg. i Oslo.

Anders Rodal ble valgt.

Øvrige valg var etter valgkomiteens forslag.

Vararepresentanter

Kjell Sagstad, avdeling 6, sa at man på gruppemøtet var enige om sine kandidater til tariffrådene, og man var enige om å foreslå Endre Øygarden. Dirigenten sa at man kom tilbake til dette. Kjell Sagstad foreslo nå Bjørn Enger opp mot Jan Hojem som var foreslått fra valgkomiteen. Hojem ble valgt med stort flertall. Øvrige vararepresentanter ble enstemmig valgt i henhold til innstillingen.

Bergverk

Stein Åros, landsstyret, sa at etter gruppemøtet i bergverk var man

enig om at hvis det ble en felles overenskomst for bergverk, mineral og skifer i perioden, burde man ha et tariffråd som skulle fordeles etter nøkkelen 5-2-2 for gruppene bergverk, mineral og skifer. Han spurte om man kunne gi landsstyret fullmakt til å velge et slikt nytt utvalg.

Dirigenten tok opp dette spørsmålet, og det ble enstemmig vedtatt. Valgene til bergverk og mineral var enstemmige etter innstillingen.

Mineral

Edvin Midtskogen, avdeling 36, sa at han var noe overrasket over medlemmene av tariffrådet som var foreslått. Her hadde man fått et helt nytt råd, og det skortet på kontinuitet. Dessuten var det egentlig bare en av de foreslåtte kandidatene som gikk på mineraloverenskomsten. Dette gjaldt Assar Høgås mens de øvrige gikk på særoverenskomster.

Han ville derfor foresl at den som var foreslått som vararepresentant, John Karlsen, byttet plass med den innstilte Sverre Lillehamre. Karlsen gikk på mineraloverenskomsten. Han foreslo Lillehamre som vararepresentant.

Arnstein Remmen, avdeling 4, sa at man i bergverksgruppen var kommet i tidsnød og man hadde fått noe hastverksarbeid på slutten. Han ville slutte seg til forslaget fra avdeling 36.

Med denne endringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Tariffrådene for asfalt, vakt, maskin, bom og bruvakter og private anlegg ble enstemmig valgt etter innstillingen.

Brakkebetjeningen – private anlegg

Valgkomiteen hadde her endret innstillingen og foreslått Torill Valland i stedet for Frøydis Fjellhaugen.

Kjell Sagstad, avdeling 6, foreslo Frøydis Fjellhaugen ettersom man hadde blitt enige om det i gruppen.

Ved voteringen ble Torill Valland valgt.

Øvrige valg var i henhold til innstillingen og enstemmige.

Kraftlinjefirmaer

Ifølge dirigenten var det justeringer på navn og adresser her som kunne overlates administrasjonen.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Renhold

Her hadde valgkomiteen endret innstillingen og foreslo som førstnevnte vararepresentant Jorunn Dalen i stedet for Jorun Johansen.

Jorunn Dalen ble enstemmig valgt. De øvrige valg var også ifølge innstillingen.

Valgene på representanter til Statskraftverkene, Jernbaneanleggene, Brakkepersonell og Vegsektoren var enstemmige ifølge innstillingen.

Kystverket

Halvard Halonen, avdeling 17, foreslo Isak Helgesen i stedet for Alfred Berntzen.

Per Otto Mathisen, avdeling 3, foreslo Osmund Nilsen i stedet for Edmond Jensen.

Edmond Jensen ble valgt, og Alfred Berntzen ble valgt. Halonen trakk forslaget på Isak Helgesen.

Øvrige valg var enstemmige ifølge valgkomiteens innstilling.

Dirigenten sa at valgene dermed var avsluttet og dirigentene kunne se slutten på sitt virke – sammen med de øvrige landsmøtefunksjonærene. Han hadde vært dirigent på flere landsmøter og han ville takke landsmøtereferentantene for et godt samarbeid. – Det er grunn til å gi representantene ros for sin oppførsel. Delegationene har holdt et høyt nivå, og man har vært flink med tiden. På grunn av det gode samarbeidet med salen tror jeg at vi kan si at landsmøtet er avviklet med verdighet.

Dirigenten fikk nå en lapp opp som minnet ham om forslaget som var fremsatt av valgkomiteen om at valg av representanter til LO-kongressen skulle overlates til landsstyret. Den fullmakten ble gitt enstemmig i landsmøtets siste votering.

DAGSORDENS PUNKT 10

Avslutning

Harald Øveraas' avskjedstale

Ordet ble gitt til avtroppende forbundsleder *Harald Øveraas* som entret talerstolen under stående applaus fra salen.

– Jeg kan betro dere at det er ikke lett å avvikle et slikt møte på en respektabel måte, sa Øveraas. Det var minst tre kombinasjoner som måtte stemme: dyktige møteledere, dyktige sekretærer og ikke minst en forsamling som viser disiplin.

Han var sikker på å ha salen med seg når han roste dirigentene og sekretærene for en godt utført jobb. Valgkomiteen hadde hatt et problemfylt område å jobbe med, med en kabal som skulle gå opp med alle hensyn ivaretatt til avdelinger, grupper og kjønn – og kanskje også noe hensyn til temperatur som svinget opp og ned. En jobb som ikke var lett, han syntes de hadde fått det til, alle sammen. Han foreslo derfor en påskjønnelse til dirigenter, sekretærer og valgkomité, 1500 kroner til hver, og fikk landsmøtets godkjennelse på det med applaus.

Han våget videre å påstå at de som ikke hadde vært med på forberedelsene til et slikt møte, heller ikke visste hvilket uhyggelig stort arbeid som krevdes, både til forberedelser og avvikling. I den forbindelse berømmet

han personellet i Møllergata, som har stått på, og anbefalte den nye administrasjonen å gi staben en påskjønnelse for det.

Han ba også om fullmakt til landsstyret til å godkjenne protokollen fra dagens møte. Godkjenning ble gitt.

— Så har jeg en oppgave til før jeg trekker meg tilbake for å skrive testamentet, sa Øveraas og nevnte de som nå går ut av forbundsstyret og landsstyret.

— Alle de som nå går ut av vervene etter en og flere perioder har gjort et stort arbeid for forbundet, sa Øveraas, og takket for godt samarbeid. I forbunds- og landsstyret hadde man som regel diskutert seg fram til løsninger uten at tellekorps måtte i sving.

Han ba avtroppende tillitsvalgte komme fram på gulvet.

Fulgt av applaus fra salen overrakte han blomster som tegn på takknemlighet for innsatsen til hver av dem, og håpet de med dette ikke sluttet å jobbe for forbundet fortsatt.

— Det har vært nevnt fra talerstolen at det er store utskiftninger i kommunestyrene, men det kan se ut som om det avtegner seg også her, sa Øveraas, som igjen takket og ønsket dem lykke til videre i arbeid og håpet på gjensyn.

Videre sa han at han vel hadde så mye erfaring fra landsmøter at han antok det nå var mange av representantene som satt og kriblet etter å komme hjem. Han ville derfor prøve å holde seg til kort telegramstil i fortsettelsen:

— Møtet har vært interessant. Godt nivå på debatten, med 380 innlegg. Det har vært vist engasjement og disiplin som lover godt. Siste dag var det en tendens i debatten som noen ikke likte, men slik er det ofte i valgdebatter. Han hadde vært med på hardere valgdebatter enn denne i forbundet.

— Jeg er imidlertid sikker på at når vedtak først er fattet, så står alle sammen, bak vedtakene. Vi kan ha diskusjoner og være uenig, men tradisjonelt står vi sammen når beslutninger først er fattet.

— Jeg har vært så heldig og privilegert å få arbeide i forbundet gjennom 25 år. Gjennom det har jeg fått besøke de fleste steder i landet, og det er vel ikke så mange melkeramper som har unngått meg. Der har jeg truffet mange gode, fine mennesker som jeg vil huske. De dårlige glemmer jeg. I forbundet vårt har vi en spesiell kultur, sa han og ba om at den ble tatt vare på. Vi må verne det gode i historien når vi går inn i en ny tid.

— Glem ikke røttene. Det straffer seg.

Han takket for å ha fått lov til å jobbe i dette forbundet så lenge og for tilliten som var vist ham.

— Jeg har vel ikke gjort alt slik dere ønsket, og jeg har vel gjort en del galt, men jeg har ikke dårlig samvittighet for det. Selv om vi noen ganger har vært uenige, har jeg gjort det jeg gjorde fordi jeg trodde det var til beste for forbundet. Jeg har ingen tro på kvikk-løsninger, jeg tror mer på tålmodig og trutt arbeid, enten det er populært eller upopulært. Vi må ha ryggrad til å ta upopulære standpunkter når vi mener det er til det beste, sa Øveraas, og ønsket til slutt de nyvalgte hjertelig til lykke når de skulle jobbe videre. Han ville følge med fra galleriet.

Så overrakte han lederklubba til Arnfinn Nilsen: — Denne klubba er et symbol. Den skal brukes med vett. Noen må vel slås i hue med den, men slå dem for all del ikke ihjel!

Overrekkelsen skjedde til stor applaus.

Arnfinn Nilsen overtok så møteledelsen og sa at fem personer hadde bedt om landsmøtets tid, og fikk det.

Avskjedshilsener

Han ga først ordet til *Thorbjørg Johansen*, som sa at renholdsgruppa ikke ville slippe Harald Øveraas uten å få takket ham. Han fikk takk og gave, og følgende møtereferat som hun hadde laget på rim og tilegnet Harald:

Fra forbundets side det gikk ut et skriv at nå sku vi få en uke med liv. For fire års tiden den var nå omme — nå var det landsmøte — nå fikk vi komme.

Nå sku vi samles fra øst og fra vest å finne ut hva som for alle var best. Og det sku vi vite at ordet var fritt så her skulle alle komme med sitt.

Men landsmøte — det er en umulig gjeng. Det blir putra og klaga og jamra i fleng. Ja selv disse kjefte koner med fille — de var jammen så frekke og bar seg så ille.

De sto frem på stolen og kakla og ropte og bar seg så ille at landsmøte kopte. De tramper i gulvet — vil ha ombud på dagen. Men da var det han Harald blir guffen i magen.

Han røyk opp på stolen og banka i bordet — nei nå får dere jammen passe på ordet. For hjelperne mine de sliter og strever så det er et under — så sant at de lever.

Men landsmøte fortsatte bare å hamre — de vifta med lapper og klaga og jamre. Da sa han Harald — jeg er lei hele saken. Nå vil jeg ha fred — nå går jeg på dagen.

Han rev på seg trøya — nå forsvinner jeg tvert. Man da gjorde han regninga opp uten vert — for landsmøte de ville beholde sin leder — og fortsatte med sine jamrende gleder.

De fant hver sin trøye som ligna på hans — og kasta seg ut i en vill kalvedans. Der Harald sprang føre — der halsa de bak — og svetta seg fram for sunnhetens sak.

Han smatt gjennom smug — og han sprang gjennom gaten forfulgt av en skare av NAF-delegater. Han sprang ikke så fort at han slapp i fra dem. De fanga han inn og fikk taua han hjem.

Nå spør jeg dere mine landsmøte venner — har dette hendt noen andre de kjenner? At der lederen flyr føre med sine krefter — der flyr alle medlemmene halsende efter.

Nei — det er bare Harald som har slike evner at medlemmene følger ham der hvor han stevner. Så kjære Harald — når du nå slipper roret vil vi savne deg sårt — når du går fra bordet.

Sigve Pedersen, hilste fra verneombudene. Det var skikk med noen ord når skipperen gikk fra skuta, og verneombudene ville gjerne vise Øveraas oppmerksomhet. Noen av de 13 hadde hatt ham som forhandlingsleder på begge sider av bordet, og det var ingen tvil om at de foretrakk å ha ham med seg istedet for mot.

Han overrakte med disse ord en kniv med navn og dato-inskripsjon til forbundets avgående leder.

Arne Martinsen sa at det var en stor glede for ham å kunne hilse Harald Øveraas fra avdelingene. I Hedmark sier vi gjerne «godtfolk», som hilsen, slik tidligere statsminister Odvar Nordli gjorde det. Som representant for avdelingene skal jeg takke deg for innsatsen, sa Martinsen som overrakte en gave som skulle hjelpe ham til å passe tiden.

Arvid Øygård, forbundsstyret, sa at Øveraas kanskje to ganger hadde gledet seg til å få blomster, men denne gangen skulle han bare takke på vegne av det gamle forbundsstyret. Han sa at det nye forbundsstyret ville komme tilbake til en formell avskjed. Harald Øveraas har stått for noe av det beste i forbundet. Han har bak seg en stor og kraftfull gjerning i fagbevegelsen. Det er et tradisjonsrikt forbund vi er medlemmer av, og Øveraas har vært med å prege utviklingen i dette landet. Du har alltid stått i første rekke, Harald, sa Øygård som også overrakte en gave til Øveraas.

Alice Høeg Nissen fra Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark hilste på vegne av Den Nordiske Funksjonærsammenslutning og sitt eget forbund. Hun ville overbringe både en takk og en gave. Hun hadde sammen med de andre fulgt landsmøtets forhandlinger med stor interesse og funnet at mange av problemene var de samme i de nordiske landene. Takk for samarbeidet gjennom mange år. Alt godt for fremtiden!

Hun takket til slutt for at forbundet hadde tatt så godt i mot representantene fra Kvindeligt Arbejderforbund.

Arnfinn Nilsen avslutter landsmøtet

Den nye forbundslederen *Arnfinn Nilsen* sa at den nyvalgte lederen nå ikke behøver å be om ordet for å avslutte landsmøtet. Og — så sitter Øveraas der som et barn på julekvelden og har pakket opp alle pakkene sine og sier: Hvor ble det av resten? Som Harald sa i forbindelse med valgdebatten har denne bevegelsen en underlig evne i seg til å hente seg inn etter en diskusjon. Etter flere timers debatt med høyt volum og intensitet, faller tingene liksom på plass og man kan være like gode venner etterpå. Valgdebatten hadde denne effekten, og vi har bl.a. for første gang i forbundets historie fått en på offentlig sektor som er musikalsk.

Jeg har sjølsagt ikke snakket med så mange andre enn meg selv før dette landsmøtet om det som kunne bli aktuelt — bl.a. det som jeg skjønnte etterhvert, at jeg kunne havne i den situasjon — at jeg ble leder av forbundet. Jeg skal ikke gjøre meg større enn jeg er, men innrømmer at det er smigrende å bli valgt til forbundsleder når man er interessert i denne typen arbeid. Det er ikke forklaringen på at jeg under dette landsmøtet

ikke har oppført meg som en våryr kalv, men det har helt andre grunner. Som dere kanskje vet har dette personlige årsaker. Jeg har pendlet noen år, og dyrt er det også.

Jeg kjenner forbundets utviklingstrekk, og jeg vet også at utfordringen er større når man har tilbakegang enn fremgang eller stillstand. Harald har opplevd både tilbakegang og fremgang. Jeg får håpe at jeg også kan oppleve det.

Vi går inn i en ny landsmøteperiode hvor prioriteringene er klare. Vi skal i første rekke satse på medlemsutviklingen og økonomien. Vi skal få til en annen fordeling av ressursene og vi skal arbeide med LOs interne organisasjonsutvikling.

En leders utvikling er helt avhengig av omstendighetene rundt ham. Jeg vil i korte trekk legge vekt på at forbundets administrasjon, forbundsstyre og landsstyre skal funksjonere som et team. Mange har spurt meg: Hva nå med Harald? Han har mange venner og kjentfolk overalt. Vi er opptatt av å hedre ham fra forbundets side, men jeg har naturlig nok ikke snakket med noen om dette. Det blir vel likevel som jeg sier, at vi kommer til å hedre ham på en skikkelig måte senere. Jeg hadde tenkt at man kunne skape en verdig mottagelse for ham i forbindelse med landsstyrets første møte til høsten. Landsstyret trenger også å bli kjent med hverandre, og jeg vil bruke den anledningen til å hylle Harald på en verdig måte.

På vegne av forbundets administrasjon, det nye forbunds- og landsstyret takket ham for tilliten. Vi skal gjøre vårt og vi skal gjøre som Harald Øveraas ønsket det. Ta vare på de beste tradisjonene i norsk arbeiderbevegelse.

Før møtet ble hevet foreslo Nilsen at man sang «Internasjonalen». Den nyvalgte saksbehandler Sven Pettersen forlangte å ha en ny og en gammel leder ved siden av seg under avsyngingen. Internasjonalen ble avsungen.

Landsmøtet hevet kl. 15.35.

Landsmøtets representanter

Koder for faggrupper

A = St.anlegg. B = Bergverk. C = Vakt. D = Diverse. E = Maskin.
 F = Vaktmester. H = Kystverket. I = Fritidsanlegg. J = Jernbane.
 K = Overf.anl. L = Bom/Bruvakt. M = Mineral. N = Forbyggn.
 O = Kraftlinje. P = Private anlegg. R = Renhold. S = Skifer. T = Asfalt.
 V = Veg. W = Skadedyrtrydding.

Avd. 1. Buskerud Arbeidsmannsforening

Repr.nr.	Faggruppe
1. Rolf Sandberg	V
2. Lars Tveiten	R
3. Inger Lam	V
4. Signe Handberg	R
5. Johnny Myrvold	P
6. Alf Gullen	E
7. Grethe Iversen Åsen	C
8. Gunnar Bach	F
9. Hilmar Ødegården	D

Avd. 2 Akershus Arbeidsmannsforening

10. Erna Lia	R
11. Arvid Dyngre	P
12. Rolf Finstad	V
13. Alex Jessen	M
14. Hans Chr. Akselsen	V
15. Thorbjørg Johansen	R
16. Kjell Ludvigsen	R
17. Synnøve Granheim	C
18. Viggo Meland	C
19. Terje Teig	T
20. Jan Egil Smith	V
21. Øivind Høgmo	P
22. Steinar Stenersen	O

Repr.nr.

Faggruppe

Avd. 3 Møre og Romsdal Arbeidsmannsforening

23. Martin Rimstad	V
24. Gudny Fagerhol	V
25. Levor Legernes	V
26. Tore Andersen	V
27. Kari Rødahl	R
28. Judith Flø	R
29. Sverre Lillehamre	M
30. Per Otto Mathiesen	H
31. Nils Graskopf	E
32. Jan Hojem	P
33. Ole Solli	O
34. Forfall — ingen deltaker fra avd. !	T
35. Ruth Gjerde	M
36. Ragnhild Formo	C

Avd. 4 Nordland Arbeidsmannsforening

37. Johan Tunstad	V
38. Svein Westvik	V
39. Kjell Østingsen	V
40. Kjell Eriksen	V
41. Sture Vangen	V
42. Aud Solvoll	R
43. Gerd Martinussen	R
44. Eldbjørg Klimpen	R
45. Karl M. Olsen	A
46. Jan Magne Storå	A
47. Tron Risvold	A
48. Bård Kristensen	P
49. Kjell Hovin	P
50. Henry Olsen	P
51. Martin Skårstad	E
52. Håkon Edwardsen	E
53. Arnstein Remmen	M
54. Assar Høgås	M
55. Sverre Karlsen	H
56. Bjarne Jørgensen	T

Oslo og Omegn Arbeidsmannsforening

57. Frank Willy Andersen	C
58. Jan Arthur Klemetsen	C
59. Lars Plejdrup	C
60. Per Jørgen Wicken	C
61. Ståle Sønsteli	P
62. Oddgeir P. Blikken	P
63. Arild Jensen	P

312

Repr.nr.

Faggruppe

64. Reidun Thorstensen	R
65. Bjørg Andersen	R
66. Else Marie Hansen	R
67. Bente Marie Foss	R
68. Arne Eriksrød	R
69. Brynjolfur Hardarson	R
70. Inger E. Møller	R
71. Karin Stolp	J
72. Jørn R. Karlsen	J
73. Petter Egil Foss	E

Avd. 6 Hordaland Arbeidsmannsforening

74. Margit Solvang	R
75. Bjørg Røyrbotten	R
76. Inger Frøland	R
77. Liv Ormberg	R
78. Arne Nordtveit	R
79. Liljan Larsen	R
80. Marit Hilton	R
81. Ingrid Gullbrandsøy	R
82. Jens Tveit Aga	V
83. Arne Eide	V
84. Konrad Ulvatn	V
85. Håkon Bakke	V
86. Jakob Vivås	V
87. Asbjørn Fjellhaugen	P
88. Kjell Sagstad	P
89. Arne Jagedal	P
90. Svein Holdhus	P
91. Frøydis Fjellhaugen	P
92. Johanne Spjelkavik	C
93. Reidun Helle	C
94. Knut Jarle Rødseth	D
95. Bjarne Ekren	O
96. Gudmund K. Selvåg	L
97. Hans Hagenes	H

Avd. 7 Agder Arbeidsmannsforening

98. Paul A. Løvdal	V
99. Tor Øyvind Ljosland	V
100. Lillian M. Olsen	R
101. Bente Jørgensen	R
102. Asbjørn Larsen	M
103. Oddvar T. Guttormsen	P
104. Elisabeth Haaversen	C

313

Repr.nr.	Faggruppe
105. Petter Langholm	H
106. Geir Sandes	E
Avd. 8 Sør-Trøndelag Arbeidsmannsforening	
107. Magne Berg	V
108. Olav Lien (forfall)	V
109. Ole Rabben	V
110. Asle Morkemo	V
111. Alison Ramo	R
112. Eva Jenssen	R
113. Helene Granbo	R
114. Inger Ann Stensli	R
115. Anders Lefstad	E
116. Jorulf Letnes	E
117. Sverre Strand	S
118. Einar Brattaker	C
119. Helge Romsdal	P
120. Roger Stenersen	T
121. Audun Bjørnerås	D
Avd. 9 Grubeforeningen Nordens Klippe	
122. Jan Antonsen	B
123. Halle Mikkelsborg	B
124. Sven Vårdal	B
125. Randulf Olsen	B
126. Trond Arild Johnsen	B
127. Aron Jensen	B
Avd. 10 Sulitjelma Gruvearbeiderforening	
128. Rolf Knoph	B
129. Per Gunnar Skotåm	B
Avd. 11 Øst/Vestfold Arbeidsmannsforening	
130. Kjell Ludvigsen	T
131. Hans Thv. Kittelsen	V
132. Gunnar Ingebrigtsen	V
133. Kjell Hammersborg	V
134. Tore Gundersen	C
135. Ragnar Haugen	E
136. Aldis Segerstrøm	R
137. Siw Zakariassen Berg	R
138. Ingrid Kristiansen	R
139. Beathe Pettersen	R

Repr.nr.	Faggruppe
Avd. 12 Telemark Arbeidsmannsforening	
140. Halvor Landsverk	V
141. Tom Richard Olsen	V
142. Petter Lyng	V
143. Anita Grimsrud	R
144. Kari Hansen	R
145. Astri Helgetveit	R
146. Yngve Trydal	C
147. Reidar Solvang	E
148. Sigfred Pedersen	P
Avd. 13 Hedmark Arbeidsmannsforening	
149. Randi Bakkerud	C
150. Olga M. Fjeld	R
151. Jenny Viken	R
152. Per Håvik (permisjon 26/5)	E
153. Arnt M. Øyen	E
154. Egil Sveseter	V
155. Odd Søgård	V
Avd. 17 Finnmark Arbeidsmannsforening	
156. Monika Dreyer	R
157. Isak Helgesen	H
158. Thorbjørn Jungård	B
159. Per Nils Saari	B
160. Thorbjørn Mortensen	V
161. Halvard Halonen	V
162. Oddvar Ongamo	V
Avd. 18. Rogaland Arbeidsmannsforening	
163. Odd Nygård	B
164. Trond Ullenes	C
165. Ole Jarl Madland	P
166. Bjørn Enge	P
167. Alfred Pape	P
168. Mats Idland	P
169. Gunnar Omland	P
170. Anne Beth Jacobsen	R
171. Marie Nicolaysen (forfall)	R
172. Reidun Halvorsen	R
173. Hennie Olsen	R
174. Wenche Bergman Vikse	R
175. Janet Sund	R
176. Astrid Tvedt	R
177. Kjell Tronstad	V

Repr.nr.	Faggruppe
178. Endre Kulleseid	V
179. Rolv Varland	V
180. Georg Einervold (forfall)	M
Avd. 22 Sogn og Fjordane Arbeidsmannsforening	
181. Oddvar Lundheim	V
182. Sveinung Hatlem	V
183. Svein Fedje	V
184. Ottar Nygård	V
185. Nelly Thorsnes	R
186. Frank Hessevik	M
Avd. 23 Nord-Trøndelag Arbeidsmannsforening	
187. Bjørn Musum	V
188. Olav Nils R. Sivertsen	V
189. Magne Grandemo	N
190. Anne Lise Øyen	R
191. Annbjørg Fornes	R
192. Snorre Bragstad	T
193. Frode Forfang	E
194. Aud Sand	C
195. Ketil Fiskum	B
196. Odd Joar Hjelde	M
197. Forfall — ingen deltaker fra avd.!	
Avd. 27 Troms Arbeidsmannsforening	
198. Gunnar Sørensen	V
199. Hans Takøy	V
200. Agnar Kvernmo	V
201. Inger Bendiksen	R
202. Geir Jacobsen (permisjon 26/5)	H
203. Odd G. Bråten	E
204. Artur Odden	P
Avd. 36 Oppland Arbeidsmannsforening	
205. Ivar Larsen (permisjon 26/5)	N
206. Jo Furunes	P
207. Toril B. Viken	R
208. Inger Johanne Hagen	R
209. Rolf Øverland	S
210. Johannes Steen	M
211. Kjell Svendsrud	V
212. Per Haugli	V
213. Edvin Midtskogen	E
214. Kjell Normann Borglund	E
215. Håkon Trettsveen	T

Repr.nr.	Faggruppe
Avd. 51 Folldal Grubearbeiderforening	
216. Bjørn Midtsundstad	B
217. Magne Brekken	B
Avd. 69. Malmo Grubearbeiderforening	
218. Forfall	B
Avd. 111 Løkken Grubearbeiderforening	
219. Ole Bergsrønning	B
Avd 142 Longyearbyen Arbeiderforening	
220. Agnes Kvilvang	B
221. Frank Rosø	B
222. Dagrunn Bakketun	B
223. Håvar Fjerdingsøy	B
Avd. 206 Skaland Grafittverks Arbeiderforening	
224. Reidar Berle	B
Avd 214 Sandbekk Gruvearbeiderforening	
225. Svein Jarl Liestøl	B
226. Rolf L. Midtbø	B
227. Edith Mydland	B
Avd. 220 Linjearbeiderforeningen	
228. Anton Helmo	K
229. Arild Lindgård	K
Avd. 487 Bleikvasli Gruvearbeiderforening	
230. Jim Tuven	B

ARBEIDERBEVEGELSENS
ARKIV OG BIBLIOTEK



78989915